

੧ ਉਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਬੋਧ

+:-:-+

ਦੋਹਰਾ ॥

ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਸਰਬੰਸ ਹੀ ਦੀਨਾ ਜਿਸਪਰ ਵਾਰ ।
 ਹਾਇ ਤਿਸੀ ਅਬ ਪੰਥੂ ਨੇ ਗੁਰ ਕੋ ਦਿਯੋ ਵਿਸਾਰ ॥ ੧ ॥
 ਗੁਰਮਤ ਕੋ ਆਦਰ ਨਹੀਂ ਅੰਨਮੋਤੋਂ ਕੇ ਦਾਸ ।
 ਕਹੋ ਭੁਲਾ ਇਸ ਕਰਮ ਤੇ ਕਿਉਂ ਹੋ ਕਾਰਜ ਰਾਸ ॥ ੨ ॥
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੁਛ ਕਹਤ ਹੈ ਯਹ ਕਰਹੋਂ ਕੁਛ ਅੰਚ ।
 ਕਹੋ ਅਜੇਹਾ ਖਾਲਸਾ ਕਿਉਂ ਪਾਵੇ ਗੁਰ ਠੌਰ ॥ ੩ ॥
 ਕਹਨੀ ਸੁਰਤ ਮਿੰਘ ਕੀ ਰਹਨੀ ਰੀਦੜ ਦੇਖ ।
 ਗੁਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਭੰਗ ਇਨ ਹਰਲਏ ਅਪਨੇ ਲੇਖ ॥ ੪ ॥
 ਗੁਰੂ ਬਨਾਏ ਅੰਚ ਬੇ ਇਹ ਬਨ ਬੈਠੇ ਅੰਚ ।
 ਬਨੈ ਕੂੰਡ ਯਹ ਗੋਬਰੀ ਗੁਰ ਕੀਨੇ ਬੇ ਭੌਰ ॥ ੫ ॥
 ਗੁਰ ਨੈ ਖਾਲਸ ਪੰਥ ਕੇ ਇਹ ਕੀਨੇ ਬੇ ਹੰਸ ।
 ਯਹ ਕੁਰੀਤ ਦਾਦਰ ਭਖੇਂ ਬਨ ਕਰ ਬਗੁਲਾ ਬੰਸ ॥ ੬ ॥

ਜਿਸ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਖਨਾ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ।
 ਪਰ ਮੈਂ ਇਸ ਤੇ ਡਰ ਰਿਹਾ ਮੱਤ ਪੈ ਜਾਇ ਫੜੂਰ ॥੭ ॥
 ਪਰ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਵੀ ਬਾਤ ਇਹ ਕਰਕੇ ਖੂਬ ਇਆਦ ।
 ਗੁਰ ਅੰਰ ਸੱਚੇ ਪੰਥ ਪੈ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਫਰਜਾਦ ॥੮ ॥

ਚੌਪਈ

ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਕਹੀ ਇਹ ਕਾਫੀ ।
 ਜੋ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਪਰ ਕਾਫੀ ॥
 ਜੇ ਬੋਲਾਂ ਤਾਂ ਮਨ ਡਰ ਖਾਵੈ ।
 ਦੁੱਪ ਰਿਹਾ ਭੀ ਮੂਲ ਨ ਜਾਵੈ ॥੯ ॥
 ਯਥਾ “ਸੂਠ ਕਹਾ ਜੇ ਬਚਦਾ ਹੈ ।
 ਸੱਚ ਆਖੇ ਭਾਂਬੜ ਮੱਚਦਾ ਹੈ ॥
 ਦਿਲ ਦੁਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਜਚਦਾ ਹੈ ॥
 ਜੱਚ ਜੱਚ ਕੇ ਜਿਹਵਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ।
 ਮੂੰਹ ਆਈ ਬਾਤ ਨ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ” ॥੧੦ ॥

ਵੋਹਰਾ

ਤਾਂ ਤੇ ਕਹਾਂ ਸੁਨਾਇ ਮੈਂ ਸਭ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਹਾਲ ।
 ਭਾਵੇਂ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ ਮੌਕੋਵਾਨੀ ਕੱਛਨ ਮੈਨੂੰ ਗਾਲ ॥੧੧ ॥

ਚੌਪਈ

ਅਹੋਬਣੀ ਅਥਨਕਲੀ ਸਿੱਖੀ । ਹਮ ਅਪਨੀ ਆਖਨ ਸੋ ਪਿੱਖੀ
 ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਕਾ ਕਰਾ ਬਹਾਨਾ । ਛੋਡ ਧਰਮ ਸਭ ਦਿਯੋ ਨਿਦਾਨਾ ॥
 ਦਸ ਮਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਸਾਰਾ । ਮਨ ਮਤ ਮਹਿੰਮਿਲ ਕਰਤ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ॥

ਕਹੋਜਗਤਮਹਿਕਿਉਥਿਰਰਹਿਹੈਜੋ ਗੁਰ ਬਚਨ ਨ ਝੁਠੇਕਹਿਹੈ
ਅਥ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖੀ ਕੀ ਗਾਥਾ। ਸੁਨੋ ਭਾਲਮਾ ਮਨ ਕੇ ਸਾਥਾ

ਵਾਰਤਕ

ਮੇਰੇ ਪੜਾਰੇ ਪਾਠਕੋ ਜੋ ਕੁਛ ਮੈਂ ਇਸ ਪੋਥੀ ਵਿੱਚ
ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਕੋਈ ਕਿਸਾ ਕਹਾਣੀ ਯਾ ਕੋਈ ਦਿਲ ਦੇ
ਪਰਚਾਵੇ ਵਾਲੀ ਕਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਓਨ੍ਹਾਂ
ਕ੍ਰਿਤਘਨਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਦਸ਼ਮ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਉਪਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ
ਨੇ ਅਪਣੇ ਘਰ, ਧਨ, ਮਾਲ, ਪੁੜ੍ਹ, ਪੜਾਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਰ
ਨੂੰ ਭੀ ਅਰਪਕੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਪਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਬਦਲਾ
ਅੱਜਕੱਲ ਦੇ ਸਿੱਖ ਇਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਲੀ
ਧਾਰਮਕ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ
ਨੇਂ ਇਸ ਪੋਥੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ ਪੁੱਥੋਧ ਰੱਖਯਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ
ਨਕਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼, ਅਤੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਿਤਘਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਭਾਈ
ਗਰਦਾਮ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਪੌੜੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ * ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ
ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਤਘਨਾਂ ਪੁਰਖਾਂ ਪਰ ਆਖੀ ਹੈ ॥

ਪਉੜੀ ॥

“ਰਿੱਧਾ ਮਦ ਵਿੱਚ ਪਾਇਕੇ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਮਾਸ । ਧਰਿਆ ਮਾਨਸ
ਬੋਧਰੀ ਕਰ ਗੰਦੀ ਵਾਸ । ਲੋਹੂ ਭਰਿਆ ਕੱਪੜਾ ਕਰ ਕੱਜਨ

*ਨੇਕ ਨਾਮੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ

ਤਾਸ। ਚੱਕ ਲਚੱਲੀ ਚੂਹੜੀ ਕਰ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ। ਓਇ ਜਿ ਆਖੇ
ਪੁੱਛਿਆ ਮਤ ਕਰ ਬਿਸਵਾਸ। ਮਤ ਦਿਸ਼ੀ ਪਵੇ ਅਕਿਰਤਘਨ
ਹਿਏ ਸਰਬ ਵਿਣਾਸ। ” ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ ਯਾ ਨਕਲੀ ਖਾਲਸਾ ਪਰ ਠੀਕ ਠੀਕ
ਘਟਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਜੇਹਾ ਹੀ ਦੁਰਭਾਗ ਆਖਜਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ
ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ
ਜੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਭਾਗ ਲਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਏਹ ਵੱਡੀਆਂ ੨
ਕੌਮਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਸਦਾ ਏਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜੋ ਉਹ
ਆਪਣੇ ਵੱਡਿਆਂ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਉਪਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ
ਭੁਲਾਉਂਦੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੇਹੇ ਹੀ ਕਰੋਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਜਿਸਤੇ
ਪਹਲੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋੜਾ ੨ ਹਾਲ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ ॥

ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ॥

੧— ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਮੰਹਾਰਾਜ ਜੋ ਰਾਜਾ
ਦਸਰਥ ਦੇ ਪੁੜ੍ਹ ਸੇ ਓਹ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਝਗੜੇ-ਮਤਰੇਈ ਦੇ
ਦੁੱਖ ਤੇ ਬਨਬਾਸ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸੇ ਅਤੇ ਸੀਤਾ ਜੀ ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਪਤਿਬੁਤਾ ਸੁਪਤਨੀ ਸੀ ਸੋ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਪੱਲਨ ਲਈ
ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਵਣ ਹੰਕਾਰੀ ਨੇ ਛਲ
ਨਾਲ ਘਰ ਲਜਾਕੇ ਕੈਦ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ
ਜੀ ਨੇ ਅਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਸ਼ਕੁਰਸ਼ ਦੇ ਪੰਜੇ

ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੇ ਖੁਜਾਲ ਨਾਲ ਸੁਗ੍ਰੀਵ ਆਦਿਕ ਰਾਜਨਾਂ ਨੂੰ
 ਅਪਨੀ ਭੁਜਾਂ ਦਾ ਬਲ ਦੱਖਾਕੇ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਮਾਰ ਅਤੇ ਵੱਡਾ
 ਭਾਰੀ ਦਲ ਸਾਜਕੇ ਲੰਕਾ ਪਰ ਜਾਕੇ ਧਾਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ
 ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਅਰ ਰਾਵਣ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਅਪਣੀ ਸੁਪਤਨੀ
 ਨੂੰ ਘਰ ਆਂਦਾ, ਏਹ ਸਾਰੀ ਰਾਮਾਇਣ ਦੀ ਸੰਖਯੋਗ ਕਬਾ ਦਾ
 ਤਾਤਪਰਜ਼ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਏਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ
 ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦਾ ਜੰਗ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲਾਭ ਯਾ ਭਲਾਈ ਦੇ
 ਨਾਲ ਇਤਨਾ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ਸੀ ਕੇਵਲ
 ਅਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੀ ਪੀਤ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਧਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਏਹ
 ਅਵਸਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜਕੱਲ ਭੀ ਜੋ
 ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਛਲ ਕਰਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇ ਤਦ ਉਸ
 ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਜੇ ਖੁਦ ਮੁਖਤਯਾਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਏਹੋ ਕੰਮ ਕਰੇ ਜੋ
 ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇ ਖੁਦ ਮੁਖਤਯਾਰ
 ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਬਦਲਾ
 ਲਵੇ, ਜਿਸਤੇ ਏਹ ਸਾਫ ਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦਾ
 ਸਾਰਾ ਯਤਨ ਆਪਣੇ ਸੁਖ ਲਈ ਸੀ ਉਸਥੋਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
 ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੌਰਦਾ ਸੀ ॥

ਕਈ ਕੁ ਲੋਕ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਅਤੇ ਰਾਵਨ ਦੀ ਲੜਾਈ
 ਵਿੱਚ ਆਪਨੀ ਰਾਇ ਇਹ ਭੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਵਨ ਜਾਤ
 ਦਾ ਬ੍ਰਹਮਨ ਅਰ ਵੱਡਾ ਭਾਰੀ ਪੰਡਤ ਸੀ ਐਥੋਂ ਤਕ ਕਿ
 ਰਾਵਨ ਦਾ ਵੇਦ ਭਾਸ਼ ਸਾਰੇ ਭਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪਰਮਿੱਧ ਹੈ ਜਿਸ

ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਡਾ ਵਿਦਾਨ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂ ਦਾ
ਰਾਜਾਤਾ ਸੀ, ਦੂਸਰਾ ਉਹ ਸਿਵਜੀ ਦਾ ਭਗਤ ਸੀ ਜਿਸਤੇ
ਉਸਦਾ ਰਚਿਆ ਹੋਯਾ ਸਿਵ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਉਸਦੀ
ਵਿਦਗਾ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਜਾਨ ਸੱਕੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਸਾ ਚਤੁਰ ਸੀ
ਅਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਹੀ ਪੂਰਾ ਸੀ ਜੈਸੇ ਕਿ ਅੱਜ-
ਕੱਲ ਦੇ ਸ਼ੈਵੀ ਲੋਗ ਹਨ ਤੀਸਰਾ ਉਹ ਪਲੁਤ ਰਿਖੀ ਦਾ
ਪੱਤ੍ਰ ਸੀ ਅਰ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਜੀ ਦਾ ਪੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸਤੇ ਉਸਦਾ
ਪਿਛਲਾ ਖਾਨਦਾਨ ਭੀ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਯਾ ਕਮੀਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ॥

ਚੌਥਾ ਉਸਦੀ ਸੁਰਬੀਰਤਾ ਦੀ ਅਰ ਰਾਜ ਤੇਜ਼ ਦੀ
ਗੁਵਾਹੀ ਰਮਾਇਣ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਇੰਦਰ ਜੈਸੇ
ਵੱਡੇ ੨ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਸੀ,
ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਉਸਦੇ ਹੋਮ ਯੱਗ ਆਦਿਕ ਬਿਵਹਾਰ ਐਸੇ
ਹੀ ਸੇ ਜੈਸੇ ਵੇਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ
ਅਜੇਹੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਜੋ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਗਾਕੇ ਲੈ ਆਂਦਾ
ਜੋ ਅੱਛੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਾਵਨ
ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਇਤਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਪਰ
ਲਾਕੇ ਭੈਡਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਕੁਕਰਮ ਜੋ ਕੀਤਾ ਸੀ
ਸੋ ਅਪਨੀ ਭੈਣ ਦੇ ਨਕਟੀ ਹੋਨ ਪਰ ਕਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆ ਕਰਕੇ
ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਮਾਇਣ ਵਿੱਚ ਲਿਖਯਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦਰਾਮਚੰਦ
ਜੀ ਬਨ ਵਿੱਚ ਗਏ ਤਦ ਰਾਵਨ ਦੀ ਭੈਣ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ
ਸੂਪਨਖਾਂ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਭੁੱਲ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਬਿਭਚਾਰ ਕਰਨ ਵਲ ਪ੍ਰੇਰ ਦੀਸੀ” ਜਿਸਪਰ
ਪਹਲੇ ਤਾਂ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਮਝਾਇਆ ਪਰੰਤੂ
ਜਦ ਉਹ ਨਾ ਸਮਝੀ ਸਗੋਂ ਕਲੇਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਤਦ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ
ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਨੱਕ ਵੱਛਕੇ ਨਕਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ॥

ਇਸ ਬਾਤ ਦੀ ਖੁਬਰ ਪਾਕੇ ਰਾਵਨ ਨੂੰ ਤਨ ਮਨੋ
ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਅਤੇ ਚਿਤ ਵਿੱਚ ਏਹੋ ਮੰਕਲਪ ਕੀਤਾ ਕਿ
ਮੈਂ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਉਸ ਤਪੀਸਰ ਦੀ ਇਸਤੀ ਨੂੰ ਚੁਗਾਕੇ ਨਾ
ਲਿਆਵਾਂ ਤਦ ਤਕ ਮੈਨੂੰ ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਭੀ ਹਰਾਮ ਹੈ ਇਸ
ਪਰ ਉਸਨੇ ਬਨ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਗਾਕੇ ਅਪਣੀ ਭੈਣ
ਦੇ ਨੱਕ ਵਾਲੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਰਾਵਨ ਨੇ
ਜੋ ਕੁਛ ਕੀਤਾ ਸੋ ਅਪਨੀ ਅਕਲ ਦੇ ਮਤਾਬਕ ਠੀਕ ਕੀਤਾ
ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਭੀ ਜੋ ਕਿਸੇਦੀ ਧੀਭੈਣ ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕਰੇ
ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੁਰੀ ਹੀ ਕੜੋਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸੋ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕੇ ਉਹ ਉਸਦਾ
ਬਦਲਾ ਓਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਲੇਵੇਗਾ ਜੋ ਰਾਵਨ ਨੇ ਲੀਤਾ ਸੀ
ਕਿੰਤੂ ਜੇ ਅਪਨੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇਗਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ
ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਜੋ ਭੈਣ ਦੇ ਨੱਕ ਕੱਟਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ
ਤਾਜ਼ੀਰਾਤ ਹਿੰਦ ਦੀ ਦਫਾ ਦੇ ਮੁਜ਼ਬ ਸਜ਼ਾ ਦੁਵਾਏਗਾ ਤਾਂਤੇ
ਏਹ ਜੰਗ ਕੇਵਲ ਆਪਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਦਾ ਸੀ ਕੋਈ ਧਰਮ
ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ॥

ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਦੇਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ
ਅਸੀਂ ਝੂਠੇ ਨਹੀਂ ਆਖਦੇ, ਪਰੰਤੂ ਇਤਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਆਖਾਂਗੇ ਕਿ

ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀਨੇ ਜੋ ਸਲੂਕ ਛੜ੍ਹੀ ਰਾਜਾ ਹੋਕਰ ਸੁਪ ਨਖਾਂ ਨਾਲ
 ਕੀਤਾ ਸੋ ਉਸਦੇ ਦੁਰਾਚਾਰ ਕਰਮ ਦਾ ਫਲ ਸੀ ਕਿ ਉਂਕਿ ਉਹ
 ਇੱਕ ਧਰਮ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਪਰਵਿਰਤ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ
 ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਰਾਵਨ ਨੇ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਵੇਦ ਵੇਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਹੋਕਰ
 ਉਸਦਾ ਬਦਲਾ ਇੱਕ ਧਰਮਾਤਮਾ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਸਤਵੰਤੀ ਮਹਾ-
 ਰਾਣੀ ਪਰ ਕੱਛਿਆ ਸੋਈ ਉਸਦਾ ਰਾਕਸ਼ ਸੁਭਾਉ ਸੀ ਇਸੀ ਖ
 ਖਜਾਲ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਲਮੀਕੀ ਜੈਸੇ ਰਿਖੀਆਂ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਨ
 ਜਾਨਕੇ ਭੀ ਰਾਕਸ਼ ਨਾਮ ਤੇ ਪੁਕਾਰਿਆ ਹੈ ॥

ਭਾਵੇਂ ਏਹ ਸਾਰਾ ਚਰਤਾ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੁਖ ਯਾ
 ਸੁਪਤਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਦਾ ਫਲ ਸੀ ਪਰ ਤਾਂ ਭੀ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ
 ਲੱਖ ਲੱਖ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਭੀ ਆਪਣੇ
 ਭੁਲੇ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸਮਝਕੇ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ
 ਬਾਲਕ, ਬੁੱਢਾ, ਜਵਾਨ, ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਿਕ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਏਹ
 ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਤਰਹ ਨਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
 ਪੱਥਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਉੱਕਰੀ ਹੋਈ ਯਾ
 ਵੇਲ ਬੂਟਾ ਬੋਦਿਆ ਹੋਇਆ ਹੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਨੇ ਪਰ ਹੀ
 ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਅੰਤਾਰ ਆਖਕੇ
 ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਕੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸਨਾਨ
 ਕਰਨੇ ਦੇ ਸਮਝ ਅਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਨ ਵਿੱਛੜਨ ਦੇ
 ਸਮਝ ਪਰ ਭੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਰਾਮ ਰਾਮ ਆਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ
 ਰਾਵਨ ਜਿਸਨੇ ਸੀਤਾ ਚੁਰਾਈ ਸੀ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਜਾਤਿ ਦਾ

ਬ੍ਰਹਮਨ ਭੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਰਾਕਸ਼ ਅਤੇ ਦੁਸ੍ਤ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਸਭਤੇ ਵਧਕੇ ਯਾਦਗਾਰ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਏਹ ਗੱਲ ਹੈ ਜੋ ਦੁਸਹਿਰੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਸਜੰਗ ਦੀ ਪੂਰੀ ੨ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਗਤਾਂ ਦੇ ਰਾਵਣ ਬਣਾਕੇ ਸਾਜ਼ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਪੇਤ੍ਰੇ, ਭਰਾਵਾਂ ਆਦਿਕਾਂ ਨੂੰਬਾਂਦਰ ਲੰਗੂਰ ਅਤੇ ਰਿੱਛ ਬਣਾਕੇ ਰਾਜੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਤਨੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਕਸ਼ ਭੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਰ ਲੜਾਈ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਦੇਖੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾ ਆਪਣਿਆਂ ਮੰਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਂਦਰ, ਰਿੱਛ, ਲੰਗੂਰ ਅਤੇ ਰਾਕਸ਼ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜ਼ਰਾ ਭੀ ਸਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਬਲਕਿ ਆਪਣੀ ਸੋਭਾ ਸਮੜਦੇ ਹਨ, ਦੁਸਹਿਰੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਾਂਦਰ ਆਖੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਲੜਕੇ ਇੱਕ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸੁਣਾਉਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸ੍ਰਵਾਂਗ ਨੂੰ ਆਪ ਧਾਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਪਨੇ ਮੌਰੈ ਅਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਾਂਦਰ ਆਖਦੇ ਹੈਨ ਅਤੇ ਕਿਨੋ ਸੁਨਦਰੇ ਹੈਨ ਇਸਦਾ ਕਾਰਣ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਮੁਰਖਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈਕੁ ਲੋਕ ਖਿਆਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਏਹ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਸ ਉਪਕਾਰ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤੱਗਯਤਾ* ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵੱਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਭਾਵ ਹੋਕੇ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ

*ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ

ਵਸਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਦੇ ਉਪਕਾਰ ਨੂੰ
ਛੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਇਸੀ ਤੋਂ ਹਿੰਦੂ ਧੰਨਸਵਾਦ ਦੇ ਯੋਗਯੋਗ
ਅਤੇ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮ ਕੌਮ ਸਦਾਉਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼—ਕਜਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਭੀ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਉਪਕਾਰਾਂ
ਲਈ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਯਾਦਗਾਰ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਦਬੋਧਕ ਹੋਵੇ
ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ॥

ਦੂਜਾ—ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਕੰਸ ਨੂੰ, ਜੋ
ਓਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਪਰ ਵਿਸ਼੍ਵਾਸ ਰੱਖਕੇ ਵਿਰੋਧ
ਕਰਦਾ ਸੀ, ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਕਿ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਭਾਰਤਵਰਸ ਦਾ ਯਾਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਦਾ ਕਜਾ ਭਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ,
ਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਭੀ ਜੋ
ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਮੱਖੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ
ਲਾਭ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ॥
ਦੂਜਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਰ ਬੀਰਤਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਜਦੋਂ
ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਦ ਉਸਤੇ ਭੀ ਅੰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਤੀਜਾ
ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਛ ਅੱਜ ਕੱਲ ਇਸ ਦੇਮ ਦੀ ਇਹ
ਦਰ ਗਤੀ ਹੋਰਹੀ ਹੈ ਸੋ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ
ਦੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰਕੇ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈ—ਜਿਸਦਾ ਸਬੂਤ ਸਾਨੂੰ ਮਹਾ-
ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੀਤਾ ਵਿੱਚ ਭੀ ਉਸਦਾ
ਨਮੂਨਾ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਓਥੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਿਖਯਾ
ਹੈ ਕਿ ਕੈਰਵਾਂ ਅਤੇ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਜੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ

ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹਿੱਸਾ ਲੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ
ਪੰਜਾਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੀ ਵੱਲ ਹੋਗਏ ਸਨ-ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦ
ਵੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਦਲ ਸੱਜਕੇ ਮੌਰਚੇ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ
ਜਗਾ ਪਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ-ਅਤੇ ਹਰਇੱਕ ਧਨਖ ਧਾਰੀ ਸੂਰਮਾ
ਅਪਣੀ ਅਪਣੀ ਛੌਜ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਰਣ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਮੱਲਕੇ ਖੜ੍ਹੁ
ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਭੀ ਅਰਜਨ ਦੇ
ਰਥਵਾਹੀ ਹੋਕੇ ਤੇ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਲੜਾਈ ਲੈਈ ਤਜਾਰ ਕਰਕੇ
ਯੁਧ ਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਆਇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ॥

ਪਰੰਤੂ ਜਦ ਅਰਜਨ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਨਜ਼ਰ ਫੇਰਕੇ
ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਕਿਆ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਤੇ ਭੀਖਮਪਿਤਾਮਾ ਹੈ
ਅਰ ਕਿਤੇ ਕਰਨ ਭਾਈ ਹੈ ਕਿਤੇ ਦੁਰਜੋਧਨ ਵੱਡਾ ਭਾਈ ਹੈ
ਅਰ ਕਿਧਰੇ ਧਿਤਰਾਸਟਰ ਚਾਚਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਰਵਾਂ ਦਾ ਬਾਪ ਹੈ
ਅਰ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਦ੍ਰਿਨਾਚਾਰਜ ਜੀ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਜਾਤਿ ਦੇ
ਬ੍ਰਹਮਣ ਹਨ-ਅੰਨ ਕਿਸੀ ਜਗਾ ਪਰ ਅਸੱਸਤਾਮਾ ਦ੍ਰਿਨਾਚਾਰਜ
ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰ ਭਾਈ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੈ, ਗੱਲ ਕਾਹਈ
ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਰਜਨ ਨੇ ਜਦ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਅਪਨਾ ਹੀ
ਪਰਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਤਦ ਭਾਈਆਂ ਦਾ ਮੋਹਦਿਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋਸ਼
ਮਾਰ ਆਯਾ ਅਤੇ ਅੱਖਿਂ ਜਲ ਨਾਲ ਭਰ ਆਈਆਂ ॥

ਜਿਸ ਪਰ ਧਨਖਬਾਨ ਹੱਥੋਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਅਰ ਆਖਜਾ
ਕਿ ਮੈਂ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਕੰਦ ਮੂਲ ਖਾਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ

ਲਿਆ ਕਰਾਂਗਾ ਪਰ ਅਪਣੀ ਕੁਲ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ
ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ ॥

ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਅਰਜਨ ਦੇ ਹਾਲ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਅਰ
ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਆਸੂ ਵਗਦੇ ਦੇਖਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਂਰਾਜ
ਬੋਲੇ ਕਿ ਹੋ ਪਿਆਰੇ ਅਰਜਨ ਤੇਰਾ ਇਹ ਹਾਲ ਕਿਉਂ ਹੋਯਾ
ਹੈ, ਜਿਸ ਪਰ ਅਰਜਨ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਹਾਂਰਾਜ ਮੈਂ
ਜਦ ਜੁੱਧ ਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚਾਰੇ
ਪਾਸੋਂ ਅਪਨੇ ਚਾਰੇ ਤਾਏ ਭਾਈ ਭਤੀਜੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਿਖਾਈ
ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਹੱਥੋਂ ਅਪਣੀ ਕੁਲ ਦੇ
ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਅਤੇ ਅਪਨੇ ਕੁਟੰਬ ਦੀਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ
ਨੂੰ ਰੰਡੀਆਂ ਕਰਕੇ ਰੁਦਨ ਸੁਨਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ
ਇਹ ਗਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦੀਆਂ
ਧਰਮਾਤਮਾ ਅਤੇ ਪਤਿਬੁਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪਨੇ ੨
ਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮਰਨੇਪਿੱਛੇ ਅੰਜੋਗ ਕਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਿਰਤ ਹੋਕੇ
ਕਲ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਕਰ ਵਰਨ ਹੋਜਾਨ, ਤਾਂਤੇ
ਮੈਂ ਅਜੇਹੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਮੱਬਾ ਟੇਕਦਾ ਹਾਂ ॥

ਇਸ ਸਮਝ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਫਸਾਦ ਨੂੰ
ਮੇਟਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਜੋ ਮਿਟ ਸੰਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ
ਪੰਜਾਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾ ਅਰਜਨ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਬੜਾ ਭਾਰੀ
ਸੂਰਬੀਰ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਗਯਾਤਾ ਸੀ-ਇਸਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਰਾਜਾ
ਯੁਧਿਸ਼ਟਿਰ ਸੀ ਸੋ ਤਾਂ ਧਰਮਾਤਮਾ ਪੁਰਖ ਅਤੇ ਭਾਈਆਂ ਦੇ

ਹਿਤ ਵਿੱਚ ਹਿਤ ਰੱਖਨ ਵਾਲਾ ਸੀ—ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਗੋਂ
 ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਉਲਟੀ ਪੱਟੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ
 ਸਾਂਖ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮਤ ਸੁਨਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਆਖਿਆ
 ਕਿ “ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਮਾਰਨੇ ਤੇ ਡਰਦਾ ਹੈ—
 ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਧਨਖਬਾਨ ਨੂੰ ਹੱਥੋਂ ਮਿੱਟ ਬੈਠਾ ਹੈ—ਜੇ ਤੂੰ
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਤਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨੋਂ ਡਰਦਾ ਹੈ—ਸੋ ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤ੍ਰ
 ਆਤਮਾ ਨਿੱਤ, ਅਮਰ ਅਤੇ ਅੱਜਰ, ਅਵਨਾਸੀ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ
 ਕਰਕੇ ਛੇਦਿਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜਲ ਵਿੱਚ ਫੁਥਦਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ
 ਅਗਨੀ ਉਸਨੂੰ ਜਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੋ ਤੂੰ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ
 ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਕਿਸ ਬਾਤ ਦਾ ਡਰ ਕਰਦਾ ਹੈ—
 ਦੁਸਰਾ ਜੇਕਰਕੇ ਤੂੰ ਕਹੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਂ
 ਤੱਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਮਾਰਾਂਗਾ ਸੋ ਇਹ ਤਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਜਵਾਬ
 ਪਰਣਾਮੀ ਅਤੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਸੋ ਤੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਰਦਿਆਂ ਦਾ
 ਕਿਆ ਮਾਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤੂੰ ਨਸ਼ੀਗ ਹੋਕੈ ਯੁਧ ਕਰ
 ਅਰ ਛੱਡ੍ਰੀ ਦਾ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਕਾਇਰਾਂ
 ਵਾਂਗ ਰੁਦਨ ਕਰੇ ਅਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਿੱਟ ਬੈਠੋ,,

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਦਾ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਰਜਨ ਦੇ ਵਾਸਤੇ
 ਅਜੇਹਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਉਸ ਪ੍ਰੀਤੀ ਅਤੇ ਟੱਬਰ ਦੇ ਖੜਾਲ ਨੂੰ
 ਛਿੱਕੇ ਪਰ ਰੱਖਾਕੇ ਅਜੇਹੀ ਕਟਾਵੱਛ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅਪਨੇ ਹੀ
 ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਛਾਣੇ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਟ
 ਗਦਾ ਨਾਲ ਭੁੰਨੇ ਅਰ ਅਪਨੇ ਤਾਏ ਚਾਚੇ ਅਰ ਦਾਦੇ ਤਰਸਾ।

ਤਰਸਾ ਕੇ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਭੀਮ ਜੈਸੇ ਬਹਾਦਰਾਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਨੌਹਾਂ ਨਾਲ ਪਾੜਕੇ ਚੁਲੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਹੂ ਪੀਤੇ ॥

ਤੁਸੀਂ ਏਹ ਗਲੁ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਇਸ ਯੁੱਧ ਕਰਾਉਣ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕੁਝ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਇਸ ਤੇ ਕਿਆ ਲਾਭ ਹੋਯਾ ॥

ਫੇਰ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੈਰਵ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦਾ ਖਾਨਦਾਨ ਡੋਬਕੇ ਪਿੱਛੇ ਤੇ ਅਪਨੇ ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਭੀ ਕਿਆ ਹਾਲ ਕੀਤਾ—ਜੋ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਯਾਦਵ ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰਭਾਸ ਨਾਮੇ ਤੀਰਥ ਪਰ ਆਏ ਅਰ ਉਸ ਜਗਾ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਜੀ ਭੀ ਦੋਨੋਂ ਨਾਲ ਸੇ—ਉੱਥੇ ਤੀਰਥ ਪਰ ਜਾਕੇ “ਤੀਰਥ ਪਾਨ” ਅਰਥਾਤ ਸਰਾਬ ਪੀਣਾ ਅਰੰਭ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਯਾਦਵ ਮਦ ਨਾਲ ਅੰਧੇ ਹੋਕੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੇ ਲੜ੍ਹੇ ਜੋ ਕੋਈ ਬਾਕੀ ਨਾ ਬਚਿਆ—ਅੰਤ ਨੂੰ ਬਲਭੱਦਰ ਭੀ ਮਰ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੇ ਸਾਰੇ ਕੁਟੰਬ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰਕੇ ਆਪ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇ ਸੁੱਤੇ ਅਰ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਫੰਧਕ ਦੇ ਤੀਰ ਨਾਲ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਮਿਗ ਦੇ ਭੁਲੋਖੇ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਦੇਹ ਤਿਆਗ ਗਏ ॥

ਇਸਤੇ ਭੀ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਯਾਦਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਇਸ ਭਾਰਤਵਰਸ ਪਰ ਕਿਆ ਉਪਕਾਰ ਹੋਯਾ ॥

ਤੀਸਰਾ ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੱਖਣ ਚੁਰਾਕੇ ਖਾਨਾ ਸੀ ਸੋਭੀ ਭਾਵੇਂ
 ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੁਸ਼੍ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸੀ ਪਰ ਓਸ
 ਸਮਜ ਯਾ ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਸਮਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀਤੇ
 ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ
 ਸੁਣਕੇ ਸੋਡੇ ਮੰਡੇ ਭੀ ਘਰ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
 ਚੁਰਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕੁਤਵਾਲੀ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਜੇਹਲ-
 ਖਾਨੇ ਜਾਕੇ ਸਾਨੂੰ ਕਲੰਕ ਲਾਉਣਾ॥

ਚੌਬਾ ਚੰਦ੍ਰਾਵਲ, ਰਾਧਾਂ ਆਵਿਕ ਪਰਾਈਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ
 ਨਾਲ ਜ੍ਰਾਨ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਤੀ ਕਰਨੀ, ਇਸਤੇ ਭੀ ਤੁਸੀਂ
 ਸੋਚ ਲਵੇ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕਿਆ ਸਿੱਖਯਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਯਾ ਮੁਲਕ
 ਅਤੇ ਕੈਮ ਦੀ ਭਲਿਆਈ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਹਿਤਯ
 ਦੇ ਪੜਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਤਿ ਰਾਧਾਂ ਜੀਦੇ
 ਅਲੰਕਾਰ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਲਾਭ
 ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿੱਥੋਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ
 ਦੀ ਧੀ, ਭੈਣ ਬਾਬਤ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਲਿਖਦਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ
 ਹੈ ਜੋ ਓਹ ਲਾਇਬਲ* ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਹਤਾਰ
 ਹੋਕੇ ਰਾਜ ਦੰਡ ਪਾਉਂਦਾ, ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਮਹਾਂਰਾਜ ਦੇ
 ਨਾਮ ਪਰ ਲੋਕਾਂਨੇ ਬਹੁਤ ਬੇਪੜਦ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਤਮਵੀਰਾਂ ਬਣਾ

*ਤੌਹਿਨ

ਛੱਡੀਆਂ ਹਨ, ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ
ਮਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ ਕੌਮੀ ਯਾ ਦੇਸੀ ਭਲਾਈ ਹੈ ॥

ਭਾਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੇਤੇ ਇਸਦਾ ਕੁਝ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ
ਤਾਂ ਭੀ ਏਸ ਦੇ ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਮਹਾਤਮਾਂ ਦੇ ਅੰਗਣਾਂ
ਨੂੰ ਭੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋਏ ਹੋਏ ਗੁਣ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ
ਜੈਸਾ ਕਿ ਰਾਮ ਮੰਡਲ ਰਚਾਕੇ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਗੋਪੀਆਂ ਬਣਾਕੇ
ਆਪਣੇ ਸਾਮ੍ਰਾਣੇ ਨਿਰਤ ਕਰਾਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਚਰੱਤਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ
ਦੇਖਨੇ ਹੋਨ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਮਤਭਾਗਵਤ ਜੀ ਦੇ ਦਸਮ ਸਕੰਧ ਵਿੱਚ
ਦੇਖ ਲੇਵੇ ਜੋ ਕਿਸ ਕਿਸ ਪਰਕਾਰ ਦੇ ਕੌਤਕ ਲਿਖੇ ਹਨ,
ਪਰੰਤੂ ਅਜੇਹੇ ਕੌਤਕਾਂ ਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੇਸ਼, ਕੌਮ ਯਾ ਧਰਮ
ਦੀ ਹੀ ਉੱਨਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਇਖਲਾਕੀ ਸਬਕ
ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਜੇ ਸਿਖਜਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਏਹ ਹੈ ਕਿ
ਅਸੀਂ ਭੀ ਅਜੇਹਾ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਅਪਯਸ ਹਾਸਲ
ਕਰੀਏ ॥

ਇਸਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਮੱਤਾਂ ਵਾਲੇ ਬੁਰੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਯਾ
ਬੁਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤੀ ਦਾ ਉਦਯੋਤਨ ਯਾ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਤਮਾ
ਦੀ ਕ੍ਰਿਤੱਗਯਤਾ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸਤੇ ਸਾਬਤ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਅਜੇਹਾ ਕਦਰ
ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗਣਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਗੁਣ ਰੂਪ ਦੇਖਦੇ ਹਨ,

ਤੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਐਗਣ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ
ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੋ ਗੀਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ
ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰਬੀਰਤਾ ਹੈ, ਉਸਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ
ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਯੋਗਯ ਹਨ ॥

(ਪ੍ਰਸ੍ਤ.) ਤੁਸੀਂ ਦੱਸ ਸੱਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਸਿੱਖਕੌਮਨੇ ਆਪਣੇ
ਦਮਾਂ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਸਰਧਾ ਕਾਥਮਕੀਤੀ ਹੋਵੇ?

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਹਾਲ

ਚੈਪਈ

<p>ਹਣ ਜੋ ਦੂਜੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਇੱਕ ਨਥੀ ਦਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਲਮਾਂ ਤਿਸਦਾ ਕੀਤਾ ਜੋਏ ਕੁਰਾਨ ਤਿਸਤੇ ਬਾਹਰ ਪੈਰ ਨ ਧਰਦੇ ਤਿਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਸਨੂੰ ਕਹਿਣ ਕਲਾਮਖੁਦਾਈ ਇੱਕ ਖੂਦਾ ਤੇ ਇੱਕ ਰਸੂਲ ਕਲਮਾ ਜਿਸਨੂੰ ਦਾ ਪੜ੍ਹਾਵਨ ਕਰਨ ਅਜੇਹਾ ਉਸਨੂੰ ਪੱਕਾ ਸ਼ਰਾ ਮਹੰਮਦ ਦੀ ਹੈ ਜੋਈ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖ ਈਸਾਈ ਤਾਈਂ ਕਹੋ ਬਹਿਸਤ ਮੁਸਲਮਾਂ ਜਾਵੇ</p>	<p>ਸਾਬਤ ਰਖਦੇ ਹੈਨ ਈਮਾਨ ਆਵਣ ਨਹੀਂ ਦੂਸਰੇ ਛਲਮਾਂ ਤਿਸ ਪਰ ਸਾਰੇ ਹਨ ਕੁਰਬਾਨ ਸਭਕਾਰਜਮਸਲੇ ਪਰ ਕਰਦੇ ਯਾਦ ਕਰਨ ਓਰ ਬੈਠ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਸਿਵਿੱਚ ਸਭਦੀਨੀ ਭਾਈ ਇੱਕ ਕੁਰਾਨ ਦੀਨ ਦਾ ਮੂਲ ਉਸਨੂੰ ਅਪਣੇ ਵਿੱਚ ਰਲਾਵਨ ਸਭ ਮਜ਼ਬਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਧੱਕਾ ਤਾਕੇ ਨਾਹਿੰ ਤਿਆਰੇ ਸੋਈ ਕਾਫਰਕਹਿਤ ਜਹੀਨਮ ਜਾਈਂ ਦੂਸਰ ਦੋਨੋਂ ਮੌਕਾਵੇ ਦੁੱਖ ਪਾਵੇ</p>
---	---

ਮੰਨਤ ਇਨਕੀ ਸਰਾਪਿਆਰੀ
 ਹੋੜੇ ਤੀਸ ਰਾਖ ਦੁਖ ਸਹਤੇ
 ਫਿਰ ਅਪਨੇ ਹੱਦੀ* ਪਰਸਾਰੇ
 ਵਾ ਨੇਂ ਜੋ ਤਨ ਪਰ ਦੁਖ ਸਹੇ
 ਇਕ ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕਹਾਣੀ
 ਨਥੀ ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਜੋਈ
 ਏਕ ਮੰਗਾ ਹੋਇਆ ਵੱਡ ਭਾਰੀ
 ਘੇਰੇ ਮਹਿੰ ਹਜ਼ਰਤ ਆਗਏ
 ਚਲੀ ਤੇਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਮੰਗਾ
 ਹਜ਼ਰਤ ਛੈਜ ਹਾਰ ਤਬ ਗਈ
 ਘੇਰੇ ਮੈਂ ਹਜ਼ਰਤ ਜਬ ਆਏ
 ਤਬ ਮੁਰਦ ਨਮਹਿੰਜਾਕਰਲੇਟੇ
 ਭਯੋ ਖਾਤਮਾ ਤਬਹਿ ਲਰਾਈ
 ਤਬੀ ਯਹੂਦੀ ਕਾਫਰ ਬੋਲੇ
 ਜਿਸਕਾ ਰਣਹਮਕਰੀ ਲਰਾਈ
 ਨਹੀਂ ਭਾਗ ਕਰਕੇ ਵਹ ਗਿਆ
 ਤਾਂਤੇ ਢੂਢ ਤਾਂਹਿ ਕੋ ਲੀਜੇ
 ਯਹਿ ਮਨਮਤਾ ਪੱਕਾਕਰ ਸਾਰੇ
 ਲਾਗਤ ਪਤਾਨ ਤਿਨਕੋ ਕੋਈ

ਪਾਂਚਨਿਮਾੜਪੜ੍ਹੁ ਤਸੁਖਕਾਰੀ
 ਯਹੀ ਹੁਕਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਕਾ ਕਹਿਤੇ
 ਦਿਲੋਂ ਜਾਨਤੇ ਭਏ ਨਸਾਰੇ†
 ਤਾਂ ਕੋ ਭੂਲ ਨਹੀਂ ਇਹ ਬਹੇ
 ਵਿੱਚ ਹਦੀਸਾਂ ਜੋਇ ਬਖਾਣੀ
 ਲੜਤ ਕਾਛਰਾਂ ਕੇ ਸਹਿ ਸੋਈ
 ਕਾਛਰ ਦਲ ਆਯਾ ਬਲਧਾਰੀ
 ਕਾਹੂੰ ਓਰ ਨ ਭਾਜਤ ਭਏ
 ਕਟ ਕਟ ਗਿਰੇ ਬਹਾਦਰ ਅੰਗਾ
 ਕੁਛ ਸ਼ਹੀਦ ਕੁਛ ਭਾਗਤ ਭਈ
 ਕੌਈ ਪੇਸ ਨ ਤਾਂਕੀ ਜਾਏ
 ਯੂਰ ਮਾਹਿੰ ਤਨ ਸਕਲ ਲੁਪੇਟੇ
 ਸੈਨ ਮਹੰਮਦ ਤੁਰਤ ਭਜਾਈ
 ਅਹੋ ਸੁਨੋ ਹਮ ਹੈਂ ਸਭ ਭੋਲੇ
 ਤਿਸਕੀ ਸੁੱਧ ਨ ਲੇਵਹੁ ਕਾਈ
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਰਦਿਓਂ ਮੇਂ ਹੈ ਪਿਆ
 ਕੇਦ ਕਰੋ ਕੈ ਸੂਲੀ ਦੀਜੇ
 ਢੂਢਤ ਫਿਰਤ ਰੈਨ ਹੱਤਜਾਰੇ
 ਅੰਤ ਕਾਰ ਤਿਨ ਤੇ ਯਹਿ ਹੋਈ

* ਰਾਹ ਦੱਸਨ ਵਾਲਾ।

† ਕੁਰਬਾਨ

ਲੈਕਰ ਪੱਥਰ ਹਾਥਨ ਮਾਹੀਂ
 ਮਨਮਹਿੰਜਹਿਤਿਨਮਤੇਪਕਾਏ
 ਤਾਂਤੇ ਜਬੀ ਦਾਂਤ ਟੁਟਵੇ ਹੈਂ
 ਪਕੜ ਲੇਹੀਂ ਤਬਹੋ ਬਿਨਦੇਰੀ
 ਯੋਂ ਕਹਿਕਰ ਪਾਥਰਕਰਲੀਏ
 ਗਏ ਤੋਨ੍ਹਤੇ ਦਾਂਤ ਸਥਾਈ
 ਮਾਰਾ ਪੱਥਰ ਦਾਂਤਨ ਜਬਹੀਂ
 ਪਰ ਤਿਨਕੀ ਪੀਜ਼ਾਤੇ ਡਰਕੇ
 ਜਬਤਿਨ ਦੇਖਾਨਹਿੰਕੋਹੱਲੇ
 ਉਤੇ ਹਜ਼ਰਤਨੇ ਮਨ ਮਹ ਦੇਖਾ
 ਤਾਂਤੇ ਭਾਗਚਲਨ ਭਲਹਈਏ
 ਚੁਪਕੇ ਉਠਕਰ ਭੁਰੇ ਅਗਾਰੀ
 ਜਾਇ ਧੌਮੇ ਤਾ ਮਹਿੰਬਿਨ ਦੇਰੀ
 ਏਕ ਸਾਂਪ ਤਾ ਮਹਿੰ ਥੋ ਕਾਰਾ
 ਤਬ ਹਜ਼ਰਤ ਨੇ ਹਾਥ ਉਠਾਯੋ
 ਕਾਟ ਉਂਗਲੀ ਤਬਤਿਨ ਦੀਨੀ
 ਬਹੁਰ ਸਾਂਪ ਨੇ ਡੰਗ ਚਲਾਯਾ
 ਉਸੀ ਅੰਗੁਰੀ ਕੋ ਤਿਨ ਕੱਟਾ
 ਬਹੁਰ ਤੀਸਰੇ ਡੰਗ ਚਲਾਯੋ
 ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੂਕ ਕਰ ਛਾਰਾ
 ਬੈਠਾ ਮੂੜੀ ਹੋਕਰ ਦੂਰੇ

ਸਭ ਮੁਰਦਯੋਕੇ ਦਾਂਤ ਤੁੜਾਹੀਂ
 ਜੀਵਤ ਤੇ ਦੁਖ ਸਹਾ ਨ ਜਾਏ
 ਹਾਇ ਹਾਇ ਮੁਖ ਤਬੀ ਕਹੋਹੈ
 ਪਰਾ ਮਹਿੰ ਪਾਵਹੁ ਸੰਗਲਬੰਧੀ
 ਸਭ ਮੁਰਦਯੋਂ ਪਰਵਾਰ ਸੁਕੀਏ
 ਅਥ ਵਾਰੀ ਹਜ਼ਰਤ ਕੀ ਆਈ
 ਵੋਇ ਦਾਂਤ ਢੂਟੇ ਮੁਖ ਤਬਹੀਂ
 ਹਜ਼ਰਤ ਮੂਲਨਹੀਂ ਮਨਧਰਕੇ
 ਲੈਪਾਥਰ ਆਗੇ ਕੋ ਚੱਲੇ
 ਕਾਫ਼ਰ ਕੋ ਪੈ ਗਿਆ ਭੁਲੋਖਾ
 ਮੁਰਦਯੋਂ ਮੇਨਹਿੰਪੈਅਬਰਹੀਏ
 ਪਿਖੀ ਪਹਾੜੀ ਕੀ ਇੱਕ ਗਾਰੀ
 ਦਰ ਪਰ ਏਕਮਿਲਾ ਬਡਗੇਰੀ
 ਦੇਖਤ ਮਾਰਿਓ ਤਬੀ ਫੁੰਕਾਰਾ
 ਤਾਂਪਰ ਡੰਗ ਸਾਂਪ ਨੇ ਲਾਯੋ
 ਚੂਪ ਨਬੀ ਨੇ ਮੁਖ ਸੋਂ ਲੀਨੀ
 ਫਿਰ ਤਿਨ ਤੈਸੇ ਹਾਥ ਕਰਾਯਾ
 ਚੂਪ ਬੂਕ ਸੋਂ ਧਰ ਪਰ ਸੋਟਾ
 ਤਿਸੀ ਅੰਗੁਰੀ ਪਰ ਵੁਹ ਖਾਯੋ
 ਡਰਾ ਸਾਂਪ ਤਬ ਦੇਖ ਨਕਾਰਾ
 ਨਾਹਿੰ ਨਬੀ ਕੇ ਗਇਓ ਹਜ਼ੂਰੇ

ਪੁਨਾਇਕਮਕੜੀਜੀਵਨਕਾਰਾ
 ਤਿਸਨੇ ਤੈਤ ਗਾਰ ਮੁਖ ਤਾਨੀ
 ਇਤਏਹ ਕਬਾਬਈ ਰਸਭੀਨੀ
 ਲੈਕਰ ਖੋਜ ਮਗਰ ਹੀ ਧਾਏ
 ਲਗੇਵਿਚਾਰਕਰਨਮਨਮਾਹੀ
 ਦੇਖਹੁ ਜਾਇ ਤਾਹਿ ਕੇ ਅੰਦਰ
 ਜਬ ਜਾਨੇ ਕਾ ਕੀਨ ਤਜਾਰਾ
 ਲਗੇ ਕਹਿਨਵੁਹਯਹਾਂਨਆਏ
 ਜੇ ਤਾਂਕੇ ਅੰਦਰ ਢੁਹ ਜਾਤੇ
 ਪਾਛੇ ਫਿਰੇ ਪਲਕ ਮਹਿੰ ਸਾਰੇ
 ਤਿਹਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਘਰ ਕੋਆਏ
 ਅਵਧ ਜੰਗ ਮਹਿੰ ਏਹਕਹਾਨੀ
 ਦੇਖੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ ਜੇਤੇ
 ਕਹਤ ਦੀਨ ਹਮਰੇ ਕੇ ਕਾਰਣ
 ਕਈ ਕਤਾਬਨਮੈਂ ਲਿਖ ਦੀਆ
 ਪੁਨ ਤਿਨਕੇ ਜੋ ਕਾਰਜ ਆਨਾ
 ਤਿਨਕੋ ਤਿਨਕੇ ਦੀਨੀ ਪਜਾਰੇ
 ਕਹਤ ਹੁਕਮ ਯਹ ਹੁਤੋ ਖੁਦਾਈ

ਕਹਿਣਾਕਹਿਤਜਿਮੇਜਗਸਾਰਾ
 ਮੇਸਦਈਜਿਨਸਗਲਨਸਾਨੀ
 ਸੁਨੋ ਕਾਡਰੋਂ ਕੇਹੀ ਕੀਨੀ
 ਆਇ ਗਾਰ ਉਪਰ ਠਹਿਰਾਏ
 ਕਿਧੋਂ ਗਾਰ ਮਹਿੰਹੋਇਹੈਨਾਹੀ
 ਬਨਾ ਦਖਾਈ ਦੇਤ ਜੁ ਮੰਦਰ
 ਮਕੜੀ ਕੋ ਤਬ ਜਾਲ ਨਿਹਾਰਾ
 ਜਾਂਤੇ ਮਕੜੀ ਜਾਲ ਤਨਾਏ
 ਤੌ ਜਾਲੇ ਸਭ ਹੀ ਤੁਟਵਾਤੇ
 ਖੱਲੀ ਘਰ ਕੋ ਗਏ ਨਿਕਾਰੇ
 ਤਿਨਤੇ ਅਪਨੀ ਜਾਨ ਬਚਾਏ
 ਲਿਖੀ ਤਰੀਖੀ ਬਾਤ ਮਹਾਨੀ
 ਯਾਦ ਕਰਤਾਹੈਨ ਨਿਮ ਦਿਨ ਤੇਤੇ
 ਸਹੇ ਨਬੀ ਨੇ ਤਨ ਦੁਖ ਦਾਰਣ
 ਜੋ ਉਪਕਾਰ ਨਬੀ ਨੇ ਕੀਆ
 ਜਾਂਕੋ ਐਰ ਨ ਬੁਰੇ ਬਖ਼ਾਨਾ
 ਇਲਹਾਮੀ ਹੈਂ ਮੁਖੋਂ ਉਚਾਰੇ
 ਨਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ ਨਬੀ ਕਾ ਰਾਈ

ਵਾਰਤਕ

ਪਾਦਰੀ ਮੌਲਵੀ ਇਮਾਉਂ ਦੀਨ ਸਾਹਿਬ ਤਾਰੀਖ ਮਹੰਮਦੀ
 ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ

پੁੱਤ੍ਰ ਜੋ ਸ਼ੈਦ ਮੀ ਉਸਦੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜ਼ੈਨਬ ਮੀ, ਆਖਦੇ
 ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨੇ ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇਂਤਾ ਤਾਂ ਹਜ਼ਰਤ
 ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੀਤਾ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਆਪਣੀ
 ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਰ ਲੀਤੀ, ਇਸਪਰ ਭੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਹਾਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਐਸਾ ਕਰੋ ਹਜ਼ਰਤ ਨੇ ਖੁਦਾ
 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਅਜੇਹੀਆਂ ਹੋਰ ਕਈ ਬਾਤਾਂ ਜੋ
 ਦੂਜੇ ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਯਾਕੌਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ
 ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਜੇ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਭੀ ਹੋਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿ
 ਜਦ ਲੋਕ ਏਹ ਖੜਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਨਥੀਆਂ ਦੇ ਏਹ ਹਾਲ
 ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਸੋਡਾ ਕੀਹ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸਤੇ ਇਖਲਾਕ ਨੂੰ
 ਜ਼ਰੂਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ (ਮੁਹਜ਼ੜੇ)
 ਅਰਥਾਤ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਭੀ ਅਜੇਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਮੁਲਕ
 ਯਾ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਵਾਇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ
 ਜੈਸਾ ਕਿ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚੰਦ
 ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿਤਾ ਸੀ ਜਿਸਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਸੋ
 ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਭਲਾ ਜੋ ਚੰਦ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਹੀ ਟੁੱਟ
 ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਘਟ ਹੋ ਜਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਨੂੰ ਕੇਹਾ ਕੁ
 ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰਾਤ
 ਕਾਲੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਡਰਾਉਨੀ ਹੁੰਦੀ ਅਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੌਖਧੀਆਂ
 ਜੋ ਚੰਦਮਾਂ ਵੀ ਕ੍ਰਿਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੁਸਦਾਇਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਸੋ
 ਫਿੱਕੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਕਰਾਮਾਤ ਤੇ ਰੋਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ

ਭਾਂਵੇਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਜੋ ਅੰਧੇਰੇ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦ ਹਨ ਪਰ ਤਾਂ ਭੀ ਅਹਿਲ-ਇਸਲਾਮ ਅਜੇਹੇ ਕ੍ਰਿਤ੍ਯ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਏਨ੍ਹਾਂ ਥਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਉਪਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦੇਣ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉੱਮੜ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ॥

ਦੂਸਰਾ ਇਮੱਪਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸਤੇ-ਦਾਰ ਯਸ਼ੀਦ ਭਾਈ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਬਜਾਹ ਪਿੱਛੇ ਹੋਈ ਸੀ ਉਹ ਭੀ ਕੋਈ ਦੀਨੀ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੇਵਲ ਨਫਸੀ ਖਾਹਸ਼ ਦਾ ਫਲ ਸੀ, ਪਰ ਤਾਂ ਭੀ ਅਹਿਲ-ਇਸਲਾਮ ਉਸਨੂੰ ਮਜ਼ਹਬੀ ਰਸਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਣਕੇ ਤਾਜ਼ੀਏ ਬਣਾਕੇ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਅੱਠ ਦਸ ਦਿਨ ਸ਼ੋਕ ਅਤੇ ਰੋਣਾਂ ਪਿੱਟਣਾ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਜੇਹੀ ਕਰਕੇ ਦਿੜਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਣੋ ਅੱਜ ਹੋਈ ਹੈ, ਭਾਂਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਬੁਰਾ ਭੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਪਰ ਤਾਂ ਭੀ ਅਸੀਂ ਇਤਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਪੁਰਖਾਰਥ ਦੀਨ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤਗਯਤਾ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣਿਆਂ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਉਪਕਾਰ ਯਾ ਸੱਕੇ ਨੂੰ ਭਾਂਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਦਿਲੋਂ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਉਂਦੇ ॥

(ਪ੍ਰਸੂ) ਤੁਸੀਂ ਵੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਭੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਰ ਵਾਲੇ ਸੱਕੇ ਦੀ ਕੋਈ ਯਾਦਗਾਰ ਬਨਾਈ ਹੋਵੇ ਯਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸੀਮ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦਾ ਭੀ ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਖਿਆ ਹੋਵੇ?

ਈਸਾਈਮਾਂ ਦਾ ਹਾਲ

ਦੋਹਰਾ

ਹੁਣ ਈਸਾਈ ਪੰਥ ਵੀ ਸੁਣੋ ਬਾਤ ਮਨ ਲਗਇ
ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹਨ ਮਸੀਹ ਦਾ ਬੈਠੇ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਇ

ਚੌਪਈ

ਈਸਾ ਨਥੀ ਪਰਖ ਪਰਧਾਨ
ਲੋਗਨ ਮਹੀਂ ਕਰਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾ
ਪਰ ਲੋਗੋਂ ਕੋਂ ਤਾਂਕੀ ਬਾਨੀ
ਜਾਂ ਪਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹਿ ਹੈ ਰੋਡਾ*
ਤਬ ਹੈ ਰੋਡ ਪਕੜ ਉਹ ਲੀਆ
ਲਗਾ ਦੇਣ ਦੁਖ ਤਾਂਕੇ ਭਾਰੀ
ਕਾਂਟਨ ਕਾ ਸਿਰ ਤਾਜ਼ਰਖਾਯਾ
ਮੁਖ ਪਰ ਜਾਨੇ ਬੂਕਾ ਤਾਂਕੇ
ਪੁਨ ਹਾਥਨ ਪੈਰਨ ਕੇ ਮਾਹੀਂ
ਸੂਏ ਲੋਹੇ ਕੇ ਗਢਵਾਏ
ਪੁਨ ਆਖਰ ਕੋ ਸੂਲੀ ਬੀਆ
ਦੱਖੇ ਤਿਸਕੇ ਬਦਲੇ ਸਾਰੇ

ਦੀਏ ਸਾਰ ਪਰ ਜਾਹਿ ਪਰਾਨ
ਤਿਨਕੇ ਹਰਤਾ ਸਰਖ ਕਲੇਸ਼ਾ
ਸਾਰ ਕਥਨ ਕੀ ਨਾਹੀਂ ਸੁਖਾਨੀ
ਤਾਈਂ ਕਹਿੰਦੇ ਇਸੇ ਨ ਛੋਡ
ਅਪਣੇ ਸਨਮੁਖ ਠੱਡਾ ਕੀਆ
ਜੋ ਵਹੁ ਸਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰੀ
ਕੌਨੇ ਪਕੜ ਤਾਂਹਿ ਮਰਵਾਯਾ
ਬੁਰੇ ਸ਼ਬਦ ਭੋਖੇ ਪ੍ਰਤਿ ਵਾਂਕੇ
ਛੋਤੀ ਆਖਨ ਮੇਂ ਵਡ ਤਾਹੀਂ
ਕਰੇ ਮੜ੍ਹੋਲ ਬਹੁਤ ਮਨ ਭਾਏ
ਤਿਸਨੈਤਨਅਰਪਨਕਰਦੀਆ
ਕਹਿਤ ਈਸਾਈ ਹੈਂ ਛੁਟਕਾਚੇ

*ਨਾਮ ਬਾਹਸ਼ਾਹ

ਵਰਤਕ

ਈਸਾਈ ਲੋਕ ਇਸ ਬਾਤ ਨੂੰ ਪੋਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਕੇ
ਅਤੇ ਵੱਖਜਾਨ ਦੇ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਪਰ ਪ੍ਰਗਟ
ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਯਸੂ ਨੇ ਸੱਡੇ ਵਾਸਤੇ ਏਹ ਦੁੱਖ ਸਹਾਰੇ ਅਤੇ
ਕਲੀਸੀਆ* ਦੇ ਅਰਾਮ ਲਈ ਤੇ ਸੱਡੇ ਪੱਧਾਂ ਦੇ ਨਾਸ ਲਈ
ਉਸਨੇ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਓਹ
ਸਾਡੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦਾ ਕੁੜਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਪਰ
ਈਮਾਨ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਏ ॥

ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਮਤਾਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪਰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ
ਏਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦਾ ਕੁੜਾਰਾ[†]
ਦੂਜਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਮੀਹ ਇਨਸਾਨ ਥਾ
ਅਰ ਓਹ ਖੁਦਾ ਦਾ ਬੇਟਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ
ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਸਥੂਲ ਸਰੀਰ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ
ਹੈ, ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਓਹ ਸੌਰਾ ਧਰਮਾਤਮਾ
ਪਰਖ ਸੀ ਪਰਿਤੁ ਖੁਦਾ ਯਾ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤ ਹੋਣਾ ਅੰਮੰਭਵ ਹੈ
ਵੱਡੀ ਗਲ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹਨੇ ਵਾਲੀ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਕੋਈ
ਹਿੰਦਮਤਾਨ ਦੇ ਮਹਾਤਮਾਓਂ ਤੇ ਵੱਧਕੇ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ,
ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਜੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ
ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਸ਼ਮਨ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਜ

*ਈਸਾਈ ਦੀਨ

†ਗੁਨਾਹਾਂ ਦਾ ਬਦਲਾ

ਮੈਂ ਪਕੜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਦ ਓਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਬੇਚੈਨ ਰਿਹਾ ਤੇ
 ਅਪਨੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਆਖਨ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਿਆ ਤੁਸੀਂ ਸੁੱਤੇ
 ਪਏ ਹੋ? ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕੇਹੀ ਮੁਸ਼ਾਬਤ
 ਆਉਂਨੇ ਵਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮੈਂ ਬੇਹਾਲ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਪਹਾੜ
 ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਦੌਨੋਂ ਹੱਥ ਉਠਾ ਉਠਾ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਅੱਗੇ
 ਪਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਹੇ ਪਿਤਾ! ਇਸ ਮੌਤ ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਨੂੰ
 ਮੈਥੋਂ ਢੂਰ ਰੱਖ, ਪਰ ਉਸਸਮਝ ਕਹਾ ਹੋਸਕਣਾ ਸੀਜਿਸਤੇਵਿਨ
 ਚੜ੍ਹਦੇਹੀ ਪਕੜਿਆਗਿਆ, ਅਰ ਚਿਲਾਂਦਾ ਸੂਲੀ ਵਿੱਤਾ ਗਿਆ।
 ਪਰੰਤੂ ਏਧਰ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮਨਸੂਰ ਵੇਦਾਂਡੀਨੇ ਹੱਸ
 ਹੱਸਕੈ ਸੂਲੀ ਪਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਜਾਨ ਵਿੱਤੀ ਅਰ ਮੂੰਹਤੇ ਹਾਇ
 ਤਕ ਨਹੀਂ ਆਖੀ ਅਰ ਨਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਥੋਂ ਇਹ ਮੌਤ ਦਾ
 ਪਿਆਲਾ ਢੂਰ ਰਹੇ ॥

ਦੁਸਰਾ ਸੰਮਸਤਥਰੇਸ਼ ਨੇ ਅਪਨੀ ਪੁੱਠੀ ਖੱਲ ਮੁਲਤਾਨ
 ਵਿੱਚ ਥਾਵਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਲਹਾਕੇ ਭੋਹ ਨਾਲ ਭਰਵਾਈ ਪਰ
 ਉਸਨੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਸੀ ਤਕ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ॥

ਤੀਸਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ ਜੀਨੇ ਜਪਜੀ ਪੜ੍ਹ-
 ਵਿਆਂ 2 ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਤੇਗ ਨਾਲ ਜੁਦਾ ਕਰਾਯਾ ਪਰ ਮੁੱਖੋਂ
 ਓਹ ਤਕ ਭੀ ਨਾ ਉਚਾਰੀ ਜੈਸਾ ਕਿ ਕਬਨ ਹੈ (ਧਰਮ ਹੇਤ
 ਸਾਕਾ ਜਿਨ ਕੀਆ । ਸੀਸ ਦੀਆ ਪਰ ਸਿਰਰ ਨ ਦੀਆ ॥
 ਸਾਧਨ ਹੇਤ ਇਤੀ ਜਿਨ ਕਰੀ ॥ ਸੀਸ ਦੀਆ ਪਰ ਸੀ ਨ
 ਉਚਰੀ ॥)

ਪਰੰਤੂ ਇਸਤੇ ਅੱਗੇ ਹਕੀਕਤ ਰਾਏ ਖੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਲੜਕਾ
ਜੋ ਨਾ ਕੋਈ ਅਵਤਾਰ ਸੀ ਅਰ ਨਾ ਕੋਈ ਪੈਅੰਬਰ ਸੀ ਪਰੰਤੂ
ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਉਸਨੂੰ ਝੋਰ ਨਾਲ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਬਨਾਉਣਾ
ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਨਾ ਸਿਰ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਖਾਨ-
ਬਹਾਦਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਮੁਨੇ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਧਰਮ ਨਾ ਛੱਡਿਆ, ਸੋ
ਮਸੀਹ ਦਾ ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹਨਾ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਤਮਾਨਾਲੋਂ ਵੱਧਕੇ
ਵਡਾਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ॥

ਸਾਨੂੰ ਅਜੇਹੇ ਝੇਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਕੇਵਲ ਏਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਯਾ ਨਸੀਹਤ ਸਾਨੂੰ ਈਸਾਈ ਕੰਮ ਤੇ
ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਏਹ ਕੰਮ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ
ਕ੍ਰਿਤੱਗਜ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਰਜਿਆਂ ਪਰ ਹਰ
ਜਗ ਸੂਲੀ ਦਾ ਨਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਤਨਿਆਂ ਦੀ ਟੋਪੀ, ਕੋਟ,
ਘੜੀ ਦੀ ਸੰਜੀਰੀ ਆਦਿਕਾਂ ਪਰ ਭੀ ਇਸ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਪਾਈ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਤੇ ਏਹ ਭਾਵ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਈਸਾਈ
ਕੰਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਹਾਤਮਾ ਮਸੀਹ ਦੇ ਉਪਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ
ਦਿੱਤਾ ਬਲਕਿ ਹਰਦਮ ਯਾਂਦ ਰਖਣੇ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਉਸਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ
ਆਪਣੇ ਬਸਤ੍ਰਾਂ ਅਤੇ ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾ ਰੱਖੇ ਹਨ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥

ਹਿੰਦ ਈਸਾਈ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਰਖਦੇ ਧਰਮ ਈਸਾਨ ।
ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਇਹ ਧੰਨ ਹਨ ਵੱਡਗਜ ਪਰ ਕੁਰਬਾਨ ॥
(ਪ੍ਰਸ਼ਨ) - ਕਜਾ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ

ਨਸ਼ਾਨ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਭੀ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖਿਆ ਹੈ?

ਏਹ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਗ ਦੀ ਬਾਬਤ ਸੋਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਵੱਡਿਆਂ ਮਹਾਤਮਾ ਪਰ ਹੈ ਕੁਛਕਾਰ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਪੜ੍ਹਨੇ ਤੇ ਹਰਇੱਕ ਪਰਸ਼ ਨੂੰ ਏਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵੱਡਿਆਂ ਨਾਲ ਹੈ ਉਸਦਾ ਗਯਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਸਿੱਖ ਯਾ ਭਾਨੁਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਹਾਲ ਭੀ ਅੱਖਿਆਅ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹਾਲ

ਦੇਹਰਾ ॥

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦਾ ਹਾਲ ਹੁਣ, ਸੁਣੋ ਜਗਾ ਮਨ ਲਾਇ ।

ਅਪਣੇ ਦਸ ਗੁਰ ਪਰ ਅਹੇ, ਨਿਸ਼ਚਾਇਨ ਕਿਮ ਭਾਇ ॥

ਚੰਪਈ ॥

ਐਰ ਮਤਨ ਕੀ ਬਾਤ ਉਚਾਰੀ। ਹੁਣ ਆਈ ਸਿੰਘਨ ਕੀ ਵਾਰੀ
ਇਨਕੇ ਗੁਰੂਅਨ ਜੋ ਉਪਕਾਰੇ। ਕਰੇ ਇਨ੍ਹੋਂ ਪਰ ਦੂਖ ਸਹਾਰੇ
ਉਨਕੋ ਇਨ੍ਹਨੇ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਾ। ਸੋਵਤਨਿਸ ਦਿਨ ਪੈਰ ਪਸਾਰਾ
ਭੁਏ ਕ੍ਰਿਤਘੁ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਹੀਂ। ਧਰਮ ਪ੍ਰੀਤ ਇਨਕੋ ਕੁਛਨਾਹੀਂ

ਵਾਰਤਕ

ਇਸ ਪੰਥ ਦੇ ਆਦਿ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
ਮਹਾਰਾਜ ਹਨ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ ਪੜ੍ਹਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਹੇ ਕੇਹੇ ਕਸ਼ ਸਹਾਰਕੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ

ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ, ਵੇਖੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੁਰਾਹੀ ਨਾਉਂ
ਰਖਾਇਆ ਅਤੇ ਏਮਨਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਚੱਕੀ ਪੀਸੀ ਅਤੇ ਪਾਨੀਪੱਤ
ਕਰਨਾਲ ਵਿੱਚ ਇਬਰਾਹੀਮ ਲੋਦੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ
ਕੈਦ ਰਹੇ, ਜਗਨਨਾਥ, ਬ੍ਰਹਮਾ, ਆਸਾਮ, ਸੰਗਲਾਈਪ, ਮੱਕਾ,
ਮਦੀਨਾ, ਕਾਬਲ, ਕੰਧਾਰ ਅਤੇ ਤਿੱਬਤ ਆਦਿਕ ਦੇਸਾਂ ਵਿੱਚ
ਭ੍ਰਮਨ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਤ ਮਤ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ
ਜੇਸਾ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਣਾਂ ਯਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ
ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸੱਚੇ ਜੰਝੂੰ ਨੂੰ ਪਹਿਰੋ ਅਤੇ ਜੋ ਜੰਝੂੰ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਕੇ
ਛੁਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਯਾ ਦੁਸ਼ਮਨ ਤੋੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਯਥਾ)

ਦਇਆ ਕਪਾਹੁ ਸੰਤੋਖ ਸੂਤ ਜਤ ਗੰਢੀ ਸਤ ਵਟ
ਏਹ ਜਨੇਊ ਜੀਅ ਕਾ ਹਈ ਤ ਪਾਡੇ ਘਤ
ਨਾਇਹੁ ਤੁਟੇ ਨਾਮਲ ਲਗੇ ਨਾਇਹੁ ਜਲੇ ਨ ਜਾਇ
ਧੰਨ ਸੁ ਮਾਣਸ ਨਾਨਕਾ ਜੋ ਗਲ ਚਲੇ ਪਾਇ
ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਪਤ ਉਪਜੇ ਸਾਲਾਹੀ ਸਰ ਸੂਤ
ਦਰਗਹਿ ਅੰਦਰ ਪਾਈਐਹਿ ਤਗ ਨ ਤੁਟਮ ਪੂਤ

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਾਡ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਧਾਰਮਕ ਜੰਝੂੰ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮਨੂੰ ਕਿਸਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਤੁਪਰਜ ਇਸ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ
ਰੂਪੀ ਸੱਤ ਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰਗਾਰ ਲਈ ਸਾ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇ, ਫੇਰ
ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਅਰਾਧਨ ਤੇ ਛੁਟ ਹੋਰ ਕਿਸੇ
ਜੜ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਜੈਸਾ ਕਿ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੇ ਉਚਰੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ਦੱਸਦੇ
ਹਨ ਯਥਾ ਆਵਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਕਥਨ ਹੈ ॥
“ਸਾਲਗ੍ਰਾਮਬਿਪ ਪੂਜਮਨਾਵਹੁ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਤੁਲਸੀ ਮਾਲਾ ।
ਰਾਮ ਨਾਮਜਪ ਬੇੜਾ ਬਾਂਧਹੁ ਦਇਆ ਕਰਹੁ ਦਇਆਲਾ ॥
ਕਾਹੇ ਕਲਰਾ ਮਿਚਹੁ ਜਨਮ ਗਵਾਵਹੁ ਕਾਚੀ ਢਹਿਗ
ਦੀਵਾਲ ਕਾਹੇ ਗਚ ਲਾਵਹੁ ॥ ੧ ॥

ਪੁਨਾ

ਘਰਿ ਨਾਰਾਇਨ ਸਭਾ ਨਾਲ । ਪੂਜ ਕਰੇ ਰਖੇ ਨਾਵਾਲ
ਕੁੰਗੂ ਚੰਨਣ ਡੁਲ ਚੜ੍ਹਏ । ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਪੈ ਬਹੁਤ ਮਨਾਏ
ਮਾਣੂਆਂ ਮੰਗ ਮੰਗ ਪੈਨ੍ਹੇ ਖਾਇ । ਅੰਧੀ ਕੰਮੀ ਅੰਧੀ ਸਜਾਇ
ਭੁਖਿਆਂਦੇਇ ਨਮਰਦਿਆਂ ਰਖੇ । ਅੰਧਾ ਝਰਾੜਾ ਅੰਧੀ ਸਥੇ ॥

ਏਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖ
ਲੋਕ ਸੱਡੇ ਕਥਨ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਅਰਾਧਨ ਤੇ
ਛੁੱਟ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਜੜ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਨਾ ਸੇਵਨ ਅਤੇ ਜੜ
ਪਦਾਰਥ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂ ਵਾਂਗ ਜੁਦੇ ਹੋਣ ॥

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਦ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂਦੀ ਜਨਮਸਾਖੀਆਂ
ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਭੀ ਸਾਨੂੰ ਏਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਤਾਤਪਰਜ ਇਹ ਥਾ ਕਿ ਮੰਸਾਰ
ਪਰ ਸਾਰੇ ਫੋਕਟ ਕਰਮ ਧਰਮ ਹਟਾਕੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਰਸਤਾ
ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਪਾਉਨ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਏ, ਜੈਸਾ ਕਿ ਇੱਕ
ਸਾਖੀ ਹਰਦੁਆਰ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਰਦੁਆਰ ਪਰ

ਗਏ ਓਥੇ ਜਾਕੇ ਕਜਾ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੇਲਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਗ ਵੱਡੀ ਸਰਧਾ ਨਾਲ ਹਰਦੁਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰੀਗਾਜ਼ਲ ਸੀਆਂ ਚੁਲ੍ਹੀਆਂ ਭਰ ੨ ਅਪਨੇ ਪਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਜਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪਨੇ ਸੂਰਗਵਾਸੀ ਪਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਦੇਕੇ ਤਿੰਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਪਨੇ ਪਿੰਡ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਵਲ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਦੌਨੋਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਸਿੰਜਨ ਲੱਗ ਪੈਏ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋਕੇ ਅਖਨ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਦੀਵਾਨਾਹੈ-ਅਰ ਪੁੱਛਨ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮੰਤਜ਼ੀ ਇਹ ਕਜਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਜਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪੈਲੀ ਥੀਜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਪਾਣੀ ਖੂਣੋਂ ਸੁਕਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸੋ ਉਸਨੂੰ ਸਿੰਜ ਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਤ ਪਰ ਸਾਰੇ ਠੱਠਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਅਖਜਾ ਕਿ ਭਾਈ ਤੂੰ ਭੋਲਾ ਹੈਂ ਜੋ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਨਦਾ ਕਿ ਇਤਨੀ ਦੂਰ ਤੇਰਾ ਸਿੰਜਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪਾਣੀ ਕਿਕਰ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਉੱਤਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹੱਸਕੇ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਈ ਮੇਰੀ ਪੈਲੀ ਜੋ ਈਸੇ ਧਰਤੀ ਪਰ ਹੈ ਓਥੇ ਮੇਰਾ ਸਿੰਜਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਪਰਲੋਕ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚੇਗਾ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਉਪਵੇਸ਼ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਆਂ

ਦੇ ਸੰਸੇ ਦੂਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ ਮਤ ਨੂੰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ
ਤਜਾਰ ਹੋਗਏ ॥

ਏਸੇ ਪਰਕਾਰ ਜਦ ਕੁਰਖੇਤ੍ਰ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਣ ਨੂੰ
ਗਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਭੀ ਗ੍ਰਹਣ ਸਮਯ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚੜ੍ਹਾਇਆ
ਜਿਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਤੇ ਅਤੀ ਉਲਟ
ਸਮਝ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਖਜ ਪਰਬਹੁਤ ਬਿਬਾਦ ਕੀਤਾ
ਅਰ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿਤੇਂ ਕੁਰਖੇਤ੍ਰ ਜੈਸੇ ਤੀਰਥ ਪਰ
ਅਰ ਗ੍ਰਹਣ ਦੇ ਪੁਰਖ ਪਰ ਜੋ ਮਾਸ ਰਿੱਧਾ ਹੈ ਸੋ ਮਹਾਂ ਘੋਰ
ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੂੰ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਪੁਰਖ ਹੈ ਜਿਸ ਪਰ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਰਕਾਰਦੀ ਸਿੱਖਜਾ ਦਿੱਤੀ

ਯਥ—ਪਹਿਲਾਮਾਸੁਨਿਮਿਆਮਾਸੈਅੰਦਰਵਾਸ।ਜੀਉਪਾਇ
ਮਾਸਮੁਹਿਮਿਲਿਆਹਡੁਚੰਮੁਤਨੁਮਾਸੁ। ਮਾਸਹੁਬਾਹਿਰ
ਕਹਿਆਮੰਮਾਮਾਸੁਗਿਰਾਸੁ। ਮੁਹੁਮਾਸੈਕਾਜੀਭਮਾਸੈ
ਕੀਮਾਸੈਅੰਦਰਿਸਾਸੁ। ਵਡਾਹੋਆਵੀਆਹਿਆਘਰ
ਲੈਆਇਆਮਾਸੁ। ਮਾਸਹੁਹੀਮਾਸਉਪਜੈਮਾਸਹੁਸਭੈ
ਸਾਦ। ਸਤਿਗਰਮਿਲਿਐਹੁਕਮਬੁਝੀਐਤਾਕੈਅਵੈ
ਰਾਸਿ। ਆਪਿਛੁਟੈਨਹਿਛੁਟੀਐਨਾਨਕਬਚਨਿਧਿਨਾਸੁ
। ॥ ਮਾਸਮਾਸਕਰਿਮੂਰਖਝਗੜੇਗਿਆਨੁਧਿਆਨ
ਨਹੀਜਾਣੈ। ਕਉਣਮਾਸਕਉਣਸਾਗਕਹਾਵੈਕਿਸਮਹਿ
ਪਾਪਸਮਾਣੈ। ਗੈਂਡਾਮਾਰਿਹੋਮਜਗਕੀਏਦੇਵਤਿਆਕੀ
ਬਾਣੈ। ਮਾਸਛੋਡਿਬੈਸਿਨਕਪਕੜਹਿਰਾਤੀਮਾਨਸ

ਖਾਣੇ । ਪੜਕਰਿਲੋਕਾਣੂਦਿਖਲਾਵਹਿਗਿਆਨੁਧਿਆਨੁ
 ਨਹੀਂਸੂਝੈ । ਨਾਨਕਅੰਧੇਸਿਉਕਿਆਕਹੀਐਕਹੈਨਕ
 ਹਿਆਬੂਝੈ । ਅੰਧਾਮੌਜਿਅੰਧਕਮਾਵੈਤਿਸੁਰਿਦੈਸਿਲੋਚਨ
 ਨਾਹੀ । ਮਾਤਪਿਤਾਕੀਰਕਤਨਿਪੰਨੇਮਛੀਮਾਸੁਨਖਾਹੀ
 । ਇਸਤ੍ਰੀਪੁਰਖੈਜਾਨਿਸਮੇਲਾਓਬੈਅੰਧਕਮਾਈ । ਮਾਸ
 ਹੁਨਿੰਮੇਮਾਸਹੁਜੰਮੇਹਮਾਸੈਕੇਭਾਂਡੇ । ਗਿਆਨੁਧਿਆ
 ਨੁਕਛੁਸੂਝੈਨਾਹੀਚਤੁਰਕਹਾਵੈਪਾਂਡੇ । ਬਾਹਿਰਕਾਮਾਸ
 ਮੰਦਾਸੁਆਮੀਘਰਕਾਮਾਸਚੰਗੇਰਾ । ਜੀਅਜੰਤਸਭ
 ਮਾਸਹੋਇਜਾਇਲਾਇਆਵਸੇਰਾ । ਅਭਖੁਭਖਹਿਭਖ
 ਤਜਿਛੋਡਹਿਅੰਧਾਰੁਜਿਨਕੇਰਾਮਾਸਹੁਨਿੰਮੇਮਾਸਹੁਜੰਮੇ
 ਹਮਮਾਸੈਕੇਭਾਂਡੇ । ਗਿਆਨੁਧਿਆਨਕੁਛੁਸੂਝੈਨਾਹੀਚਤੁ
 ਰਕਹਾਵੈਪਾਂਡੇ । ਮਾਸੁਪੁਰਾਣੀਮਾਸਕਤੇਬੀਚਹੁਜੁਗਿ
 ਮਾਸਕਮਾਣਾ । ਜਗਿਕਾਜਿਵੀਆਹਿਸੁਹਾਵੈਓਬੈਮਾਸ
 ਸਮਾਣਾਇਸਤ੍ਰੀਪੁਰਖਨਿਪਜਹਿਮਾਸਹੁਪਾਤਸਾਹਿਸੁਲ-
 ਤਾਨਾ । ਜੇਉਇਦਿਸਨਿਨਰਕੇਜਾਂਦੇਤਾਂਉਨਕਾਦਾਨੁਨ
 ਲੈਨਾ । ਵੇਦਾਨਰਕਿਸੁਰਗਲੈਦੇਦੇਖਹੁਇਧਿਕਾਣਾ ਆਪ
 ਨਬੂਝੈਲੋਕਬੁਝਾਏਪਾਂਡੇਖਰਾ ਸਿਆਣਾ । ਪਾਂਡੇਤੂੰਜਾਣੇ
 ਨਾਹੀਕਿਬਹੁਮਾਸਤੁਪੰਨਾ । ਤੋਇਆਹੁਅੰਨਕਮਾਦੁਕਪਾਹਾ
 ਤੋਇਆਹੁਤਿਭਵਣਗੀਨਾ । ਤੋਆਅਖਹੁਹਉਉਥਹੁਬਿਧਿ
 ਹਛਾਤੋਐਬਹੁਤੁਬਿਕਾਰਾ । ਏਤੇਰਸਛੋਡਿਹੋਵੈਮੰਨਿ-
 ਆਸੀਨਾਨਕਕਹੈਬਿਚਾਰਾ ॥

ਫੇਰ ਜਦ ਜੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਦ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੀ
ਆਪਣੇ ਮਤ ਦੇ ਸੱਚੇ ਜੋਗ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ
ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜੋਗੀ ਹੋਵੇ ਜੈਸਾਕਿ ਕਬਨ ਹੈ:-

ਰਾਗ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੧ ਘਰੂ ੧

ਜੋਗ ਨ ਖਿੱਥਾ ਜੋਗ ਨ ਡੰਡੇ ਜੋਗ ਨ ਭਸਮ ਚਹਾਈਐ ।

ਜੋਗ ਨ ਮੁੰਡੀ ਮੰਡ ਮੁੰਡਾਈਐ ਜੋਗ ਨ ਸਿੰਝੀ ਵਾਈਐ
ਅੰਜਨਮਾਹਿਨਿਰੰਜਨਰਹੀਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿਇਵਪਾਈ

ਗਲੀ ਜੋਗ ਨ ਹੋਈ । ਏਕ ਦਿਸ਼ਟ ਕਰ ਸਮਾ

ਜੋਗੀ ਕਹੀਐ ਸੋਈ । ਜੋਗ ਨ ਬਾਹਰ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ

ਜੋਗ ਨ ਤਾਜ਼ੀਲਾਇਐ । ਜੋਗ ਨ ਦੇਸਦਿਸੰਤਰਭਵਿਐ

ਜੋਗ ਨ ਤੀਰਬ ਨੁਾਈਐ । ਅੰਜਨ ਮਾਹਿਨਿਰੰਜਨ

ਰਹੀਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿਇਵ ਪਾਈਐ । ਸਤਿਗੁਰ ਭੇਟੇ

ਤਾਂਸਹਿਸਾਚੂਕੈ ਧਾਵਤ ਬਰਜ ਰਹਾਈਐ । ਨਿਝਰ ਝਰੈ

ਸਹਿਜ ਧੁਨਿ ਲਾਗੈ ਘਰ ਹੀ ਪਰਚਾ ਪਾਈਐ । ਅੰਜਨ

ਮਾਹਿਨਿਰੰਜਨ ਰਹੀਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿਇਵ ਪਾਈਐ ।

ਨਾਨਕ ਜੀਵਦਿਆਂ ਮਰਰਹੀਐ ਅੰਸਾ ਜੋਗ ਕਮਾਈਐ ।

ਵਾਜੇ ਬਾਜ਼ਹੁ ਸਿੰਝੀ ਬਾਜੈਤਉ ਨਿਰਭਉ ਪਦ ਪਾਈਐ ।

ਅੰਜਨਮਾਹਿਨਿਰੰਜਨਰਹੀਐ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿਇਵ ਪਾਈਐ ॥

ਫੇਰ ਜਪਜੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਬਨ ਹੈਯਥਾ:-

ਮੁੰਦਾਂਸਿੱਤੇਖਮਰਮਪਤਞੋਲੀਧਿਆਨਕੀਕਰਹਿਬਿਭੂਤਿ ।

ਖਿੱਥਾ ਕਾਲ ਕੁਆਰੀਕਾਇਆਂ ਜੁਗਤਿਡੰਡਾ ਪਰਤੀਤਿ ।

ਆਈ ਪੰਥੀ ਸਗਲ ਜਮਾਤੀ ਮਨ ਜੀਤੇ ਜਗ ਜੀਤ ।

ਆਦੇਸ਼ ਤਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ । ਆਦਿ ਅਨੀਲ ਅਨਾਦਿ
ਅਨਾਹਤਿ ਜੁਗ ਜੁਗੋ ਏਕੋ ਵੇਸ਼ ॥ ੧ ॥

ਏਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜੋਗੀਆਂ ਦੇ ਕਲਪਤ ਜੋਗ
ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਕੇ ਸੱਚੇ ਜੋਗ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ
ਕਿ ਖਿੰਥਾ ਢੰਡਾ ਅਤੇ ਭਸਮ ਲਗਾਕੇ ਫਿਰਨੇ ਦਾ ਨਾਮ ਜੋਗ
ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਮੂੰਡ ਮੂਡਾਕੇ ਸਿੰਛੀ ਵਜਾਉਣ ਯਾ ਤਾਜ਼ੀ
ਲਾਉਣ ਤੇ ਹੀ ਜੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਅੰਜਨ ਜੋ ਮਾਇਆ ਹੈ ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਕੇ ਹੀ ਨਿਰਲੇਪ
ਰਹਿਣੇ ਦਾ ਨਾਮ ਜੋਗ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਜੋਗ ਨੂੰ ਧਾਰਨ
ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਾਂ ਝੋੜੀ ਬਿਕੂਤ ਨੂੰ ਧਾਰੋ
ਜਿਸਦੇ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਤੇ ਤੁਸੋਂਡਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਜੋਗ
ਅਰਥਾਤ ਮਿਲਾਪ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਜੋਗੀ ਕਹਿਲਾਵੇ ਏਸ
ਉਪਦੇਸ਼ ਤੇ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਭੀ
ਅਪਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਂ ਏਹੋ ਕਬਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕਲਪਤ
ਜੋਗ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਾਡੇ ਸੱਚੇ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਦੇ
ਜੋਗ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਨ ਪੜਾਉਣ, ਖਿੰਥਾ
ਪਹਿਰਨ, ਝੋੜੀ ਹੱਥ ਲੈਕੇ ਦਰ-ਦਰ ਮੰਗਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ
ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਜਦ ਜੋਗੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ
ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕਬਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਪੀਣੇ ਤੇ ਚਿੱਤ ਇਕਾਗਰ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿੱਚ

ਰਾਗ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧

ਗੁਰ ਕਰ ਗਿਆਨ ਪਿਆਨ ਕਰ ਧਾਵੇ ਕਰ ਕਰਣੀ
 ਕਸ ਪਾਈਐ । ਭਾਠੀ ਭਾਉ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾ ਪੋਤਾ ਇਤ ਬਿਧ ਅਮੀ
 ਚੁਆਈਐ ॥ ਬਾਬਾ ਮਨ ਮਤਵਾਲਾ ਰਾਮ ਰਸ ਪੀਵੇ ਸਹਿਜ
 ਰੰਗ ਰਚਿ ਰਹਿਆ । ਅਹਿਨਸ ਬਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਸ਼ਬਦ
 ਅਨਾਹਦ ਰਹਿਆ । ਸਾਚਾ ਆਪ ਪਿਆਲਾ ਸੂਚਾਤਿਸ ਪੀਆਵੇ
 ਜਿਸ ਨਵਰ ਕਰੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਵਾਪਾਰੀ ਹੋਵੇ ਕਿਆ ਮਦ
 ਹੋਛੇ ਭਾਉ ਧਰੈ । ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਖੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਪੀਵਤ ਹੀ
 ਪਰਵਾਣਾ ਹੋਇਆ । ਦਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਾ ਸੇਵਕ ਹੋਵੇ ਮੁਕਤ ਬੈਕੁਠੈ
 ਕਰੇ ਕਿਆ । ਸਿਫਤੀ ਰਾਤਾ ਸਦਾ ਬੈਰਾਗੀ ਜੂਐ ਜਨਮ ਨ
 ਹਾਰੇ ॥ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸਨ ਭਰਬਰਿ ਜੋਗੀ ਖੀਵਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੇ ॥

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਜੋਖੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਪੀਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਮਝਾਇਆ ਕਿ ਹੇ ਭਾਈ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅਜੇਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਅਮਲੀ ਹੋਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਹੋਵੋ ਜਿਸਦੇ ਅੱਗੇ ਮੁਕਤਿ ਅਤੇ ਬੈਕੂਠ ਭੀ ਤੁਛ ਹਨ-ਅਰਜਦ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸੱਚੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਬਸ਼ਪਾਰੀ ਹੋ ਜਾਓਗੇ ਤਦ

ਇਸ ਹੋਡੇ ਮਦ ਨੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਸਵਾਰਨ। ਹੈ-ਇਸਤੇ ਤੁਸੀਂ
ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਭੀ ਜੋਗੀਆਂ
ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ॥

ਫੇਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਓਹੋ ਸੱਤ ਉਪਦੇਸ਼
ਕੀਤਾ ਜੋ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੱਚੇ ਮਸਲਮਾਨ
ਤਾਂਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਪੱਛੋਗੇ ਅਤੇ
ਅਜੇਹੀ ਮਸੀਤ ਅਤੇ ਮੁਸੱਲਾ ਬਣਾਓਗੇ ਜੈਸਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ
ਵਾਕ ਹੈ:- ਮਾਝਦੀਵਾਰ-ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧

ਮਿਹਰ ਮਸੀਤ ਸਿਦਕ ਮੁਸਲਾ ਹਕ ਹਲਾਲ ਕੁਰਾਨ ।
ਸ਼ਰਮ ਮੰਨਤ ਸੀਲ ਰੋਜ਼ਾ ਹੋਹ ਮੁਸਲਮਾਨ । ਕਰਨੀ ਕਾਬਾ
ਸਚ ਪੀਰ ਕਲਮਾ ਕਰਮ ਨਿਮਾਜ । ਤਮਥੀ ਸ਼ਾਂਤ ਸਭਾਵਮੀ
ਨਾਨਕ ਰਖੇ ਲਾਜ ॥ ੧ ॥ ਹਕ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸ
ਸੁਅਰ ਉਸ ਗਾਇ । ਗੁਰ ਪੀਰ ਹਾਮਾ ਤਾਂ ਭਰੇ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾਰ
ਨ ਖਾਇ । ਗਲੀਂ ਭਿਸਤ ਨਜਾਈਐ ਛੁਟੈ ਸਚ ਕਮਾਇ ।
ਮਾਰਨ ਪਾਹਿ ਹਰਾਮ ਮਹਿ ਹੋਇ ਹਲਾਲ ਨ ਜਾਇ । ਨਾਨਕ
ਗਲੀਂ ਕੁੜੀਆਂ ਕੂੜੇ ਪਲੈ ਪਾਇ ॥ ੨ ॥ ਪੰਜ ਨਿਮਾਜਾਂ
ਵਖਤ ਪੰਜ ਪੰਜਾਂ ਪੰਜੇ ਨਾਉਂ । ਪਹਿਲਾ ਸਚ ਹਲਾਲ ਦੁਇ
ਤੀਜੇ ਝੈਰ ਖੁਦਾਇ । ਚੌਥੀ ਨੀਅਤ ਰਾਸ ਕਰ ਪੰਜਵੀਂ
ਸਿੱਡਤ ਸਨਾਇ । ਕਰਣੀ ਕਲਮਾ ਆਖਕੇ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਸਦਾਇ । ਨਾਨਕ ਜੇਤੇ ਕੁੜੀਆਰ ਕੂੜੈ ਕੂੜੀ ਪਾਇ ॥ ੩ ॥

ਏਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ

ਧਰਮ ਦੇ ਸੱਚੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਮੋਮਨ ਹੋਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ
 ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਮਸੀਤ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਬਣਾਕੇ
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸੱਚੇ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਹੋਵੋ
 ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਨਕੇ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੱਗੇ ਇੱਕ
 ਛੁੱਚਰ ਢਾਹੀ ਕਿ ਕਜਾਮਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਨਰਕ ਵਲ ਭੇਜੇ ਜਾਨਗੇ
 ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਬਹਿਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਨਗੇ ਕਿ ਉਂਕਿ
 ਹਿੰਦੂ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਜਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਕਬਰ
 ਵਿੱਚ ਦਫਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉੜਕ ਦੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਅਜ਼ਰਾਈਲ
 ਫਿਰਸਤਾ ਅਪਨਾ ਰਣਮਿੰਗਾ ਬਜਾਏਗਾ ਤਦ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਤਾਂ
 ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪੋ ਆਪਨੇ ਸਰੀਰ ਲੈਕੇ ਉੱਠ ਖੜਨਗੇ ਅਰ
 ਝੁਦਾ ਦੇ ਸਾਮੁਨੇ ਜਾਨਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ
 ਸ਼ਹਾਰਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਿਸਤ ਮਿਲੇਗਾ ਦੂਸਰੇ
 ਹਿੰਦੂ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਜਲਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤਦ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਹ ਖਾਲੀ ਭੱਟ ਦੇ ਫਿਰਨਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੁਦਾ ਨਰਕ
 ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗਾ ॥

ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਬਾਤ ਨੂੰ ਸੁਨ ਕੇ ਇਹ
 ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਯਥਾ:- ਆਮਾਦੀਵਾਰ ਸਲੋਕ ਮਹਲਾ ੧
 ਮਿੱਟੀਮਸਲਿਮਾਨਕੀਪੇਹੇਪਈਕੁਮਿਆਰ । ਘੜਭਾਂਡੇ
 ਇਟਾਂਕੌਆਂਜਲਦੀਕਰੇਪੁਕਾਰ । ਜਲਿਜਲਿਰੋਵਹਿ
 ਬਪੁਜੀਝਜ਼ਿਝਜ਼ਿਪਵਹਿਅੰਗਿਆਰ । ਨਾਨਕਜਿਨਿ
 ਕਰਤੈ ਕਾਰਣੁ ਕੀਆ ਸੋ ਜਾਣੈ ਕਰਤਾਰ ॥

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮੱਨਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਿਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਖੜਾਲ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਜਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸੋ ਨਰਕ ਦਾ ਅਧਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਰ ਦਫ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਬਹਿਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿੰਤੂ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਖੜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ-ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਬਾਤ ਓਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਾਨਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਥੀ ਸਿਸ੍ਤੀ ਨੂੰ ਸਾਜਿਆ ਹੈ-ਉਸ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਜਾਨਨ ਦਾ ਦਾਹਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਗੱਪ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ॥

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀਨੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਂ ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਰਾਗ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਇਹ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛਲਾਨਾ ਸੱਚਾ ਹੈ ਯਾ ਛਲਾਨਾ ਝੂਠਾ ਹੈ-ਕਿਉਂਕਿ ਓਹ ਜਾਨਦੇ ਸੇ ਕਿ ਇਹ ਦੌਨੋਂ ਫਿਰਕੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅਗਜਾਨ ਕਰਕੇ ਭੇਦ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬਨੇ ਹੋਏ ਹਨ-ਕਿੰਤੂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੌਨੋਂ ਝੂਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਪੰਥ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਜ਼ਾਰਾ ਕੇਵਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ ਹੈ ਸੋਈ ਸੱਚਾ ਹੈ-ਜੈਸਾ ਕਿ ਪਾਕ ਪਟਨ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੇਖ ਛਰੀਦ ਦੇ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਦ ਉਸਨੇ ਇਹ ਆਖਿਆ ਕਿ “ਇਕ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਦੋਈਂ ਹਈਂ। ਕੇਹੜਾ ਸੇਵੀ ਕੇਹੜਾ ਰਦੀਂ” ਜਿਸ ਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਏਹ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ “ਹਿਕੋ ਸਾਹਿਬ ਹਿਕੋ ਹਦ । ਹਿਕੋ ਸੇਵ ਦੂਜਾ ਰਦ” ਇਸ ਤੇ ਸਾਡ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਨਾ ਜੋ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਚਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸੋ ਰੱਦ ਹੋਨੇ ਦੇ ਜ਼ੋਗ ਹੈ-ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਪੰਥ ਜੋ ਇੱਕ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਨਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਸੋਈ ਸੱਚਾ ਹੈ ॥

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਪਨੇ ਇਸ ਪੁਰਖਾਰਥ ਨੂੰ ਨਿਰਾ ਪੰਜਾਬ ਯਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਇਹ ਖ਼ਿਆਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਲਾਭ ਇਸੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਦਮੀ ਉਠਾਉਨ-ਪਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਰਥ ਆਦਿਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਅਰ ਮੱਕੇ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਅਪਨੇ ਮਤ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਰ ਉਸ ਜਗਾ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਤ ਧਰਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਮਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਪੁਰਖਾਰਥ ਕੀਤਾ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਰਖ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਇਸਦਾ ਸਰੋਰ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਬਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਤਮਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੈਸਾ ਕਿ ਕਥਨ ਹੈ “ਹਿੰਦੂ ਕਹਾਂ ਤੇ ਮਾਰੀਐ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭੀ ਨਾਹਿਂ । ਪੰਜ ਤੱਤ ਕਾ ਪੁਤਲਾ ਖੇਲੈ ਗੈਬੀ ਮਾਹਿ” ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸਿੱਧ ਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੌਮ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਾਅ ਸੀ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਭੇਟ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਾਲੀ ਹੋਵੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੁਸਲਮਾਨ

ਗਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਪੀਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਅੰਤ ਨੂੰ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੰਥ ਪਰ ਏਹ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਆਪਣੀ ਜਗਾ ਯਾ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਦੇ ਧਨ ਦਾ ਖੜਾਨਾ ਪੱਤਾਂ ਦਾ ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਗਏ ਪਰੰਤੂ ਓਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹਾਤਮਾਨੂੰ, ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ਸੀ ਕਿੰਤੂ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਜੋਗ ਸਾ ਜਿਸਦਾ ਨਾਉਂ ਲਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਦੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਇਹ ਆਖ ਗਏ ਕਿ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਹੈ ਤੁਸਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਰਖੋਗਾ ਕਰਣੀ, ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੇ ਤੇ ਸਾਡ ਇਹ ਭਾਵ ਨਿੱਕਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜੇਹੀ ਕੰਮ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਸੀ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀਆਂ ਯਾ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਜੇਹੀ ਨਵੀਂ ਕੌਮ ਪੈਦਾ ਹੋਜਾਵੇ ਜਿਸਦਾ ਤਾਤਪਰਜ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਸੱਚੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਅਸਲ ਸੁਲਹ-ਕੁਲ ਅਤੇ ਪਖੜ ਦੇ ਖੰਡਨਹਾਰੇਹੋਨ ॥

ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਤਾਤਪਰਜ ਸਾਡ ਤੌਰ ਪਰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਬਿਰਤੀ ਨਾਲ ਸਾਡ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੀਜ ਵਿੱਚ ਯਾ ਉਸਦੇ ਛੋਟੇ ਅੰਗੂਰ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਓਹ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਟਾਹਨ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਫਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੇ ਤੇ ਓਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਂ ਪੱਤ੍ਰ ਫੁੱਲ ਫਲ ਆਦਿਕ ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬੀਜਣ

ਵਾਲਾ ਮਾਲਿਕ ਜਾਣ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਂ ਪਾਕੇ ਇਸ ਅੰਗੁਰ ਵਿੱਚੋਂ
 ਏਹ ਸੱਭੇ ਵਸਤਾਂ ਅੱਪੇ ਹੀ ਉਤਪੱਤ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਇਸੀ
 ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੇ ਸਿੱਧੇ
 ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ
 ਕਦੇ ਉਹ ਸਮਯ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵੇਗਾ ਜਦ ਇਹ ਕੌਮ ਸਭ ਕੌਮਾਂ
 ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਬਣਕੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ
 ਹੋਵੇਗੀ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਅਪਨੇ ਤਨ ਪਰ ਖੇਦ ਸਹਿ ਕੀਨੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ।

ਥੰਬ ਖਾਲਸਾ ਹੇਤ ਥਾ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਜੈਨ ਮਨੋਰਥ ਕੀਨ ।

ਸੋ ਸਭ ਆਪਨੇ ਹਾਥ ਸੋ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਕੋ ਦੀਨ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਦੂਸਰੀ
 ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਦੇ
 ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਪ
 ਯਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਸੱਤ ਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ
 ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕੌਮ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਸੀ ਜਿਸ ਪਰ
 ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇਸ ਦੀ ਭੋਸ਼ਾ
 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅੱਖਰ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹਨ ਜੈਸਾ ਕਿ ਬੰਗਾਲ ਦੇਸ
 ਦੇ ਬੰਗਾਲੀ, ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਮਦਰਾਸੀ, ਡਾਰਸ ਦੇ ਡਾਰਸੀ,
 ਅਰਬ ਦੇ ਅਰਬੀ ਪ੍ਰਸੱਧਿ ਹੈਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ
 ਰਿੰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਉਹ ਵਰਣਮਾਲਾ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਸੀ

ਯਾ ਕੈਮੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
 ਧਾਰਮਕ ਪੁਸ਼ਟਕਾਂ ਦੇ ਰਚੇ ਜਾਣਤੇ ਧਾਰਮਕ ਯਾ ਮਜ਼ਹਬੀ
 ਭਾਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ
 ਨੇ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਲੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ ਦੀ
 ਭੋਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਰਚੇ ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ
 ਵਰਣਮਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਪਰ ਇਹ
 ਵਿਚਾਰਕ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਜਿਸਦਾ
 ਨਾਮ ਗੁਰਮੁਖੀ ਆਖਦੇ ਹਨ ਅਰ ਅੱਜਕੱਲ ਪੰਜਾਬੀ
 ਵਰਣਮਾਲਾ ਭੀ ਸੱਦਦੇ ਹਨ ਬਹੁਤ ਸੰਦਰ ਰਚੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ
 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਣੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਣ ਕਰੇ, ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
 ਸ਼ਵਾਇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਭੀ ਰਚੀ ਪਰੰਤੂ ਓਹ ਬਾਣੀ
 ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਰਚੀ ਜੋ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਚੀ ਸੀ,
 ਇਸ ਕਥਨ ਤੇ ਇਹ ਬਾਤ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਥ ਹੋਗਈ ਹੈ ਜੋ
 ਦੁਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਇਸ ਖਾਲਸਾ
 ਕੈਮ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਕੈਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀ
 ਉਧਾਇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਜੇਹਾ ਰਸਤਾ ਨਿਕਾਲਿਆ
 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੱਲਕੇ ਏਹ ਕੈਮ ਅੱਪੇ ਹੀ ਸਭ ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੋਜਾਏ
 ਜੈਸਾ ਕਿ ਕਾਉਂ ਨਾਲੋਂ ਕੋਇਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਿਆਣੇ ਹੋਕੇ
 ਅੱਪੇ ਹੀ ਵੱਖਰੋਂ ਹੋਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥

ਬਾਵਨ ਤੇ ਪੈਂਤੀ ਕਰੇ, ਅੱਖਰ ਧਰਮਨ ਚੌਂਧ ।

ਨਾਮਗੁਰਮੁਖੀ ਤਿਹ ਧਰਾ, ਅਮਰ ਦੇਵ ਕੋ ਮੈਂਪ ॥

ਦਯੋ ਤਿਲਕ ਨਿਜ ਹਾਥ ਸੇ, ਅਮਰਦੇਵ ਕੋ ਦੇਵ ।

ਲੀਨ ਭਏ ਨਿਜ ਰੂਪ ਮੈਂ, ਭਾਖ ਸਗਲ ਮਨ ਭੇਵ ॥

ਜਿਸਤੇ ਤੈਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸਜੀ ਨੇ ਭੀ
ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਸੀ ਪੁਰਖਾਰਥ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਜਿਸਦਾ
ਬੀਜ਼ ਪਹਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਅੰਗੂਰ ਦੁਸਰੀ
ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਲਿਆਂਦਾ, ਹੁਣ ਏਹਨਾਂ ਨੇ ਓਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀਦੇਕੇ
ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਹਰੇ ਹਰੇ ਪੱਤਰ ਲਾਏ, ਪਰੰਤੂ ਓਹ ਪੱਤ੍ਰ ਕੋਹੜੇਮੇ-
ਤਪ, ਸਤ, ਸਹਿਨ, ਸੀਤਲਾ ਅਤੇ ਦਾਨ ਆਦਿਕ ਸੁਭ ਗੁਣ
ਸੇ-ਤਪ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜੇਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ
ਦੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਗੋਇੰਦਵਾਲੋਂ ਦਰਯਾ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ
ਨਿੱਤ ਨੇਮਨਾਲ ਆਪ ਗਾਗਰ ਭਰਕੇ ਜਲ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ
ਅਤੇ ਜਾਂਦੇਹੋਏ ਪਿਛਲੀ ਪੈਰੀਂ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲ
ਪਿੱਠ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਾਣੀ ਲਈ
ਰਾਤ ਨੂੰ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਸੇ ਅਰ ਅੰਧੇਰੇ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੇਖ ਨਾ
ਸੱਕੋ, ਇੱਕ ਜੁਲਾਹੌ ਦੀ ਖੱਡੀ ਵਿੱਚ ਸਣੇ ਗਾਗਰ ਡਿੱਗ ਪਏ,
ਤਦ ਜੁਲਾਹੇ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕੌਣ ਹੈ? ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ
ਉਸਦੀ ਜੁਲਾਹੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਏਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਕੌਣ ਹੋਣਾ
ਹੈ ਅਮਰੂ ਨਿਖਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਚੁੱਪ ਰਹੇ ਅਰ ਗਾਗਰ
ਲੈਕੇ ਫੇਰ ਜਲ ਨੂੰ ਗਏ, ਜਦ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੁਰੂ
ਅਮਰਦਾਸ ਦੀ ਬਾਬਤ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਤਦ ਆਖਿਆ ਕਿ

“ਇਹ ਨਿਬਾਵਿਆਂ ਦਾ ਬਾਉਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਸਰਿਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਹੋਵੇਗਾ” ਇਸਤੇ ਵਧਕੇ ਹੋਰ ਤਪ ਕੀ ਹੋ ਸੱਕਦਾ ਹੈ ਦੁਸਰਾ ਸਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜੇਹਾ ਪਾਲਿਆ ਜੋ ਵੱਡੀਆਂ ਤੜਲੀਛਾਂ ਵਿੱਚ ਭੀ ਅਪਣੇ ਪ੍ਰਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਤਜਾਗਿਆ, ਤੀਸਰਾ ਸਹਿਨ-ਸੀਲਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਰਤਕੇ ਅਜੇਹਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜੋ ਅੱਜ ਤਕ ਕਿਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਅਪਨੇ ਵਰਤਾਉ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਂਦਾ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਜੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਜੋ ਤੇਰੀ ਇੱਕ ਗੱਲ੍ਹੁ ਪਰ ਤਮਾਰਾ ਮਾਰੇ ਤੂੰ ਦੂਸਰੀ ਭੀ ਅੱਗੇ ਕਰਦੇ” ॥

ਇਸਤੇ ਵਧਕੇ ਸਹਿਨ-ਸੀਲਤਾ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸੱਕਦੀ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਅੱਜ ਤਾਈ ਖੁਦ ਇਸ ਕਲਾਮ ਦੇ ਕਰਤਾ ਯਾ ਉਸਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਵਰਤਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਪਰ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਵਰਤਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਜਦ ਆਪ ਗੱਦੀ ਪਰ ਬੈਠੇ ਸੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਤਦ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਕ ਕਾਫਰ ਆਖਕੇ ਘੜੇ ਭੰਨ ਦੇਣ, ਤਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇੱਟਾਂ ਮਾਰਕੇ ਘੜੇ ਭੰਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚਮੜੇ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਕਾਂ ਬਣਾ ਲਵੇ, ਜਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮਸ਼ਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਤਦ ਉਹ ਤੀਰ ਮਾਰਕੇ ਫਾੜ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਕਾਫਰ ਕਾਫਰ ਆਖਕੇ ਗਾਲੀ ਗਲੌਰ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਤਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੇਰ ਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਉਹਤਾਂ

ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਕਾਂ ਭੀ ਢਾੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਨੇ
 ਆਖਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਗਾਗਾਰਾਂ ਬਣਾ ਲੋਵੋ ਓਹ
 ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟਣਗੀਆਂ, ਤਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਓਹ ਬਣਾ
 ਲੀਤੀਆਂ ਪਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫੇਰ ਭੀ ਤੰਗ ਕਰਨ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ
 ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੱਡਾ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ
 ਹੁਣ ਕੀ ਕਰੀਏ, ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਏਹਨਾਂ ਤੇ ਜੋ ਦੁੱਖ
 ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਸਹਾਰੋ, ਸਿੱਖਾਂ ਆਖਿਆ ਕਦ ਤੱਕ, ਗੁਰੂ
 ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਏਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ
 ਜੀਉਂਦੇ ਹੋ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਤੁਸਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਸਹਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ
 ਏਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਤੁਸੀਂ ਏਹਨਾਂ
 ਵਾਸਤੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਕਿ ਹੇ ਕਰਤਾਰ
 ਏਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖੁੱਧ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰ, ਹੋਰ ਇਹਨਾਂ ਪਰ ਗੁੱਸਾ ਨਾ
 ਕਰੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਲਾ ਲੈਨਾ ਸੌਡਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਸਤੇ ਵਧਕੇ ਹੋਰ ਕਜਾ
 ਸਹਿਨ-ਸੀਲਤਾ ਹੋ ਸੱਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਰਤੀ ਹੈ ॥

ਤੀਸਰਾ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅਪਨੇ ਹੱਥੀਂ ਮਿਹਨਤ
 ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਖੋਧਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਪੂਜਾ ਦਾ ਪੈਸਾ ਆਉਂਦਾ
 ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਉਸਦਾ ਮੰਗਤ ਲਈ
 ਛੁਗਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ
 ਡਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਜਾਗਾ ਬੈਠਕੇ ਛਕਦੇ ਸੇ ਭਾਵੇਂ
 ਅਮੀਰ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਗਰੀਬ, ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਥੂਮ-

ਚਾਰੀ ਜੋ ਅਪਨੇ ਹੱਥ ਦੀ ਰਸੋਈ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ
 ਆਇਆ ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਉਹ ਆਵੇ ਜੋ
 ਪਹਿਲੇ ਭੰਡਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੰਗਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕੇ, ਜਾਂ ਉਸਨੇ
 ਏਹੋ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਫੇਰ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ
 ਸਤਵਾਦਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਿਥਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਪਰ ਵਰਤਕੇ
 ਅਜੇਹਾ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਜੇਹਾ ਕੋਈ ਦਿਸਟਾਂਤ
 ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੀਏ ॥

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ ਵਿੱਚ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਸੀ,
 ਜੁਆਨ ਹੋਈ ਤਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਘਰੋਂ, ਜੋ ਮਾਤਾ ਜੀ
 ਸਨ, ਸੋ ਆਖਿਆ ਕਰਨ ਕਿ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਹੁਣ ਕੰਨਜਾ ਦੇ
 ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਵਰ ਢੂਡਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸ ਪਰ ਇੱਕ ਦਿਨ
 ਹਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਸੋ ਕਰ ਲੇਵੇ
 ਜਿਸ ਪਰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਬ੍ਰਹਮਨ ਨੂੰ ਬੁਲਾਕੇ ਆਖਯਾ
 ਕਿ ਭਾਈ ਤੂੰ ਕਿਤੇ ਜਾਕੇ ਦੰਗੇ ਘਰ ਵਰ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਕਾਕੀ ਦੀ
 ਕੁੜਮਾਈ ਕਰ ਆਉ ਜਿਸਪਰ ਬ੍ਰਹਮਨ ਸਤ ਬਚਨ ਕਹਕੇ
 ਘਰ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਗ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਜੋ
 ਗੁਰੂ ਜੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਰ ਪਾਸ ਹੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਇੱਕ ਲੜਕਾ
 ਬੈਠਾ ਘੁੰਗਨੀਆਂ ਬੇਚਦਾ ਹੈ ਸੋ ਜਦ ਉਹ ਬ੍ਰਹਮਨ ਗੁਰੂ ਜੀ
 ਨੂੰ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਜਾਨ ਲੱਗਾ ਤਦ ਅੰਦਰ ਤੇ
 ਮਾਤਾ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਈ ਲੜਕਾ ਅੱਛਾ ਟੋਲੀਂ

ਜਿਸਪਰ ਬ੍ਰਹਮਨ ਨੇ ਆਖਜਾ ਜੀ ਕੇਹੋ ਜੇਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ
ਇਸ ਪਰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਘੁੰਗਾਨੀਆਂ ਬੇਚਨ ਵਾਲੇ
ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਆਖਜਾ ਕਿ ਭਾਈ ਇਹੋ ਜੇਹਾ ਵਰ
ਲੜਕੀ ਵਾਸਤੇ ਢੂੰਡਨਾ ॥

ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣੀ ਤਦ ਬ੍ਰਹਮਨ
ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਮੌਜ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਖਜਾ ਕਿ ਭਾਈ ਏਹੋ ਜੇਹਾ ਤਾਂ
ਈਹੋ ਹੈ ਤੂੰ ਹੋਰ ਕਿੱਥੋਂ ਲਭੇਂਗਾ ਬਸ ਜਾਹੁਣ ਏਹੋ ਵਰ ਕੰਨਜਾ
ਲਈ ਢੂੰਡਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਪਰ ਉਸ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਪਾਸ
ਬੁਲਾਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਹੇ ਬਾਲਕ ਤੇਰਾ ਕਜਾ ਨਾਉਂ ਹੈ ਉਸਨੇ
ਆਖਜਾ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਂ ਮੌਢੀ ਖੱਤ੍ਰੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਉਂ ਮੇਰਾ
ਰਾਮਦਾਸ ਹੈ ਇਸ ਬਾਤ ਨੂੰ ਸੁਨਕੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ
ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਖਜਾ ਕਿ ਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਆਪਣੇ
ਮੇਰੀ ਲੱਜਿਆ ਰਖੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰਾ ਪਰਨ ਏਹੋ ਸੀ ਜੋ
ਇਹ ਕੰਨਜਾ ਇਸੀ ਬਾਲਕ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋ ਦੁੱਕੀ ਮੋ ਜੇ
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖਾਨਦਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜਗਤ ਦੇ ਜੀਵ
ਪਏ ਬਕਵਾਸ ਕਰਦੇ ॥

ਇਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਲੂਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ
ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੰਥ ਨੂੰ ਕਜਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ,
ਇੱਕ ਤਾਂ ਏਹ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲ ਭੀ ਪਜਾਰ
ਕਰੋ, ਦੁਸਰਾ ਪੂਜਾ ਦਾ ਧਾਨ ਖਾਕੇ ਸਿੱਢੇ ਵਰਗੇ ਮੌਟੇ ਹੋਕੇ
ਤਬਲੇ ਜੇਡਾ ਪੈਟ ਵਧਾਕੇ ਨਾ ਬੈਠੋ ਬਨਕਿ ਆਏ ਸਾਧੇ

ਸੰਤ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਖੁਆਰਿ ਅਤੇ ਆਪ ਦਸਾਂ ਨੌਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰੋ, ਤੀਸਰਾ ਤੁਸੀਂ ਪਿਛਲੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਤੇ ਛੂਤ ਛਾਤ ਦੇ ਬਖੇੜੇ ਛੱਡ ਕੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਪੰਗਤ ਇੱਕ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਬਖੇੜਾ ਚੌਂਕੇ ਦਾ ਹੈ, ਚੌਬਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਤਗਯਾ ਕਰ ਲੋਵੋ ਉਸਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰੋ ਇਸਤੇ ਸਵਾਇ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਭੀ ਰਚੀ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਭੀ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਅਰ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਦੀ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ॥

ਅੰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਜੋ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਥਾਤ ਨੂੰ ਅੱਡੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਲੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੰਥ ਭੀ ਇੱਕ ਕੌਮ ਬਣ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਰੂਪ ਰੰਗ ਢੰਗ ਹੋਰਨਾਂ ਕੌਮਾਂ ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਭੀ ਹੋਰਨਾਂ ਕੌਮਾਂ ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪਰੰਤੂ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰ ਬਹੁਤ ਬਿੱਧ ਸੀ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਕ ਮਰੇ ਪਰ ਦਰੂਰ ਦੁਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਦੀਵਾ, ਪੱਤਲ, ਪਿੰਡ ਭਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਗੰਗਾ ਫੁੱਲ, ਕ੍ਰਿਯਾ ਅਤੇ ਗਰੜ ਪਰਾਣ ਦੀ ਕਬਾ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਪੰਥ ਵਾਸਤੇ ਦੇਹ-ਅੰਤ ਦੀ ਕ੍ਰਿਯਾ-ਕੰਰਮ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸ ਪਰ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਦੇ ਅੰਤ ਸਮਯ ਪਰ ਸਭ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸੱਦਕੇ ਆਪਣਾ ਸਿੱਧਾਂਤ ਕਬਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਈ ਸੋਡੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤੁਸਾਂ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ, ਓਹ

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ “ਸੱਦ” ਕਰਕੇ
ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀ ਹੈ—

ੴ ਰਾਗ ਰਾਮ ਕਲੀ ਸੱਦ ੧ ਓਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਜਗ ਦਾਤਾ ਸੋਇ ਭਗਤਿ ਵਛਲ ਤਿਹੁ ਲੋਇ ਜੀਉ ।

ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਵਏ ਅਵਰ ਨ ਜਾਣੇ ਕੋਇ ਜੀਉ ॥

ਅਵਰੋਂ ਨ ਜਾਣੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰ ਕੈ ਏਕ ਨਾਮ ਧਿਆਵਏ ॥

ਪਰਸਾਦ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਪਰਮ ਪਦਵੀ ਪਾਵਏ ॥

ਆਇਆਹਕਾਰਾ ਚਲਣ ਵਾਰਾਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮ ਸਮਾਇਆ

ਜਗਅਮਰ ਅਟਲ ਅਤੋਲ ਠਾਕੁਰ ਭਗਤਿ ਤੇ ਹਰਿਪਾਇਆ

ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਸੱਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ

ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਏਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਅੰਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੀ

ਮ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਦਾਤਾ ਇੱਕ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਭਗਤਾਂ

ਦਾ ਪਯਾਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਪਰ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਮੋ

ਉਸਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨੇ ਇੱਕ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦਾ

ਹੀ ਅਰਾਧਨ ਕਰੋ, ਏਸੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ

ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਤੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਪਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਜਾਤਾ, ਉਸਤੇ ਪਿੱਛੇ

ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ ਓਹੁ ਉਪਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਭਾਈ

ਵਰ ਤਾਉਣੇ ਦੇ ਸਮਜ ਮੈਨੂੰ ਦੇਕੇ ਅਮਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪ

ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਏ, ਜਿਸਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਅਤੇਲ
ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ॥

ਇਸ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਭ ਪ੍ਰਤੀ ਏਹ
ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਅਤੇ ਗੁਰੂ
ਅੰਗਰ ਜੀ ਦਾ ਏਹੋ ਤਾਤਪਰਯ ਹੈ ਸੀ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਬਨ
ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂਤੇ ਤੁਸੀਂ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਤੇ ਛੁੱਟ ਕਿਸੇ ਦੇਵੀ
ਦੇਵਤੇ ਮੜ੍ਹੀ ਮਸਾਣੀ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹ ਮੂਰਤੀ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਨਾ
ਮੰਨਨਾ ॥

ਦੂਜੀ ਪਉੜੀ

ਹਰ ਭਾਣਾ ਗੁਰਭਾਇਆ ਗੁਰ ਜਾਵੈਹਰਿਪ੍ਰਭ ਪਾਸ ਜੀਉ ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕਰੇਹਰਿ ਪਹਿਥੇਨਤੀ ਮੇਰੀ ਪੈਜ ਰਖਹੁ ਅਰਦਾਸ ਜੀਉ ।

ਪੈਜ ਰਾਖਹੁ ਹਰਿ ਜਨਹਿ ਕੇਰੀ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਨਾਮ ਨਿਰੰਜਨੋ ।

ਮੰਤ ਚਲਦਿਆਂ ਹੋਇ ਬੇਲੀ ਜਮ ਦੂਤ ਕਾਲ ਨਿਖੰਜਨੋ ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਬੇਨਤੀ ਪਾਈ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸੁਣੀ ਅਰਦਾਸ ਜੀਉ ।
ਹਰਿਧਾਰਕ੍ਰਿਪਾਸ ਤਿਗੁਰਮਿਲਾਇਆ ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਹੈ ਸਾਬਾਸ ਜੀਉ

ਏਸ ਦੁਸਰੀ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ
ਧਰਵਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਏਹ ਕਬਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ
ਹੁਣ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦਾ ਭਾਣਾ ਭਾਇਆ ਅਰਥਤ ਚੰਗਾ
ਲ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਉਸਦੇ ਸਮੀਪ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਾਂਗੇ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਦੇਹ ਨੂੰ ਤਜਾਗਾਂਕੇ ਇਸ
ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸੀ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਜੋ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸਹਾਈ ਹੋਣੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਸਮਜ ਹੋਰ
 ਕੋਈ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਬਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰੰਤੂ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਉਸ
 ਸਮਜ ਭੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਵਾਸਤੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ
 ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਨੇ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰ ਲੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ
 ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਅਤੇ ਸ਼ਾਬਾਸ ਸਾਬਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਮੀਧ
 ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਪਉੜੀ ਤੇ ਏਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ
 ਅੰਤ ਸਮਜ ਗਊ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਯਾ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਨਸਟੀਆਂ
 ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਅਕਾਲ-
 ਪੁਰਖ ਦੇ ਸਮੀਧ ਆਵਰ ਹੀ ਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂਤੇ ਜੋ
 ਪੁੰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਪਯਾਰਾ ਅਤੇ ਐਥੇ ਸਮਜ ਪਰ ਸਹਾਇਤਾ
 ਚਾਹੁੰਣੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਸੋ ਉਸੀ ਦਾ ਅਰਾਧਨ ਕਰੇ, ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਭੀ
 ਏਹੋ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ
 ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਪੂਜਾ ਯਾ ਮਨਸਣ ਆਦਿਕ ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ॥

ਤੀਜੀ ਪੌੜੀ

ਮੇਰੇ ਸਿੱਖ ਸੁਨਹੁਪੁਤ ਭਾਈਹੋਮੇਰੇਹਰਿਭਾਣਾਆਉਮੈ ਪਾਸਜੀਓ
 ਹਰਿ ਭਾਣਾ ਗੁਰ ਭਾਇਆ ਮੇਰਾ ਹਰਿਪ੍ਰਭੁ ਕਰੈ ਸ਼ਾਬਾਸ ਜੀਓ
 ਭਗਤ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁਰਖ ਸੋਈ ਜਿਸ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਭਾਣਾ ਭਾਵਏ
 ਆਨੰਦ ਅਨਹਦਿ ਵਜਹਿੰ ਵਾਜੇ ਹਰਿ ਆਪ ਗਲ ਮੇਲਾਵਏ
 ਤੁਸੀਂ ਪੁਤਭਾਈਪਰਵਾਰਮੇਰਾ ਮਨਵੇਖਹੁ ਕਰਨਿਰਜਾਸ ਜੀਓ
 ਧੁਰਲਿਖਿਆਪਰਵਾਣਾਫਿਰੈਨਾਹੀਗਰਜਾਇਹਰਿਪ੍ਰਭਪਾਸਜੀਓ
 ਏਸ ਤੀਸਰੀ ਪਉੜੀ ਵਿੱਚ ਭੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਭਾਈਆਂ

ਮਿੱਖਾਂਨੂੰ ਬੁਲਾਕੇ ਅੱਖਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆਵੋ, ਅਤੇ
ਮੈਂ ਹੁਣ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ
ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤੁਸੀਂ
ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਵੈ ਜੋ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਸੌਂਈ ਹੋਵੇਗੀ
ਅਨੱਥਾ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਸਮੀਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਾਂਗਾ ॥

ਏਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਏਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਾਤਾ ਕਿ ਮਿੱਖਾਂ ਨੂੰ
ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਸੋਕ ਨਾ ਕਰਨ ॥

ਚੌਬੀ ਪੌਜੀ

ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਣੈ ਆਪਣੇ ਬਹਿ ਪਰਵਾਰ ਸਦਾਇਆ
ਮਤ ਮੈਂ ਪਿਛੇ ਕੋਈ ਰੋਵਸੀ ਸੋ ਮੈਂ ਮੂਲ ਨ ਭਾਇਆ
ਮਿਤ ਪੈਂਡੇ ਮਿਤ ਬਿਗਸੈ ਜਿਸ ਮਿਤ ਕੀ ਪੈਜ ਭਾਵਏ
ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਚਾਰਦੇਖਹੁਪੁਤਭਾਈ-ਹਰਿਸਤਿਗੁਰੂਪਹਿਨਾਵਏ
ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਰਤਖ ਹੋਏ ਬਹਿ ਰਾਜੇ ਆਪ ਟਿਕਾਇਆ
ਸਭ ਸਿਖ ਬੰਧਪ ਪਤ ਭਾਈ ਰਾਮਦਾਸ ਪੈਰੀਂ ਪਾਇਆ
ਏਸ ਚੌਬੀ ਪਉਜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ
ਮਿੱਖ ਸੰਗਤ ਸਮੌਤ ਸੱਦਕੇ ਆਖਯਾ ਕਿ ਤੁਸਾਂ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ
ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਸਮੀਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਅਤੇ
ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਮੈਨੂੰ ਰੋਵੇਗਾ ਸੋ ਮੇਰੇ ਆਤਮਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭਾਵੇਗਾ,
ਅਤੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਜਗਹ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ
ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨੀਂ ਪਵੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਜਗਹ ਸਮੜੇ ॥
ਏਸ ਪਉਜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਛੁੜੀ ਦੀ

ਰਸਮ ਹੈ ਉਮਨੂੰ ਦੁਰ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦ ਇਹ ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ
ਏਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜੁਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਦ ਛੁਝੀ ਨਾ ਪਾ ਬੈਠੇ, ਦੂਸਰਾ ਹਰ-
ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਯਾ ਸਾਰੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਇਹ ਭੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਸ
ਤਰਾਂ ਅਸੀਂ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਰਨ ਜੋਗ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ
ਨੂੰ ਦੇਖਯਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਪੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਗੁਰਿਆਈ ਏਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਦਿੱਤੀ, ਇਸੀ ਤਰਾਂ ਹਰਇੱਕ ਪੁਰਖ ਆਪਣੇ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀਉਂਦੇ
ਆਪਣੇ ਮਨੋਰਥ ਦੇ ਸਿੱਧ ਕਰਣ ਲਈ ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਕਰ
ਦੇਵੇ ਜਿਸ ਪਤ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਹੋਵੇ ॥

ਪੰਜਵੀਂ ਧੌੜੀ

ਅੰਤੇਸਤਿਗੁਰਬੋਲਿਆਮੈਪਿਛੇਕੀਰਤਨ ਕਰਿਅਹੁਨਿਰਬਾਣਜੀ
ਕੇਸੋਗੋਥਾਲ ਪੰਡਿਤ ਸਦਿਅਹੁਹਰਿਹਰਿਕਚਾਪੜ੍ਹੈ ਪੁਹਾਣਜੀਉ
ਹਰਿਕਬਧਪੜ੍ਹੀਐਹਰਿਨਾਮਮਣੀਐਬੇਬਾਣ ਹਰਿਰੰਗਗੁਰਭਾਵਏ
ਪਿੰਡ ਪੱਤਲ ਕਿਰਿਆ ਦੀਵਾ ਛੁੱਲ ਹਰਿ ਸਰਿ ਪਾਵਏ
ਹਰਿਭਾਇਆਸਤਿਗੁਰਬੋਲਿਆਹਰਿਮਿਲਿਆਪੁਰਖਸੁਜਾਣਜੀ
ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਢੀਤਿਲਕ ਦੀਆਗੁਰ ਸਬਦ ਸਚ ਨੀਸਾਣ ਜੀਉ

ਏਸ ਪੰਜਵੀਂ ਧੌੜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ
ਬਿਵਹਾਰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਸਾਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਤਕਿਯਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ
ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਲਾਲਕ ਦੇਵੇਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਗਦ ਜੀ ਨੇ ਜਿਸ
ਪੰਥ ਦੀ ਨੀਂਵ ਰੱਖੀ ਹੈ ਸੋ ਇਹ ਉਸਦਾ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਪਰੰਤੁ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕ੍ਰਿਘਾਕਰਮ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ,
ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਕ੍ਰਿਘਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਦੱਸੀ ਸੋ

ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਂ ਸੱਡੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿਬਾਣ ਜੋ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਣੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸਦਾ ਕੀਤਨ ਅਰਥਾਤ ਯੱਸ ਕਰਨਾ ਕਿਤੇ ਢੋਲਕ ਪਕੜਕੇ ਕਿਸੇ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਦੇ ਚਬੋਲੇ ਨਾ ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ਅਤੇ ਚੰਨੂੰ ਲਾਲ ਯਾ ਨੌਂਧਾ ਮਿਸਰ ਸੱਦਕੇ ਗਰਜਪੁਰਾਣ ਦੀ ਕਥਾ ਨਾਕਰਨ ਲੱਗਜਾਣਾ, ਤੁਸੀਂ ਕੇਂਦੇ ਗੋਪਾਲ *ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਰੂਪੀ ਪੰਡਿਤ ਜੋ ਸ੍ਰਬੱਗਜ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਸੱਦਣਾ ਅਰਥਾਤ ਅਰਾਧਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਕਥਨ ਦੀ ਕਥਾ ਦਾ ਹੀ ਪੁਰਾਣ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਰ ਓਹੋ ਸੁਣਨਾ ਇਸਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਫੇਰ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਰਯਾਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੁੱਝਿਆਂ ਦਾ ਬਿਬਾਨ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਬਿਬਾਨ ਨਾ ਕੱਢੋ ਸੌਡਾ ਬਿਬਾਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਰੰਗਣਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਏਹੋ ਹਰਿ ਦੇ ਰੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਪੱਤਲ ਕ੍ਰਿਯਾ ਅਤੇ ਦੀਵਾ ਹੈ ਇਸਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਪੱਤਲ ਦੀਵਾ ਯਾ ਕ੍ਰਿਯਾ ਆਦਿਕ ਨਾ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਏਹੋ ਕਰਨੇ ਜੋ ਮੈਂ ਕਥਨ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਸੱਡੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

*ਕੇਂਦੇ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਨਾਮ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖਦੇ ਹਨ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਏਥੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਜੈਸਾ ਕਈਕੁ ਗਜ਼ਾਨੀ ਅਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰਤ ਸੀ ਸੋ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਆਸਾਮਹਲਾ ੧

ਦੀਵਾ ਮੇਰਾ ਏਕ ਨਾਮ ਦੁਖ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਤੇਲ । ਉਨ
ਚਾਨਣ ਓਹ ਸ਼ੋਖਿਆ ਚੂਕਾ ਜਮ ਸਿਉ ਮੇਲ ॥ ੧ ॥ ਲੋਕਾ
ਮਤ ਕੋ ਫੱਝੜ ਪਾਇ ॥ ਲਖ ਮਹਿਆ ਕਰ ਏਕਠੇ ਏਕ ਰਤੀ
ਲੈ ਭਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਪਿੰਡ ਪਤਲ ਮੇਰੀ ਕੇਸੋ ਕਿਰਿਆ
ਸਰ ਨਾਮ ਕਰਤਾਰ । ਏਥੈ ਓੱਥੈ ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਏਹ ਮੇਰਾ
ਆਧਾਰ ॥ ੨ ॥ ਗੰਗ ਬਨਾਰਸ ਸਿਫਤ ਤੁਮਾਚੀ ਨ੍ਹਾਵੇ ਆਤਮ
ਰਾਇ । ਸਚਾ ਨ੍ਹਾਵਣ ਤਾਂ ਥੀਐ ਜਾਂ ਅਹਿਨਿਸ ਲਾਗੈ ਭਾਇ
॥ ੩ ॥ ਇਕ ਲੋਕੀ ਹੋਰ ਛਮਛਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਟ ਪਿੰਡ ਖਾਇ ।
ਨਾਨਕ ਪਿੰਡ ਬਖਸੀਸ ਕਾ ਕਬਹੂੰ ਨਿਖੂਟਸ ਨਾਹਿ ॥ ੪ ॥

ਤੁਸਾਂ ਸੁਣਿਆ ਜੋ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਏਹੀ ਕਥਨ
ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਪੱਤਲ ਕੋਸੋ ਅਰਥਾਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਓਹੋ ਮੇਰੀ ਕ੍ਰਿਯਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਏਥੇ ਕੇਸੋ ਤੇ
ਗੁਪਾਲ ਕਿਸੇ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ
ਜੀ ਨੇ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਭ ਪਿਛਲਾ ਸਾਧਨ
ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਛੁੱਲ ਚੁਗਾਕੇ ਕਿਸੇ ਝਾਸ
ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਜਲ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋਨਾ ਸਿੱਟਣੇ, ਸਾਡੇ ਛੁੱਲ
ਹਰਿ ਰੂੱਪੀ ਸਰ ਵਿੱਚ ਪਾਇਓ, ਇਤਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ
ਪਿੱਛੇ ਅੱਖਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਮੈਂ ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਢੀ ਨੂੰ ਤਿਲਕ
ਵਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰਪਦ ਦੇ ਸੱਚੇ ਲੱਖਨ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ
ਸਾਰੇ ਲੱਖਣ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥

ਏਸ ਸਾਰੀ ਪੌਜੀ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤੀਸਰੀ
ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ
ਬੀਜ ਬੀੜਜਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਮੇਰਾ ਧਰਮ ਹੈ ਸੋ
ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਹ ਦੇਹਾਂਤ ਪ੍ਰਕਾਰਿਆ ਹੋਰ ਧਰਮਾਂ ਤੇ ਭਿੰਨ ਕਰ
ਵਿੱਤੀ ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਯਾ ਕੌਮ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕਰਨੀ ਯੋਗ ਸੀ ॥

ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਕੇ ਲੀਏ ਕਰਕੇ ਇਤਨਾ ਕਾਜ ।

ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਇਯੋ ਰਾਮਦਾਸ ਦੇ ਰਾਜ ॥

ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਦੇਵ ਜੂ ਕਰੇਜਿਤੇ ਉਪਕਾਰ ।

ਕਿਤ ਮੁਖ ਤਾਂਹਿ ਸਲਾਹੋਏ ਜਾਨਤ ਹੈ ਮੰਸਾਰ ॥

(ਪ੍ਰਸੂ)—ਕਰਨਾ ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਥਨ
ਪਰ ਚੱਲੀ ?

ਚੌਬੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੇ
ਤੁਝਤ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਓਸੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ
ਪੁਰਖਾਰਥ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਭਿੰਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਦੇ
ਆਏ ਸਨ, ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੀ ਸ਼ਬਦ ਬਾਣੀ ਓਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ
ਭਰੀ ਹੋਈ ਲਿਖੀ ਜੇਹੀ ਆਪ ਤੇ ਪਹਲਿਆਂ ਨੇ ਲਿਖੀ ਸੀ
ਅਤੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਾਤ ਨੂੰ ਭੀ ਵਧਾਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੌਮ
ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਬਦਾਂ ਅੱਖਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਓਹ ਏਹ ਸੀ ਕਿ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਉਜਾੜ ਵਿੱਚ ਬੈਠਕੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜੇਹੇ ਤਲਾਬ ਦੇ ਕਨਾਰੇ
ਪਰ ਪਿੰਡ ਬੰਨ੍ਹ ਲੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਚੱਕ
ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਏਸ ਤਾਤਪਰਜ ਨੂੰ ਓਹੋ ਜਾਣਦੇ

ਹਨ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਡ ਹਨ,
 ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਏਹ ਸੀ ਜੋ ਓਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਥੋ
 ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕੌਮ ਬਣੇਗੀ, ਪਰ ਕੌਮ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਝੈਪੜੀਆਂ
 ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਓਥੇ ਝੈਪੜੀ ਬਣਾਕੇ ਕੌਮ ਦੇ
 ਲਈ ਨਮੂਨਾ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨੱਗਰ
 ਬਣਾ ਲੈਣ, ਇਸਤੇ ਭੀ ਸਾਡ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ
 ਛੱਡਕੇ ਉਜਾਝ ਵਿੱਚ ਝੁੱਗੀ ਪਾਉਣੇ ਦਾ ਤਾਤਪਰਜ ਏਹੋ ਸੀ
 ਜੋ ਸਭ ਤੇਵੇਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਕੌਮ ਜੇਹੀ ਨੱਗਰ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ
 ਰਹੇਗੀ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਛੁਪਵੀ
 ਨੂੰ ਤਾਲਾਬ ਬੰਣਾਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਬਣਾਕੇ ਉਸਦਾ
 ਨਾਮ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਅਰਥਾਤ ਆਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਅਰਾਧਨ ਦਾ
 ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਤਾਲਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸਤੇ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ਨੂੰ ਏਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ
 ਨੱਸਰ ਬੰਨ੍ਹੇ ਓਥੇ ਆਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਅਰਾਧਨ ਲਈ ਕੋਈ
 ਧਰਮਸਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ਵਾਪਨ ਕਰਨੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨੱਗਰ
 ਦੇ ਲੋਗ ਅਕੇ ਅਰਾਧਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਿਲਕੇ ਬੈਠਨ ਅਰ
 ਗੁਰ ਮਤੇ ਪਕਾਉਣ ਓਹੋ ਛੁਪਵੀ ਅਤੇ ਓਹੋ ਝੁੱਗੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ
 ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਅਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਦੀ ਮੁਰਤਿ ਬਦਲਕੇ
 ਅੱਜ ਕੱਲ ਆਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿੰਤੂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ
 ਨੂੰ ਪੁਨੀਤ ਬਨਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਐਸੇ ਸ਼ਹਰ ਅਤੇ ਐਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
 ਮੁਰਤ ਸਾਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਜੀ ਵਾਲਾ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਸ਼ਾਨ

ਮਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਪਰ ਫਿਰਕੇ ਦੇਖੋ ਸੋ ਕਿਤੇ ਭੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ
 ਆਏ ਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਓਹ
 ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਜੋ ਇਸ ਸਰੋਵਰ ਅਤੇ ਨਗਰੀ ਦੀ ਬਾਬ ਤਉਸ
 ਸਮਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ੍ਰੀ ਜਦ ਇਸ ਸਵਾਪਨ ਪਰ ਜੰਗਲ ਦੇ
 ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਕੂਕਦੇ ਸੇ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ
 ਉਸੀ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ
 ਪੁਜਨੀਯ ਰਰਕੇ ਦਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਰਾਂ ਅਰ ਕੋਇਲਾਂ
 ਦੀ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਗਾ ਤਾਉਸ ਅਤੇ ਸਰੇਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ
 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਧੁਨਾਂ ਅੱਠੇ ਪਹਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਯਥਾ:-

ਡਿਠੇ ਸਭੇ ਥਾਵ ਨਹੀਂ ਭੁਧੁ ਜੇਹਿਆ। ਬਧੋਹੁ ਪੁਰਖਿ ਬਿਧਾਤੇ
 ਤੁਚੂ ਸੋਹਿਆ॥ ਵਸਦੀ ਸਘਨ ਅਪਾਰ ਅਨੂਪ ਰਾਮਦਾਸ
 ਪੁਰੁ। ਹਰਿਹਾਂ ਨਾਨਕ ਕਸਮਲ ਜਾਹਿ ਨਾਇਐ ਰਾਮਦਾਸ
 ਸਰ॥

ਕਿਵੇਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੱਕ ਹੈ?—
 ਦੋਹਰਾ—ਵਹੀ ਜੋਤ ਚਤੁਰਬ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਮਹਿ
 ਧਰ ਦੀਨ। ਜਿਨ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ਹਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਨਾਵਕਾ ਕੀਨ॥
 ਪੰਜ ਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਜਦ
 ਆਪਤੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਕਾਰਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਕਿ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਤਾਤਪਰਜ ਸਭ ਤੋਂ ਜੁਦਾ ਸੰਭਾਗ ਗੱਡਨ ਦਾ
 ਸ੍ਰੀ ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ, ਗੁਰੂ
 ਅੰਗਦ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ

ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਰਚੇ ਹੋਏ ਪਏ ਹਨ ਸੋ ਏਹ ਜਗਤ ਦੇ ਉਧਾਰ
 ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਏਹੀ ਇਸ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਰਮ
 ਪੁਸਤਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਹੰਮਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ
 ਮੁਖ ਤੇ ਨਿਕਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਆਇਤਾਂ ਉਸਮਾਨ ਝਲੀਡੇ ਨੇ
 ਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਤ ਦੀ ਮਜ਼ਹਬੀ
 ਕਿਤਾਬ ਕੁਰਾਨ ਕਹਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਰ ਰਿਖੀਆਂ ਦੇ ਉਚਰੇ ਹੋਏ
 ਮੰਤ੍ਰ ਇਕੱਤ੍ਰੂ ਹੋਣੇ ਤੋਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਵੇਦ ਸਦਾਉਂਦੇ
 ਹਨ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੱਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਉਚਰੇ ਹੋਏ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਸ਼ਬਦ
 ਭੀ ਇਕੱਤ੍ਰੂ ਹੋਨੇ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਇਸ ਮਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਯਾ ਏਸ
 ਕੌਮ ਦਾ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਹੋਵੇ, ਦੂਸਰਾ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਦੇ ਰਚੇ
 ਹੋਏ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰ ਸੰਸਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੋਣ ॥

ਦੂਸਰਾ ਏਹ ਬਾਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੌਮ ਜੁਦਾ ਹੁੰਦੀ
 ਹੈ ਉਸਦਾ ਧਰਮ ਭੀ ਜੁਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਏਸ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਦਾ
 ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਭੀ ਜ਼ਰੂਰ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਲੋੜੀਦਾ ਹੈ, ਏਸ
 ਖੜਾਲ ਨੂੰ ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਜਾਕੇ
 ਅਤੇ ਕਸ਼ਟ ਸਹਾਰਕੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਅਰ
 ਜੋ ਨਾ ਦੇਵੇ ਉਸਦੀ ਮਿੰਨਤ ਖੁਸ਼ਾਮਦ ਕੀਤੀ ਜੈਸਾ ਕਿ ਮੋਹਨ
 ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਤਾਰ ਬਜਾਕੇ ਉਸਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇ
 ਰਾਗ ਗਾਕੇ ਰਿਛਾਇਆ ਅਰ ਸ਼ਬਦ ਲਈ, ਫੇਰ ਤਦਾਨਕੂਲ
 ਹੋਰਨਾਂ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਭੀ ਜ਼ਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ਨੂੰ
 ਛੱਡਕੇ ਇਕੱਤ੍ਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜੈਸਾ ਕਿ ਕਬੀਰ, ਧੰਨਾ, ਭ੍ਰਿਲੋਚਨ,

ਜੈਦੇਵ, ਨਾਮਾਂ, ਭੀਖਨ, ਰਵਿਦਾਸ ਅਤੇ ਸੇਖ ਛਰੀਦ ਆਦਿਕਾਂ
ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਿੱਧ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਣੀ
ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਏਹ ਭੀ ਅੱਖਿਆ ਕਿ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ
ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਬਾਣੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਓਹ
ਭੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਦਾਰ ਮਹਾਤਮਾ ਹੋਰ
ਆਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਉਲਟ ਦੇਖਕੇ
ਨਾ ਚੜ੍ਹਾਈ ਆਤੇ ਓਹ ਵੱਡੇ ਗੱਸੇ ਭੀ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਤਾਂ ਭੀ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਨਾ ਤੋਂਝਿਆ ॥

ਓਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਹਨਾ ਬੈਰਾਗੀ ਸੀ, ਦੂਜਾ
ਛੱਜ਼ ਭਗਤ ਸੀ, ਤੀਜਾ ਸਰਾ ਪੀਂਲੇ ਭਗਤ ਸੀ, ਚੌਥਾ ਸਾਹੁ ਹਸੈਨਸਾਂ
ਏਹਨਾਂ ਦੌਹਾਂ ਨੇ ਆਕੇ ਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੋਡੀ
ਬਾਣੀ ਭੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅੱਖਿਆ
ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸਥਦ ਸੁਨਾਓ ਜਿਸ ਪਰ ਪਹਿਲੇ
ਕਾਹਨੇ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਏਹ ਸਥਦ ਅੱਖਿਆ (ਮੈਂ ਓਹੀ ਕਾਹਨੂੰ
ਓਹੀ)। ਜਾਕੇ ਦੇਵ ਪੁਰਾਨ ਯਸ ਗਾਵੈਂ ਖੋਜ ਦੇਖੋ ਮਤ ਕੋਈ)
ਈਸ ਸਥਦ ਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਅੱਖਿਆ ਕਿ ਅਜੇਹੇ ਸਥਦ
ਨੂੰ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਕੇ ਨਾਸਤਕ ਹੋਜਾਨਗੇ ਅਤੇ ਯਥੇਸੁ-ਕਰਮਾਂ ਵਿੱਚ
ਪਰਵਿਰਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਤੇ ਆਦਿ ਲੈਕੇ
ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾਂਤ ਭਗਤੀ ਸਹਿਤ ਰਾਜਾਨ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ

ਨਾਸਤਕ ਮਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ
ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ॥

ਇਸਤੇ ਪਿੱਛੇ ਦੂਸਰਾ ਛੱਜੂ ਭਗਤ ਬੋਲਿਆ ਕਿ
(ਕਾਗਤ ਸੰਦੀ ਪੂਤਰੀ ਤਉ ਨਾ ਤ੍ਰਿਆ ਨਿਹਾਰ । ਅਮੈ ਮਾਰ
ਲੁਜਾਇਗੀ ਜਿਉ ਬਲੋਚ ਦੀ ਧੜ੍ਹ) ਇਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
ਅੱਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਏਹ ਬਚਨ ਵੈਰਾਗ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੁਰੂਆਂ
ਨੇ ਅਜੇਹੇ ਵੈਰਾਗ ਨੂੰ ਅੱਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਤਾਤ-
ਪਰਜ ਗਿਹਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਕੇ ਹੀ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਅਰਾਧਨ
ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂਤੇ ਏਹ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਮੈਥਮਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ
ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਮਿੱਖ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਤੇ ਦੂਰ ਰਹਿਨਗੇ
ਤਾਂ ਪੰਥ ਦਾ ਧੂਚਾਰ ਕਿਸਤਰਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ॥

ਏਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਪੀੱਲੇ ਨੇ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਕਿ (ਅਸਾਂ
ਨਾਲੋਂ ਮੋ ਭਲੇ ਜੇਹੜੇ ਜੰਮਦਿਆਂ ਮਰੇ । ਓਹਨਾਂ ਚਿੱਕੜ ਪੈਰ
ਨ ਬੋਲਿਆ ਨਾ ਆਲੂਦ ਭਰੇ) ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਨੇ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਏਸ ਥਾਣੀ ਵਿੱਚ ਧੱਪਾਂ ਤੇ ਦੂਰ
ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਟੌਢਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ
ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਤਾਤਪਰਜ ਏਹ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਆਕੇ
ਸਤ ਪੁਰਸਾਂ ਦਾ ਸਤਸੰਗ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਵਹਾਰ
ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਕੇ ਹੀ ਧੱਪਾਂ
ਤੇ ਬਚੇ ਜੈਸਾ ਕਥਨ ਹੈ (ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ ਫੁਲੰਭੁ ਗੁਰਮੁਖਿ
ਪਾਇਆ । ਮਨੁ ਤਨੁ ਹੋਇ ਦੁਲੰਭੁ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਾਇਆ ॥ ੧॥

ਤਲੇ ਜਨਮੁ ਸਵਾਰਿ ਵਖਰੁ ਸਚੁ ਲੈ । ਪਤਿ ਪਾਵੈ ਦਰਬਾਰਿ
ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਬਦਿ ਭੈ) ਅਤੇ ਇਸ ਤੁਸੋਂਡੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਜੋ
ਭਾਵ ਹੈ ਸੋ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜੀਵ ਅੰਧਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਆਕੇ ਉਮੀ
ਅੰਧਕਾਰ ਵਿੱਚ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹੱਫਾਜੈ ਜੋ
ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਸੂਅਰਥ ਅਤੇ ਪਰਸੂਅਰਥ ਈਸੂਰ ਅਰਾਧਨ
ਆਦਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ, ਤਾਂਤੇ ਏਹ ਸ਼ਬਦ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਦੇ
ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਜਦ ਏਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ
ਸਾਹ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਦੱਖਿਆ ਕਿ ਏਹ ਤਾਂ ਸਭ ਦੇ ਕਥਨ ਵਿੱਚ
ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੌਸ਼ ਨਿਕਾਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂਤੇ ਮੇਰਾ ਭੀ ਏਹੋ ਹਾਲ
ਹੋਵੇਗਾ ਇਤਨਾ ਸੋਚਕੇ ਏਹ ਕਾਢੀ ਕਥਨ ਕੀਤੀ ਕਿ (ਚੁੱਪ ਵੇ
ਅੜਿਆ ਚੁੱਪ) ਐਥੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ਵੇ ਅੜਿਆ)
ਇਸ ਪਰ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਏਹ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ
ਏਹ ਤਾਤਪਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਅਨੰਦਰ ਨੂੰ
ਪਾਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਰਹੇ ਸਗੋਂ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ (ਆਪ
ਜਪੇ ਅਵਰਾਂ ਨਾਮ ਜਪਾਵੈ) ਪਨਾ (ਜਥ ਲਗ ਜਗ ਮਹਿ
ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ ਕਛੁ ਸੁਣੀਐ ਕੱਛੁ ਕਹੀਐ) ਸੋ ਜੇ ਚੁੱਪ ਹੀ
ਕਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ ਸੁਮਾਰਗ
ਕੌਣ ਪਾਵੇਗਾ, ਇਸਤੇ ਇਹ ਬਾਣੀ ਭੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਦੇ
ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਚੌਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਤੇ ਉਹ
ਗੁੱਸੇ ਹੋਕੇ ਖਿੜਕੇ ਵਿਖਾਦ ਭੀ ਕਰਣ ਲੱਗੇ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ

ਨੇ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਝੱਲਕੇ ਭੀ ਅਸੂਲ ਨੂੰ ਨਾ ਤੋਜਿਆ
ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਾਣੀ ਨਾ ਚੜਾਈ ॥

ਜਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀਜ਼ ਬੰਨ੍ਹੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ
ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਏਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਥੀ ਯਾ
ਅਵਤਾਰ ਦੀ ਸੋਭਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਧਰਮ ਦਾ ਹੋਣੀ ਨਹੀਂ
ਮੰਨਿਆ ਏਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਜਵ ਮੁਰਤੀਆਂ ਤੇ ਭੇਖਾਂ ਪੰਥਾਂ ਦਾ
ਖੰਡਨ ਹੈ ਤਦ ਦੌਹਾਂ ਦੀਨਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਦੀ
ਬੀਜ਼ ਤੋਜਨ ਲਈ ਮਿਲ ਬੈਠੇ ਜਿਸ ਪਰ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਆਖਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਜੋ ਵੋਹਾਂ ਦੀਨਾਂ ਤੇ ਇੱਕ
ਦੀਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵੋਦਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਕੁਰਾਨ ਹੀ ਧਰਮ
ਪੁਸਤਕ ਹੋਵੇ ਸਰੋਂ ਏਹ ਤੀਸਰਾ ਹੋਰ ਬਣਨ ਲੱਗਿਆ ਹੈ
ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂਤੇ ਇਸਦਾ
ਨਾਮ ਕਰੋ, ਹਿੰਦੂ ਆਖਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਦੇਖੋ ਯਾਰੋ ਜਿਸ ਭਾਸ਼ਾ
ਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸੁਨਣਾ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੀਚ ਜ਼ੋਤਾਂ
ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਲੈਣੇ ਤੇ ਧਰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਏਹ ਅਰਜਨ ਦੇਵ
ਓਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਕੇ ਓਹਨਾਂ ਨਾਈਆਂ,
ਚੀਬਿਆਂ, ਜੱਟਾਂ ਚਮਿਆਰਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਨੂੰ
ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਮੱਥੇ ਟਿਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਹਨਾਂ ਪਰ ਚੌਰੀਆਂ
ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਏਹ ਗ੍ਰੰਥ ਫੈਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ
ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੀਚਾਵੇਗਾ ਤਾਂਤੇ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਕਰੋ, ਏਸ ਗੱਲ
ਨੂੰ ਠਾਨ ਕੇ ਦੌਹਾਂ ਦੀਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਅਕਬਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ

ਆਗਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਅੱਖਿਆ ਪਰ ਓਸਨੇ ਧਯਾਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ
 ਫੇਰ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਸਮਜਵਿੱਚ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ
 ਅੱਖਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਬੀਜ਼ ਤੋਡਦੇਓ ਯਾ ਜੈਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ
 ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਂ
 ਕੱਢਕੇ ਤੁਸੀਂ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗਹ ਨਥਾਂ ਅਵਤਾਰਾਂ ਦੀ ਵਡਿ-
 ਆਈ ਪਾਇਓ, ਪਰ ਇਸ ਥਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਾ ਮੰਨਿਆ
 ਇਸ ਪਰ ਓਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਝੂਠ ਸੱਚ ਸੁਣਾ ਕੇ ਉਸਤੇ
 ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਜਾ ਲੈਕੇ ਦੁਖ ਦੇਣਾ ਅਰੰਭ
 ਕੀਤਾ ਜਿਸਤੇ ਓਹਨਾਂ ਪਰ ਤੱਤੇ ਰੋਚੇ ਪਾਂਘਾਏ ਤੱਤੇ ਤਵਿਆਂ
 ਪਰ ਚੜ੍ਹਏ ਅੰਤ ਨੂੰ ਕੱਚੇ ਚਮੜੇਵਿੱਚ ਪਾਕੋਧਰੂਹਨਦਾ ਸੰਕਲਥ
 ਕੀਤਾ ਜਿਸਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਕਿਲੇ ਦੇ ਹੇਠ ਰਾਵੀ
 ਦਰਿਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗੋਤਾ ਮਾਰਕੇ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰ੍ਹੰਥ-
 ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਕੰਮ ਪਰ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਦਾ
 ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੇ ਦੇਖਨੇ ਤੋਂ ਮਾਲੂਮ
 ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥,

ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹਣ ਚੰਦੂ ਸੁਆਹ ਮਦ
 ਹਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖੇਦ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਅਪਨੀ
 ਲੜਕੀ ਦੀ ਕੁੜਮਾਈ ਛੱਡੇਨ ਵਾਲਾ ਵੈਰ ਭੀ ਲੀਤਾ, ਗੁਰੂ
 ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀਜ਼ ਦਾ ਬੰਨਣਾ ਮਾਨੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੇਦੇਵ ਜੀ
 ਦੇ ਦ੍ਰਖੂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਡੇ ਸੰਘਣੇ ਸਾਖਾਂਦਾਰ ਪੱਤ੍ਰ ਲਾਉਣੇ ਸਨ
 ਜਿਸ ਨਾਲ ਓਹ ਬ੍ਰਿਛ ਸੁਹਾਵਾ ਅਤੇ ਘਨ ਸਾਜਾ ਵਾਲਾ ਹੋਕੇ

ਸੋਭਾ ਪਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ
ਦੀ ਗਰਮੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਛਾਪਾ
ਹੇਠ ਆਕੇ ਆਰਾਮ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ
ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਲਈ ਇਹ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਬਣਾਇਆ
ਜਿਸਦੇ ਆਸਰੇ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਤਾਪ ਤੇ ਬਰਨ, ਅਤੇ ਫੇਰ ਸੋਲਾਂ
ਸੈ ਚੁਤਾਲੀ ਸੰਮਤ ਵਿੱਚ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜੀਦੀ ਨੀਂਵ ਰੱਖੀ,
ਫੇਰ ੧੯੪੯ ਬਿੱਕ੍ਰਮੀ ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਮਾਹਿਬ ਦੀ ਫੇਰ ਨੀਂਵ
ਰੱਖੀ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਮੁਮਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਬਾਰੂਦ ਦੇ ਕੁੱਪੇ ਪਾਕੇ ਉਡਾ
ਦਿੱਤਾ ਸੀ ॥

(ਪ੍ਰਸ਼ਨ) ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਖੇਦ ਸਹਾਰਕੇ ਮਿੱਖਾਂ ਲਈ ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਮਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ
ਬੰਨੀ ਸੀ ਕਿਆ ਮਿੱਖ ਉਸਦੇ ਉਥਰੇਸਾਂ ਪਰ ਚੱਲੇ ॥

ਵੋਹਰਾ

ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਅਰਿਜਨਾਂ ਸੇ ਤਨ ਪਰ ਖੇਦ ਸਹਾਰ ।

ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰਕੋ ਦਯੋ ਨਿਜ ਕਾਰਜ ਕੋ ਭੂਾਰ ॥ ੧ ॥

ਜਿਸ ਧਰ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰ ਨੇ ਦੇਖਹੁ ਕਿਆ ਕੁਛ ਕੀਨ ॥

ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਹਾਥ ਲੈ ਦੁਸ਼ਮਨ ਕੀਨੇ ਦੀਨ ॥ ੨ ॥

ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸਾਹੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਮਾਹਿਬ ਜੋ ਮਹਾ-
ਰਾਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹੋਰ ਕਾਚਰਵਾਈ ਤਾਂ ਜਿਤਨੀ ਕੌਮ ਨੂੰ
ਧਰਮ ਦੇ ਲਈ ਲੋੜੀਦੀ ਸੀ ਸਭ ਹੋਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਕੌਮ ਦੇ
ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੁਣ ਭੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ

ਮੈਂ ਸਰੀਰਕ ਬਲ ਅਤੇ ਜੰਗ ਵੱਚ ਜਦਲ ਹੈ ਜੋ ਸਨੇ ਸਨੇ
 ਕੈਮ ਦੇ ਬਣਨੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਤਪਤਿ ਹੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਤਰਾਂ
 ਜਦ ਸੁਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਸਮੰਦਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੂ
 ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਉਪਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਓਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੀ ਦਿਖਾਈ
 ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਓਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਖ ਦੁਖ ਦਾ ਹੀ ਕਾਰਨ
 ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦ ਓਹ ਉਪਰ ਜਾਕੇ ਅਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਹੋ
 ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਇੱਕ ਬੱਦਲ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
 ਉਸਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਚਮਕ ਦਮਕ ਅਤੇ ਕੜਕ ਵਾਲੀ
 ਵਸਤੂ ਉਤਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,
 ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਦ ਹਰ ਇੱਕ ਕੈਮ ਵਿੱਚੋਂ ਆਦਮੀ ਕਿਸੀ
 ਮਹਾਤਮਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਦ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਤੇ
 ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਓਹ ਜਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ
 ਤਦ ਇੱਕ ਕੈਮ ਰੂਪੀ ਭਾਰੀ ਘਟਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ
 ਜੰਗੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੂਪੀ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਤੇ
 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਕੰਬ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਓਹ
 ਬੱਦਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ
 ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਓਹ ਕੈਮ ਭੀ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਨਾਸ
 ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਜਾਂਦੀ ਹੈ।
 ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ, ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ
 ਆਦਿਕ ਮਹਾਤਮਾਂ ਦੇ ਹਾਲ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
 ਪਹਿਲੇ ਆਪਣੇ ਵਰਤਾਰੇ ਕਿਆਂ ਸੇ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਪਾਕੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਕਿਆ ਫਲ ਦਿਖਾਏ ਹਨ ਜੋ ਤਿੰਨੇ ਕੌਮਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਪਰ
ਕੇਡੀਆਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਨ ॥

ਇਸ ਬਾਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਕੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਮਹਾ-
ਰਾਜ ਨੇ ਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਖਤ ਕਾਯਮ ਕੀਤਾ
ਕਿਉਂਕਿ ਕੌਮ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਲਈ ਤਖਤ ਦਾ ਹੋਣਾ ਭੀ ਜ਼ਰੂਰੀ
ਹੈ, ਸੋ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਰੱਖਕੇ ਪੀਰੀ ਅਤ ਮੀਰੀ
ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਗਾੜ੍ਹੇ ਪਾਈਆਂ ਜਿਸਦਾ ਏਹ ਤਾਤਪਰਜ
ਸੀ ਕਿ ਦੀਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੋਨੋਂ ਬਰਾਬਰ ਰਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ
ਹਨ ਜਿਸ ਕੌਮ ਦੇ ਦੀਨ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਸੁਧਰੇ ਹੋਏ ਹਨ
ਉਹ ਕੌਮ ਭਾਗਵਾਨ ਹੈ, ਜਿਸਤੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼
ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜੰਗ ਅਜੇਹੇ ਕੀਤੇ ਜੋ ਜਗਤ ਵਿੱਚ
ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ, ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਭਤੇ ਵਧਕੇ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜੋ
ਧਰਮ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਤਲਵਾਰ, ਪਰੰਤੂ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ
ਬਲ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਭੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਪਾਸ ਕਲਮ,
ਬੁੱਧੀ, ਤੇਗਾ ਅਤੇ ਬਲ ਹੈ ਓਹੋ ਕੌਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ
ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਾਪਵਾਨ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਖਾਲਮਾ
ਕੌਮ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਤੇਗਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਸੋ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ
ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ, ਦੂਸਰਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਛ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ
ਛੁੱਲ ਲਗਦੇ ਹਨ ਜਿਸਤੇ ਮਗਰੋਂ ਸੱਚੇ ਛੁੱਲ ਆਕੇ ਨਾਲ
ਹੀ ਫਲ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀਨੇ
ਪੈਂਡੇ ਖਾਂ ਆਦਿਕ ਪਠਾਣਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਖਜਕ ਲੜਾਈਆਂ ਕਰਕੇ

ਪੰਥ ਨੂੰ ਯੁਧ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਏਹ ਸਾਬਤ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਜੰਗੀ ਕੌਮ ਉਤਪਤਿ ਕੀਤੇ ਹੋ ॥
ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਗੁਰੂਨੇ ਅਪਣੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਉਦਾਰਤਾ, ਸਮਤਾ,
ਅਤੇ ਨਿਰਭੈਤਾ ਆਦਿਕ ਗੁਣ ਅਪਣੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤਕੇ ਦਖਾਏ
ਸਨ ਜਿਸਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧਾਂਤ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੰਥ ਭੀ ਏਹਨਾਂ ਗੁਣਾਂ
ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਜੋ ਕਾਬਲ ਤੇ ਆਯਾ ਸੀ ਸੋ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਘੋੜਾ
ਇੱਕ ਬਾਜ਼, ਇੱਕ ਤਲਵਾਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਭਾਰੀ ਮੁੱਲ
ਵਾਲਾ ਪੁਸ਼ਟਕਾ ਲਿਆਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਸੀ ਸਮਜ
ਇੱਕ ਪੈਂਡੇ ਖਾਂ ਨਾਮੇ ਪਠਾਨ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ
ਆਖਜਾ ਕਿ ਤੂੰ ਇਹ ਸਭ ਸਾਮਾਨ ਪਹਿਰਕੇ ਸਾਡੇ ਦਰਬਾਰ
ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਰ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ
ਅੱਗੇ ਚੂਠ ਨਾ ਬੋਲੀਂ ਜਿਸ ਪਰ ਉਸਨੇ ਓਹ ਸਾਰਾ ਅਸਥਾਬ
ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਾਕੇ ਅਪਨੇ ਜੁਆਈ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਰਜਦ
ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਦ ਚੂਠ ਬੋਲਕੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਹਾ-
ਰਾਜ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਉਸਦੇ ਚੂਠ
ਬੋਲਨ ਦੀ ਸੜਾ ਇਜੇਹੀ ਵਿੱਤੀ ਜੋ ਅਪਨੇ ਦਰਬਾਰ ਤੇ ਧੱਕ
ਦਿੱਤਾ ॥

ਉਸ ਪੈਂਡੇ ਖਾਂਨੇ ਇਸ ਗੁਰੂ ਦੇ ਭਾਣੇ ਪਰ ਕੁਪਤ ਹੋਕੇ
ਲਾਹੌਰੋਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਛੋਜ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਲੈ ਆਂਦਾ

ਜਿਸ ਪਰ ਸਾਹੀ ਛੋਜ ਨੇ ਸਾਰੇ ਨੱਗਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੀਤਾ ਅਤੇ
ਗੋਲਾ ਬਰਸਨ ਲੱਗਾ ਇਸ ਭਯਾਨਕ ਸਮੱਜ ਪਰ ਸਿੱਖ ਆਇ
ਆਇ ਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਆਖਨ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਿਆ
ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਤੁਰਕੀ ਛੋਜ ਟਿੱਡੀ ਦਲ ਵਾਂਗ ਆਕੇ ਉਤਰੀ
ਹੈ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਏਧਰ ਗਰੀਬ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਿੱਖ
ਅਤੇ ਓਧਰ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਭਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਪਾਹੀ ਹਨ, ਜਿਸ
ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਸੁਖਮਨੀ
ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਚਲਾਂਗੇ, ਜਦ ਸੁਖਮਨੀ ਦਾ ਭੋਗ
ਪਿਆ ਤਦ ਕਮਰ ਕਸਾ ਕਰਕੇ ਬਾਹਿਰ ਜੰਗਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ
ਆਕੇ ਅਜੇਹੀ ਤੀਰਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾ ਅਤੇ ਦੁਧਾਰੇ ਖੰਡੇ ਦੀ ਮਾਰ
ਕੀਤੀ ਜੋ ਸਾਹੀ ਛੋਜ ਨੂੰ ਨੱਸ ਕੇ ਪਾਣ ਬਰਾਉਨੇ ਪਏ, ਅਕ
ਪੈਂਡੇ ਖਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਪਨੀ ਤੇਗ ਦੇ ਨਾਲ ਲੀਤੇ ॥

ਇਸ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ
ਮਾਲ ਪੈਂਡੇ ਖਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲਕ ਅੰਦਰ ਬਖਸ਼ ਦੇਨਾ ਇਸਤੇ
ਪਰੇ ਉਦਾਰਤਾ ਕਿਆ ਹੈ, ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਦੇਂਦਿਆ ਹੋਇਆਂ
ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੂਸਰੀ
ਕੌਮ ਦੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਇਤਨਾ ਮਾਲ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਮੈਂ ਇਸ
ਤੇ ਪਰੇ ਸਮਤਾ ਹੋਰ੍ਹ ਕਿਆ ਹੋਣੀ ਹੈ ਪਰੇਤੂ ਜਿਦ ਇਤਨੀ
ਛੋਜ ਚੜ੍ਹਕੇ ਆਈ ਅਤੇ ਰੰਚਕ ਭੀ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਭੋਛ ਨਹੀਂ
ਆਇਆ ਸੋ ਇਸਤੇ ਵਧਕੇ ਨਿਰ ਭੈਤਾ ਹੋਰ ਕਿਸਦਾਨਾਉਂਹੈ ॥

ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਨਸ਼ਾਨੀਆਂ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰੇ
 ਹਨ ਸੋ ਕਸ਼ਮੀਰ ਆਦਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜਤੱਕ ਸੁਭਾਏਮਾਨ
 ਹੋਰਹੇ ਹਨ, ਮਹਰਾਜ ਨਾਮੇ ਨੱਗਰ ਜੋ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ
 ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਸ ਜਗਾ ਗੁਰੂਸਰ ਨਾਮੇ ਗੁਰ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
 ਯਾਦਗਾਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਹੈ,
 ਇਸਦੇ ਪਾਸ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਬੁਰਜ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਹਾਲ
 ਐਉਂ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਜਗਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਤਿੰਨ ਦਿਨ
 ਤਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਛੋਜ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਪਰ
 ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਤੁਰਕ ਮਾਰੇ ਸਨ ਓੜਕ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀਨੇ ਛਤਹ ਪਾਈ
 ਅਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਛੋਜ ਨੱਸ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
 ਸਾਰੇ ਮੁਰਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਖੂਹ ਭਰਿਆ ਅਰ ਉੱਪਰ
 ਚੌਂਤਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਪਰ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤਕ ਆਸਨ
 ਲਗਾਕੇ ਤੈਗ ਪੂਹਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਅੱਜਕੱਲ ਓਥੇ ਕੋਈ ਡਬਦਾ
 ਮੈਂਦਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਅਰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਜਗਾ ਤੇ ਭੈ
 ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਇਸਤੇ ਵੱਧਕੇ ਹੋਰ
 ਨਿਰਭੈਤਾ ਕਿਸ ਵਸਤੂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ॥

ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਹਾਂ ਗੀਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ
 ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਭੀ ਅਜੇਹਾ ਛਾਇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਓਹ ਆਪਣੇ
 ਮੂਰੋਂ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਪਰ ਇੱਕ
 ਸਾਖੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੇਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਰਸ਼ਨ
 ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਤਦ ਇੱਕ ਘਾਹ ਥੋਤਨ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬ ਸਿੱਖ

ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਪਰ ਉਸਨੇ ਦਿਨ ਭਰ ਵਿੱਚ ਘਾਹ ਖੋਤਕੇ ਬਜ਼ਾਰ ਜਾਕੇ ਬੇਚਿਆਅ ਅਰ ਦੋ ਆਨੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਜੋ ਉਸਨੇ ਵੱਟੇ ਸੋ ਭੇਟਾ ਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ਨ ਲਈ ਆਯਾ ਜਿਸ ਪਰ ਉਹ ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਤੰਬੂ ਵਿੱਚ ਜਾਇ ਵਹਿਆਅ ਅਰ ਓਹੋ ਦੋ ਆਨੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਜਿਸ ਪਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਤੂੰ ਇਹ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਲਿਆਇਆ ਹੈਂ, ਜਿਸ ਪਰ ਉਸ ਗਰੀਬਸਿੱਖ ਨੇ ਆਖਜਾ ਕਿ ਸੱਚੇਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਦੇ ਵਾਸਤੇ, ਇਸਗਲ ਨੂੰ ਸੁਨਦੇ ਹੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਸੱਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਤੰਬੂ ਦੁਸਰਾ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਨ ਕੇ ਉਸ ਸਿੱਖ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਵੋ ਆਨੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਚੁੱਕ ਲੀਤੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ॥

ਇਸ ਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਵਕਤ ਦਾ ਹਾਕਮ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸੀ ਸੋਭੀ ਆਪਨੇ ਚਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਨਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਭਾਵੇਂ ਵਨੀਆ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹਾਂ ਪਰ ਸੱਚਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀਰੀ ਦੇ ਨੀਸ਼ਾਨ ਸੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਮੀਰੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਭੀ ਗਡਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਬੁਗਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਰਾਜ ਜੋਗ ਦੇ ਪੰਥ ਕੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋ ਮੰਗ ।

ਛਿਲਕ ਵਜੋਹੇ ਹਰਿਰਾਇ ਕੋ ਮਿਲੇ ਜੋਤ ਇੱਕ ਰੰਗ ॥

ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿ-
ਰਾਇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸ ਪੰਥ
ਦੀ ਕਾਰਰਵਾਈ ਨੂੰ ਧੀਮੇ ਤੌਰ ਪਰ ਤੋਰਿਆ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਬਿੜ ਚੇਤ੍ਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮੌਲਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਹੋਇਆ
ਫੈਲਾਇਆ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੁਣ ਲੇਵੇ ਕੁਛ ਹਾਲ ।

ਜਿਸਦੇ ਜੇਹੀ ਜਗਤ ਮਹਿ ਨਾਹੀਂ ਹੋਰ ਮਮਾਲ ॥

ਏਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ
ਜਾਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਪੰਥ ਰੂਪੀ ਬਿੜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਲੋਹੂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੇਕੇ ਫਲ ਲੱਗਨ ਦੇ ਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਕਿਉਂਕਿ ਜਦ ਓਨ੍ਹਾਂਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਵੱਡਾ
ਜ਼ਾਲਿਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੁਲਮ ਦਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ
ਦੇ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਦ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਸ ਹੱਸ
ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੀਮ ਨੂੰ ਬਲੀਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸਤੇ ਅੱਜ ਭੱਕ
ਲੋਕ ਏਹ ਕਬਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ (ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹਿੰਦ
ਕੀ ਚੱਦਰ) ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਦਾ ਹਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਸਦੀਆਂਹਨ ਯਥਾ:-

ਦੋਹਰਾ

ਭਾਰਤ ਗਾਰਤ ਹੋਨਪਰ ਆਇਆਮੀ ਜਿਸ ਕਾਲ ।
ਨੌਮੈਂ ਗੁਰ ਨੇ ਰੱਖਨਾ ਦੇਸਿਰ ਅਪਨਾ ਢਾਲ ॥

ਚੈਪਈ

ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੀ ਤਦੋਂ ਉਰੰਗਾ । ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰ ਤੰਗਾ ॥
ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇਮਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਵੈ । ਜੰਛੂ ਚੋਟੀ ਚਾ ਉਤਰਾਵੈ ॥
ਪਰਕਸਮੀਰ ਦੇਸ ਜੋ ਭਾਰੀ । ਬ੍ਰਹਮਨ ਹਤੀ ਆਬਾਦੀ ਸਾਰੀ ॥
ਵੇਦ ਪਾਠ ਅਰ ਯੋਗ ਹਸ਼ਾਰਾ । ਬਜਦੇਸੰਖ ਮੇਘ ਜਿਉਂਡਾਰਾ ॥
ਕਰਮਧਰਮ ਮਹਿ ਸੀ ਸਭ ਪੱਕੇ । ਚੜ੍ਹੇ ਆ ਤੁਰਕਨਕੇਧੱਕੇ ॥
ਕਾੜੀਲੋਕਾਂਮਤਾਪਕਾਇਆਂਚਹੀਏਇਨਕਾਧਰਮਗੁਵਾਇਆਂ
ਜਿਸਪਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਛਿਗ ਜਾਕੇ । ਬੋਲੇ ਉੱਚੇ ਮਨ ਘਬਰਾਕੇ ॥
ਲੱਗੇ ਕਹਨ ਸੁਨ ਸ਼ਾਹ ਪੜਾਰੇ । ਫੈਲੇ ਦੀਨ ਨ ਹੁਤੇ ਤੁਮਾਰੇ ॥
ਦੇਸ ਵੱਡਾ ਕਸਮੀਰਸੁਹਾਵਾ । ਸਭ ਕਾਫਰਜਿਸਮਾਹਿਬਸਾਵਾ ॥
ਬ੍ਰਹਮਨ ਲੋਗ ਬਸਤ ਹੈਂ ਸਾਰੇ । ਜਿਨ ਹਿੰਦੂ ਮਾਨਤਾਮਵਤਾਰੇ ॥
ਜੇਕਰਇਹਮੋਮਨ ਬਨਜਾਵੇ । ਸਰਾਪੈਕੰਬਰ ਕੀ ਮਹਿਆਵੈ ॥
ਤੁ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਸੀਕ ਨ ਕਰਹੈਂ । ਦੀਨ ਹਮਾਰੇਮੈਂ ਆ ਬਰ ਹੈਂ ॥
ਤਾਂਤੇ ਪਹਲੇ ਇਨ ਕੋ ਕਰੀਏ । ਪਾਛੇਨਿਗਾ ਹੋਰ ਪਰ ਧਰੀਏ ॥
ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜ਼ਾਲਮ ਅਤਿਅੰਧਾ । ਸਰਾ ਜੇਵਰੀਕਾ ਥੋ ਥੰਧਾ ॥
ਕਹੀ ਕਰੋ ਜਿਉਂਮਨਮਹਿਆਵੈ । ਰੈਨਕ ਦੀਨ ਨ ਬੀਕੋਪਾਵੈ ॥

ਵੈਹਰਾ

ਬੋੜਾ ਜੇਹਾ ਹੁਕਮ ਲੈ ਬਹੁਤਾ ਕੀਤਾ ਕਾਮ ।
ਜਿਉਂ ਬੋੜੀ ਸੀ ਅੱਗ ਲੈਫੂਕੇ ਚਾਇ ਗਾਰਾਮ ॥

ਚੌਪਈ

ਆ ਕਸਮੀਰ ਦੇਸ ਮਹਿ ਸਾਰੇ ਪਕੜੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਚਾਇਵਿਚਾਰੇ ॥
ਲੁੱਟ ਮਾਲ ਘਰਕਾ ਸਭਲੀਨਾ । ਸਤਰ ਭੰਗ ਨਾਰਨ ਕੋਕੀਨਾ ॥
ਕਿਤਕ ਮਰੇ ਇਸ ਦੁਖਦੇ ਮਾਰੇ । ਕਿਤਨੇ ਗਿਰੇਦੀਨਕੇ ਗਾਰੇ
ਹੋਇ ਮੁਸਲਮਾਂਦੀਨਕਬੂਲਾ । ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਸਿਰਡਾਰੀਯੂਲਾ ॥
ਰਾਮਨਾਬ ਦੀਨੇਖਾਂ ਭਇਆ । ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਰਸੂਲਾ ਸਦਇਆ ॥
ਕਿਤਕ ਸੁੰਦਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਬੇਟੀ । ਸੁੰਦਰ ਜੋਬਨ ਰੂਪ ਲਘੇਟੀ ॥
ਮਾਲਾ ਦੇਵੀ ਤਜ ਕਰ ਨਾਮਾ । ਬਨੀ ਕਰੀਮਾਂ ਸੋਅਭਿਰਾਮਾ ॥
ਢਹੇ ਸ਼ਵਾਲੇ ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰੇ । ਬਨੇ ਮਸੀਤਨ ਤਹਾਂ ਮੁਨਾਰੇ ॥
ਗਊ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਟਹਨ ਐਸੇ । ਗਾਜਰ ਮੂਲੀ ਕਾਟਤ ਜੈਸੇ ॥
ਹਾਹਾਕਾਰ ਦੇਸ ਮਹਿਭਿਇਯੋ । ਧਨਅਰਧਰਮ ਸਭਨ ਕੋਗਇਯੋ ॥
ਪਰਾਧੀਨ ਪਰਜਾ ਸਭ ਹੋਈ । ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਾਜਿਨਕਾ ਕੋਈ ॥

ਵੈਹਰਾ

ਕਿਤਕ ਲੋਕ ਮਨ ਸੋਕ ਧਰ ਤਜੇ ਸਗਲ ਘਰ ਬਾਰ ।
ਆਏ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਕੋ ਹਾ ਹਾ ਕਰਤ ਪੁਕਾਰ ॥

ਚੌਪਈ

ਸਭ ਬ੍ਰਹਮਣ ਬਿਪਤਾਕੇ ਮਾਰੇ । ਸਭ ਬਿਧ ਤੇ ਹੋਕਰ ਦੁਖਆਰੇ ॥
ਕਰਤ ਪੁਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਆਗੇ । ਹੇ ਈਸੂਰ ਹਮ ਸਰਬ ਅਭਾਗੇ ॥

ਕਹੋ ਸਰਨ ਅਬ ਕਾ ਕੀਜੈ ਹੈਂ । ਜਹਾਂ ਜਾਏ ਕਰ ਦਿਵਸ ਬੜੈ ਹੈਂ ।
 ਤਬ ਤਿਨ ਕੇ ਅਤਿ ਪਿਖ ਦੁਖਿਆਰੇ ।
 ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਯਹ ਦਈ ਵਿਚਾਰੇ ॥
 ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕੀ ਗਾਈ ਜੋ ਹੈ। ਸੋ ਰੱਛਕਹਮਰੀ ਜਗ ਹੋ ਹੈ ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਚਲੋ ਤਹਾਂ ਪਰ ਸਾਰੇ । ਜਹਾਂ ਅਹੇ ਗੁਰ ਜੂ ਅਵਤਾਰੇ ॥
 ਪੂਛਤ ਪੂਛਤ ਤਬ ਬਹੁਲੋਗਾ । ਧਰੇ ਅਧਕ ਮਨ ਅੰਤਰ ਸੋਗਾ ॥
 ਪੁਰੀ ਅਨੰਦ ਵਿਖੇ ਤਬ ਆਏ । ਉੱਚੇ ਰੋਇ ਰੋਇ ਘੱਘਾਏ ॥
 ਦੋਹਰਾ

ਸੁਨੀ ਪੁਕਾਰ ਦੁਖਾਰ ਕੀ ਨੌਮੇਂ ਗੁਰ ਜਬ ਕਾਨ ।
 ਤਬ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਬੋਲਕੇ ਐਸੇ ਕੀਨ ਬਖਾਨ ॥

ਚੈਪਈ ॥

ਅਹੋ ਕੌਨ ਯਹ ਰੁਦਨ ਕਰੰਤੇ । ਕੌਨ ਵਸਛ ਤੇ ਅਹੇਡਰੰਤੇ ॥
 ਜਿਸਪਰਸਿੱਖਨ ਐਸਪੁਕਾਰੀ । ਯਹਕਸਮੀਰਪਰਜਾਦੁਖਿਆਰੀ॥
 ਸਰਨ ਆਪਕੀ ਹੈ ਚਲ ਆਈ। ਓਟ ਗੁਰੂਕੀਜਿਨਹੁਤਕਾਈ॥
 ਜਿਸਪਰ ਸੁਨ ਗੁਰੂ ਬਾਹਰ ਆਏ। ਬੈਠੇ ਚਾਇ ਦੀਵਾਨਲਗਾਏ॥
 ਸਭੀਪਾਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਬੁਲਵਾਕੇ ਪੂਛੀ ਬਿਥਾ ਪਾਸ ਬਠਾਕੇ ॥
 ਜਿਉਂਜਿਉਂ ਕਰਭਿਧਪਦੁਖਬੈਨਾ। ਤਿਉਂਤਿਉਂ ਜਾਤਪ੍ਰਭੂਦ੍ਰਗਨੈਨਾ
 ਕਹਤਾਹੋ ਚਵਗੱਤਾ ਪਾਪੀ । ਦੇਕਰ ਦੁਖ ਪ੍ਰਜਾ ਜਨ ਖਾਪੀ ॥
 ਐਸੇਰੁਦਨਕਰਤਭਿਕਰਲਾ । ਦਸਮ ਗੁਰੂਆਏਤਿਸਕਾਲਾ॥
 ਦੇਖ ਤਾਤ ਕੀ ਤਬ ਗਤ ਐਸੀ। ਕਹੀਪੂਤ ਕੋ ਚਹੀਯਤ ਜੈਸੀ ॥

ਹੇਪ੍ਰਭਜੂ ਯਹ ਕਿਤਾ ਹੈ ਕਾਰਣ। ਜਾਂਤੇ ਦੁਖ ਪਾਇਓਹੈਦਾਰਨ ॥
 ਅਰ ਨੈਨਨ ਤੇ ਝਲ ਕੋ ਡਾਰੋ । ਕੀਜੇ ਬੇਗ ਸਮੋਧ ਹਮਾਰੋ ॥
 ਜਿਸਪਰਕਹੀਗੁਰੂ ਸੁਨਬੇਟਾਕਿਆਸੁਨ ਹੈ ਤੁਮ ਯਹਅਲਸੇਟਾ ॥
 ਜਾਓ ਬੇਲਕੂਦ ਮਹਿ ਪਾਗੋਇਨ ਬਾਤਨਸੇ ਤੁਮ ਕਜਾ ਲਾਗੋ ॥
 ਜਿਸ ਪਛਕਹੀ ਪੂਤ ਫਿਰ ਤਾਤਾ। ਮੈਂਪੂਛੇ ਬਿਨਕਬੀਨ ਜਾਤਾ ॥
 ਦੇਖ ਬਾਲ ਹਠਤਬਹਿਤਭਾਰੀ । ਕਹੀ ਮੁਮੀਬਤਤਿਨ ਕੀਸਾਰੀ ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਕਹੀ ਪੂਤ ਫਿਰ ਐਸੇ। ਯਹ ਦੁਖ ਇਨਕੋ ਟਰ ਹੈ ਕੈਸੇ ॥
 ਸੁਨਤ ਤਾਤ ਤਬ ਐਸ ਅਲਾਈ। ਧਰਮਾਤਮਜਬ ਸੀਸਰਢਾਈ ॥
 ਤਬੀ ਬੇਦ ਇਨਕੋ ਮਿਟ ਜੈਹੈ । ਜਬਹੀ ਸੀਸ ਆਪਨੋ ਦੈਹੈ ॥
 ਤਥ ਹੱਸ ਕਰ ਸੁਤ ਕਹੀ ਪੁਕਾਰੇ। ਕੋ ਧਰਮਾਤਮ ਸਮਸਰ ਖਾਰੇ ॥
 ਕੈਨ ਕਾਜ ਯਹ ਸੀਸ ਤੁਮਾਰਾ। ਜੋ ਇਨਕੋਨਹਿ ਮਿਲੇ ਸਹਾਰਾ ॥
 ਤਾਂਤੇ ਇਨਕਾ ਕਾਰਜ ਕੀਜੇ। ਪਾਵਨ ਸੀਸ ਆਪਨਾਦੀਜੇ ॥
 ਸੁਨਤ ਪੂਤਕੀ ਐਸੀ ਬਾਨੀ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕੁਛਨਾਂਹਿ ਬਖਾਨੀ ॥
 ਪਰਮਨਮਹਿਯਹਜਾਨਸੋਲੀਨਾ। ਅਕਾਲਪੁਰਖਪ੍ਰਗਟਯਹਕੀਨਾ ॥
 ਯਹ ਸਭ ਭਾਰ ਦੂਰ ਧਰਕਰ ਹੈ। ਅਪਨੀ ਭੁਜਬਲ ਜਬਕੇ ਧਰਹੈ ॥
 ਯਹ ਕਹ ਬਾਤ ਪਿਤਾ ਕੋ ਗਏ। ਪਾਛੇ ਗੁਰਜੀ ਬੋਲਤ ਭਏ ॥
 ਅਹੋ ਬਿਧ ਮੈਂ ਹੇਤ ਤੁਮਾਰੇ। ਕਰੋਂ ਕਾਜ ਮਿਰ ਦੇਕਰ ਸਾਰੇ ॥
 ਪਰ ਤੁਮਗਾਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਦਾਸਾ। ਬਨੇ ਰਹੋ ਜਬ ਲੌਘਟ ਸਾਸਾ ॥
 ਸੁਨਕਰਧੰਨ ਧੰਨ ਸਭਗਾਈ। ਅਰਅਪਨੇ ਮੁਖਸਪਤਕਰਾਈ ॥
 ਹਮਰੀ ਸਕਲ ਬੰਸ ਗੁਰੂ ਕੇਰੀ। ਬਨੀਰਹੇ ਗੀਜਗ ਮਹਿਚੇਰੀ ॥

ਜਿਸਪਰਬ੍ਰਹਮਨ ਧਾਮ ਸਥਾਏ। ਉਤ ਗੁਰੂ ਜੂ ਤਜ ਗ੍ਰਹਪਧਰਾਏ॥
 ਗਏ ਆਗਰੇ ਮਹਿ ਜਬਦੇਵਾ। ਲਜੇ ਪਾਇਤੁਰਕਨ ਨੇ ਭੇਵਾ॥
 ਪਕੜ ਲਏ ਸੰਗਲੁ ਗਲਪਾਏ। ਕਰ ਪਦ ਲੋਹੇ ਸੰਗ ਬਧਾਏ॥
 ਵਾਂਗ ਚੋਰ ਕੇ ਬਾਂਧੇ ਦੇਵਾ। ਅਨਕ ਭਾਂਤ ਦੁਖ ਜਿਨਕੋ ਦੇਵਾ॥
 ਕਰਕੇ ਗਾਡੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰੇ। ਵਿੱਲੀ ਕੌ ਲੈ ਚੱਲੇ ਨਿਕਾਰੇ॥
 ਭੂਖ ਪਿਆਸ ਮਹਾਂਦੁਖ ਦੇਤੀ। ਮਾਨਹੁ ਪ੍ਰਾਨ ਕਾਢ ਅਬ ਲੇਤੀ॥
 ਵਿੱਲੀ ਜਾਇ ਕਿਲ ਮਹਿ ਰਾਖੇ। ਬਾਦਸ਼ਹਿ ਕੋ ਜਾਕਰ ਭਾਖੇ॥
 ਪਕਰਲਯੋ ਗੁਰ ਤੇਗਬਹਾਦਰ। ਜਿਸਕੋ ਕਹਤ ਹਿੰਦਕੀ ਚਾਦਰ॥
 ਸਨਤਉਰੰਗਾ ਗੁਰਵਿਗਾਮਾਕੇ। ਬੋਲਾ ਗੁਰਕੋ ਲੋਭ ਦਿਖਾਕੇ॥
 ਜਿਤਕ ਦੇਸ ਅਰਮਾਲ ਹਮਾਰਾ। ਲੇਨਾ ਚਾਹੁਤਲੇਹ ਪੁਕਾਰਾ॥
 ਪਰ ਤੁਮਦੀਨ ਕਬੂਲੋ ਦੇਵਾ॥ ਹਮ ਸਬ ਕਰਹੈਂ ਤੁਮਰੀਸੇਵਾ॥
 ਜਿਸਪਰਕਹੀਗੁਰੂ ਸੁਨ ਪਾਪੀ। ਯਹਕਜਾ ਤੁਮਨੇਗਿਰਾ ਅਲਾਪੀ॥
 ਧਰਮਹੇਤ ਮੈਂਤਨ ਮਨ ਵਾਰੋਂ। ਪ੍ਰਾਨਆਪਨੇ ਤੁਰਤ ਨਿਕਾਰੋਂ॥
 ਕਹਾਂ ਰਾਜ ਯਹ ਮਾਲ ਤੁਮਾਰਾ। ਅੰਤ ਕਾਲ ਮੈਂ ਕਰੇ ਸਹਾਰਾ॥
 ਕਹੀ ਕੋਟ ਚਵਗੱਤੇ ਬਾਨੀ। ਪਰ ਸਤਿਗੁਰਨੈ ਏਕ ਨਾ ਮਾਨੀ॥
 ਜਿਸਪਰਕੋਪਹੋਇਛੁਰਮਾਇਆ। ਚਹੀਏਇਨਕੋ ਅਧਕ ਦੁਖਯਾ॥
 ਲੱਗੇ ਜਲਾਦ ਦੇਨ ਦੁਖ ਐਸੇ। ਕੋਟ ਅਨੂਹੇਕਾਟੋਂ ਜੈਸੇ॥
 ਪਜਾਲਾ ਨੀਰ ਏਕ ਹੀ ਦੇਤੇ। ਨਿਮਕ ਸਾਬ ਰੋਟੀ ਕਰ ਲੇਤੇ॥
 ਮੁਖਤੇਬਹੁਬਚ ਕਹਤ ਅਵਾਚੇ। ਸੁਨਤ ਕਾਨ ਮਹਿਸਤ ਗੁਰ ਸਾਚੇ॥
 ਪਰ ਉਤੁੱਰਨਹ ਦੇਤ ਅਗਾਰੀ। ਭਾਨਾ ਜਾਨ ਸੁਲੇਤ ਸਹ ਰੀ॥

ਭਏ ਸਿੱਖ ਸਭ ਅਤਿਦੁਖਮਾਰੇ । ਕਹਤ ਗੁਰੂ ਕੋ ਰੋਇਪੁਕਾਰੇ ॥
 ਹੇ ਸਤਿ ਗੁਰ ਦੁਖਨਾਹਿ ਸਹਾਰੋ । ਹਿੰਦਨਸੇਕਰ ਲੇਹੁ ਕਨਾਰੋ ॥
 ਕਜਾ ਹਿੰਦੂ ਤੁਮ ਕਾਮ ਸਵਾਰੇ ॥ ਜਬ ਤਰਸਾਇ ਤੁਰਕਤੁਝਮਾਰੇ ॥
 ਜਿਸਪਰਕਹੀਗੁਰੂਜੀਬਾਨੀ । ਸੁਨਹੋਸਿੱਖਧਰਕਰਨਿਜ ਕਾਨੀ ॥
 “ਚਿਤਚਰਨਕਵਲਕਾਆਸਰਾਚਿਤਚਰਨਕਵਲਸੰਗਜੋੜੀਏ ।
 ਮਨ ਲੋਚੇ ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਇਹ ਮਨ ਹੋੜੀਏ ।
 ਬਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਕੜੀਏ ਸਿਰ ਦੀਜੇ ਬਾਹ ਨ ਛੋੜੀਏ ।
 ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਬੋਲਿਆ ਧਰ ਪਈਏ ਧਰਮਨ ਛੋੜੀਏ॥”

ਦੋਹਰਾ

ਜਦ ਸਿੱਖਨ ਐਸਾ ਸੁਨਾ ਮਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨ ਬਾਤ ।
 ਤਬ ਮਨ ਮਹਿ ਦੁਖ ਪਾਇਕੇ ਪਾਸ ਗੁਰੂ ਕੇ ਜਾਤ ॥

॥ ਚੌਪਈ ॥

ਲਗੇਕਹਨਗੁਰਹਮ ਦੁਖ ਪਾਏ । ਅਬਹਮਸੇਯਹਸਹਾਨਜਾਏ ॥
 ਤਾਂਡੇ ਆਗਿਆ ਦੀਜੇ ਨਾਬਾ । ਤਜੇਆਜਹਮ ਤੁਮਰੋ ਸਾਬਾ ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਕਹੀ ਗੁਰੂ ਜੋ ਚਾਹੇ । ਸੋਈਜਾਇਹੈਨ ਕੋ ਅਟਕਾਹੈ ॥
 ਸੁਨਤ ਗਏ ਸਭ ਸਕੇ ਸਨੇਹੀ । ਦੁਖ ਦੇਖ ਧੀਰਜ ਨਹਿ ਰੇਹੀ ॥
 ਜਿਸਪਰਗੁਰਜੀਬੈਨਉਚਾਰੇ । ਬੀਚਵਿਰਾਗਦੀਨਹਿਤਕਾਰੇ ॥

“ਸਿੱਖਸਥਾਸਭਤਜਗਈਕੋਈਨਨਿਭਿਯੋਸਾਬ ।

ਕਹੁਨਾਨਕਇਹਬਿਪਤਮੈਏਕਟੇਕਰਘੁਨਾਬ ॥ ਪੁਨਾ :-

ਬਲਛੁਇਯੋਬੰਧਨਪਰਿਯੋਕਛੂਨਹੋਤਉਪਾਇ ।

ਕਹੁਨਾਨਕਾਬਉਟਹਰਿਗਜਜਿਊਹੋਇ ਸਹਾਇ ॥ ”

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੁਖਤ ਜਬ ਭਏ। ਸੀਸ ਤਥੀਵਿੱਲੀਮਹਿ ਵਏ ॥
ਭਾਰ ਉਤਾਰ ਧਰਾ ਕੋ ਸਾਰਾ । ਆਪ ਕਰਾ ਸੁਰ ਪੁਰ ਕੋਤਮਾਰਾ ॥
ਹਾਹਾਕਾਰਜਗਤਮੈਭਇਯੋ । ਜੈਜੈਕਾਰਸੁਰਗਯੁਨਿਗਇਯੋ ॥
ਦਏ ਪਾਨਪਰਹੇਤ ਗੁਸਾਈਂ । ਦੁਖ ਲੈਕਰ ਸੁਖ ਦੀਨੇਚਾਈਂ ॥
ਧੰਨਧੰਨਗੁਰਤੇਗਬਹਾਦਰ । ਧਰਮਯੁਜਾਧਰਪਰਮਥਹਾਦਰ ॥

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਪੁਰਖਾਰਥ ਤੇ ਦੇਖਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਿਸੇ
ਆਪਣੇ ਮਨੋਰਥ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪੰਚੜ੍ਹ ਓਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਏਹ ਸੌਕਾ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ
ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੌਮ ਦੇ ਸਾਜਣ ਲਈ ਓਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦ ਰੱਖੀ ਸੀ ਓਸ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਾਮਰੀ ਸੀ
ਜਿਸ ਪਰ ਦਸਮ ਗੁਰੂਜੀਨੇ ਏਹ ਹਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ॥

ਚੌਪਈ

ਛਿਲਕ ਜੰਡੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭਤਾਕਾ । ਕੀਨੋ ਬਡੋ ਕਲੂ ਮਹਿ ਸੌਕਾ ॥
ਸਾਧਨ ਹੇਤ ਇਤੀਜਿਨਕਰੀ । ਸੀਸਦੀਆ ਪਰਸੀਨ ਉਚਰੀ ॥
ਧਰਮ ਹੇਤ ਸੌਕਾ ਜਿਨਕੀਆ । ਸੀਸਦੀਆਪਰਸਿਰਰਨਦੀਆ ॥
ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕੀਏ ਕੁਕੱਜਾਪ੍ਰਭਲੋਗਨ ਕਹਾਵਾਵਤਲੱਜਾ ॥

ਫੋਹਰਾ

ਠੀਕਰ ਫੋੜ ਦਿਲੀਸ ਸਿਰ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰ ਕੀਆ ਧਯਾਨ ।
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸੀ ਕਿਅਾ ਕਰੀ ਨ ਕਿਨਹੂ ਆਨ ॥

ਏਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਨਵਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ
 ਦੇਵਿਚਾਰਨ ਤੇ ਏਹੋਸਿੱਧ ਹੋਯਾ ਕਿ ਓਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਮੰਕਲਪ
 ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ
 ਕੌਮ ਜੋ ਸੱਚੇ ਅਸੂਲਾਂ ਪਰ ਚੱਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਏ ਪੈਦਾ
 ਕੀਤੀਜਾਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਾਤ ਪਾਤਿਆਦਿਕ
 ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜ
 ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੇਬਾਂਗ ਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਨਾ ਹੋਵੇ
 ਅਤੇ ਓਹ ਕੇਵਲ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਸੁਲਹ ਕੁੱਲ
 ਅਸੂਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ ॥

ਦਸਤ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਚੈਪਟੀ

ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਦਸਤੇ ਪਤਿਸਾਹੂ । ਜੁਦਾ ਬਨਾਯਾ ਜਿਨਨੇਗਾਹੂ ॥
 ਨਾਮ ਖਾਲਸਾ ਤਿਸਕੇ ਰੱਖਾ । ਜੁਦੀਰਸਮਪੁਨਕੀਨੀਭੋਖਾ ॥
 ਲੱਖਨਮੋਛਿਪਿਆ ਨਾ ਰਹੇ । ਦੇਖਤ ਸਿੰਘ ਸਭੀ ਤਿਸ ਕਹੇ ॥
 ਇਸਪਰ ਸੁਣੋ ਪਿਆਰੇ ਗਾਥਾ । ਗੁਰ ਕੀ ਅਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਸਾਥਾ॥

ਵਾਰਤਕ

ਕੌਮ ਯਾ ਪੰਥ ਦੇ ਰਚਨੇਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਸਮਾਂ
 ਯਾ ਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਚਲਤ ਕੀਤਾ ਓਨ੍ਹਾਂਦਾ ਤਾਤ-
 ਪਰਜ ਏਹੋ ਸਾ ਕਿ ਕੌਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇਤਫਾਕ
 ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਹਾਈ ਹੋਣ ਜਿਸਤੇ

ਕੈਮ ਦੀ ਬਿਖੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਉੱਨਤੀ ਕਰਣ
ਦਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਚਾਉ ਵਧ੍ਯੇ ॥

ਪਹਿਲਿਆਂ ਸਮਗ੍ਰਿ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਚਾਰ ਵਰਨ ਹੁੰਦੇ
ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਦ ਵੈਸ਼ ਛੱਡੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਰਕੇ ਆਖਦੇ
ਸਨ ਅਤੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੀ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਸੀ ਜੋ ਏਹ ਆਪਸ
ਵਿੱਚ ਚਲਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ' ਜੈਸਾ ਪਰਾਈ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੈਮ ਸੂਦ ਕਹਾਉਂਦੀ ਸੀ ਅਰਦੇਤੀ ਵਨਜ
ਕਰਨੇ ਵਾਲੀ ਵੈਸ਼ ਅਰਥ ਯੁੱਧ ਜੰਗ ਕਰਨੇ ਪਰਜਾ ਪਾਲਣ
ਵਾਲੀ ਛੱਡੀ ਅਤੇ ਵੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਕਰਮ ਧਰਮ ਦਾ
ਰਸਤਾ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਕੈਮ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਇਸਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕੈਮ
ਨੂੰ ਏਹ ਲਾਭ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤੇ ਸਭ ਕੌਮਾਂ ਜਾ ਵਰਨ ਆਪਣੇ ਕਰਮ
ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਉੱਨਤੀ ਦਾ ਕਾਰਣ
ਏਹ ਭੀ ਸਾ ਕਿ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੋਕੇ ਛੱਡੀ ਦਾ ਕਰਮ ਕਰੇ ਸੋ
ਛੱਡੀ ਕਹਾਉਂਦਾ ਸੀ ਵੈਸ਼ ਦਾ ਕਰੇ ਵੈਸ਼, ਸੂਦ ਦਾ ਕਰੇ ਸੂਦ
ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਸੂਦ ਬ੍ਰਹਮਣ ਦਾ ਕਰਮ ਕਰਦਾ
ਸੀ ਓਹ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੀ ਨੇ
ਰੀਤਾ ਵਿੱਚ ਕਰਮ ਨਾਮ ਵਰਨ ਆਖਿਆ ਹੈ, ਜੈਸਾ ਵੇਦ
ਵਜਾਸ ਜੀ ਮਛੋਟੀ ਮਲਾਹਣੀ ਦੇ ਧੇਰੋਂ ਹੋਕੇ ਪਿਛਿਤ ਬ੍ਰਹਮਣ
ਕਹਾਏ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਸਟ ਜੀ ਬੇਸ਼ਾ ਦੇ ਉਦਰੋਂ ਹੋਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣ
ਕਹਾਏ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਮਿਤ੍ਰ ਜੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਹੋਕੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਰੱਖਣੇ

ਤੋਂ ਛੱਤ੍ਰੀ ਰਾਸ਼ ਰਿਖੀ ਕਹਾਏ, ਅਜੇਹੇ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਤੇ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ
ਹੋ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਕੈਮ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੀ ਉੱਤਮ ਸੇ, ਦੂਸਰਾ
ਬਿਵਹਾਰ ਦੀ ਮਰਨਾਵਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ ਭੀ
ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ ਕਿ ਆਪਨੇ ਗੋੜ੍ਹ ਦੀ ਕੰਠਜਾ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾ
ਕਰਨਾ ਦੂਸਰੇ ਗੋੜ੍ਹ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ, ਏਹ ਅਸੂਲ
ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਥੀਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰੰਜ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ
ਗੋੜ੍ਹ ਦੇ ਲੋਗ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਹੀ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ
ਤੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਹਨ ਤਾਂ ਤੇ ਦੂਜੇ ਗੋੜ੍ਹ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਕਰਨ
ਤੇ ਉਸ ਗੋੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਸਦੇ ਹਜਾਰਾਂ ਪੁਰਖ ਹਨ ਵੱਡਾ
ਭਾਰਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਅਰ ਸਮਜ ਪਰ ਸਹਾਈ ਮਾਨੋ
ਭੁਜਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਖਯਕ ਹੋਣਗੇ ਉਸ ਇੱਕ ਕੰਨਜਾ ਯਾ ਬਾਲਕ
ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਨਾਲ ਪਰਮਪਰਾ ਗੋੜ੍ਹ ਦੇ ਕਈ ਆਦਮੀਆਂ ਯਾ
ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੋ ਸੁਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਾਇਆਂ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਉਧਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਜਦੂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਏਹ ਉੱਨਤੀ
ਦੀ ਰਸਮ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਸਾਂਭੀ ਹੋਈ ਹੈ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕੀ
ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਏਹਨਾਂ ਨੇ ਏਹ ਕੀਤਾ ਜੋ ਭਾਈ ਭਾਈ ਦਾ ਯਾ
ਭੈਣ ਭਾਈ ਆਇਕ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਕਰਣ ਲੱਗ
ਪਏ ਇੱਕ ਦੱਧ ਤੇ ਛੱਟ ਹੋਚ ਕੋਈ ਕੰਨਜਾ ਹੋਏ ਓਸਨੂੰ
ਨਕਾਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੜਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੂ
ਯਹੂਦੀ, ਚੁਹੜਾ, ਚਮਾਰ ਕੋਈ ਜਾਤ ਦਾ ਪੁਰਸ਼ ਯਾ ਇਸਤ੍ਰੀ

ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਬੀ ਦੀ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਾਕੇ ਝੱਟ
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੀਨੋ ਭਾਈ ਬਨਾਉਨ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ
 ਸਾਡੀ ਗਾਮੀ ਖਾਨ ਪਾਨ ਦਾ ਮੱਡ ਬਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ
 ਅਤੇ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਰਾਫ਼ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ,
 ਇਸਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚਾਂ ਨਾਲ, ਹੰਜ਼ਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਲੱਖਾਂ
 ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਆਧਾਨੇ ਮਸ਼ਹਬਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ
 ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਸੀਰਮ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ
 ਆਖਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫਰ ਨਾਮ ਕਰਕੇ
 ਸੱਦਿਆ ॥

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ
 ਜੋ ਤੇਰਾਂ ਮੈਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਏਹਨਾਂ ਨੇ
 ਵੱਖਰਾ ਹਿੱਸਾ ਵੰਡ ਲੀਤਾ ਜਿਸਤੇ ਰੂਮ, ਫਾਰਸ, ਕਾਬਲ
 ਆਦਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਏਹਨਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਬੱਦਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਾਈ
 ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਸ਼ਤਮਤਾਨ ਵਿੱਚ ਭੀ ਸਮੰਦਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੱਠਾਂ
 ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧਕੇ ਗਿਣਤੀ
 ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਹ ਰੂਮ, ਕਾਬਲ, ਫਾਰਸ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ
 ਵੱਖਣ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਆਦਿਕ ਏਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ
 ਵੱਡੀਆਂ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਹਨ ॥

ਤੀਜਰਾ ਈਸਾਈ ਕੌਮ ਨੇ ਭੀ ਏਹੋ ਵਰਤਾਰਾ ਇਖਤਿਜਾਰ
 ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਚੁਹੂ, ਚਮਿਆਰ,

ਯਹੁਦੀ, ਪਾਰਮੀ ਕੋਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਦ ਬਿਪਤ ਸਮਾਲਿਆ
 ਤਦੋਂ ਹੀ ਓਹ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਝਾਤ ਪਾਤੇ ਰਨ੍ਹੀ ਛੱਡਕੇ
 ਈਮਾਈ ਨਾਮ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸਦਾ ਫਲ ਏਹ
 ਹੋਇਆ ਜੋ ਅਠਾਰਾਂ ਮੈਂ ਪਰਾਨਵੇਂ ਮੰਨ ਤੱਕ ਏਹ ਕੌਮ ਮਾਰੀ
 ਦੁਨੀਆ ਪਰ ਛਾਇ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ ਦਿਨ ਕੌਜ਼ੀ ਵੇਲ
 ਵਾਰ੍ਹੀ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸਾ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦਿਨ
 ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਉਂ ਮਿਲ ਜਾਣਗੀਆਂ
 ਜਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੀਦ੍ਵ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਜਾਕੇ ਨਂਦੀਆਂ ਮਿਲ
 ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ॥

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
 ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਦੇਖਿਆਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਨੌ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ
 ਤੁਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਏਹ ਖਾਲਸਾ
 ਪੰਥ ਇੱਕ ਬਿਰਛ ਦੇ ਸਮਾਨ ਲਗਾਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ
 ਉਪਦੇਸ਼, ਅੱਖਰ, ਗ੍ਰੰਥ ਸਹਨ-ਸੀਲਤਾਵਿੱਕ, ਗੁਣ ਜਿਤਨੀ
 ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਦੀ ਲੋੜ ਮੀਂ ਸੌਂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਪੇਰੰਤੂ ਹੁਣ
 ਇਸਨੂੰ ਫਲ ਲਗਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਜਿਸਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ
 ਨੇ ਜੋ ਜੋ ਦੁੱਖ ਇਸ ਪੰਥ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਹਾਰੇ ਹਨ ਸੌਂ ਏਥੇ
 ਕਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਰੈਕਿਊਂਕਿ ਓਹ ਸਭ
 ਸਿੰਘ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਜੈਸਾ ਕਿ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸੀਸ ਕੁਰਬਾਨੀ
 ਕਰਨਾ, ਘਰ ਥਾਰ ਛੱਡਣਾ, ਜੰਗ ਕਰਣੇ, ਮਹਿਲ ਕਿਤੇ,
 ਚਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਜਾਇਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਦੇਸੋਂ ਪਰਦੇਸ

ਜਾਕੇ ਭਾਣਾ ਵਰਤਾਉਣਾ ਆਦਿਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਾਕੇ ਹਨ ਜੋ
ਗੁਰ-ਬਿਲਾਸਾਂ ਤੇ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਨੌਆਂ ਗੁਰੂਆਂ
ਦਾ ਪੁਰਖਾਰਥ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕੰਮ ਦੇ ਉਤਪਤਿ
ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੌਰ
ਪਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਮਰਯਾਦਾ
ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਕੁੱਲ ਬਦਲ ਕੇ ਅਜੇਤੀ ਸ਼ਕਲ ਬਣਾਈ ਜੋ
ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਭੀ ਨਾ ਰਲ ਸੱਕੇ ਸੋ ਇਹ
ਕੋਈ ਛਿਪੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਿੰਘ ਇੱਕ
ਹੁੰਦੇ ਸੋ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਬਿਨਾਂ ਤਮੀਜ਼ ਜਾਤ ਦੇ ਬਿਪਤਸਮਾ ਯਾਕਲਮਾ
ਪੜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਮੀਂ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ
ਤਮੀਜ਼ ਜਾਤਪਾਂਤ ਦੇ ਸਭ ਜ਼ਿਤਾਂਦੇ ਪੁਰਖਾਂਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਇੱਕ ਜਗਾ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਗਾ ਭੇਜਨ ਛਕਾ-
ਇਆ ਅਤੇ ਹਕੀਕੀ ਭਾਈ ਬਣਾਕੇ ਜਿਸਤੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਹ
ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੋਏ
ਅਰਥਾਤ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਤਾ ਹਾਂ ਅਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵਾਂ ਤੁਹਾਡੀ
ਮਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੋਢੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪੰਥ
ਯਾਕੰਮ ਛੁਸਾਡੀ ਖਾਲਸਾ ਹੋਈ ਹੈ ॥

ਇਸਤੇ ਪਿੱਛੇ ਏਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਸਾਂ ਕੇਸ, ਕੰਘਾ,
ਕਿਰਪਾਣ, ਛਜ਼ਾ ਅਤੇ ਕੱਛ ਏਹ ਪੰਜੇ ਕੱਕੇ ਸਦਾ ਹੀ ਧਾਰਨ
ਕਰਨੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨ ਕਰਾਉਣ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਤਾਤ-

ਪਰਜ ਸੀ ਕਿ ਛੱਡੀ ਅਰਥਾਤ ਸੁਰਮਜਾਂ ਦੇ ਲਈ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਵ ਧਰਮ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਅਤੇ
ਇਸਤੇ ਸਵਾਏਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਭੀ ਬਹੁਤ ਹਨ . (ਯਥਾ)

ਪੋਹਿਲੇ ਕੇਸ ਅੰਕ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਨੇ ਵਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ
ਇਸ ਪੁਰਖ ਦੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਿੰਗਾਰਹਨ, ਏਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਲੀ
ਸਿਰ ਟਿੰਡੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਅਮਾਨ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭੀਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸੂ
ਪਰ ਮੁਸਲਿਮਾਨਾਂ ਦੇ ਧਰਮੂ ਖੁਸ਼ਕਾਂ, ਵੀ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਜੋ
ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਚਿਹਿਰੇਦਫ਼ਦਾ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਦੁਸਰਾ ਏਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਰੱਖਨ ਤੇ ਦਮਾਵਾ ਨੂੰ ਬਾਫ਼ਰਲੀ ਸਭਦੀ ਯਾਂ ਰੱਤਮੀ
ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ, ਤੀਜਾਂ ਜਿਸ ਛਰਾਂ ਰੋਬੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪਸਾਰੀ
ਛਿੱਕ ਧੋਕਾ ਵਿੱਤੇ ਰੁਹਿਕੇ ਅੱਕੜੁਹਥ ਪਰ ਜਾਗਿਰਦੀ ਹੈ ਜੋ
ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਭੱਖਨੇ ਤੇ ਅੜ੍ਹੇ ਕੁਝੀਂ ਹੈ, ਚੌਥੇ ਲੱਡੂਜ਼ੋਂ ਸਾਰ
ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਸਦੁਕੀ ਸਿਰ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮੌਜੂਦੀ ਸਿੰਕ
ਤਲਵਾਰ ਆਦਿਕ ਸਸਚੂਨ੍ਹ ਦੇ ਲੱਗਨ ਕੇ ਭਰਬੁਜੇ ਵਾਂਗ
ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰ ਕੋਈ ਕਚਕੇ ਘਾਉਂਦੇ
ਬਚਾਉਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੰਜਢਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਨੇ
ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਿੱਤਾ ਕੇ ਜਿਸਤੇ ਭੁਮੀਂ ਧੜਾਂ ਪੁਰਖਾਂ
ਵਿੱਚ ਸਜਾਣੇ ਜਾਵੇਗੇ, ਛੇਹਾਂ ਕੇਸ ਲੁਹਾਨਾਨ ਕੇ ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ
ਪੁਰਖਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਅਪਨੇ ਸਿਰਪਾਤ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ
ਸਨ ਜੈਸਾ ਰਾਮ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਬਿਸੂਪਿੰਡੁ, ਪਰਮਰਾਮ, ਅਸੂਸਤਾਮਾ
ਵ੍ਰਾਟਾਰਯ ਆਦਿਕ ਹੋਰ ਕਈ ਰਿਖੀਆਂ, ਸੂਰਬੀਰਾਂ, ਮੁਨੀਆਂ

ਦੇ ਪੁਰਾਣਾਂ ਦ੍ਰਾਰੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਰ ਇਧਰ ਮੂਸਾ, ਮਸੀਹ
ਮੰਨੈ ਮਦ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਪਰ ਕੇਸ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਜਿਸਤੇ ਏਹ ਸਿੱਧੇ ਹੋਯਾ ਕਿ ਏਹ ਸਰਬੀਰ ਅਤੇ ਧਰਮਾਤਮਾ
ਪੁਰਸਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਤਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਚੌਲੀ ਹੈ ਏਸੇ ਖੁਕਾਰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ
ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੇਸ ਹੈਨ ਜਿਸਤੇ ਤੁਸੀਤੀ ਕੇਂਮ ਦਾ ਕੌਮੀ ਨਿਸ਼ਾਨ
ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ॥

ਦੁਸਰਾ ਕੰਘਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਨਾ
ਚਾਹੀਏ ਇਸਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸ ਉੱਲੰਘ ਕੇ ਖੁਲਾਬ ਹੋਜਾਣਗੇ ॥

ਤੀਜ਼ਰਾ ਕ੍ਰਿਪਣ ਉਹ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਹੈ ਜੋ ਸੀਸ ਪਰ ਰਹਿਕੇ
ਦੁਸਮਨ ਤੇ ਰੱਖਗਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਰ ਸਮਝ ਪਰ ਸਸਤ੍ਰ ਦਾ
ਕੰਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤ ਬਹੁਤ ਵੇਰੇ ਲੜਕੂ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਨ ਲਈ
ਤਜਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਏਹ ਭੀ ਇੱਕ ਬਿਸਮ ਦਾ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਹੈ ਸੋ ਤੁਸੀਂ
ਜ਼ਰੂਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ॥

ਚੌਥਾ ਕੜ੍ਹਾ ਇੱਕ ਓਹ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਹੈ ਜੋ ਸੋਨੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ
ਪਹਿਰਜਾਹੋਇਆ ਸੱਤ੍ਰੈ ਸ਼ਸਤ੍ਰੁ ਚਲਨੈਪਰ ਢਾਲਦੀ ਜ਼ਤਾ ਕੰਮ
ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹੱਥ ਨੂੰ ਬਚਾ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ
ਦੁਸਮਨ ਦੇ ਮੂੰਹ ਪਰ ਲੱਗ ਜਾਵੇਂਤਾਂ ਇਹ ਰੇਨ੍ਹੀ ਭੁਨਕੇ ਘਾਊ
ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਸਦਾ ਪਹਿਰਜਾਹੋਇਨਾ ਭੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ॥

ਪੰਜਵਾਂ ਕੱਛ ਇੱਕ ਓਹ ਬਿਸਤ੍ਰੁ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਪਹਿਰਨੇ ਕਰਕੇ
ਪੁਰਖ ਸਦਾ ਹੀ ਸਪਾਹੀ ਹੋਕੇ ਤਜਾਰ - ਬਰ-ਤਜਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਦੁਸ਼ਮਨ ਪਰ ਧਾਰਾ ਕਰਨੇ ਐਂਤ ਛਾਲ੍ਹ ਮਾਰਨੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ
ਅਟਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਯੋਤੀ ਯਾ ਤੰਬਾ ਪਾਕੇ ਜੰਗ
ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਜੋ ਉਲੜਕਰ ਗਿਰ ਕੇ ਧਰਤੀਪਰ ਪਏਗਾ
ਤਾਂ ਤੇਸਿੱਖ ਜੋ ਹਨ ਏਹ ਸੁਭਾਵਕ ਜੰਗੀ ਹਨ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਏਨ੍ਹਾਂ
ਲਈ ਏਹ ਸੁਭਾਵਕ ਜੰਗੀ ਸਾਮਨਾ ਨਿਤ-ਨੇਮ ਦਾ ਰੱਖਣਾ
ਚਾਹੀਏ ਜਿਸਤੇ ਸਦਾ ਹੀ ਤਜਾਰ ਚਹਿਨ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਹ
ਪੰਜੇ ਕੱਕੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਵਕ ਧਰਮ ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਨ
ਜ਼ੋਗ ਹਨ ਜੋ ਕੌਮੀ ਨਸ਼ਾਨ ਹਨ ॥ ੫ ॥

ਫੇਰ ਏਹ ਉਖਲੇਸ਼ ਕੀਂਤਾ ਕਿ ਕੁੜੀ-ਮਹਿਲ-ਨੜੀ-ਮਾਰ,
ਮੀਟੇ, ਮਸੰਦ, ਰਾਮਰਾਈ ਨਾਲ ਨਾ ਫਰਤਣਾ, ਤੁਰਕ ਹਿੰਦੂ
ਤੇ ਨਜ਼ਰਾ ਤੀਸਰਾ ਪੰਥ ਗੁਰੂਕਾ ਪੜਾਰਾ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਸਮ-
ਝਣਾ ਅਕਾਲਪੁਰਖ ਤੇ ਛੁੱਟ ਕਿਸੇ ਮੜ੍ਹੀ, ਮਸਾਟੀ, ਗੁੱਗਾ,
ਭੈਰੋਂ, ਸੀਤਲਾ ਹੇਵੀ, ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਜ਼ੜ੍ਹੁ ਮੁਰਤੀ
ਅਤੇ ਮਾਨਸ ਪੂਜਾ ਨਾ ਕਰਣੀ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤਾਂ ਪੱਤਾਂ
ਵਿੱਲੋਂ ਭੁਹਾਨੂੰ ਕੱਢਕੇ ਖਾਲਸਾ ਕੀਂਤਾ ਹੈ ਓਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਨਾ
ਯਾ ਧਸਣਾ ਜੇ ਜਾਵੇਗੇ ਤਾਂ ਹੁਖ ਪਾਂਘੇ, ਇਸ ਪਰ ਇੱਕ
ਦ੍ਰਿਸ਼੍ਟਿ ਦੇਕੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜੋ ਇੱਕ ਗਾਧੇ ਪਰਸ਼ੇਰ ਦੀ ਖੱਲ
ਪਾਕੇ ਉਸਦੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਏਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਂਤਾ ਕਿ ਹੋ ਗਏ
ਦੇਖ ਤੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸ਼ੇਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤੇਨੂੰ ਏਹ ਅੱਖਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਓਸ ਘੁਮਿਆਰ ਵੇ ਘਰ ਨਾ ਜਾਈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੂੰ
ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗਾਧੇ ਵਾਲਾ ਛੱਡ ਦੇਵੀਂ ਇਸਦੇ

ਕਰਨੇ ਤੇ ਉੱ ਸਭ ਪਰ ਭਾਰੀ ਰਹੋਂਗਾ, ਜੇ ਤੈ ਸੱਡਾ ਬਚਨ
 ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਤਾਂ ਗਧੇ ਦਾ ਗਧਾ ਹੋਕੇ ਲੱਦੀਰਹੋਂਗਾ, ਸੋ ਜਦ
 ਤਕ ਓਸ ਗਧੇ ਨੇ ਏਸ ਬਚਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਤਦ ਤਕ ਤਾਂ
 ਓਸ ਤੋਂ ਲੋਕ ਢਰਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਜ਼ਦੋਂ ਹੀਂਗਕੇ ਘੁਮਿਆਰ ਦੇ
 ਘਰ ਨੂੰ ਆਇਆ ਤਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੌਫ਼ੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਡੰਡਿਆਂ
 ਨਾਲ ਕੁੱਟਕੇ ਅੱਗੇ ਲਾਲੀਂਤਾਨ ਏਸ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਨੂੰ ਏਹ
 ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਏਸ ਗਧੇ ਦੀ ਤਰਾਂ ਤੁਹੋਣੂੰ ਭੀ ਹਿੰਦੂ
 ਆਦਿਕ ਸ਼੍ਵੋਤਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਕੇ ਅਸਾਂ ਅੱਜਤੇ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬੁਰਕਾ
 ਪਹਿਰਾਯਾ ਹੈ ਸੋ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਿੰਘ ਬਣੇ ਰਹੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਭ
 ਪਰ ਬਲਵਾਨ ਰਹੋਗੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗਧੇ ਦੇ ਗਧੇ ਵਾਂਗ ਓਹੋ
 ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਜਾਓਗੇ, ਇਸ ਟ੍ਰਿਮ੍ਬਤ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਡ
 ਆਖੜਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਬੰਸ ਖਾਲਸਾ ਹੀ ਬਣੇ ਰਹੋ ਚੇਤਾ
 ਕਿਧਰੇ ਦਬੜੂ, ਘੁਸੜੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋਵੋ ॥

(ਪ੍ਰਸ਼੍ਨ) ਕਗਾ ਖਾਲਸਾ ਸੋਚ ਕੰਸ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਲੁਝ ਦਾ
 ਬਚਨ ਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ॥

ਫੇਰ ਏਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ
 ਏਹ ਸੰਮਝਾਯਾ ਕਿ ਤੁਹੋਡਾ ਉਪਾਸਨ ਅਰਥਾਤਾ ਪੂਜਨਜੋਗਯ
 ਇੱਕ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੈ ਉਸਤੇ ਬਿਨਾਂਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਸੇਸ਼
 ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨਾ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਜੇਸਾ ਕਿ
 ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸ ਪੁਜਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ
 ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਮੰਨਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਦੇ

ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਕੁਝ ਜੀਗ ਆਦਿਕ ਕਰਮ
ਕੀਤੇ ਸਨ ਮੋ ਤੁਸਾਂ ਇਉਂ ਕਰਤਾਏ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਨਾ ਸੂਬੀ
ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਏਸੇ ਵੀਸਤੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੀ ਆਗਿਆ
ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਪਰਤ ਆਇਆ ਹਾਂ ਜੋ ਬੁਤ ਪਰੋਸਤੀ ਅਤੇ
ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਮੀਨਕੈ ਮਾਨਸ ਪਰਸਤੀਵਾ
ਨਾਸ ਕਰਾਂ ਯੇਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਿਕਾਰ ਨਿਵਾਰਿਤ ਕਰਾਂ

ਨਾਹੁ ਇਹ ਦੌਤੀ ਬੀਜੀ ਹੈ ਹੀ ਇਹ ਹੈ ਹੈ ਹੈ ਹੈ
ਹਮ ਇਹ ਕਾਜੀ ਸਥਿਤੀ ਮੈਂ ਆਏ ਇਧਰ ਮੈਂ ਹੋਤੇ ਗੁਰ ਦੇਵ
ਪਠਏ ॥ ਸੁਹਾਂ ਤੁਹਾਂ ਤੁਮਹੈ ਧਰਮ ਕਿਥਾਏ ॥ ਦੁਸੋਟ ਦੋਬੀਮਨ
ਪਕਹ ਪਛਾਰੇ ॥ ਤੁਸਾ ॥ ਨਿਛੈ ਕਾਸਨ ਧਰਾ ॥ ਹਮ ਜਲਮੀ ਪ
ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਸਾਧੂ ਸਭੁ ਸ਼ਰਮੀ ॥ ਅਰਮ ਚਲਾਵਨ ਸੀਤ
ਉਬਾਰਨਾ ਦੁਸਟ ਸਥਿਨ ਲੋਗੁ ਸੂਲੁ ਉਪਾਰਨ ॥ ੪੩ ॥ ਜੇ ਜੇ
ਭਏ ਪਹਿਲ ਅਵਤਾਰਾ । ਕਾਪੀਆਪ ਤਿਨ ਜਾਪ ਉਚਾਰਾ ॥
ਪ੍ਰਭ ਦੋਖੀ ਕੋਈ ਨ ਬਿਦਾਰਾ ॥ ਧਰਮ ਕਰਮ ਕੇ ਭਾਹੁ ਨ
ਡਾਰਾ ॥ ੪੪ ॥ ਜੇ ਜੇ ਗੈਸ ਅੰਬੀਏ ਭਾਈਏ ਮੈਂ ਮੈਂ ਕਰਤਾਜਗਤ
ਤੇ ਗਏ ॥ ਮਹਾਂਧੁਰੀਓ ਕਲ੍ਪਨੀਨੀਧਾਨਾ ॥ ਕਰਮ ਧਰਮ
ਕੋ ਰਾਹੁ ਨ ਜਾਲੁ ਧਾਰਾਧਾ ॥ ਇਅਵਰਨ ਕੀ ਆਸਾ ਕਿਛ
ਨਹੀਂ ਏਕੈ ਆਸ ਧਰੋ ਪ੍ਰਭੁ ਮੁਹੰਹੀਂ ॥ ਆਨ ਆਸ ਉਪਜਿਤ
ਕੁਛ ਨਾਹੀਂ ਹਾਲੋਂਕੀ ਆਸ ਧਰੋ ਮਨੁ ਮਾਹੀਂ ॥ ੪੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਚਾਲਾਚ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਲੇ ਮਹਾਂ
ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਧਰੁ ਚੁਕਵੇ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਤੂੰ

ਵਿਸੇ ਅਜੇਹੇ ਪੁਰਖ ਮਗਰ ਨਾਂ ਲੱਗ ਜਾਈਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਆਵਤਾਰ ਮੰਨਕੇ ਪੂਜਦੇ ਹੋਨ ਯਾਨਥੀ ਪੈਰੀਬਤ
ਜਾਨਕੇ ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੀ ਮੁਕਤੀ ਭਾਲਦੇ ਹੋਨ ਮੈਂ
ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ੋਚ ਕਹਿਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਦੋਖੀ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਕੇਵਲ ਆਪਨੇ ਦੋਖੀ ਹੀ ਮਾਰਕੇ ਵੈਚ
ਲੀਕੇ ਸਨ ਜਿਸਾ ਕਿਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਚੰਦਰੀਜੀ ਨੇ ਰਾਵਨ ਆਪਨਾ
ਦੋਖੀ ਜਾਣਕੇ 'ਮਾਰਿਆ' ਸੀ ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਪਤਨੀ ਨੂੰ ਚੁਗਾਲੈ
ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਦੋਖੀ ਉਹ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸਾ
ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਵਨ ਇੱਕ ਢੱਡਾ ਭਾਈ ਪੰਡਿਤ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਵੇਦ
ਦਾ ਟੀਕਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਦਾ ਪੇਤਾ ਸੀ ਸੋ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ
ਦਾ ਦੋਖੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕੇਵਾਂ ਦੀ ਸਨੇਹੀ ਕਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ
ਉਹ ਰਾਮਜੀਦਾ ਆਪਨਾ ਦੋਖੀ ਸੀ ॥

ੴ ਇਸੀ ਘੁਕਾਰੀ ਕੰਸ ਭੀ ਕ੍ਰਿਮਨਾਵੇਵ ਜੀ ਦਾ ਮਕਾ ਮਾਮਾਂ
ਸੀ। ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨਾਲ ਦੂਖ ਰਖਦਾ ਸੀ ਸੋ ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ
ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਦੂਖੀ ਜਾਣਕੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਕਿੰਤੂ
ਆਪਨਾ ਦੋਖੀ ਜਾਨਕੇ ਕੇਵੇਂ ਪਕੜ ਕੇ ਪਛਾਣਿਆ ਸੀ, ਇਸ
ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਖਹਲੇ ਆਵਤਾਰ ਹੋਏ ਹਨ ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ
ਦੋਖੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਾਆਪਨਾ ਹੀ ਮਨੁਰਥ
ਮਿੱਧ ਕੀਤਾ ਜੀ ਉਛਕ ਨੂੰ "ਮੈਂ ਮੈਂ" ਕਰਦੇ ਜਗਤ
ਵਿਚੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਕਣੇ ਹਨ, ਜੈਸਾ ਕਿ ਰਾਮਚੰਦਰ ਜੀ
ਨੇ ਰਾਮ ਰਿਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁਨ੍ਹਮਾਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਰਾਮ ਗੀਤਾ ਵਿੱਚ

ਲਛਮਨ ਨੂੰ ਏਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹਾਂ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਭੀ ਗੀਤਾ ਵਿੱਚ ਅਰਜਨ ਨੂੰ ਏਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਅਰਜਨ ਮੈਂ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਤਪਤ ਪਾਲਨ ਅਤਿ ਝੀਹਾਰ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਹੀ ਸਮਰਣ ਕਰ ॥

ਏਧਰ ਜੋ ਨਥੀ ਯਾ ਅੰਬੀਏ ਹੋਏਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭੀ ਏਹੋਹਾਲ ਹੋਓਗਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਗ੍ਰੰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਏਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੈਗਏ ਹਨ ਜੈਸਾ ਕਿ ਈਸਾ ਨੇ ਅੰਜੀਲ ਵਿੱਚ ਅਖਿਆਹਾ ਹੈ ਕਿ “ਜਿੰਦਗੀ ਕਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਮੈਂ ਹਾਂ” ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਪਰਖ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਮੈਂ ਨਾਲੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉਸਦਾ ਪੁੱਛ੍ਹੋ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨੌਲੇ ਆਦਮੀ ਹਾਂ ॥

ਇਸ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੀ ਏਹੋ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਮੈਂ ਅੰਤ ਦਾ ਨਥੀ ਹਾਂ ਕਜ਼ਮਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅੱਗੇ ਆਪਨੀ ਉੱਮੜ ਦਾ ਵਕੀਲ ਹੋਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਖੁਦਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਛ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸੋ ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਬਨਾਉਣਾ ਤਾਂ ਜਿਸੀ ਅਮਮਾਨ ਦੇ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ” ॥

ਇਸ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਵਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਥੀਆਂ ਨੇ ਕੇਡੇ 2 ਅਭਮਾਨ ਦੇ ਬਰਨ ਬੋਲੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਜੋ ਲੋਕ ਹੀਕਾਡ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤ ਉਸਦੇ ਬਲ ਕਚਕੇ ਬਿਵਾਦ

ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ-ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ “ ਜੇ ਜੇ ਬਾਦ ਕਰਤ ਹੀਕਾਰਾ । ਤਿਨ ਤੇ ਭਿੰ ਨਰਹਤ ਕਰਤੋਹਾਰਾ ”

ਤਾਂਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਭੁਲਾਵੇ ਦੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਆਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਸੋ ਬਿਨਾਂ ਪਖ-ਪਾਤ ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸੁਨਾਵਾਂਗਾ ॥

ਫੇਰ ਨਾਲ ਇਹ ਭੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਤੇ ਤੁਸੀਂ ਭੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਮੈਂਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨਾ ਮੰਨ ਬੈਠਨਾ ਜਿਸ ਤੇ ਭੁਹਾਨੂੰ ਭੀ ਅੰਨ ਮਰਾਂ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ ॥

ਯਥਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਚੌਥੀ

ਇਹਕਾਰਣਪ੍ਰਭਮੋਹਿਪਦਾਯੋ । ਤਬਮੈਜਗਤਜਨਮਧਰਿਆਯੋ ॥
ਜਿਨਤਿਮਕਹੀਇਨੇਤਿਮਕਹਿੱਹੋ । ਐਰਕਿਸ਼ੁਤੇਵੈਰਨਗਦਹੋ ੧੩
ਜੋ ਹਮਕੋਪਰਮੇਸਰਉਚਰੁ ਹੈ । ਤਾਂਸਭਨਰਕਕੁਡ ਮਹਿਪਰਾੜੈ ॥
ਮੈਂ ਕੋ ਦਾਸ ਤਵਨਕਾ ਜਾਨੋ । ਯਾ ਮੈਂ ਭੇਦ ਨ ਰੰਚ ਪਛਾਨੋ ॥
ਮੈਂਹੋ ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਕੋ ਦਾਸਾ । ਦੇਖਨਾ ਆਇਸੇ ਜਗਤਤੁਮਾਸਾ ॥
ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਜਗਤ ਕਹਾ ਸੋ ਕਹਿਹੋ । ਮਿਤਲੋਕਤੇ ਮੋਨਨਰਹਿੱਹੋ ੩੩

ਪੁਨਃ—ਰਾਗ ਕਲਜਾਨ ਪਤਾਸਾਹੀ । ੧੦

ਬਿਨ ਕਰਤਾਰ ਨ ਕਿਰਤਮ ਮਾਨੋ । ਆਦ ਅਜੋਨ ਅਜੈ
ਅਖਿਨੱਸੀ ਤਿਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਜਾਨੋ । ਕਹਾ ਭਇਓ ਜੋ ਆਨ
ਜਗਤ ਮੈਂ ਦਸਕ ਅਸੁਰ ਹਰ ਘਾਏ । ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਪੰਚਦਿਖਾਇ

ਮਭਨ ਕੋ ਆਪਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਕਥਾਏ ॥ ੧ ॥ ਭੰਜਨ ਘੜਨ
 ਸਮਰਥ ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਸੋਕਿਮ ਜਾਤ ਗਲਾਯੇ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸਰਬ
 ਕਾਲਕੇ ਅਸੋਕੈ ਘਾਇ ਬਚਾਇਨ ਆਯੇ ॥ ੨ ॥ ਕੈਸੇ ਤੋਹ
 ਤਾਰ ਹੈ ਸੁਨ ਜੜ ਆਧ ਢੁਬਿਓ ਭਵ ਸੋਗਰ । ਛੁਟ ਹੋਖਾਲ
 ਫਾਂਸ ਤੇ ਤਬਹੀ ਗਹੋ ਸਰਨ ਜਗਤੋਗਰ ॥ ਪੁਨ ॥

ਭਿਲੰਗ ਕਾਡੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਕੇਵਲ ਕਾਲਈ ਕਰਤਾਰ । ਆਦਿ ਅੰਤ ਅਨੰਤ ਮੂਰਤ
 ਘੜਨ ਭੰਜਨ ਹਾਰ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਨਿਟ ਉਸਤਤ ਜੋਨ ਕੇ
 ਸਮ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਕੋਇ । ਕੈਨ ਬਾਣੁਪਤੀ ਤਿਸੈ ਪਥ ਸਾਰਥੀ
 ਰਥ ਹੋਇ । ਤਾਤ ਮਾਤ ਨ ਜ਼ਤ ਜਾਕਿਰੁਪਤ੍ਰ ਪੇਤ੍ਰ ਮੁਕੰਦ ।
 ਕੈਨ ਕਾਜ ਕਹਾਉਗੇ ਆਨ ਦੇਵਕੋ ਕੇ ਨੰਦ । ਦਵ ਦੈਤ
 ਦਿਸਾ ਵਿਸਾ ਜਿਹ ਕੀਨ ਜਗਤ ਪਜਾਰ । ਕੈਨ ਉਖਮਾਂ ਤੌਨ
 ਕੋ ਮੁਖ ਦੇਤ ਕੇਸੁ ਮੁਰਾਰੁ ॥

ਪੁਨ ॥—ਦੇਵ ਗੋਧਾਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਇੱਕ ਬਿਨ ਦੂਸਰ ਸਿਉਂ ਨ ਚਨਾਰ । ਭੰਜਨ ਘੜਨ ਸਮਰਥ
 ਸਦਾ ਪ੍ਰਭ ਜਾਨਲੈ ਹੋਕਰਤਾਰ ॥ ੨ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰਾ
 ਭਇਓ ਜੋ ਅਤਿਗਿਡ ਚਿਤ ਕਰ ਬਹੁ ਬਿਧ ਸਿਲਾ ਪੁਜਾਈ ।
 ਪਾਨ ਬਕਿੰਚਿ ਪਾਹਲ ਕਰ ਪਰਸਤ ਕਛੁ ਕਰ ਸਿੱਧ ਨ ਆਈ ।
 ਅੱਛਤ ਸੂਪ ਦੀਪ ਅਰਪਤ ਹੋਏ ਪਾਹਨ ਕਛੁ ਨ ਕਹਿ ਹੈ । ਤਾ
 ਮੈ ਸਿੱਧ ਕਹਾਂ ਹੈਂ ਤੇ ਜੜ ਤੋਹ ਕਹਾਂ ਬਰ ਦੈ ਹੈ । ਜੋ ਜੀ ਹੋਡ

ਦੇਤ ਕੁਛ ਤੁਹਿ ਕਰ ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਬਿਚਾਰੇ । ਕੇਵਲ ਏਕ
ਸਰਨ ਸ਼ਾਮੀ ਬਿਨ ਯੈ ਨਹਿੰ ਕਤਹਿ ਉਬਾਰ ॥

ਏਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਸਾਡੀਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ
ਲਈ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਏਹੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ
ਪੁਰਖ ਕਦੇ ਭੀ ਜਨਮੁਨਹੀਂ ਧਰਦਾ ਅਤੇਨਾ ਉਸਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ
ਅਤੇ ਬਾਰਾਹ ਆਦਿਕ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਹੀ ਪੈਂਦੀ
ਹੈ, ਦੂਸਰਾ ਜੜ ਮੂਰਤੀ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾ ਸੱਤ ਧਰਮ ਤੇ
ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਤੇ ਕੁਛ ਮਿੱਧੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਲਈ
ਸਿੰਘ ਇਸਤੇ ਦੂਰ ਰਹਿਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਅਕਾਲ-
ਪੁਰਖ ਦਾ ਅਵਤਾਰਨਾ ਅੱਖਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭੇਖ ਪਖੰਡ ਤੇ
ਬਚੇਰਹਿਣ ਲਈ ਅਜੇਹੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਥਿਤ(ਖੁਕਮਲ
ਹਾਰੀ ਗਜ਼ ਗਜ਼ ਹੈ ਬਿਛੂਤ ਧਾਰੀ ਗਿਦੂਆਂ ਮਸਾਨ ਬਾਸ
ਕਰਿਓਈ ਕਰਤ ਹੈਨ ਘੁੱਘੂ ਮਣ ਵਾਸੀ ਲਗੇ ਲੋਡਤ ਉਦਾਸੀ
ਮ੍ਰਿਗ ਤਰਵਰ ਸਲੀਵ ਮੌਨ ਸਾਥੇਈ ਮਰਤ ਹੈਂ । ਬਿੰਦ ਕੇ
ਸਿਧਈਆ ਤਾਹਿੰ ਹੀਜ ਕੀ ਬਡਈਆ ਦੇਤ, ਬਾਦਰਾਂ ਸਦੀਵ
ਪਾਇਣਾਂ ਗੇਈ ਫਿਰਤ ਹੈਂ । ਅੰਗਨਾ ਅਧੀਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੇ
ਪ੍ਰਬੀਨ ਏਕ ਕਮਾਨ ਤੇ ਬਿਹੀਨ ਛੀਨ ਕੈਸੇ ਕੈ ਤਰਤਹੈਂ)
ਇਜੇਹੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਏਹ ਸਮੰਸ਼ਾਇਆ ਕਿ ਮਲ ਆਦਿਕ
ਖਾਣ ਤੇ, ਵਿਛੂਤ ਧਾਰਨ ਤੇ, ਮਸਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਨ ਤੇ, ਮੌਨ
ਧਾਰਨ ਤੇ, ਜਤੀ ਕਹਾਉਨ ਅਖਿਕ ਕਥਮਾਂ ਤੇ ਮੁਕਤੀਨਹੀਂ

ਹੀਦੀ ਮਕਤੀ ਕੇਵਲ ਗੋਸ਼ਨ ਤੇ ਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਸਿੱਖ ਅਜੇਹੇ
ਪਥੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਚੇ ਰਹਿਣ ॥

ਇਸ ਕਬਿੱਤ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਾਲਮੇ ਨੂੰ ਇਹ ਉਧਦੇਸ਼
ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਮਲ ਮੂਤ੍ਰ ਦਾ ਅਹਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜੀ ਸੂਰਤੇ ਵਧਕੇ ਪਦਵੀ ਨਹੀਂ
ਰੱਖਦੇ ਅਰ ਜੋ ਪਿੰਡੇ ਨੂੰ ਖਾਕ ਮਲਕੇ ਤੇ ਸਿਰ ਪਰ ਬਿਡੂਤ
ਪਾਕੇ ਅਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਾਤਮਾ ਜਿਤੁ ਉਦੇ ਹਨ ਸੋ ਹਾਥੀ
ਅਤੇ ਗਧੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਮਝਨੇ ਚਾਹੀਏ, ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਲੋਗ
ਮਸਾਣਾ ਮੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪਨੇ ਤਾਈ ਮੈਤ
ਅਤੀਤ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹਨ ਸੋ ਗਿਦਵਾਂ ਜੇਹੇ ਪਰਖ ਜਾਨਨੇ ਜੋਗ
ਹਨ, ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਜੋ ਮਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਕੇ ਯਾ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ
ਭਰਮਕੇ ਅਤੇ ਮੌਨ ਧਾਰ ਕੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਸੋ
ਘੁੱਗ ਮ੍ਰਿਗ, ਅਤੇ ਸ੍ਰਦਾਂਯਾ ਮੁਰਦਿਆਂ ਜੇਹੇ ਸਮਝਨੇ ॥

ਫੇਰ ਜੋ ਲੋਗ ਬਿਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਅਰ ਆਖਦੇ ਹਨ
ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਿੰਦ ਨੂੰ ਸਾਧਿਆਂਹੈ ਸੋ ਹੀਜ਼ੜੇ ਜੇਹੀ ਵਡਾਈ
ਦੇ ਭਾਰੀ ਹਨ ਐਂਤ ਜੋ ਨੰਗੇ ਧੈਰੀਂ ਫਿਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਨਿਰਖਾਨ ਸੱਦਦੇ ਹਨ ਸੋ ਬਾਂਦ੍ਰਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਝਨੇ
ਚਾਹੀਏ, ਕਿੱਤੂ ਅਜੇਹੇ ਪਥੰਡੀ ਲੋਗ ਭਾਵੇਂ ਬਾਹਰ ਤੇ ਤਾਂ
ਅਤੀਤ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ
ਆਦਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਕਾਮਕ੍ਰਿਧ ਵਿੱਚ ਪਰਬੀਨ ਉਦੇ ਹਨ,
ਜਿਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਿੰਬਲ ਦੇ ਰੁਖਦੀ ਨਿਆਈ

ਨਿਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਜੇਹੇ ਛੋਕਟ ਕਰਮਾਂ ਕਰਕੇ
ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ
ਕੇਵਲ ਗਯਾਨ ਹੈ, ਗਯਾਨ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮੁਕਤੀ
ਦਾ ਉਪਾਇ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚਰਲੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਖੰਡਨ
ਕਰਕੇ ਗਯਾਨ ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਕਥਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੇਸਾ ਕਿ
ਸੁਤੀ ਭੀ ਏਹੋ ਕਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਯਥਾ (ਗਯਾਨ) ਦੇਵ ਕੈਵਲੀਂ
ਨੂੰ ਅੰਨਜਾ ਪੰਥਾ ਵਿੱਦਤੇ ਅੰਨਯਾਇ) ਇਸ ਸੁਤੀ ਦਾ ਅਠਬ
ਭੀ ਏਹੋ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਗਯਾਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸਤੇ
ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ॥

ਪੁਨਃ ਕਬਿੱਤ

ਭੂਤ ਬਨ ਚਾਰੀ ਛਿਤ ਛੌਨਾ ਸਭੈ ਦੂਧਾ ਧਾਰੀ ਪਉਨਕੇ ਅਹਾਰੀ
ਮੈਂ ਭੂਜੰਗ ਜਾਨੀਅਤ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਣਕੇ ਭੁਛੋਆ ਧਨ ਲੋਭ ਕੇ
ਤਜੋਆ ਤੇਤੇ ਗਊਅਨ ਕੇ ਜੱਮਾ ਬਿਖ ਭੋਆ ਮਾਨੀਯਤ ਹੈ ॥
ਨਭਕੇ ਉੱਡਯਾ ਤਾਹਿ ਪੰਛੀ ਕੀ ਬਡੋਆ ਦੇਤ ਬਗਲਾ
ਬਿਜਾਲ ਬਕ ਧਿਆਨੀ ਠਾਨੀ ਅਤ ਹੈ ॥ ਜੇ ਤੇ ਬਢੇ ਗਿਆਨੀ
ਤਿਨੋ ਜਾਨੀ ਪੈ ਬਖਾਨੀ ਨਹੀਂ ਏਤੇ ਨਾ ਪਰਪੰਚ ਮਨ ਭੂਲ
ਆਨੀ ਅਤ ਹੈ ॥

ਇਸ ਬਰਨ ਵਿੱਚ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਖੰਡ ਦਾ ਖੰਡਨ
ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪੁਰਖ ਬਨ ਵਿੱਚ
ਫਿਰਨੇ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਦੂਧਾਧਾਰੀ ਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਹਾਤਮਾ ਜਾਨਦੇ

ਹਨ ਅਰ ਕਈ ਧੌਨਾਹਾਰੀ ਹੋਨ ਨੂੰ ਹੀ ਸਿੱਧੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ
ਜਿਸ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਤ ਬਨਾਂ ਵਿੱਚ
ਹੀ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਲਕ ਜੋ ਛੋਟੇ ੨ ਹਨ ਸੋ ਦੁੱਧ
ਪਰ ਹੀ ਆਪਨੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਰਖ਼ਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਜੋ ਕਈ ਅਜਗਾਰ ਸਰਧ ਧੌਨ ਖਾਕੇ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ
ਹਨ ਸੋ ਅਜੇਹੇ ਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲ ਸਮਝਨਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਜੋ ਲੋਗ ਘਾਸ ਪਾਤ ਖਾਕੇ ਅਰ ਧਨ ਦਾ
ਤਜਾਗ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ ਕਹਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਸੋ ਬੈਲ ਜਾਨਨੇ
ਯੋਗ ਹਨ, ਜੋ ਲੋਗ ਅਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ
ਅਰ ਜੋਗ ਧਯਾਨ ਲਾਕੇ ਸਮਾਧੀ ਵਿੱਚ ਮਗਨ ਰਹਨ ਕਰਕੇ
ਮਹਾਤਮਤਾਈ ਮਿਲਦੀ ਜਾਨਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੰਖੀਆਂ, ਬਿੱਲਜਾਂ ਅਤੇ
ਬਗਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭੀ ਇਹ ਦਰਜਾ ਮਿਲਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਇਸਤੇ ਇਹ
ਸਿੱਧ ਹੋਇਆਂ ਕਿ ਅਜੇਹੇ ਕਰਮਾਂ ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ
ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਗਯਾਨ ਮਾਨ ਪੁਰਖ ਹਨ ਸੋ ਆਪਨੇ ਆਪ ਦਾ
ਗਯਾਨ ਪਾਕੇ ਅਜੇਹੇ ਪਖੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭੂਲ ਕੇ ਭੀ ਮਨ
ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ॥

ਪੁਨਃ ਕਥਿੱਤ

ਭੂਮ ਕੇ ਬਸੋਂ ਤਾਂਹਿ ਭੂਤਰੀ ਕੇ ਜੱਸਾ ਕਹੇ ਨਭ ਕੇ
ਉਡੱਯਾ ਸੋ ਚਿਰੋਂਯਾ ਕੇ ਬਖਾਨੀਐ ॥ ਫਲਕੇ ਭਡੱਯਾ ਤਾਂਹਿ ਬਾਂਦਰੀ
ਕੇ ਜੱਸਾ ਕਹੇ ਆਦਿਸ ਫਿਰੋਂਯਾ ਤੇਤੇ ਭੂਤ ਕੇ ਪਛਾਨੀਐ ॥
ਜਲਕੇ ਤਰੋਂਯਾ ਕੋ ਗੀਗੇਰੀ ਸੀ ਕਹਤ ਜਗ ਆਗ ਕੇ ਭਡੱਯਾ
ਸੋ ਚਕੋਰ ਸਮ ਮਾਨੀਐ ॥ ਸੂਰਜ ਸਵੋਂਯਾ ਤਾਂਹਿ ਕੌਲ ਕੀ

ਛੱਡ੍ਯਾ ਦੇਤਾ ਚੰਦਰਮਾਂ ਸਿਵੱਯਾ ਕੌ ਕਵੀ ਕੇ ਪਹਿਚਾਨੀਐ ॥

ਇਸ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਬਚਨ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਕੇ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਭਾਇ ਜਾਣ ਜੈਸਾ ਕਿ ਗੁਢਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਨੇ ਵਾਲਾ ਚੁਹੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ਸਮਝਨਾ ਅਰ ਅਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਡਨ ਵਾਲਾ ਰਿੜੀ ਦਾ ਪੁੜ੍ਹ ਕਬਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ । ਜੋ ਫਲੇ ਫੁਲੇ ਖਾਕੇ ਨਿਰਬਾਹੁ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸੋ ਥਾਂਟਰੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹਨ, ਅਰ ਜੋ ਕਿ ਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸੋ ਭੂਤਨਿਆਂ ਦੇ ਭਾਈ ਹਨ ਜੋ ਪਾਣੀ ਪਰ ਦੀ ਸੁੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਤਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸੋ ਗੰਗੇਰੀ ਜੀਵ ਜੇਹੇ ਹਨ ਅਰ ਜੋ ਅੱਗ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਸੋ ਚਕੋਰਾਂ ਦੇ ਸਾਬੀ ਹਨ, ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਸੂਰਜ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਕਵਲਾਂ ਅਤੇ ਚੰਦਰਮਾਂ ਦੇ ਪੂਜਨ ਵਾਲੇ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਤੀ ਕਹਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਤੱਬਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਭੀ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਇਸੀ ਤਰਹ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਝੁਕ 2 ਕੇ ਸਈਯਦੇ ਅਤੇ ਅਸਟਾਂਗ ਪਰਣਾਮ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਅਰ ਉਰਧ ਮੁਖ ਕਰਕੇ ਪਏ ਰਹਨ ਵਾਲੇ ਖੁਰਖਾਂ ਦੇ ਪਖੰਡ ਦਾ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਯਥਾ (ਸਜਦੇ ਕਰੇ ਅਨੇਕ ਤੋਪਚੀ ਕਪਟ ਭੇਸ ਪੋਸਤੀ ਅਨੇਕ ਦਾ ਨਿਵਾਵਤ ਹੈ ਸੀਸ ਕੋ । ਕਹਾਂ ਭਇਓ ਮੱਲ ਜੋ ਪੈਕਾਫਤ ਅਨੇਕ ਤੰਡ ਸੋ ਤੋ ਨਾ ਦੰਡੈਤ ਅਸਟਾਂਗ ਅਥਵਾ ਤੀਸ ਕੋ ॥ ਕਹਾਂ ਭਇਓ ਰੋਗੀ ਜੋ ਪੈ ਡਾਰਿਓ ਰਹਿਓ ਉਰਧ ਮੁਖ

ਮਨ ਤੇ ਨ ਮੂੰਡ ਨਹਰਾਇਓ ਆਦਿ ਈਸ ਕੋ । ਕਾਮਨਾ
ਅਧੀਨ ਸਦਾ ਦਾਮਨਾ ਪਰਬੀਨ ਏਕ ਭਾਵਨਾ ਬਿਹੀਨ ਕੈਮੇ
ਪਾਵੈ ਜਗਾ ਦੀਸ ਕੋ ॥

ਇਸ ਤੇ ਅੱਜੇ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਗ ਪੰਜ ਵੇਰ ਨਮਾਜ
ਪੜ੍ਹਨੀ ਅਤੇ ਬਾਂਗ ਵੇਨੀ ਖੁਦਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆਖਦੇ ਹਨ ਅਰ
ਹਿੰਦੁ ਲੋਕ ਕਾਂਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਰਵੱਤਰ ਲੈਣ ਨੂੰ ਈਸ਼੍ਵਰ ਦੀ
ਆਗਿਆ ਆਖਦੇ ਹਨ ਸੋ ਅਜੇਹੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਤਿ ਖੰਡਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਖਜਾ ਕਿ ਐਵੇਂ ਕਿਤੇ
ਜਾਨਾਂ ਨਾ ਖੋਂਦੇ ਰਹਿਨਾ ਯਥਾ (ਪੰਜ ਬਾਰ ਗੀਦਰ ਪੁਕਾਰੇ
ਪਰੇ ਸੀਤਕਾਲ ਕੁਚਰ ਐਗਦਹਾ ਅਨੇਕ ਦਾ ਪੁਕਾਰ ਹੀ ।
ਕਹਾਂ ਭਇਓ ਜੋ ਪੈ ਕਲਵੱਤ੍ਰ ਲੀਓ ਕਾਂਸ਼ੀ ਬੀਚ ਚੀਰ ਚੀਰ
ਚੋਰਟਾ ਕੁਠਾਰਨ ਸੋ ਮਾਰ ਹੀ ॥) ਕਹਾਂ ਭਇਓ ਫਾਸੀ ਢਾਰ
ਬੂਡਿਓ ਜੜ ਗੰਗ ਧਾਰ ਢਾਰ ਢਾਰ ਫਾਸ ਠਗ ਮਾਰ ਮਾਰ
ਡਾਰ ਹੀ । ਢੂਬੇ ਨਰਕ ਧਾਰ ਮੂੜ ਗਿਆਨ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ
ਭਾਵਨਾ ਬਿਹੀਨ ਕੈਮੇ ਗਿਆਨ ਕੇ ਬਿਚਾਰ ਹੀ ॥

ਇਸੀ ਪੁਕਾਰ ਜੋ ਲੋਗ ਸਿਰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਇਹ ਆਖਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਪਾਸੇ ਦਾ ਹਾਲ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ
ਹੈ ਯਾ ਅੱਕ ਆਦਿਕ ਬਿਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ ਖਾਕੇ ਸਿੱਧ ਸਦਾਉਂਦੇ
ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਗੂਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਲਸਾ
ਨੂੰ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਯਥਾ (ਸੀਸ ਪਟਕਤ ਜਾਂਕੇ ਕਾਨ
ਮੈਂ ਖਜੂਰਾ ਧਸੇ ਮੂੰਡਛਟਕਤ ਮਿਤ੍ਰਪੁੜ੍ਹ ਹੂੰਕੇ ਸੋਕ ਸੋ । ਆਕ ਕੋ

ਚਰੋਂਜਾ ਫਲ ਛੂਲ ਕੋ ਭਛੋਂਜਾ ਸਦਾ ਬਨ ਕੋ ਭ੍ਰਮੱਜਾ ਅੰਗ ਦੂਸਰੇ
ਨ ਬੋਕ ਮੋ ॥ ਕਹਾਂ ਭਯੋ ਭੇਡ ਜੋ ਘਸਤ ਸੀਸ ਬਿੱਛਨ ਸੋ ਮਾਟੀ
ਕੋ ਭਛੋਂਜਾ ਬੋਲ ਪੂਛ ਲੀਜੈ ਜੋਕ ਸੋ । ਕਾਮਨਾ ਅਧੀਨ ਕਾਮ
ਕ੍ਰੋਧ ਮੈਂ ਪਰਬਾਨ ਏਕ ਭਾਵਨਾ ਬਹੀਨ ਕੈ ਸੈਭੇਟੇ ਪਰਲੋਕ ਕੋ ॥

ਇਸਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ, ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ, ਚਾਰੇ ਧਮਾਂ ਦਾ
ਪਰਸਨਾ ਅਤੇ ਮੱਕੇ ਮਦੀਨੇ ਆਦਕ ਦੇ ਵਿੱਚਜਾਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ
ਦੇ ਲੱਭਨੇ ਪਰ ਭੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ
ਯਥਾ (ਕਾਹੂੰ ਲੈ ਪਾਹਨ ਪੂਜ ਧਰੇ ਸਿਰ ਕਾਹੂੰ ਲੈ ਲਿੰਗ
ਗਰੇ ਲਟ ਕਾਇਓ ॥ ਕਾਹੂੰ ਲਖਿਓ ਹਰਿ ਅਵਾਚੀ ਦਿਸਾ
ਮਹਿ ਕਾਹੂੰ ਪਛਾਹ ਕੋ ਸੀਸਨਿਵਾਇਯੋ ॥ ਕੋਊਬੁਤਾਨ ਕੋ ਪੂਜਤ
ਹੈ ਪਸੁ ਕੈਊ ਮ੍ਰਿਤਾਨ ਕੋ ਪੂਜਨ ਧਾਇਯੋ । ਕੂਰ ਕਿਰਿਆ
ਉਰਾਇਓ ਸਭ ਹੀ ਜਗ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਭੇਦੁਨ ਪਾਇਯੋ ॥

ਇਸਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਾਮ, ਰਹੀਮ, ਪੁਰਾਨ, ਕੁਰਾਨ ਅਤੇ
ਵੇਦ ਕਤੇਬ ਸਿਮ੍ਰਤੀਆਂ ਆਦਿਕ ਦੇ ਜੰਜਾਲ ਤੇ ਛੁਡਾਕੇ
ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਅਰਾਧਨ ਦਾ ਇਸ ਪਰਕਾਰ
ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਯਥਾ (ਪਾਇ ਗਹੇ ਜਥ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਤਥ ਤੇ
ਕੋਊ ਆਖ ਤਰੇ ਨਹੀਂ ਆਨਿਓ । ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਪੁਰਾਨ ਕੁਰਾਨ
ਅਨੇਕ ਕਹੋ ਮਤ ਏਕ ਨ ਮਾਨਿਓ ॥ ਸਿੰਮ੍ਰਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦ
ਸਥੇ ਬਹੁ ਭੇਦ ਕਹੋ ਹਮ ਏਕ ਨ ਮਾਨਿਓ । ਸ੍ਰੀ ਅਸਪਾਨ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੁਮਰੀ ਕਰ ਮੈਂ ਨਾ ਕਹਿਓ ਸਭ ਤੋਹਿ ਬਖਾਨਿਓ ॥

ਇਸਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੂਰਖੀਰਤਾ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤੇ ਅਜੇਹੇ ਕੀਤੇ ਜੋ ਛੜ੍ਹੀ ਕੁਲ ਦਾ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ੍ਹ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੀ ਸਿਤਾਂ ਇਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੇਵਲ ਪਰਉਖਕਾਰ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਅਰਥਾਤ ਲੁਸਟਾਂ ਦੇ ਦਮਨ ਕਰਣੇ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਉਧਾਰ ਲਈ ਯੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋ ਮੈਂ ਤੁਸੀਂ ਯੁਧ ਨੂੰ ਆਧਨਾ ਇਸਟ ਸਮਝਕੇ ਸਦਾ ਹੀ ਤਜਾਰ ਬਰਤਸਾਰ ਰਹਨਾ ਕਿ ਉਂਕਿ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਓਹੋ ਪੁਰਖ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਉੱਤਮ ਗਿਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਰਖੀਰਤਾ ਸ੍ਰੀਦੀ ਹੈ ਜੈਸਾ ਕਿ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਸੁਮਿਤ੍ਰਾਂ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਵਾਕੇ ਹੈ ਕਿ (ਰਾਮ ਲਖਮਨ ਜੂ ਕੇ ਗੀਲੇ ਗੀਲੇ ਘਾਊ ਵੇਖ ਕਹਿਯੋ ਸੁਤ ਸੂਰ ਜਨਨੀ ਜਨੇ ਨਾ ਅੌਰ ਜਗ ਮੈਂ) ਇਸੀ ਖੁਕਾਰ ਰਾਵਨ ਨੇ ਭੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨੂੰ ਯੁਧ ਸਮਯ ਏਹੋ ਉਪਰੋਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ॥

ਸੈਜਾ

ਪੇਮਸੋ ਨੈਨ ਬਹੇ ਗਾਨ ਗਾਵਤ ਨਾਚਤ ਸੈਦ ਚਲੇ
ਸਭ ਅੰਗਾਂ ਕੈਰਣ ਮੈਗਹਿ ਖੱਗ ਭਲੀ ਵਿਧ ਲੋਹੁ ਸੈ ਘਾਊ
ਭਏ ਅਤਿਧੰਗਾ ॥ ਏਂਦੋਉ ਪੁੱਤ ਜਨੇ ਜਨਨੀ ਜਾਗ ਅੌਰ ਸਕੈ
ਸੁਤ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ । ਜੱਗ ਕੇ ਸੀਵਨ ਜੱਗ ਕੇ ਠਾਕਰ ਸੋਨਰ
ਹੋਤ ਹੈ ਰੀਗ ਕੇ ਰੀਗਾ ॥

ਇਸੀ ਪਰ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਨੇ ਭੀ ਲਿਖਮਾਹੈ ਕਿ (ਖੜਗੋਂ ਕੇ ਅੱਗਰ ਕਰ ਕਰੀ ਕੁਭ ਪੀਠਨ ਕੋ ਪੀਠ ਯਸ ਕੀਠ ਕੀਨੋ ਸੂਰ ਲੋਕਮੈਂ) ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਮਹਾਤਮਾ ਦਾ ਬਚਨ ਹੈ ਕਿ

ਜਨਨੀ ਜਨੈਤੁ ਭਰਤ ਜਨ ਕੈ ਦਾਤਾ ਕੈ ਸੁਰ। ਨਹੀਂ ਤੈ ਜਨਨੀ
ਬਾਂਸੁ ਰਹੁ ਕਾਹੇ ਗੁਵਾਵੈ ਨੂਰ) ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ
ਇਸ ਪੰਥਨੂੰ ਛੜ੍ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸਤੇ ਅਜੇਹੇ ਸੁਰਖੀਰਤਾ
ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਯੁਧ ਵਿੱਚ ਅਪਨੇ ਛੜ੍ਹੀ
ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਯਸਲੈਨ ਯਥਾ:-

ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਜਾ

ਧੈਨ ਜੀਯੋਤਹਿਕੋ ਜਗਮੈ ਮੁਖਤੇ ਹਰਿਚਿੱਤ ਮੈ ਸੁਧਿਚਾਰੈ ॥
ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਨ ਨਿਤ ਰਹੈ ਜਮ ਨਾਵ ਚੜ੍ਹੇ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤਾਰੈ ॥
ਧੀਰਜ ਧਾਮ ਬਨਗਿ ਇਹੈਤਨ ਬੁਧ ਸੁਦੀਪਕਜਿਉ ਉਜਿਆਰੈ ॥
ਗਜਾਨਹ ਕੀਬਛਨੀ ਮਨੋਹਾਬਲੈਕਾਤਰਤਾਕੁਤਵਾਂ ਰਖਹਾਰੈ ॥

ਪੁਨਃ ਸ੍ਰੀਜਾ

ਹੇ ਰਵਿਹੇ ਸਮਿਹੇ ਕਰਣਾਨਿਧਮੇਰੀ ਅਥੈ ਬਿਨਤੀ ਸੁਨਲੀਜੈ ।
ਐਰਨ ਮਾਂਗਤ ਹੀ ਤੁਮਤੇ ਕੁਛ ਚਾਹੁਤ ਹੋਚਿੱਤ ਮੈ ਸੋਈ ਕੀਜੈ ॥
ਸੱਤੁਨ ਸੋ ਅਤਿਹੀ ਰਣਭੀਤਰ ਜੂਝ ਮਰੋਤ ਉਸੀ ਸਾਚ ਪਤੀਜੈ ॥
ਸੰਤ ਸਹਾਇ ਸਦਾਜਗ ਮਾਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾਕਰਸਾਮਇਹੈਬਰਦੀਜੈ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਇਹ ਸਾਥਤ ਕਰਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਜ
ਅਤੇ ਦੀਦਰਮਾਂ ਦੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖੀਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾ
ਕਰਨ ਕਿੰਤੂ ਦੁਰੁਜਨਾਂ ਦੇ ਵਿਡਾਰ ਅਤੇ ਅਨਾਬਾਂ ਦੇ ਉਧਾਰ
ਲਈ ਜੁਧਦਾਹੀਂ ਸਾਮਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ
ਵਰ ਮੰਗਨ, ਜਿਸਤੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾ ਸਦਾਹੀ ਸੁਖ
ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਸੇ ॥

ਫੇਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਮਾਰ ਨਦੀ ਦੇ ਵਹਿਨ
ਵਾਂਗ ਚਲਨੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਤਾਂਤੇ
ਸਦਾਹੀ ਹੰਕਾਰ, ਅਭਮਾਨ ਆਦਿਕ ਤੇ ਬਚੇ ਰਹਨਾ ਅਤੇ
ਸਦਾ ਹੀ ਵੈਰਾਗਯਾਰਨ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਪਰ ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼
ਕੀਤੇ ॥

ਯਥਾ:-ਜਿਨੈ ਦੀਪ ਦੀਪੁ ਦੁਹਾਈ ਫਿਰਾਈ

ਭੁਜਾ ਦੰਡ ਦੇ ਛੌਨ ਛੌਤ੍ਰ੍ਹ ਛਿਨਾਈ
ਕਰੇ ਜੱਗ ਕੋਟੀ ਜਮੀ ਅਨੇਕ ਲੀਤੇ
ਵਹੇ ਬੀਰ ਬਿਕੇ ਕਈ ਕਾਲ ਜੀਤੇ
ਕਈ ਕੋਟ ਲੀਨੇ ਜਿਨੇ ਦੁਰਗ ਢਾਹੇ
ਕਿਤੇ ਸੂਰ ਬੀਰਾਨ ਕੇ ਬੈਨ ਗਾਹੇ
ਕਈ ਜੰਗ ਕੀਨੇ ਸੁਸਾ ਕੇ ਪਵਾਰੇ
ਬਹੇ ਦੀਨ ਦੇਖੇ ਗਿਰੇ ਕਾਲ ਮਾਰੇ

ਪੁਨਃ-ਕਬਿੱਤ ਮਾਤੇਮਤੰਗ ਜਰੇਜਰਮੰਗ ਅਨੂਪਉਤੰਗ ਸੁਰੰਗ
ਸੁਵਾਰੇ । ਕੋਟ ਤੁਰੰਗ ਕੁਰੰਗ ਸੇ ਕੂਦਤ ਪਉਨ ਕੈ ਗਉਨ ਕੋ
ਜਾਤ ਨਿਵਾਰੇ ॥ ਭਾਰੀ ਭੁਜਾਨ ਕੇ ਭੂਪ ਭਲੀ ਬਿਧਿਨਿਆ-
ਵਤ ਸੀਸ ਨ ਜਾਤ ਵਿਚਾਰੇ ॥ ਏਤੇ ਭਏ ਤੁ ਕਹਾਂ ਭਏ ਭੂਪਤਿ
ਅੰਤ ਕੋ ਨਾਂਗੇ ਹੀ ਪਾਇ ਪਧਾਰੇ ॥

ਪਨਃ- ਬੀਰ ਅਪਾਰ ਬਡੇ ਬਰਿਆਰ ਅਖਿਚਾਰਹਿ
ਸਾਰਕੀ ਧਾਰ ਭਛੱਜਾ ॥ ਤੋਰਤ ਦੇਸ ਮਲਿੰਦ ਮਵਾਸਨ ਮਾਤੇ
ਗਜਾਨ ਕੇ ਮਾਨ ਮਲੱਜਾ । ਗਾਡੇ ਗਜਾਨ ਕੇ ਤੋੜਨ ਹਾਰ

ਸੁਖਾਤਨਹੀਂ ਚਕਚਾਰ ਲਵੱਖਾ ॥ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਸਭਕੋ ਸਿਰ
ਨਾਇਕ ਜਾਚਕ ਅਨੇਕ ਸੁ ਏਕ ਦਵੱਖਾ ॥

ਏਹ ਸਾਰੇ ਉਪਦੇਸ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ ਏਹ ਆਖਯਾ ਕਿ ਸ ਭਤੇ
ਵਧਕੇਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਸ ਵਾ ਮਿਲਾਪ ਰਖਨਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਂਕਿ
ਜਿਨ੍ਹਾਂਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇਤਫਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਪੁਰਖ ਹਮੇਸ਼ਾਂ
ਹੀ ਫਤੇ ਪਾਉਂਦੇਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂਦੇ ਪਾਸ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਧਾਂ
ਚਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦਾਸੀਆਂ ਹੋਕੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਦੇਹੋਜੋ
ਰਾਮਰੰਦ੍ਰਨੇ ਰਾਵਨ ਨੂੰ ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ਫਤਹ ਕਰਲੀਤਾਸੀ ਜੋ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਹਾਂ ਭਾਈਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਵਨ ਨੂੰ ਉਸਦੇ
ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਫਾਕ ਨੇ ਮਰਵਾ ਇੜਾ-ਇਸੀ ਪਰਕਾਰਤੁਸੀਂ
ਮਹਾਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਦੇਖਲੇਵੇ ਜੋ ਪੰਜੇ ਪਾਡਵਾਂਨੇ ਕੈਰਵਾਂ
ਪਰ ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ਫਤਹ ਪਾਈਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਦਾ ਆਪਸ
ਵਿੱਚ ਇਤਫਾਕ ਸੀ ਜਿਸਪਰ ਰਾਜਾ ਯੁਧਿਸ਼ਟਿਰਨੇ ਦੁਰਜੋਧਨ
ਨੂੰ ਇਹੋ ਆਖਯਾਸੀ ਕਿ (ਹੇ ਦੁਸਟ ਸੁਭਾਵ ਦੁਰਜੋਧਨ ਤੂੰ
ਇਹ ਖਯਾਲ ਨਾ ਕਰ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਭਾਈਹਾਂ ਕਿੰਤੂ ਤੂੰ ਇਹ
ਜਾਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਇੱਕਹਾਂਜਿਸਤੇ ਤੇਰੇਪਰ ਫਤਹ ਪਾਏਗੇ)
ਇਸਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਮਿਲਾਪਦਾ ਕੇਡਾ ਪਰਤਾਪ ਹੈ
ਛੇਰ ਤੁਸੀਂ ਏਹਨਾਂ ਦਿਸਟਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰਖਨਾ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਵਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ॥ ਜੈਸਾ ਰੰਧਕ, ਸੋਰੇ ਅਤੇ ਕੋਇਲੇ ਵਿੱਚ
ਕੱਲੇ ੨ ਵਰਤਿਆਂ ਕੋਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਪਰੰਤੂ ਜਦ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਬਾਚੂਦ ਬਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਤੁਸੀਂ

ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤੰਨੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਘਾਸਦਾ ਇੱਕ ੨ ਤਿਨਕਾ ਕੁਛ ਸਮਰੱਥਾ
ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ਪਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿਨਕਜਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਕੇ ਚੌਮਾ
ਵੱਟਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵਚੋਂ ਮੱਤੇ ਹੋਏ ਹਾਬੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਰਖਦਾ ਹੈ ॥

ਦੋਹਰਾ

ਦਸਮ ਗੁਰੂਨੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਜੋਇਂ ਥਲ
ਇਸ ਪੜਾਰੇ ਖਾਲਸੇ ਮੰਨੀ ਗੱਲ ਨ ਕੋਇ ॥ ੧ ॥ ਦ੍ਰੀਜਾ
ਗੁਰ ਬਿਲਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਣਾਈ ਜੋ ਪੜ੍ਹਨੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਫਿ
ਮਿੱਖਾਂਨੇ ਗੁਰਜੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਈ ॥ ਕਹੋਗੁਰੂ
ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਜਲ ਵਿੱਚ ਕੀਕੁਛ ਬੋਰਨਾ ਚਹੀਏ। ਕਰ ਕਿਰਣਾ
ਸਮਝਾਵ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂਕਰ ਸੁਖ ਸੋਰਹੀਏ ॥ ੨ ॥ ਸੁਨਕੇ ਉੱਤਰ
ਕੋਇ ਨ ਦਿੱਤਾ ਰਹੇ ਮੈਨ ਗੁਰ ਰਾਈ । ਕੁਛਕ ਕਾਲ ਜਦ
ਬੀਤ ਗਿਆ ਫਿਰ ਆਗਿਆ ਏਹ ਕਰਾਈ ॥ ਦੇਗਾਂ ਚਾੜ੍ਹ
ਪਲਾਉ ਪਕਾਓ ਅਪਨੇ ਖਾਵਨ ਹੇਤਾ । ਮਿੱਠਾ ਘਿਰਤ ਮਿਲਾਓ
ਉਤਨਾ ਤੁਮਕੇ ਚਹੀਏ ਜੇਤਾ ॥ ੩ ॥ ਸੁਨਕੇ ਸਿੰਘ ਬਚਨਗੁਰ
ਧਾਏ ਲੰਗਰ ਚਾਇ ਮਚਾਇਆ । ਦੇਗਾਂ ਚਾੜ੍ਹ ਪਲਾਉ ਤੁਰਤ
ਹੀ ਕਰਕੇ ਤਜਾਰ ਧਰਾਇਆ ॥ ਆਇ ਸਿਆਮ ਨੂੰ ਗੁਰਦੇ
ਅੱਗੇ ਹਾਬ ਜੋੜ ਸਿਰ ਨਾਏ । ਕਿਰਪਾ ਨਿਧ ਕੀ ਆਗਿਆ
ਪਾਕਰ ਅਸੀਂ ਪਲਾਉ ਪਕਾਏ ॥ ੪ ॥ ਹੁਣਜੋ ਹੁਕਮ ਆਪਦਾ
ਹੋਵੇ ਸੋਈ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਧਰਾ ਰਹੇ ਕੇ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਸਭ
ਵਰਤਾਕੇ ਖਾਵੇ ॥ ਜਦ ਇਹ ਅਰਜ ਸੁਨੀ ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਮਨਦੇ

ਮਾਂਹਿ ਵਿਚਾਰੀ । ਦੇ ਵਿਸਟਾਂਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰ ਚਹੀਏ ਕਹੀ
 ਹਕੀਕਤ ਮਾਰੀ ॥ ੫ ॥ ਕਰੀ ਗਰੁਨੇ ਆਗਿਆ ਉਨਕੇ ਦੇਗਾਂ
 ਸਰਬ ਉਠਾਓ । ਉਸ ਸੰਗਲ੍ਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਕੇ ਧਰਤੀ ਪਰ
 ਉਲਟਾਓ ॥ ਇਉਦ ਗਿਰਦਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝੇ ਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ।
 ਇਸ ਪਲ੍ਹਾਉਦੇ ਭਰ ਭਰ ਪਿਆਲੇ ਸਭਨਾਂ ਅੱਗੇ ਧਰਨੇ
 ॥ ੬ ॥ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘ ਅਦੰਭਾ ਕਰਦੇ ਬਚਨ ਮੌਜ ਨਹਿ
 ਮੱਕਨ । ਇੱਕ ਦੁਸਰੇ ਦੇ ਸਭ ਬੈਠੇ ਮੂੰਹਾਂ ਵੱਲੇ ਤੱਕਨ ॥
 ਕਹਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਹ ਕੀ ਆਗਿਆ ਸਾਨੂੰ ਚੁੱਕ ਸੁਨਾਈ ।
 ਕੁੱਡਿਆਂ ਲੈ ਜਾ ਸੰਗਲ ਅੰਦਰ ਚਹੁਨ ਦੇਗਾਲੁਟਾਈ ॥ ੭ ॥
 ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ ਦੇਰ ਕਰਨ ਨਹਿ ਦੰਗੀ ।
 ਚੁੱਕੋ ਦੇਗਾਂ ਮਿਲੁਕਰ ਸਾਰੇ ਸੂਰੇ ਸੰਘ ਭੁਜੰਗੀ ॥ ਸੁਨਕੇ ਚੱਪ
 ਚੱਪਤੇ ਸਾਰੇ ਲੈ ਦੇਗਾਂ ਨੂੰ ਧਾਏ । ਵਿੱਚ ਉਜਾਝ ਬਿਨਾਂ ਜੀ ਸੌਚੇ
 ਦੱਗੇ ਚਾ ਉਲਟਾਏ ॥ ੮ ॥ ਨਗਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਸਭਨਾਂ
 ਕੁੱਤੇ ਸੱਦੋਂ ਲਿਆਂਦੇ । ਰੱਖ ਪਿਆਲੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਖਨ
 ਕਿੱਕੁਰ ਖਾਂਦੇ ॥ ਘਰ ਉਹ ਆਪਸ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਲਗਪਏ
 ਘੁਰਲਾਉਨ । ਇੱਕ ਦੁਸਰੇ ਉੱਧਰ ਅਪਨਾ ਲੱਗੇ ਜੋਰ ਦਿਖਾ-
 ਉਨ ॥ ੯ ॥ ਝੜੀਆਂ ਲੈਲੈ ਵੱਛਨਪੈਂਦੇ ਸਕੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤਾਈਂ ।
 ਭਾਹੋ ਰੌਲਾ ਚੁੱਕ ਮਚਾਇਆ ਲੜਦੇਪਏ ਅਜਾਈਂ ॥ ਖਾਣਾ
 ਪੀਣਾ ਰੱਖ ਕਨਾਰੇ ਲੜਨਾ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ । ਅਪਨੇ ਹੀ
 ਘਰ ਦਿਆਂ ਤੇ ਚਾਹੁਨ ਲੜਕੇ ਬਦਲਾ ਲੀਤਾ ॥ ੧੦ ॥ ਉੜਕ ਮੱਚੀ ਚਾਇ ਲੜਾਈ ਅਪਨੇ ਅੰਦਰ ਏਹੀ ॥ ਖਾਣ

ਪੀਣ ਅਰ ਤਨਦੀ ਸੋਚੀ ਮੜਕੇ ਫੇਰ ਨ ਰੇਹੀ । ਇਤਨੇ ਵਿੱਚ
 ਜੰਗਲ ਦੇ ਮ੍ਰਿਗਾਂ ਖਬਰ ਉੱਨ੍ਹਾਂਦੀ ਪਾਈ । ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ
 ਚਾਉਲ ਪਰਨੇ ਅੱਖੇ ਦਿੱਸਨ ਭਾਈ ॥ ੧੧ ॥ ਹੋਇ ਇਕੱਠੇ
 ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ ਇਨ ਕੋ ਮਾਰ ਭਜਾਵੇ । ਖਾਲੀ ਕਰੋ
 ਮਦਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਭੋਜਨ ਖਾਵੇ ॥ ਕਰ ਇਤਫਾਕ ਪਏ
 ਸਭ ਐਸੇ ਜੈਸੇ ਬਿਜਲੀ ਕੜਕੇ । ਸੁਨਕੇ ਗਰਜ ਉਨ੍ਹਾਂਦੀ
 ਭਾਰੀ ਕਿਤਨਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਧੜਕੇ ॥ ੧੨ ॥ ਨੱਸ ਗਏ ਸਭ
 ਜਾਨਾਂ ਲੈਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਪੱਖੜ ਮੁਕਾਏ । ਭਰੇ ਪਿਆਲੇ ਤੁਰਤ
 ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਚਾਇ ਛੁਡਾਏ ॥ ਹੋਇ ਨਚਿੰਤ ਖਾਇ ਮਨ
 ਭਾਇ ਆਸਭ ਆਨੰਦ ਕਰਾਇਆ । ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਕੱਤਪਣੇਦਾ
 ਉਸੀ ਸਮਝ ਫਲ ਪਾਇਆ ॥ ੧੩ ॥ ਰਾਤਰ ਬਹਕੇ ਸਿੱਖਾਂਨੇ
 ਇਹ ਦੇਖੀ ਰਚਨਾ ਸਾਰੀ । ਉੱਠ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੇ ਅੱਗੇ ਸੱਭੋ
 ਚਾਇ ਪੁਕਾਰੀ ॥ ਕਹੀ ਗੁਰੂਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਕਹੋ ਤੁਸਾਂ
 ਕੜ ਜਾਤਾ । ਜਿਸਤੇ ਅਪਨੇ ਮਨਦੀ ਸਾਰੇ ਖੋਲੁਸਨਾਵੇ ਬਾਤਾ ॥
 ੧੪ ॥ ਸਿੱਖਾਂ ਕਹੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸੱਚੇ ਸਾਨੂੰ ਖਬਰ ਨ ਕੋਈ । ਕਿਆ
 ਜਾਣੇ ਤੈਂ ਲੀਲਾ ਅਪਨੀ ਕਿਹੜੇ ਢੰਗ ਪਰੋਈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਖੋਲ੍ਹ
 ਭੇਟ ਸਮਝਾਵੇ ਜੋਹੈ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ । ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਨਕਰ
 ਬਚੇ ਰਹਨ ਜਗ ਅੰਦਰ ਸਾਡੇ ਮੰਦਹਾ ॥ ੧੫ ॥ ਹੱਸਕੇ ਕਹੀ
 ਗੁਰੂਨੇ ਸਿੱਖੋ ਇਹ ਇਸਟਾਂਤ ਤੁਸਾਂਨੂੰ । ਪਰਗਟ ਸਨਮਖਕਰ
 ਦਿਖਲਾਇਆ ਪੁੱਛਿਆ ਜੋਇ ਆਸਾਂਨੂੰ ॥ ਦੇਖੋ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਦੇਗੇ
 ਕੁੱਤਿਆਂ ਚਾਇ ਗੁਵਾਏ । ਤਜਕੇ ਜਵੋਂ ਮਿਲਾਪ ਆਪਨਾ

ਆਪਸ ਮਾਹਿੰ ਲੜਾਏ ॥ ੧੯ ॥ ਤਾਂਤੇ ਤੁਮੀਂ ਯਾਦ ਇਹ ਰੱਖੋ
 ਮੈਂਭੀ ਤੁਮਰੇ ਤਾਈਂ । ਏਸ ਦੇਸਦੀ ਬਖਸੀ ਸਿੱਖੋ ਜਿਤਨੀਹੈ
 ਠੁਕਰਾਈ ॥ ਸੋ ਜੋ ਤੁਮੀਂ ਆਪਵਿੱਚ ਮਿਲਕੇ ਇਸਦੇ ਸੁਖਨੂੰ
 ਪਾਵੋ । ਜਗ ਵਿੱਚ ਦੁਸਮਨ ਡਰਨ ਤੁਸਾਂ ਥੋਂ ਅਪਨਾ ਤੇਜ਼
 ਵਧਾਵੇ ॥ ੨੦ ॥ ਅਰ ਜੇ ਆਪਸ ਅੰਦਰ ਲੜਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ
 ਨੂੰ ਮਾਰੋ । ਅਪਨੇ ਹੀ ਭਾਈਆਂਨੂੰ ਖੜਕੇ ਜੰਗ ਵਿਖੇ ਲਲ-
 ਕਾਰੋ ॥ ਏਸ ਨਿਆਮਤ ਦਿੱਤੀ ਦਾ ਜੇ ਕਦਰ ਨ ਕਰਹੋ ਭਾਈ ।
 ਰੱਖੋ ਯਾਦ ਹੋਵਸੀ ਸੋ ਗਤ ਜੋ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੇ ਪਾਈ ॥ ੨੧ ॥
 ਹੋਰ ਲੋਕ ਪਰਦੇਸੀ ਆਕੇ ਪਕੜ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਕੁਛਨ । ਕਿਤਨਿਆ
 ਦੇ ਸਿਰ ਵਾਂਗ ਬੱਕਰੇ ਤੇਗਾਂ ਸੋ ਫੜ ਵੱਢਨ ॥ ਸਭੋਂ ਕੁਛ ਹੱਥੋਂ
 ਖੋ ਬੈਠੋ ਹੋਇ ਨਿਮਾਣੇ ਹੌਲੇ । ਦੂਸਰਿਆਂ ਤੇ ਸਿਰ ਪਰ ਖਾਵੇ
 ਵਾਂਗ ਨਿਤਾਣਿਆਂ ਧੌਲੇ ॥ ੨੨ ॥ ਜੇਕਰ ਤੁਸਾਂ ਪਰੀਤ ਵਧਾਕੇ
 ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੰਗੇ । ਨੇਹੁ ਵਧਾਇਆ ਭਾਈਆਂ ਵਾਂਗੁਰ ਮਨ
 ਧਰਕੇ ਗੁਣ ਦੰਗੇ ॥ ਸੱਭੋਂ ਲੋਗ ਤੁਸਾਂਤੇ ਡਰਸਨ ਕੋਇਨ ਨੇੜੇ
 ਆਵੇ । ਨਹੀਂ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਜੇਹਾ ਜੋ ਤੁਧ ਆਨ
 ਭੁਲਾਵੇ ॥ ੨੩ ॥ ਏਹ ਨਸੀਹਤ ਉੜਕਦੀ ਮੈਂ ਆਪ ਤੁਸਾਂਨੂੰ
 ਆਖੀ । ਵਿੱਚ ਰਿਦੇ ਦੇ ਧਰੋ ਏਸ ਨੂੰ ਭੁਲੋ ਮੂਲ ਨ ਸਾਖੀ ॥
 ਭਾਰਤ ਭਾਰ ਉਤਾਰ ਸ਼ੀਸ ਦੇ ਮੈਂ ਹੌਲਾ ਕਰ ਲਿੱਤਾ । ਅਪਨਾ
 ਰੂਪ ਬਨਾਅਿੰ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਗ ਸਭ ਦਿੱਤਾ ॥
 “ਨੋਟ” ਕੜਾ ਸਿੱਖਾਂਨੇ ਇਸ ਸਾਖੀਪਰ ਅਮਲ ਕੀਤਾ? ॥ ੨੪ ॥

ਦੋਹਣਾ

ਰਾਜ ਨੀਤ ਉਪਦੇਸ ਦਾ ਫੇਰ ਸੁਨਾਇਆ ਹਾਲ। ਪਥ ਜਾ
ਪਾਲਨ ਜੋਗ ਜੋ ਸੁਣੀਏ ਨਾਲ ਖ਼ਜਾਲ ॥

ਵਾਰਤਕ

ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੀ ਉਪਦੇਸ ਕੀਤੇ ਕਿ ਜਦ
ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੇਸਦੇ ਰਾਜੇ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਹੋਸਾਵੋਗੇ ਤਾਂ ਉਸ
ਸਮੱਸਾ ਨਗਾਇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੁਸਾ ਪਾਲਨ ਵਲ ਖ਼ਜਾਲ ਰਖਨਾ
ਕਿਤੇ ਰਾਜਮਦ ਨਾਲ ਅੰਧੇ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰਕ ਸੁਖਾਂਦੇ ਭੋਗਨ
ਮਗਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾ ਪੈਜਾਨਾ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੁਖਾ ਬਗੁਲਾ
ਡੱਡੀ ਪੈਜਾਂਦਾਹੈ-ਜੋਰਾਜਾ ਅਪਨੇ ਰਾਜ ਰੂਪੀ ਬਾਗ ਦੀ ਰਾਖੀ
ਆਪਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਦ ਉਸਦੇ ਕੁਮੰਡੀ ਰੂਪੀ ਉਠ ਉਸਦੀ
ਪ੍ਰਜਾ ਰੂਪੀ ਵਾੜੀ ਨੂੰ ਜ਼ਹੁ ਮੁਲਤੇ ਉਖੇੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਨੇ
ਉਸ ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰਕ ਸੁਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ਦੇਖਕੇ ਰਣੀਯਤ ਨੂੰ
ਲੁੱਟਨੇ ਲਈ ਧਾਹਵੀ ਬਨਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸਤੇ ਪ੍ਰਜਾ ਦਾ ਧਨ
ਮਾਲ ਜ਼ਰ ਜ਼ੋਰੂ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕੁਛ ਉਨ੍ਹਾਂਦੇ ਕਾਬੂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਸੋ
ਲੈਕੇ ਹਜਮ ਕਰ ਜਾਂਦੇਹਨ ਜਿਸਪਰ ਉਸ ਰਾਜਾ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾ
ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਅਗੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਦੁੱਖੀਆਂ ਦਿਲਾਂਦੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਨਕੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦਾ ਕੋਪ
ਉਸ ਰਾਜਾ ਪਰ ਭੜਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਜੋ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਅਪਨੀ ਖਲਕਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਥੋਂ ਛੁਡਾਕੇ
ਕਿਸੇ ਹੋਰਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਹ ਕੁਮੰਡੀ ਅਪਨੇ

ਸਮੇਤਹੀ ਅਪਨੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਰਾਜ ਛਥੇ ਦਿੱਦੇਹਨ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ
 ਰਾਮਚੰਦਰ ਜੀਨੇ ਅਪਨੇ ਭਾਈ ਭਰਤ ਨੂੰ ਕੁਮਿਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ
 ਨਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਈ ਤੂੰ ਖੋਟੇ
 ਅਹਲਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨਨਾ ਹੋਜਾਈ ਕਿ ਖੋਟੇ ਮੰਤ੍ਰੀਆਂ
 ਤੇ ਰਾਜਦਾ ਨਾਮ ਹੋਜਾਂਦਾ ਹੈ ਯਥਾ ਕਥਿਤ (ਜੈਸੇ ਜਤੀ
 ਸੰਗਤੇ ਕੁਮਤੀ ਜਿਸੋਂ ਅਨੰਗਤੇ ਜਿਸੋਂ ਪਾਪ ਨੀਰ ਗੰਗਤੇ ਧਨ
 ਬਾਢਿਯੋਂ ਜੂਪਹਾਰਤੇ)। ਜਿਸੋਂ ਕੁਲ ਕੁਪੂਰ ਤੇ ਜਿਸੋਂ ਦਾਰਦ
 ਸਪੁਤਰੇ ਜਿਸੋਂ ਬਾਮਨ ਕੌਪੂਰ ਪਛੇ ਬਿਨਾ ਚਟ ਸਾਰਤੇ ॥
 ਵੇਖੋ ਬਿਨ ਖੇਤੀ ਜਿਵੇਂ ਸਾਵਨ ਮੈਂ ਰੇਤੀ ਔਰ ਬਾਤੋਂ ਕਹੋ
 ਕੇਤੀ ਜੈਸੇ ਤਾਰ ਲੋਭ ਧਾਰਤੇ। ਸਵਾਧਾਨ ਹੁਜੋ ਤਾਂਹਿ ਵੇਸਤੇ
 ਨਿਕਾਰ ਦੀਜੋ ਬੂਡ ਜੈਹੈ ਰਾਜ ਤੈਸੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੁਰਾਚਾ ਰਤੇ) ਪੁਨਃ—
 ਨੀਚ ਸੋਨ ਪ੍ਰੀਤ ਕੀਜੋ ਕੁਲ ਸੋਨ ਛਾਡਦੀਜੋ ਬੀਰ ਸੁਨ ਲੋਭ
 ਜਿਨ ਕੀਜੋ ਪਰਨੀਰਕੋ ॥ ਆਨਤੀਆ ਮਾਤ੍ਰ ਸੁਨ ਬਾਤ ਘਰ
 ਬਾਢੇ ਧਨ ਤਿਸੋਂ ਭਿੱਜੋ ਨੀਚੇ ਹੁਜੋ ਅੰਖਵੱਸਾ ਪਰ ਪੀਰਕੋ। ਬੈਰਨ
 ਕੋ ਸੂਰ ਕੂਰ ਮੰਤ੍ਰਨ ਕਾਰਦੀ ਜੋ ਪੀਯੋਨਾ ਅਪੈਯਾ ਦੁਖਪਰੇ
 ਹੁਜੋ ਧੀਰ ਕੋ ॥ ਦਾਨ ਪਰ ਹੁਡ ਸੋਨ ਦੂਤ ਬਸ ਹੁਜੋ ਭਾਈ
 ਭਰਤ ਸਪੂਰ ਕਹਿਯੋ ਕੀਜੋ ਰਘਬੀਰ ਕੋ” ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਮਦੇ
 ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾਨ ਲੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਖੋਟੇ ਮੰਤ੍ਰੀਆਂ ਪਰ
 ਰਾਜ ਕਾਜ ਦਾ ਨਿਰਭਰ ਅਰ ਸਰਾਬਾਅਦਿ ਨਾਲ ਪੀਤੀ ਅਤੇ
 ਬੇਇਨ ਸਾਫ਼ੀ ਆਦਿਕ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਰਾਜਦਾ ਬੇਵਾ ਛੁੱਬਕੇ ਖਾਰੇ
 ਸੁਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪੈਜਾਂਦਾ ਹੈ—ਜਿਸ ਰਾਜਾ ਦੀ ਪਰਜਾ ਦੁਖੀ ਹੈ ਸੋ

ਸਮਝ ਲੇਵੇ ਜੋ ਉਹ ਰਾਜਾ ਅੱਜਕੱਲ ਦਾ ਪਰਾਹੁਨਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪਰਜਾ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੁਖਨਾ ਦੇਨਾ ਜਿਸ ਪਰ ਇਹ ਕਬਨ ਕੀਤਾ ਯਥਾ (ਖਲਕ ਖਾਲਕ ਕੀ ਜਾਨ ਕੇ ਖਲਕ ਦੁਖਾਵੇਨਾ ਹਿੰਦਾ ਹੈ) ਖਲਕ ਦੁਖੇਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਖਾਲਕ ਕੋ ਪੇਤਾ ਹਿੰਦਾ ਹੈ)

ਇਸ ਬਚਨ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ॥

ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੇ ਸਾਡਾ ਪਾਯਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਏਹ ਕਬਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਨ, ਬਲ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਪਾਕੇ ਭੀ ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਰਹਿਨਾ ਜ਼ੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਂਕਿ ਸਭ ਧਨ ਮਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਬੱਦਲ ਦੀ ਛਾਇਆ ਵਾਗੂੰਚਲਾ ਇਵਾਨਹੈ ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗ੍ਰੀ ਨੂੰ ਪਾਕੇ ਕਿਤੇ ਅਸਮਰੱਥਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਦੁੱਖ ਨਾ ਦੇਨਾ ਸੱਗੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਪੁਰਖ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਨਾ ॥

ਫੇਰ ਅੰਤ ਦੀ ਕਾਰਰਵਾਈ ਅਥਚਲਾ ਨੱਗਰ ਵਿੱਚ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਸਭ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਸਣੇ ਰਿਤਾ ਪਰ ਜਾ ਵਿਰਾਜੇ ਨਾ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਪੱਤਲ ਦੀਵਾ ਸੱਬਰ ਕੀਤਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਨਾ ਅਸਤ, ਸਰਾਧਾ ਆਦਿਕ ਦੀ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਦੱਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਇਤਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ (ਆਗਜਾ ਭਈ ਅਕਾਲ ਕੀ ਤਬੀ ਚਲਾ ਜੋ ਪੰਥ । ਸਭ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਹੁਕਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ) ਇਸ ਵਿੱਚ ਏਹ ਸਾਡਾ ਕਬਨ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਏਹ

ਪੰਥ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੀ ਆਗਜਾ ਨਾਲ ਰਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ
 ਕਿਸੇ ਚਰਨ ਘਾਲੀਏ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾ ਬਣਾ ਬੈਠਣਾ ਜੋ ਪੈਰਾਂ ਦੀ
 ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਲਾ ਕਰੇ ਅਰ ਥਾਪੀਆਂ ਦੇਕੇ
 ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪਿੱਠਾਂ ਭੰਨੇ ਤੁਹਾਡਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਰ੍ਖ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੈ
 ਜੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਚਾਹੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਬਲਕਿ ਏਸ ਗੁਰਿ-
 ਆਈ ਤੇ ਡਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਤਾ
 ਕਿ ਅਜੇਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਇੱਕ ਆਪਣੀ ਮੀਰਾਸ ਸਮਝ ਲੈਂਦਾ
 ਹੋਵੇ, ਫੇਰ ਬਚਨ ਕੀਤਾ (ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਮਾਨੀਓ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰੂ
 ਕੀ ਦੇਹ)। ਜੋ ਮੌਕੋ ਮਿਲਿਐ ਚਹੈ ਖੋਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿੰਲੇਹ) ਐਥੇ
 ਭੀ ਸਾਰੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਏਹ ਆਖਿਆ
 ਕਿ ਜੋ ਕਾਰਰਵਾਈ ਕਰੋ ਸੋ ਪੰਜ ਮਿਲਕੇ ਕਰੋ ਕੱਲਾ ਕਰੇ
 ਤਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ, ਜਿਸਦਾ ਏਹੋ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ
 ਕੱਲਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਣਕੇ ਨਾ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ॥

(ਪ੍ਰਸਨ) ਕਜਾ ਸਿੰਘ ਇਸ ਬਚਨ ਪਰ ਪੱਕੇ ਰਹੇ?
 ਦੋਹਰਾ

ਯਾ ਬਿਧ ਦਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਿੱਧ ਮਨੋਰਥ ਕੀਨ
 ਰਚਾ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਜਗ ਸਭ ਬਿਧਿ ਜੋ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥
 ਚੈਪਈ

ਜਬਲੋਂ ਪੰਥ ਜਹੀ ਵਹੁ ਰੀਤੀ। ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੋ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ
 ਤਥਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਜਗਤ ਮਹਿੰਭਾਰੀ। ਰਹਾ ਨ ਸੌਕਾ ਕੋਇ ਸਹਾਰੀ
 ਆਪਸ ਮਹਿੰ ਸਭ ਹੋਤੇ ਭਾਈ। ਕਾਹੂ ਮਹਿੰ ਨਹਿੰ ਹੁਤੀ ਜੁਦਾਈ

ਵਡੇ ਵਡੇ ਜੋਥੇ ਬੇ ਪੂਰੇ । ਜੁੱਧ ਜੰਗ ਕੋ ਥੇ ਅਤਿ ਸੁਰੇ ।
 ਧਰਮਕਰਮਮੈਂ ਅਧਕਪਰੀਤੀ । ਮਨਮੈਂ ਨਹਿੰਵਹੁਧਰਤਅਨੀਤੀ
 ਕਹਤਯਾਲਸਾ ਅਪਣੇ ਤਾਣੀਂ । ਧਰਮਨ ਖੋਵਤ ਕਦੇ ਅਜਾਈ
 ਜਾਂਕੇ ਮਹਿੰ ਵ੍ਰੈਤ ਨਹਿੰ ਰੰਚਕ । ਡਰਤੇ ਰਹਿਤ ਜਾਂਹਿੰ ਤੇ ਬੰਚਕ
 ਸਭ ਇੱਕ ਗੁਰ ਕੇ ਪੂਤ ਸਦਾਵੈਂ । ਏਕ ਥਾਲ ਮੇਂ ਭੋਜਨ ਖਾਵੈਂ
 ਏਕ ਜਾਤ ਸਭ ਕੀ ਤਬ ਹੋਤੀ । ਬਣੇ ਰਹਿਤ ਸਭ ਹੀ ਇਕ ਗੋਤਮੀ
 ਔਰ ਮਤਨ ਮੈਂ ਕਰਤ ਨ ਮੇਲਾ । ਰਾਖਤ ਅਪਨਾ ਪੰਥ ਅਕੇਲਾ
 ਆਪਸ ਮਹਿੰ ਕਰਤੇ ਕੁੜਮਾਈ । ਹੁਤੇ ਧਰਮ ਕੇ ਸੋਚੇ ਭਾਈ
 ਸਿੰਘ ਬਿਨਾਂ ਲੜਕੀ ਕੋ ਦੱਨਾ । ਨਹੀਂ ਦੇਤ ਬੇਕਿਸੇ ਬਹੋਨਾ
 ਬੇਟੀ ਦੇਕਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਵੈਂ । ਐਸੇ ਗੁਰ ਕਾ ਪੰਥ ਵਧਾਵੈਂ
 ਕੁੜੀ ਨੜੀ ਮਾਰਕ ਕੇ ਕਰ ਕਾ । ਨੀਰ ਨਧੀਵਤ ਬੇਤਿਸਤਰਕਾ
 ਗੋਰ ਮੜੀ ਸਰਵਰ ਨਹਿੰ ਮਾਨੈਂ । ਪਾਹਨ ਪੂਜਾ ਕਬੀ ਨ ਜਾਨੈਂ
 ਵੇਰੇ ਘੇਰੇ ਕੋਇ ਨ ਜਾਨਤ । ਪੜ੍ਹੁਤ ਅਨੰਦ ਬਿਵਾਹ ਬਖਾਨਤ
 ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਪਿੰਡ ਨਹਿੰ ਦੀਵੇ । ਰਹਿਤ ਗੁਰੂ ਬਚਨੋਂ ਮਹਿੰ ਖੀਵੇ
 ਸਰਾਧਾਦਿਕ ਨਹਕਬਹੀਕਰਤੇ । ਰੀਥ ਪਾਠ ਕੋ ਗਹਿ ਮਹਿੰ ਧਰਤੇ
 ਸਿੰਘਨ ਕੋ ਪਰਸਾਦ ਛਕਾਵੈਂ । ਜੰਦੂ ਗਲ ਮਹਿੰ ਭੂਲ ਨ ਪਾਵੈਂ
 ਦੋਹਰਾ

ਜਤ ਸਤ ਹਠ ਤਪ ਮੈਂ ਬਲੀ ਪੰਚ ਕਕਾਰਨ ਮੰਗਾ
 ਧਰਮ ਵਿਮੁਖ ਨਹਿੰ ਹੋਵਤੇ ਮਨ ਮਹਿੰ ਭਾਵਤ ਜੰਗਾ
 ਚੈਪਈ

ਜਬਲੋਂ ਐਸੀ ਬੀ ਮਰਯਾਦਾ । ਨਹਿੰ ਰੰਚਕ ਥੋ ਭੋਜੇ ਵਿਵਾਦਾ

ਸਾਲ ਡੇਢ ਮੈ ਕੇ ਹੀ ਅੰਦਰ। ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਮਹਿੰ ਬਣ ਗਏ ਮੰਦਰ
 ਅਠਤਾਲੀ ਲਾਖ ਮਿੰਘ ਹੋ ਗਯੋ। ਚਾਰੋਂ ਦਿਸ਼ ਬਾਟਲਸਮ ਛੱਜੇ
 ਚਾਰਬਹਰਨਇਕਬਹਰਨਸਜਾਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਸਭ ਭਾਉਬਣਾਏ
 ਸਰਬ ਜਾਤਿ ਕੇ ਮਾਨਸ ਜੋਈ। ਨਿਜਮਤਤਸਾਗਸਿੰਘਵਹੁਹੋਈ
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਭੀਪਾਇ ਕਛਹਿਰੇ। ਬਣੇ ਸਿੰਘ ਗੁਰਕੇਵਹੁ ਗਹਿਰੇ
 ਤਗਾਗਦੀਨਅਪਣੇ ਤਤਕੌਲਾ। ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੀ ਲੀਨੀ ਢੌਲਾ
 ਚੜ੍ਹਤ ਜੰਗ ਕੋ ਹੋਇ ਇਕੱਠੇ। ਕਸੀ ਕੁਹਾੜੀ ਲੈਕਰ ਲੱਠੇ
 ਬਰਛੀ ਖਪਰੇ ਤੇਗ ਕਟਾਰੀ। ਤੁਪਕ ਤੀਰ ਲੈ ਤਬਰ ਸੁਭਾਰੀ
 ਜਾਇ ਪਰਤਦੁਰਜਨਪਰ ਐਜੇ। ਭੂਖੇ ਬਾਜ਼ ਮੁਰਗ ਪਰ ਜੈਸੇ
 ਲੂਟ ਕੂਟਕਰ ਲਗਾਵਤ ਜੋਈ। ਮਿਲਆਪਮਹਿੰਖਾਵਤਸੋਈ
 ਅਰਿਦਲਕੋਲੰਗਰ ਜਬ ਪਾਵੇ। ਕਰਦ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਭਖਾਵੈ
 ਛੂਤ ਛਾਤ ਕੀ ਰਸਮ ਨ ਕਰਤੇ। ਨਹਿੰ ਕਾਹੂੰ ਸੇ ਰੰਚਕ ਡਰਤੇ
 ਜੰਗ ਸਹਿਨਚੀ ਕੇ ਮਹਿੰ ਜੈਸੇ। ਕਰਕੇ ਸਿੰਘ ਲੜੇ ਯਸ ਕੈਸੇ
 ਹੁੰਤੇ ਸਹਿਨਚੀ ਏਕ ਪਠਾਨਾ। ਲੈ ਦਲ ਆਪਣੇ ਸੰਗ ਚਢਾਨਾ
 ਲੂਟ ਪੰਜਾਬ ਲੜੇਜਿਨ ਸਾਰਾ। ਸਨਮੁਖਮਵਾਪਕੜਕਰਮਾਰਾ
 ਖੱਤੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸਕਲ ਵਿਚਾਰੇ। ਭਾਗ ਭਾਗ ਕਰ ਧਮੇ ਪਹਾਰੇ
 ਲੈਨਿਜਸੁਤਾਪੁਨਹਿਸੁਤਨਾਰੀ। ਧਮੇ ਜਾਇਗਿਰਗੁਹਡਰਧਾਰੀ
 ਪੁਨ ਜੋ ਦੇਸ ਮਾਹਿੰ ਰਹਿ ਗਏ। ਸੋਇ ਹਵਾਲੇ ਤੁਰਕਨ ਭਏ
 ਕਟੇ ਸੀਸ ਪੁਨ ਢੌਸੀ ਦੀਨੇ। ਮਨ ਭਾਵਤ ਧਨ ਤਾਂਤੇ ਲੀਨੇ
 ਖੋਸ ਲਈ ਨਾਰੀ ਤਿਨ ਕੇਰੀ। ਬੇਟੀ ਬਹੂ ਗਹੀ ਬਿਨ ਦੇਰੀ

ਠਾਰਾ ਮੈਂ ਨਾਰੀ ਗਹਿ ਲੀਨੀ । *ਸਟਕੋਂ ਮੈਂ ਸਾਰੀ ਭਰ ਦੀਨੀ
 ਰੋਵਤ ਕਰਤ ਪਕਾਰ ਵਿਚਾਰੀ । ਹਹਾ ਧਰਮ ਕਤ ਗਜੋ ਮਰਾਰੀ
 ਐਮੇ ਦੁਖਤ ਰਿੱਦੇ ਤਿਨ ਕੇਰੇ । ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਨੇ ਜਬਕੋ ਹੇਰੇ
 ਤਬ ਸਿੰਘਨ ਨੇ ਨਾਹਿੰ ਸਹਾਰਾ । ਗਰਜ ਪਰੇ ਬਾਦਲ ਜਜੋਭਾਰਾ
 ਕਰ ਅਰਦਾਸ ਗੀਥ ਜੂ ਅੱਗੇ । ਮਗਰ ਸ਼ਹਨਰੀ ਕੇ ਤਬ ਭਾਗੀ
 ਫਾਟੇ ਕੁੜ੍ਹਤੇ ਅਤੇ ਕੱਛਹਿਰੇ । ਭੰਗ ਘੋਟਨੇ ਹਾਬ ਸੁਨਹਿਰੇ
 ਚੱਕਰ ਕਰਦਾਂ ਕੜੇ ਸਜਾਏ । ਟੁੱਟੇ ਫੁੱਟੇ ਸ਼ਸਤਰ ਲਾਏ
 ਕਿਤਨੇ ਹੁਤੇ ਸੁਚਾਲੇ ਤਾ ਮੈਂ । ਲਖ ਬਾਹਾਂ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤੇ ਜਾ ਮੈਂ
 ਕਈ ਪੰਜੱਖਾਂ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਰੇ । ਕਲਗਾ ਸਿੰਘ ਗਹੇ ਹਥਯਾਰੇ
 ਕਿਤਨੇ ਹਾਬ ਸਲੋਤਰ ਸੋਹੇ । ਕਈ ਗੰਡਾਂ ਲੈ ਮਨ ਮੋਹੇ
 ਕਈ ਕੁਹਾੜੇ ਛੁਰੇ ਕਟਾਰੇ । ਕਿਨ ਹੈਂ ਤੇਗੇ ਹਾਬ ਸੁਧਾਰੇ
 ਕਿਤਨੇ ਵਡੇ ਜੁਆਨ ਪ੍ਰਭੀਨਾ । ਧਰੀ ਬੰਦੂਕਾਂ ਸਹਿਤ ਸੰਗੀਨਾ
 ਕਿਤਨੇ ਬਰਛੇ ਤਰਛੇ ਲੀਏ । ਖੰਡੇ ਹਾਬ ਦੁਧਾਰੇ ਕੀਏ
 ਕਿਤਕ ਖਾਨ ਕੋ ਆਟਾ ਲੀਆ । ਕਿਨ ਸੱਤੂ ਕੋ ਭੌਜਨ ਕੀਆ
 ਕਿਨਹਿ ਮਕਈ ਭੁਨਾਏ ਛੋਲੇ । ਬੂਦੀ ਆਰ ਬਦਾਮ ਤਿਸ ਬੋਲੇ
 ਕਿਤਕਤੁਰੰਗਨ ਪਰ ਅਸਵਾਰੇ । ਪੈਰ ਪਿਆਦੇ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰੇ
 ਪਹੁੰਚੇ ਜਬ ਗੁਜਰਾਤ ਮੜਾਰੀ ਛੋਜ ਸਹਿਨਰੀ ਪਿਖੀ ਅਗਾਰੀ
 ਤੁਬੂ ਲਗੇ ਮਦਾਨੀ ਐਮੇ । ਕਾਤਿਕ ਕੇ ਬਾਦਲ ਛਿਤ ਜੈਮੇ
 ਸੰਧਯਾ ਸਮਯ ਆਇਤਬ ਗਯੋ । ਡੇਰਾ ਲਾਇ ਪਠਾਨਨ ਦਯੋ

*ਗੱਡਿਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ

ਘੋੜੇ ਬਾਂਧੇ ਖਾਵਤ ਦਾਨਾ । ਪਰਾ ਇਕੱਤਰ ਸਰਬ ਖੜਾਨਾ
 ਧਰੀ ਬੰਦੂਕਾਂ ਲਾਈ ਕਤਾਰੇ । ਇਤ ਉਤ ਟਹਲਤ ਖਾਨਵਿਚਾਰੇ
 ਧਰੀਦੇਗਤਿਨ ਸਬਜ਼ ਪੁਲਾਉ । ਕੋ ਜ਼ਰਦਾਤਿਨ ਮਾਹਿੰ ਪਕਾਊ
 ਅਨਿਕਪ੍ਰਕਾਰਬਨਾਵਤ ਖਾਣੇ । ਪਰਮਿਰਕਾਲ ਨ ਰੰਚਪਛਾਣੇ
 ਪੁਨ ਹਿੰਦੂ ਨਾਰੀ ਕੇ ਤਾਈਂ । ਹਾਸੀ ਕਰਤੇ ਬਕੇਂ ਅਜਾਈਂ
 ਆਪਸ ਮਹਿੰ ਸਭ ਬਾਂਟੇ ਪਾਵੈਂ । ਕਹਿਤ ਆਪਣੇ ਘਰੀਂ ਬਸਾਵੈਂ
 ਇਤਨੇ ਮਹਿੰ ਪਹੁੰਚੇਤਿਨ ਨੇਰੇ । ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਕੇ ਤਬ ਬਿਨ ਦੇਰੇ
 ਬੈਠੋਂ ਪਰ ਜਾ ਪਰੇ ਅਚਾਨਕ । ਤੋੜ ਦਏ ਸਿਰ ਜੈਸੇ ਸਾਨਕ
 ਤਿਨਹੀ ਕੇ ਗਹਿ ਕਰ ਹਥਯਾਰੇ । ਤਿਨਹੀ ਕੇ ਸਿਰ ਚਾਇਉਤਾਰੇ
 ਦੀਸੁਤਖਾਨਜ਼ਿਤ ਉਤੁਤੁਰਦੇ । ਸੋਈ ਲਿਟੇ ਧਰਾ ਹੁਇ ਮੁਰਦੇ
 ਪੜੀਬਿਜ਼ਜ਼ਹਿ ਕਹਿਰਖੁਦਾਈ । ਹੋਸ਼ ਸਹਿਨਚੀ ਸਕਲ ਭੁਲਾਈ
 ਭਾਗ ਗਾਯੋ ਲੈਕਰ ਨਿਜਪ੍ਰਾਨਾਂ । ਕਰਾ ਨ ਜਾਨੈ ਰੰਚ ਬਹਾਨਾਂ
 ਅੰਰ ਤਾਹਿੰ ਕੇ ਮੰਗੀ ਜੋਈ । ਨਿਜ ਨਿਜ ਦਿਸ ਕੋ ਭਾਗੇ ਸੋਈ
 ਕਰਾਮਦਾਨਸਕਲ ਜਬ ਖੱਲੀ । ਤਬ ਸਿੰਘਨਸਭਵਸਤ ਸਮੁਲੀ
 ਘੋੜੇ ਸਸਤਰ ਤੰਬੂ ਸਾਰੇ । ਤਿਨਹੀ ਕੇ ਗੱਡੋਂ ਪਰ ਡਾਰੇ
 ਪੁਨ ਵਹੁ ਨਾਰੀ ਜੇਤ ਵਿਚਾਰੀ । ਦੇ ਧੀਰਜ ਲੀਨੀ ਸੰਗ ਸਾਰੀ
 ਕਰਾ ਪਿਛਾਰੀ ਆਵਨ ਤਜਾਰਾ । ਭੁਖਾ ਭੁਜਾ ਕਟਕ ਤਬ ਸਾਰਾ
 ਕਹੋਂ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਕਜਾ ਕਰੀਏ । ਇਸੰਗਲ ਮਹਿੰਭੁਖੇਮਰੀਏ
 ਯਹਿ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ਸਿੰਘ ਭੁਜੰਗੀ । ਬਣੀ ਰਸੋਈ ਤੁਮਟੀ ਚੰਰੀ
 ਭਰੇ ਪੁਲਾਉ ਪਰੇ ਯਹਿ ਦੇਗੇ । ਛਕੇ ਖਾਲਸਾ ਯਾਕੋ ਬੇਗੇ
 ਕਿਤਕਨ ਕਹਾ ਤੁਰਕ ਕੋ ਖਾਨਾ । ਕੈਸੇ ਹਮ ਛਕ ਹੈਂਮਨਮਾਨਾ

ਯਹਸੁਨਕਰਮਿਘਨਯਹਿ ਕੀਣੇ । ਪੈਰਨ ਸੇ ਜੋੜੇ ਗਹਿ ਲੀਨੇ
ਮੈਂ ਮੈਂ ਧਰਾ ਦੇਗ ਸਿਰ ਮਾਹੀਂ । ਹਸਕਰਕਹਾਤੁਰਕਭਜਜਾਹੀਂ
ਤੁਰਕਪਨਾ ਜੂਤਨ ਸੇ ਮਾਰਾ । ਰਾਯੋਨਿਕਲ ਅਥਕਰੋਅਹਾਰਾ
ਯੌਂ ਕਹਿ ਕਰਦਿਭੇਟ ਸਭ ਕੀਨੀ । ਬਾਂਟ ਦੇਗ ਸਗਰੀ ਖਾਲੀਨੀ
ਲੈਕਰ ਮਾਲ ਗਏ ਨਿਜ ਢੇਰੇ । ਬਾਂਟ ਲੱਜੇ ਤਬ ਹੀ ਬਿਨ ਦੇਰੇ
ਸੋ ਨਾਰੀ ਜੋ ਹੁਤੀ ਵਿਚਾਰੀ । ਨਿਜਨਿਜਯਾਮ ਪੁਚਾਈ ਸਾਰੀ
ਯਹਿ ਮਿੰਘਨ ਕੇ ਹੋਤੇ ਕੌਮਾ । ਜਾਤੇ ਭਯੋ ਭਗਤ ਇਨਨੋਮਾ
ਪੁਨਅਹਿਮਦ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਮਾਰੀ। ਲੂਟ ਦੇਸ਼ ਜਬ ਫਿਰਾਪਿਛਾਰੀ
ਤਬ ਜੱਸਾ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਬਹੋਂਦਰ । ਪਰਾਜਾਇਤਾਪਰਜਿਮ ਬਾਦਰ
ਅਹਮਦਸਾਹ ਲੂਟ ਤਿਨਲੀਨਾ । ਪੰਜਾਬਦੇਸ ਤੇਬਾਹਰਕੀਨਾ
ਆਜਤਲਕਮੋਹਰ ਤਿਨਘਰਮੈਂ। ਰਾਜਤ ਹੈ ਦਫਤਰਕੇ ਦਰਮੈਂ
ਜਿਸਪਰਇਹਹੈਲਿਖੀਅਥਾਰਤ । ਅਹਮਦਕੋਬਲਕੀਨਾਗਾਰਤ
(ਸਿੱਕਹ ਜ਼ਦ ਦਰਜਹਾਂ ਬਫਜ਼ਲਿ ਅਕਾਲ)। ਮੁਲਕ ਅਹਿਮਦ
ਗਰਿੜਤ ਜੱਸਾ ਕਲਾਲ)

ਦੋਹਰਾ ॥

ਫਿਰ ਕਸੂਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਕਜਾ ਯਸ ਲੀਨਾ ਪੰਥ ।

ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਰਾਵੰਦੇ ਤਵਰੀਖਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ॥

ਚੌਪਈ ॥

ਇਸ ਦਾਭੀਕੁਛਹਾਲਸੁਨਾਵਾਂ । ਮਿੰਘਾਂਦੇਕਰਤਵਦਿਖਲਾਵਾਂ ॥
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਦਕੀ ਪਜਾਰੇ । ਕੈਮੇ ਭੇਜ ਵੰਤ ਬੇ ਸਾਰੇ ॥
ਨਾਮਕਸੂਰਸ਼ਹਰਜੋ ਭਾਰਾ । ਤਹਸੀਲਲਾਹੌਰਜ਼ਿਲੇਮੈਂਪਜਾਰਾ ॥

ਤੁਰਕਨ ਕੀ ਜਬ ਥੀ ਪਤਸ਼ਾਹੀ । ਹੁਤੇ ਪਠਾਨ ਤਹਾਂ ਬਦਰਾਹੀ ॥
 ਥਾਰਾਂ ਕਿਲੇ ਤਿਨੋਂ ਕੇ ਭਾਰੇ । ਆਪ ਆਪਨੇ ਹੁਤੇ ਸਵਾਰੇ ॥
 ਮਾਰ ਧਾੜ ਕਰ ਰਈਯਤ ਖਾਤੇ । ਦੇਖਤ ਰਾਹੀਂ ਪਕੜ ਮੁਕਾਤੇ ॥
 ਦਯਾ ਧਰਮ ਕਾਲੇਸ਼ਨ ਤਾਮੈਂ । ਮਾਰ ਧਾੜ ਰਹਤੀ ਸਦ ਜਾਮੈਂ
 ਏਕਦਿਵਸਾਇੱਕਬਿਪਵਿਚਾਰਾ । ਆਵਤਮਾਰਗ ਮਾਂਹਿਨਿਹਾਰਾ ॥
 ਸਾਬ ਤੁਹਿਕੀ ਲੜਕੀ ਜੁਆਨ । ਆਵਤ ਦੇਖੀ ਤਿਨੋਪਠਾਨ
 ਜਿਸਤੇ ਪਕਰ ਬ੍ਰਹਮਨ ਲੀਨਾ । ਹਵਾਲਾਤ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕੀਨਾ
 ਕਹਾ ਕਹੋ ਯਹ ਐਰਤ ਕੋ ਹੈ । ਸਾਚ ਬਤਾਵੇ ਹਮ ਕੋ ਜੋ ਹੈ
 ਜਿਸ ਪਰ ਹਾਬ ਜੋੜ ਤਿਨ ਗਾਈ । ਯਹ ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਹੈ ਭਾਈ
 ਇਸਕੇ ਸਾਹੁਰੜੇ ਘਰ ਜਾਕੇ । ਮੈਂਲਿਆਇਆ ਹੁੰਸਾਬਮਿਲਾਕੇ
 ਜਿਸਪਰ ਤਿਸਕੋ ਏਹ ਸੁਨਾਈ । ਅਥ ਯਹ ਨਾਰੇ ਹਮਾਰੀ ਭਾਈ
 ਸੁਨਤ ਬ੍ਰਹਮਣ ਰੋਇ ਪੁਕਾਰੀ । ਅਹੋ ਖਾਨ ਕਜਾ ਬਾਤ ਉਚਾਰੀ
 ਮੈਂ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕੁਲ ਕਾ ਹੂੰ ਖਾਨਾਂ । ਕਹਾਂ ਰਹੇ ਜਗ ਮੋਹਿ ਟਕਾਨਾਂ ॥
 ਰਸਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪਰ ਯਹ ਹਾਲ । ਕਰਨ ਲਗੇ ਹੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ॥
 ਤੁਹਿਕੀ ਲੜਕੀ ਮੇਰੀ ਦੀਜੈ । ਐਵੇਂ ਧਾਮ ਨ ਆਪ ਰਖੀਜੈ॥
 ਜਿਨ ਕੋ ਸੁਨਕਰ ਖਾਨਪੁਕਾਰਾ । ਹੈਕੋਈ ਈਹਾਂ ਪੁਰਖਹਮਾਰਾ ।
 ਮਾਰ ਮਾਰ ਇਸ ਬੰਮੁਨ ਤਾਈਂ । ਦੇਹੁ ਨਿਕਾਰਡਰੋਨਹਿੰ ਰਾਈ ।
 ਸੁਨਤ ਹੁਕਮ ਹਾਕਮ ਕਾ ਐਸਾ । ਕਰਾ ਕਾਮ ਨੌਕਰ ਨੇ ਤੈਸਾ ।
 ਧਰੇ ਖੂਬ ਦੰਡੇ ਸਿਰ ਤਾਂਕੈ । ਕਹਾ ਜਾਹੁ ਰੋਵੋ ਘਰ ਮਾਂਕੈ
 ਯਹਾਂ ਕੌਨ ਸੁਨਤਾ ਹੈ ਤੇਰੀ । ਨਿਕਲ ਜਾਹੁ ਘਰ ਤੇ ਬਿਨਦੇਰੀ
 ਖਾਇ ਮਾਰ ਅਰਲੜਕੀ ਖੋਕੇ । ਗਜੋ ਬ੍ਰਹਮਨ ਬਾਹਰ ਰੋਕੇ ॥

ਰੁਦਨ ਕਰਤਮਨ ਮਹਿ ਯਹਸੋਰੈ। ਬੁਡਮਰੋਂ ਕਹਿਜਲਮਹਿਲੋਚੈ
 ਕਹੋ ਸਰਨ ਕਾਂਕੀ ਮੈ ਜਾਉँ। ਜਾਪੈ ਅਪਨਾ ਬਦਲਾ ਪਾਊਂ
 ਧਰਤੀ ਵੇਹਾਲ ਦੇਤ ਨਹਿੰ ਮੋਹੀ। ਅਹੋ ਹਾਇ ਈਸੂਰ ਕੀ ਵੇਹਾਂ
 ਇਤ ਰੋਵਤ ਇਸ ਹਾਲ ਵਿਚਾਰ। ਆਇਗਈ ਕੁਛਚੀਤਮਸ਼ਾਰਾ
 ਪੰਬ ਖਾਲਸਾ ਗੁਰ ਕਾ ਪੂਰਾ। ਐਸੇ ਧਰਮ ਕਾਮ ਮਹਿ ਸੂਰਾ
 ਖਾਨ ਪਠਾਨ ਖਾਨ ਕੋ ਖੂਨੀ। ਸੂਰ ਬੀਰਦਾਜਿਨ ਮਹਿ ਦੂਨੀ।
 ਤਾਂਕੇ ਆਗੇ ਕਰੂੰ ਪੁਕਾਰਾ। ਸੁਨੇ ਭਲਾ ਜੇ ਹਾਲ ਹਮਾਰਾ
 ਯਹ ਮਨ ਸੋਚਲੋਚਯਹ ਲੀਨਾ। ਕੈ ਜਲ ਮਰੋ ਕਿ ਕਾਰਜਕੀਨਾ
 ਤਰਨਤਾਰਨਸਾਹਿਬਜੀਆਯਾ। ਸਿੰਘਨਕਾਤਿਨਦਰਸਨਪਾਯਾ
 ਤਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਸੂਰੇ। ਉੱਤਰੇ ਸੇ ਜੋਥੇ ਵਡ ਪੂਰੇ
 ਲਗਾਈ ਵਾਨਪ੍ਰਾਤਜਿਹਕਾਲਾ। ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਨਆਦਰਸਦਿਖਾਲਾ
 ਗਾਲ ਮਹਿ ਪਟਕਾ ਹਾਥ ਜੁਰਾਏ। ਰੋਵਤ ਨੈਨਨ ਨੀਰ ਠਰਾਏ
 ਕਹੇਤ ਜਗਤ ਮਹਿ ਤੇਜ ਤੁਮਾਰਾ। ਸਭਤੁਰਕਨਕੇ ਉਪਰਭਾਰਾ
 ਮੈਂ ਅਨਾਥ ਕੀ ਪਕੜੋ ਬਾਹਾਂ। ਕੈ ਜਲ ਕਰਤਨ ਅਗਨੀਦਾਹਾਂ
 ਸਰਨ ਭਲੋ ਇਸ ਜੀਵਨ ਹੀ ਤੇ। ਜਾਂਤੇ ਮੁਖਨਹਿਪਿਖਤਕਹੂੰਤੇ
 ਹਾਰ ਪਰਾ ਮੈਂ ਸਰਨ ਤਿਹਾਰੀ। ਲਾਜ ਰਾਖ ਅਬਲੇਹੁ ਹਮਾਰੀ
 ਜਿਸ ਪਰ ਆਤਰਦੇਖਵਿਚਾਰਾ। ਸਿੰਘਨਨੇ ਯਹ ਬਚਨ ਉਚਾਰਾ
 ਕਹੋ ਬਿਪਤੁਮਕਿਨਹੁਦੁਖਾਇਆ। ਜਾਂਤੇ ਪਾਸ ਹਮਾਰੇ ਆਇਆ
 ਖੋਲ੍ਹ ਬਾਤ ਸਭ ਕਹੋ ਅਗਾਰੀ। ਰਖਜਾ ਕਰੇ ਖਾਲਸਾ ਬਾਰੀ
 ਜਿਸ ਪਰ ਭਰ ਭਰ ਨੈਨ ਵਿਚਾਰੇ। ਖੋਲ੍ਹ ਭੇਤ ਸਮਝਾਏ ਸਾਰੇ
 ਅਹੋ ਖਾਲਸਾ ਦੀਨ ਉਧਾਰੀ। ਤੁਰਕਨ ਲੜਕੀ ਗਹੀਹਮਾਰੀ

ਬਿਨਅਪਰਾਧਜੁਲਮਕੇ ਸੰਗਾ । ਪਕੜਲਈ ਚਲਦੇਖਨਮੰਗਾ
 ਬੀਚ ਕਸੂਰ ਦੂਰ ਨਹਿ ਕੋਈ । ਕਜਾ ਜਾਨਾਂ ਤਿਸ ਕਜਾ ਗਤਹੋਈ
 ਜਿਸਕੋ ਪਕੜ ਧਾਮਰਖ ਲੀਨਾ । ਮੋਹ ਮਾਰ ਥਾਹਰ ਕਰਦੀਨਾ
 ਅਬ ਰਖਾਯਾ ਮੌਰੀ ਪ੍ਰਭ ਕੀਜੇ । ਤਿਸ ਤੇ ਸੁਤਾ ਮੋਹਿ ਅਥਲੀਜੇ
 ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਦੀ ਲਾਜ ਰਖਾਵੇ । ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪ੍ਰਤ ਸਦਾਵੇ
 ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਕਸ਼ਟ ਤਨ ਪਾਏ । ਹਿੰਦੂ ਜਾਨ ਅਨਾਥ ਬਚਾਈ
 ਤੁਮ ਤਿਸ ਗੁਰ ਕੇ ਪ੍ਰਤ ਪਯਾਰੇ । ਜਾਨ ਦਾਸ ਕਰੀਯੋ ਉਪਕਾਰੇ
 ਜਬਬੁਹਮਨਇਮਥਿਨਤੀਕੀਨੀ। ਸਿੰਘਨਧਰਸਭਕਾਨਸੁਲੀਨੀ
 ਗਾਜੇ ਸਿੰਘ ਤੁਥ ਕਹਿ ਜੈਕਾਰੇ । ਭਏ ਤਾਹਿ ਕੇ ਸੰਗ ਤਿਆਰੇ
 ਕਰ ਅਰਦਾਸਦੜ੍ਹੇ ਬਿਨ ਦੇਰੀ । ਹਾਨ ਲਾਭ ਰੰਚਕਨਹਿੰ ਹੇਰੀ
 ਏਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਵਡ ਸੁਰਾ । ਚੜ੍ਹਾ ਹੋਇ ਕਰ ਮਹਾਂ ਗੁਰੂਗਾ
 ਜਬਮਾਰਗਮਹਿੰਧੈਰਟਕਾਇਯੋ । ਅੰਗਰਸਿੰਘਯਹਤਬਸੁਨਪਾਇਯੋ
 ਆਇਮਿਲਤ ਮਾਰਗਮਹਿੰ ਐਸੇ । ਗੀਗਾ ਮਾਹਿੰ ਨਦੀ ਪੁਨ. ਜੈਸੇ
 ਇਤਨੇ ਦਲ ਹੋਇਓ ਬਡ ਭਾਰੀ । ਜਨਭਾਦਵ ਕੀ ਹੈਘਟਕਾਰੀ
 ਜਬ ਲੁਲਜਾਨੀ ਪਹੁੰਚੇ ਆਈ । ਤੁਥ ਯਹ ਸਿੰਘਨ ਬਾਤ ਬਨਾਈ
 ਬਾਰਾਂ ਕਿਲੇ ਕਸੂਰ ਬਸਾਏ । ਬਾਰਾਂ ਲਾਖ ਤੁਰਕ ਜਿਹ ਥਾਏ
 ਹਮ ਬਾਰਾਂ ਹਾਜਾਰ ਬਹਾਦਰ । ਕਿਉਂਕਰਤਿਨਕਾਕਰਹਿਨਰਾਦਰ
 ਜਿਸਪਰ ਚੜ੍ਹਤਸਿੰਘ ਸਰਦਾਰ । ਬੋਲ ਉਠਿਨੇ ਦੂਰੇ ਲੁਲਕਾਰ
 ਕਜਾ ਤੁਮ ਕਰਹੋ ਸੋਚ ਪਿਆਰੇ । ਫਤਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਹੈ ਜਗਸਾਰੇ
 ਹਾਰ ਜੀਤ ਕੀ ਸੰਕ ਨ ਕੀਜੇ । ਓਟ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਿਰ ਧਰ ਲੀਜੈ
 ਬਾਰਾਂ ਟੋਲੇ ਹੁਇ ਸਭ ਜਾਵੇ । ਬਾਰਾਂ ਹਾ ਕਿਲਾਅਨ ਪਰਧਾਵੈ

ਚਲੇ ਤੇਗ ਤੁਰਕਨ ਪਰ ਐਸੀ । ਗਿਰੇਨਾਗਪਰ ਬਿਜਲੀਜੈਸੀ
 ਤੇਗ ਧਨੀ ਤੁਮ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰੇ । ਕਹਾਂ ਖਾਨ ਵਹੁ ਰੰਕਵਿਚਾਰੇ
 ਮਿਖਰ ਦੁਪਹਰ ਜੇਠ ਕੋ ਮਾਸਾ । ਜਨ ਹੋਲੀ ਕੋ ਭੜੋ ਤੁਮਾਸਾ
 ਚਲੀ ਤੇਗ ਅਰ ਸਾਂਗ ਅਜੇਹੀ । ਬਾਕੀ ਮਨ ਕੀ ਹੋਸਨ ਰੇਹੀ
 ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਪਰ ਹੁਤੇ ਪਠਾਨਾ । ਸੋਏ ਬੈਠੇ ਖਾਵਤ ਖਾਨਾ
 ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਹੀ ਸਿਰ ਝਟਕਾਏ । ਪਾਨੀ ਬਹੁਰ ਨ ਮਾਂਗਨ ਪਾਏ
 ਨਾਰ ਬਾਲ ਅਰ ਬਿ੍ਧ ਬਚਾਇਯੋ । ਬਾਕੀ ਕੇਸ ਭਪਕ ਵੜਮੁਕਾਇਯੋ
 ਲਏ ਪ੍ਰਾਨ ਕੇਤਰ ਨੱਸ ਗਏ । ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਭੋਰਨ ਮਹਿੰ ਪਏ
 ਕਹਤ ਏਕ ਤੋਬਾ ਯਾ ਅੱਲ੍ਹਾ । ਕਹਾਂ ਪਰੋ ਯਹ ਆਥਰਬੱਲਾ
 ਪਹਲੇ ਫਤਹ ਨਗਰ ਕੋਕਿਨਾ । ਪਾਛੇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸੰਗਮੁ ਲੀਨਾ
 ਗਏ ਤਿਸੀ ਘਰਪਰਕਰਧਾਈ । ਜਹਾਂ ਹੁਤੀ ਲਰਕੀ ਅਟਕਾਈ
 ਦੇਖੀ ਤਬ ਇੱਕ ਬੀਚ ਚੁਬਾਰੇ । ਰਾਮ ਰਾਮ ਮੁਖ ਬੈਨ ਉਚਾਰੇ
 ਪੈਰ ਹਾਥ ਗਲ ਸੰਗਲ ਪਾਏ । ਬੈਠੀ ਆਪਨਾ ਧਰਮ ਬਚਾਏ
 ਤਬ ਸਿੰਘਨ ਕਰ ਲਏ ਕੁਹਾੜੇ । ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੇ ਤਾਕ ਉਖਾੜੇ
 ਲਈ ਨਕਾਲ ਅਨਾਥ ਵਿਚਾਰੀ । ਮਿਲੀ ਬਾਪ ਕੋ ਭੁਜਾਪਸਾਰੀ
 ਤਬ ਸਿੰਘਨ ਫਿਰ ਲੂਟ ਮਰਾਈ । ਮਨ ਭਾਵਤ ਮਠੜਾਈ ਖਾਈ
 ਔਰ ਮਾਲ ਧਨ ਤੁਰਕਨ ਕੇਰਾ । ਲੈਕਰ ਤੁਰੇ ਕੀਨ ਨਹਿੰਦੇਰਾ
 ਭਰ ਗਾਡੇ ਖੱਚਰ ਅਰ ਉਠਾ । ਸਨਮੁਖ ਅਜਾਕਰਾ ਫੜਪੂਠਾ
 ਫਤੇ ਗਜਾਇ ਚਾਇ ਮਨ ਧਰਕੇ । ਬੰਦਖਲਾਸ ਦਾਸਕੀਕਰਕੇ
 ਫਿਰ ਮੁੜ ਕਰ ਪਾਛੇ ਕੋਆਏਤਰਨ ਤਾਰਨ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਏ
 ਹੁਤੇ ਮਾਲ ਜੋ ਲੁਟਹਕੇਰਾ । ਬਾਂਟ ਦਯੋ ਤਬ ਹੀ ਬਿਨ ਵੇਰਾ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਾ ਭਾਗ ਸੁ ਜੇਤਾ । ਭੇਟ ਕਰਾ ਜਾਕਰ ਸਭ ਤੇਤਾ
ਅਰ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕੋ ਧਨ ਦੇਕੇ । ਤੋਰਦਈ ਲਰਕੀਤਬਪੇਕੇ
ਯਹ ਸਿੰਘਨ ਕੇ ਥੇ ਪੁਰਖਾਰਤ । ਜਾਨਤ ਸਗਲਜਾਂਹਿਕੋਭਾਰਤ
ਨਾਮਸੁਨੇਜਿਹਦੁਸ਼ਮਨ ਡਰਤੇ । ਸਨਮੁਖ ਵੇਖ ਮੌਤ ਬਿਨਮਰਤੇ
ਚੌਪਈ

ਪੁਨਹਿ ਜਲੰਧਰ ਜੰਗ ਮਝਾਰੀ । ਤੁਰਕਨ ਕੀ ਲੀਨੀ ਬਹੁਨਾਰੀ
ਸੋ ਸਿੰਘਨ ਆਨੰਦ ਪੜ੍ਹਾਏ । ਸਭਹਨ ਕੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਵਾਏ
ਯਹਿ ਸਿੰਘਨ ਕੇ ਥੇ ਤਬ ਕੌਮਾਂ । ਪਲਟ ਦੇਤ ਥੇਪਿਛਲਾਜਾਂਮਾਂ
ਅਹੋ ਸਮਾਂ ਵਹੁ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵਡ ਭਾਗੀ । ਸਿੰਘਹੁਤੇ ਗੁਰਮਤਅਨੁਰਾਗੀ
ਅਥ ਸੁਨੀਏ ਸਿੱਖੀ ਕਾ ਹੋਲ । ਛੋਡ ਧਰਮ ਪੈਗਈ ਕੁਚਾਲ
ਅਸਲੀ ਸਿੱਖੀ ਟੂਰ ਹਟਾਈ । ਅਥਨਕਲੀਕਰਜਗਤਦਿਖਾਈ
ਨਕਲੀ ਸੁਨ ਮਨ ਕੋਪ ਨਕੀਜੈ । ਭਲੇ ਸਬਤ ਮੋਹਿ ਤੇ ਲੀਜੈ
ਕਾਨ ਲਗਾਕਰ ਸੁਨੀਏ ਸਾਰੇ । ਨਕਲੀ ਸਿੱਖੀਲੱਖਜਨਪਯਾਰੇ
ਦੋਹਰਾ

ਨਕਲ ਕਰੰਤਾ ਭਾਂਡ ਜੋ ਖਰੀ ਮਚਾਵਤ ਧੂਮ
ਲੋਗਨ ਕੋ ਵਿਖਰਾਇਕੇ ਹੋਤ ਛੂਮ ਕਾ ਛੂਮ
ਵਾਰਤਕ

ਇਸ ਉੱਚਰਲੇ ਦੋਹਰੇ ਦਾ ਭਾਵ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖੀ
ਜੋ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ ਇਸ ਪਰ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ
ਪੈਥ ਦੇ ਪੜਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਰ
ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਆ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਏਹੋ ਸੁਧਦੇਸ਼

ਸੀ ਜੋ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਯਾ ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ ਏਹ ਸੋਡੇ ਮਿੱਧ ਭਾਈ ਨਕਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ? ਕਿਆ ਇਸ ਤੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣਗੇ ਯਾ ਏਹ ਕਾਰਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੱਚੇ ਧਰਮੀ ਕੇਹਿਲਾਉਣਗੇ?

ਵਿਚਾਰਕੇ ਦੇਖਨ ਤੇ ਏਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੰਡਲੋਕ ਜਦ ਨਕਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਦ ਓਹ ਸਾਹੂਕਾਰ ਆਦਿਕ ਦੇ ਸ੍ਰਾਂਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਓਹ ਓਹੋ ਜੇਹਾ ਰੂਪ ਬਣਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਪਰ ਓਹੋ ਜੇਹੀਆਂ ਪਗਝੀਆਂ ਧੋਤੀਆਂ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਟਿੱਕੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਵਹੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਕਲਮਾਂ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਰ ਉਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੱਪੜ ਵਿਛਾਕੇ ਤਕੀਏ ਲਗਾਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਸਮਝ ਪਰ ਅਪਣੇ ਨਾਮ ਜਾਤ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵਤਾ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਖਨ ਤੇ ਏਹੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏਹ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਦੇ ਖੱਤੀ ਸਾਹੂਕਾਰ ਹਨ ਪਰ ਜਦ ਨਕਲ ਕਰਕੇ ਹੱਟਦੇ ਹਨ ਤਦ ਓਹ ਓਹੋ ਛੂਮ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਸਨ ਬਣਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਹੂਕਾਰੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਛੱਡਕੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਅੱਲ੍ਹਾ ਖੈਰ, ਪੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੱਖਾਂ, ਜੋੜੀਆਂ ਸਲਾਮਤ, ਮੌਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਰਾਜਾ, ਖੈਰ ਹੋਵੀ, ਇਮਾਨ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਅਤੇ ਓਹ ਪਗਝੀਆਂ ਓਹ ਟਿੱਕੇ ਓਹ ਧੋਤੀਆਂ ਅਰ ਓਹ ਗੱਲ ਕਿਧਰੇ ਗੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅੰਤ ਨੂੰ ਓਹੋ ਪੀਰਾਂ ਦਿੱਤਾ, ਮਹੰਦਾ, ਬੱਲੰਦਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਰ ਜੇ ਕੋਈ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੌਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਦ ਓਹ ਝੱਟ ਪੱਟ ਆਖਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਦੇ ਮੰਗਤੇ ਮਿਰੋਸੀਂ ਹਾਂ” ॥

ਵੈਯਾ ਛੰਦ

ਏਹੋ ਨਕਲੀ ਹਾਲ ਪੰਥ ਦਾ ਹਮਕੋ ਨਜ਼ਰੀ ਆਵੈ
ਅੰਤਰ ਤੇ ਕੁਛ ਔਰ ਬਾਤ ਹੈ ਉਪਰ ਔਰ ਦਿਖਾਵੈ
ਉਪਰ ਨਾਮ ਸਿੰਘ ਇਨ ਟੇਰੇ ਕਰਮਾਨ ਸਿੰਘਨ ਕਰੇ
ਨਾਮ ਖਾਲਸਾ ਖਾਲਸ ਰੱਖਾ ਬਨੇ ਬੇਰੜੀ ਹੇਰੇ
ਸਰਬ ਜਾਤ ਕੇ ਮਾਨਸਮਿਲ ਜਥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਨੇ ਆਵੈ
ਥੰਜ ਸਿੰਘਮਿਲ ਤਬੀ ਭੁੜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਜਾਰ ਕਰਾਵੈ
ਮੈਂ ਪਾਂਚੋਂ ਗੁਰ ਦਸਮ ਰੂਪ ਹੈ ਭੇਦ ਨ ਜਾ ਮੈਂ ਰੰਚਾ
ਦੇਖਹੁ ਅਥ ਅਸਲੀ ਕੋ ਭਾਈ ਕਜਾ ਬਨ ਹੈ ਪਰਪੰਚਾ

(ਵਾਰਤਕ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣੇ ਵਾਲੇ ਪੰਜੇ
ਪਜਾਰੇ ਅਤੇ ਛਕਾਉਣੇ ਵਾਲਾ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਜਗਾ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਓਸ ਸਮਯ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੈ ਸੋ ਓਹੋ ਹੈ
ਜੋ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸੀ, ਜਦ ਸਨਮੁਖ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਕਿ “ਤੁਸੋਡਾ ਜਨਮ ਪਟਨੇ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਤੇ ਤੁਹੋਡੀਵਾਸੀ
ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਤ ਤੁਹੋਡੀ ਸੋਚੀ ਹੈ ਮਾਤਾ ਤੁਹੋਡੀ
ਸਾਹਿਬ ਦੇਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਤੁਹੋਡਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਮਿੰਘ ਜੀ ਹੈ”
ਇਤਨਾ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਕੇ ਫੇਰ ਪੁੱਛਿਆ ਭੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ

ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਓਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਅਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 ਕਿ ਸੱਡਾ ਜਨਮ ਪਟਣੇ ਸਾਹਿਬਦਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਵਾਸੀ, ਮਾਤਾ
 ਸਾਹਿਬ ਦੇਵਾਂ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਸੱਡਾ ਗਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਰ
 ਜਾਤ ਸੱਡੀ ਸੋਚੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਾਰੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਤਾਤਪਰਜ ਏਹ
 ਹੈ ਮੀ ਕਿ ਅੱਜ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਜਨਮ ਨੂਰ ਪੁਰੇ ਯਾ ਤੇਲੂ ਮਾਜਰੇ
 ਦਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅੱਜ ਤੇ ਪਟਣੇ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ,
 ਦੂਸਰਾ ਅੱਜ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਝਿੰਗੜਾਂ ਅਤੇ ਭੱਗੂ ਪੁਰੇ ਦੇ ਰਹਿਨ
 ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵੱਸਣ ਦਾ ਨਗਰ ਅਨੰਦਪੁਰ
 ਸਾਹਿਬ ਹੈ, ਤੀਸਰਾ ਅੱਜ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਈ ਕਰਮੋਂ, ਨਰੈਣੀ
 ਯਾ ਲਛਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਤੁਸੀਂ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵਾਂ
 ਜੀ ਦੇ ਪੁੜ੍ਹੇ, ਹੋਏ, ਚੌਬਾ ਅੱਜ ਤੇ ਤੁਸੱਡਾ ਪਿਤਾ ਘਸੀਟਾ
 ਸੇਵੂ ਅਤੇ ਧੈਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
 ਤੁਸੀਂ ਪਿਆਰੇ ਪੁੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹੋ, ਪੰਜਵਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਤਿ ਅੱਜ ਤੋਂ
 ਪਿਛਲੀ ਬੁਹਮਣ, ਖੱਤ੍ਰੀ, ਜੱਟ, ਕਲਾਲ, ਲੁਹਾਰ, ਤਖਾਣ,
 ਨਾਈ, ਛੀਬੇ, ਮਹਿਰੇ, ਲਬਾਣੇ, ਚੂਹੜੈ, ਚਮਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀ
 ਪਰੰਤੂ ਅੱਜ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚੀ ਕੁਲ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੋ ਇਸ ਵਾਸਤੇ
 ਤੁਸਾਡੀ ਜਾਤਿ ਸੋਚੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਤ ਦੱਸੀ
 ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੱਛ, ਕੜਾ, ਕ੍ਰਿਪਾਣ, ਕੇਸ, ਕੰਘਾ ਏਹ ਪੰਜੇ
 ਕੱਕੇ ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ, ਅਤੇ ਕੁੜੀ-ਮਾਰ, ਨੜੀ-ਮਾਰ, ਮੀਟੈ,
 ਸੰਮਦ, ਧੀਰਮੱਲੀਏ ਅਤੇ ਸਿਰ ਗੁੰਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣਾ
 ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖਤੇ ਭਿੰਨਕਿਸੇਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ, ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ

ਦਾ ਸਾਰਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਦਾ ਠੀਕ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ॥
ਦੇਖਾ ਛੰਦ

ਦੋਥੋਂ ਤੀਕਰ ਕਾਰਜ ਸਾਰਾ ਠੀਕ ਰਹਯੋ ਹੈ ਭਾਈ
ਪਿਛਲੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਪਿਤ ਮਾਤਾ ਕਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਛੁਡਾਈ
ਮਭ ਬਰਨੋਂ ਕੋ ਕੱਠਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੁਨ ਭੋਜਨ ਛਕਵਾਯੋ
ਸੋਚੀ ਬੰਸ ਪੂਤ ਗੁਰ ਕੇਰੇ ਪਲ ਮਹਿੰ ਕਰ ਦਿਖਰਾਯੋ
ਦੇਖਨਹਾਰੇ ਮਾਨਸ ਤਾਂਕੋ ਹੋਤ ਅਨੰਦ ਘਨੇਰੇ
ਕਹਿਤ ਪੰਥ ਇਨ ਧਰਯੋ ਖਾਲਸਾ ਤਜਕਰ ਅੰਰ ਬਖੇਰੇ
ਏਕ ਘੜੀ ਕੇ ਪੀਛੇ ਤਾਂਕਾ ਹਾਲ ਸੁਨੋ ਕਜਾ ਹੋਈ
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸਗਲੀ ਸਿੱਖਯਾ ਇਕਪਲ ਭੀਤਰਖੋਈ
ਕਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਬਦਲਕੇ ਰਬਸਤਰ ਬੈਠਗਏ ਮਿਲ ਸਾਰੇ
ਅੱਪੋ ਅਪਣੀ ਬਾਤ ਚਲਾਵੈਂ ਦੋਥੋਂ ਗੁਰ ਕੇ ਪਜਾਰੇ
ਭਈਨ ਕਰ ਲਈ ਵੁਹ ਸਗਲੇ ਧਿਦੇ ਜੋ ਗੁਰ ਹੁਤੇ ਛੁਡਾਏ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣੇ ਥੋਂ ਪਿਛੋਂ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ

ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਸੂ ਉੱਤਰ
ਚੋਪਈ

ਪਸੂ ਉੱਤਰ
ਕੌਣ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਭਾਈ। ਮੈਂ ਅਰੋਜਾ ਏਹ ਹੈ ਨਾਈ
ਤੇਰੀ ਮਿੰਘਾ ਕੀਹ ਹੈ ਜਾਤ। ਨਾਮਾਂ ਬੰਸੀ ਛੀਬਾ ਭ੍ਰਾਤ
ਤੇਰਾ ਦੁੱਧ ਕੌਣ ਹੈ ਪਜਾਰੇ। ਅਸੀਂ ਸਿੰਘ ਹਾਂ ਜੱਟ ਕਰਾਰੇ

ਤੇਰਾ ਜਨਮ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ : ਮੈਂ ਹਾਂ ਮਹਿਰਾ ਪਾਣੀ ਭਰਦਾ
 ਤੈਂ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਅਪਨਾ ਹਾਲ | ਆਹਲੂ ਵਾਲੇ ਅਸੀਂ ਕਲਾਲ
 ਤੂੰ ਭੀ ਅਪਨਾ ਗੋਤ ਬਖਾਨ | ਕਾਰੀਗਰ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਤਖਾਨ
 ਤੁਸਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰ ਵਾਸਾ ਲੀਆ | ਬ੍ਰਹਮਣ ਜਨਮ ਰੱਬਨੇਦੀਆ
 ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਤੇਰੇ ਘਰਦੇ | ਹੈਨ ਖੱਤਰੀ ਹੱਟੀ ਕਰਦੇ
 ਤੈਂ ਕਹੁ ਚੁਪਭਲੀ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ | ਜਾਤ ਸਾਇਣੀ ਆਪਾ ਲੀਤੀ
 ਤੂੰ ਭੀ ਕਹੁ ਆਪਨਾ ਅਲਸੇਟਾ | ਮੈਂ ਰੰਘਜ਼ੇਟਾ ਗੁਰ ਕਾ ਬੇਟਾ
 ਤੈਂ ਕਿਉਂ ਜੁਦੀ ਲਗਾਈ ਤਾਜ਼ੀ | ਰਵਦਾਸ ਭਗਤਦੀਹਾਂ ਮੈਂ ਵਾਜ਼ੀ
 ਤੈਂ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗੋਤ ਪਿਆਰੇ | ਮਾਈ ਪੋਤਰੇ ਹਾਂ ਸੁਨਿਆਰੇ
 ਕਹਿਦੇ ਝਬਦੇ ਤੂੰ ਭੀ ਕੁੱਝ | ਨਾਉਂ ਰਹਿਤੀਏ ਸਾਡਾ ਬੁੜ
 ਤੇਰੀ ਕੀ ਹੈ ਜਾਤ ਸਿਆਣੇ | ਬਚਿੜ੍ਹ ਸਿੰਘੀ ਏਸਿੰਘ ਲੁਥਾਣੇ
 ਤੁਸੀਂ ਬੈਠ ਕਿਉਂ ਰਹੇ ਇਕੱਲੇ | ਹਮ ਸਿੱਖਾ ਹੈਂ ਬਾਵੇ, ਭੱਲੇ
 ਕਹੋ ਆਪ ਭੀ ਕੋਈ ਬਾਤੀ | ਹਮ ਭੀ ਬਾਵੇ ਤੇਹੁਣ ਜਾਤੀ
 ਤੂੰ ਕਜਾ ਬੈਠਾ ਪਾਇ ਝੰਬੇਲਾ | ਬੇਦੀ ਬਾਵਾ ਸਮੜ ਸੁਹੇਲਾ
 ਕੌਣ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰਹਿਨੇ ਹਾਰਾ | ਭੱਗੂ ਪੁਰ ਹੈ ਨਗਰ ਹਮਾਰਾ
 ਮਾਈ ਤੇਰੀ ਦਾ ਕਜਾ ਨਾਉਂ | ਭਾਗੋ ਸਦੇ ਸਭ ਗਿਰਾਉਂ
 ਨਾਉਂ ਬਾਪ ਦਾ ਦੇਹੁ ਬਤਾਇ | ਸੇਫੂ ਤੈਨੂ ਕਹਿਆ ਸੁਨਾਇ
 ਦੇਹਰਾ—ਤਿਸੀ ਸਮਜ ਇਸਭਾਂਤਕੀ, ਬਾਤੇਂ ਕਰਤ ਬਨਾਇ
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਭ ਪਲ ਮੇਂ ਦੋ ਭੁਲਾਇ
 ਦੇਹਰਾ—ਆਯੋ ਅਸਲੀ ਸਿੰਘਇੱਕ ਬੋਲਯੋ ਮਨ ਧਰ ਰੋਸ
 ਹਾ ਧਿਕ ਐਸੀ ਬੁਧ ਕੋ ਲੇਤ ਸੀਸ ਪਰ ਦੋਸ

ਅਸਲੀ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਸੂ ਉੱਤਰ
ਚੌਪਈ

ਅਸਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸੂ ਨਕਲੀ ਦਾ ਉੱਤਰ
ਕਰੋ ਪਿਆਰੇ ਕਜਾ ਹੋ ਕਰਦੇ । ਬਨੇ ਸਿੰਘਹਾਂ ਗੁਰ ਕੇ ਘਰਦੇ ॥
ਕਜਾ ਤੁਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਪਿਆਰੇ । ਚੜ੍ਹੇ ਜਹਾੜ ਅੱਜ ਹਾਂ ਸਾਰੇ ॥
ਪੜ੍ਹਾ ਜਹਾੜ ਸ਼ ਘੰਮਨ ਘੇਰੇ । ਹੇ ਗੁਰ ਮਾਰੇ ਤੂੰ ਕਜਾ ਟੇਰੇ ॥
ਇਤਨਾ ਗੁੱਸਾ ਕਿੱਉਂ ਕਰਕੀਨਾ । ਤੈਂ ਜੋ ਬੁਰਾ ਬੋਲ ਕਹਿ ਦੀਨਾ॥
ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਵੁਹ ਸਾਰਾ ਭਾਈ । ਕਹੁ ਕੈਮੈ ਹੈ ਸਗਲ ਸੁਨਾਈ॥
ਵੈਹਰਾ—ਲਗੇ ਕਹਿਨ ਤਬ ਸਿੱਖ ਵੁਹ ਸਾਚੇ ਬੈਨ ਨਮੰਗ ।

ਅਹੋ ਨਿਧੀ ਕੋ ਪਾਇਕੇ ਬਨ ਬੈਠੇ ਹੋ ਰੰਕ ॥
ਚੌਪਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਸਭ ਸੋਢੀ ਹੋਏ । ਪਿਛਲੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਸਭ ਖੋਏ ॥
ਤੁਮ ਤੋ ਥੇ ਸੋਢੀ ਨਿਰਸੰਕਾ । ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸੁਤ ਬਰ ਬੰਕਾ ॥
ਪਰ ਅਥ ਅੌਰ ਅੌਰ ਬਨ ਬੈਠੇ । ਮੌਰੇ ਸਾਥ ਬੋਲ ਹੋ ਅੈਠੇ ॥
ਕਹੋ ਕਹਾਂ ਵੁਹ ਸੀਖ ਭੁਲਾਈ । ਅੰਮ੍ਰਿਤਛਕਤੇ ਜੋਇ ਸਿਖਾਈ

ਦ੍ਰੈਸਾ ਛੰਦ

ਔਰੇ ਔਰੇ ਜਾਤ ਠਰਾਈ ਔਰੇ ਗੋਤਬਨਾਏ ।
ਐਰ ਐਰਸੋ ਮਾਤ ਬਤਾਵੈਂ ਐਰੇ ਪਿਤਾ ਠਹਿਰਾਏ ॥
ਸਾਹਿਬਦੇਵਾਂ ਦਸਮਗੁਰੂ ਤੇਪਲ ਮਹਿੰ ਕੀਨ ਕਨਾਰਾ ।
ਸੋਢ-ਬੰਸ ਕੋ ਤਜਕਰ ਮੂੜ੍ਹੇ ਗਿਰੇਜਾਇਤਿਸਗਾਰਾ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ ਦਾ ਉੱਤਰ

ਚੈਪਈ

ਹੈ ਸਿੱਖਾ ਤੋਂ ਠੀਕ ਬਤਾਈ । ਪਰ ਅਸਲੀ ਨਹਿੰ ਬਨੈ ਛਪਾਈ ॥
 ਵੱਡਾ ਅਸੱਡਾ ਭਾਈ ਚਾਰਾ । ਗੁਮੈ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਸਾਰਾ ॥
 ਜੋ ਸਿੱਖੀ ਪਰਨਿਸ਼ਚਾ ਕਰੀਏ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀ ਮਰਯਾਦਾ ਧਰੀਏ ॥
 ਸਭ ਪਰਵਾਰ ਛੱਡ ਹਮ ਜਾਉ । ਨਾ ਸਾਡੇ ਘਰ ਪੀਉ ਖਾਉ ॥
 ਸਿੱਖੀ ਰਹਿਤ ਕਠਨ ਹੈ ਭਾਈ । ਸਾਥੋਂ ਜਾਂਦੀ ਨਹਿੰ ਕੁਮਾਈ ॥
 ਪਿਛਲੀ ਜਾਤੋਂ ਕਰੇਂ ਕਨਾਰੇ । ਲੜਕੇ ਲੜਕੀ ਰਹੋ ਕੁਆਰੇ ॥
 ਦਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਲੈਨ ਨ ਆਉ । ਭਾਂਡਾ ਸਾਡਾ ਤੁਰਤ ਛਿਕਾਉ ॥
 ਸਾਰਾ ਕੁਨਬਾ ਸਾਨੂੰ ਜੱਭੂ । ਫਿਰ ਇਸ ਸਿੱਖੀ ਤੇ ਕਜਾ ਲੱਭੂ ॥
 ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਗੇ ਹਾਂ ਭਾਈ । ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਜੋ ਚਲਦੀ ਆਈ ॥

(ਵਾਰਤਕ)

ਇਸ ਬਾਤ ਚੀਤ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਾਬਤ ਹੋਗਿਆ ਜੋ ਸੋਫਬੰਸ
 ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਨਕਲੀ ਸਨ ਅਤੇ ਅਰੋਜ ਬੰਸ
 ਪਿਤਾ, ਪੂਰੀ, ਮਾਤਾ ਸੋਚੋ ਏਹ ਅਸਲੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਦਾ
 ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀ ਮਾਂ ਬਾਪ ਅਤੇ ਜਾਤ ਛਿਪਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ
 ਕਿਉਂ ਜੋ ਜਾਤ ਦਾ ਛਿਪਾਉਣਾ ਦੋਸ਼ ਹੀਦਾ ਹੈ ॥

ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਚੰਭੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਕੇ
 ਸੋਫ ਬੰਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਕੌਈ ਪਰਤਾਵੇ ਦੇ
 ਤੌਰ ਪਰ ਅੱਖੇ ਕਿ ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਨੰਦ ਹੋ ਤਦ ਓਹ

ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਕੇ ਉੱਤਰ ਦੇਂਦਾਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਭੁੱਲਦੇ
ਹੋ ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਾਈ ਯਾ ਜੱਟ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਯਾ ਆਖੇਗਾ ਸਿੱਖ-
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਬੋਲ ਅਸੀਂ ਬੇਦੀ ਯਾ ਤੇਹਣ ਭੱਲੇ ਸਾਹਿਬ-
ਜਾਦੇ ਹਾਂ, ਦੇਖੋ ਆਜੇ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਉਸਨੂੰ
ਹੁਣੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਕੇ ਸੋਢੀ ਬਨਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ
ਸਭ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਅਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ
ਸੋਢੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪੈਰ ਪੱਚ ਹੀ ਸਭ ਦੇ ਸਾਮ੍ਰਾਣੇ ਆਖਦਾ ਹੈ
ਕਿ ਮੈਂ ਸੋਢੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ॥

ਪ੍ਰਸੂ-ਨਕਲੀ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੱਸੋ ਜੋ ਏਹ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖੀ
ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਤਜਾਰ ਕਰਕੇ ਜਪਜੀ, ਜਾਪਜੀ, ਮੈਥੇ, ਅਠੰਦ ਪੜ੍ਹਕੇ
ਛਕਾਇਆ ਸੀ ਅਰ ਆਖਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਸਿੰਘ ਜਹਾਜ਼
ਚਕਿਤਿਆਹੈ ਉਸ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚਕ ਜਾਹਪ੍ਰਸਾਦਭੀ ਵਰਤਾਇਕੇਛਕਜਾ
ਸੀ ਅਰ ਸੋਵੇ-ਬੰਸ ਹੋਇਆਸੀ ਸੋਹਨ ਉਰਲੇ ਕਨਾਰੇ ਪਰ ਹੀ
ਨਾਮਾਂ ਬੰਸੀ, ਕਬੀਰ ਬੰਸੀ, ਸੈਨ-ਬੰਸੀ ਬਣਿਆਂ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੋਦਾ ਰਵਿਦਾਸ ਭਗਤਦੀ ਵਾਜੀ ਬਨਥੈਠਾਹੈ?

ਕਿਉਂ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੱਸੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕਿ ਓਹ ਜਹਾਜ਼ ਕਿਸ
ਤੁਝਾਨ ਨਾਲ ਉੱਡ-ਗਯਾ ਅਤੇ ਬਿਚਾਰਾ ਸਿੱਖ ਉਰਾਰ ਹੀ
ਖਰਚ ਬੰਨ੍ਹੀ ਬੈਠਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ?

ਜੇ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲਾਲ ਕਰਾਰਾ ਦਿਲ ਕਰਕੇ ਆਖ ਭੀ
ਦੇਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਸੋਢੀ ਹਾਂ ਤਦ ਉਸਦੇ ਅੱਖਣ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਹੀਂ:

ਮੰਨਦੇ ਆਤੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਖੋ ਯਾਰੋ ਭੂੰਫੀ ਮਹਿਰੇਦਾ
 ਪੱਤ੍ਰ ਜਿਸਦਾ ਨਾਉਂ ਡੋਗਰ ਹੈ ਓਹ ਅਪਨੀ ਜ਼ਾਤ ਵਟਾਉਂਦਾ ਹੈ
 ਭੁੰਠ ਝੋਕਦਾ ਝੋਕਦਾ ਅੱਜ ਸੋਫੀ ਬਣ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ
 ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਬੈਠ ਭੜ੍ਹਏ ਦਾ ਭੜ੍ਹਾ ਜਾਤਿ ਨਹੀਂ
 ਵਟਾਈਦੀ” ਅਰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲਕੇ ਮਖੌਲ ਕਰਦੇ ਹਨ
 ਕਿ ਦੇਖੋ ਯਾਰੋ “ਜ਼ਾਤ ਦੀ ਕੋੜ੍ਹਕਿਰਲੀ ਸਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਜੱਫੇ”
 ਜੀਉਰਾਂ ਦਾ ਮੰਡਾ ਅੱਜ ਸੋਫੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਭਾਈ ਕਲਜੁਗ ਦਾ
 ਪ੍ਰਭਾਉ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਹੈ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
 ਆਪਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਬਣਦਾ ਫਿਰੇ ਧਰਮ ਅੱਜ ਕੱਲ ਕਿਧਰੇ
 ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸ਼ੁੱਕਰ ਵਰਣ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ॥

ਇਸ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੜਾ ਦਾ ਕਾਯਮ ਕਰਨਾ

ਜੇਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਪੰਜ ਆਨੇ ਦੇ ਪੈਸ਼ਯਾਂ
 ਦਾ ਲਾਲਚ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
 ਕਿ ਤੂੰ ਸੋਫੀ ਹੈਂ ਤਦ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਇਸ ਝੂਠ ਬੋਲਣ
 ਦੀ ਸੜਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਸਭਦੇ ਸਾਮ੍ਰਾਣੇ ਬੋਲਜਾ ਹੈ ਜਿਸਤੇ
 ਫੇਰ ਮੁੜਕੇ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤਿ ਅਜੇਹਾ ਝੂਠਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾਕਰੇ
 ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਸਨੂੰ ਏਹ ਸਮਝਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਏਹ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਿਆ ਕਰੇ ਕਿ ਬੋਲ
 ਲਾਲਾ ਰਾਮ ਰਾਮ, ਬੋਲ ਭੈਰੋਂ, ਹੋਠਾਂ ਦੇਖ, ਸਾਮ੍ਰਾਣੇ ਨਾ ਝਾਕ
 ਆਖ ਜਨਮ ਰੰਗਪੁਰ ਖੇੜੇ, ਵਾਸੀ ਗੁੜਰਾਂਵਾਲਾ, ਸਾਇਣੀਬੰਸ
 ਥਾਪ ਬੋਘਾ, ਮਾਈ ਮੇਛੇ, ਅਤੇ ਚੂੜੇ, ਚੁਮਾਰ, ਸਾਂਹਸੀ,

ਗੀਧੀਲੇ ਅਤੇ ਕੋਹੜੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਵਰਤਨਾ, ਗੁੱਗਾ,
 ਮੀਰਾਂ, ਜਿੰਨ, ਭੂਤ, ਭੈਰੋਂ, ਕਾਲੀ ਦਾ ਪੂਜਨ ਕਰਨਾ, ਸਖੀ ਸਰਵਰ
 ਦਾ ਰੋਟ ਦੇਨਾ ਅਤੇ ਭਰਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ੇਖ ਆਖਕੇ ਉਸਦੇ ਗੋਡੀਂ
 ਹੱਥ ਲਾਉਣਾ, ਸਾਕ ਨਾਚਾ ਅਤਿਕ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਕਰਨੋਂ
 ਨਾ ਛਰੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਕੇਸਾਂ ਧਾਰੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਹਜ ਧਾਰੀਹੁੰਦੇ
 ਹਨ ਸੋਜਿਸ ਨਾਲ ਧਾਰੀ ੨ ਮਿਲ ਜਾਏ ਉਸਨਾਲ ਸ੍ਰਬਧ ਹੋ
 ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਥੇ ਭਾਗ ਤਿਆਗ ਲੱਖਨਾ ਕਰ ਲੈਨੀ ਜੈਸੀ
 ਵੇਦਾਂਤੀਕਰਦੇ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਖਜਾਲ ਛੱਡ
 ਦੇਈਂ ਅਤੇ ਉਹ ਅਪਨੇ ਰੋਡੇ ਪਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਤਿਆਗ ਦੇਵੇ
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਤੇ ਜਦਾ ਜੋ “ਧਾਰੀ” ਪਨਹੈ ਸੋ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਦੋਨਾਂ
 ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਸੋ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਣਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼
 ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਾਦਰੀ ਤੇ ਤਾਂ ਨਿਕਲਨਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ
 ਸਿੱਖੀ ਭਾਵੇਂ ਘਟ ਜਾਏ ॥

ਦੁਸਰਾ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਨੜੀਮਾਰ ਨਾਲ
 ਵਰਤਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੋ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਇਸ
 ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਨ ਲਈ ਨੜੀਮਾਰ ਦੀ ਜਗਾ ਚੁਰਟਮਾਰ
 ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਵਰਤ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਚੁਰਟਮਾਰ
 ਨਾਲੋਂ ਵਰਤਨੋਂ ਕਿਤੇਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਹੋਰ ਨੌਗੁਰਾਅਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ
 ਨਾਲ ਭੀ ਕੁਝ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਨਾ ਅਤੇ ਵਸਮ ਦੀ ਰੀਤੀ ਕਠਨ ਹੈ
 ਤੂੰ ਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇਂਗਾ ਜੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਏਹ ਸੌਖੀ
 ਮਰਯਾਦਾ ਧਾਰੀ ਜੋ ਅੱਗੇ ਵੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ॥

ਪੰਜ ਕੱਕੇ ਏਹ ਰੱਖਿੰ ਪਹਿਲਾ ਕੱਕਾ ਕੋਠਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਵੱਸਕੇ ਆਰਾਮ ਪਾਏਂ, ਦੂਜਾ ਕੁੱਤਾ ਜੋ ਉਸ ਪਹਿਲੇ ਦੀ ਰਾਖੀ
ਕਰੇ, ਤੀਜਾ ਕੱਪੜਾ ਜੋ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸਰਦੀ ਤੇ ਬਚਾਏ ਅਤੇ ਨੰਗ
ਕੱਜੇ, ਚੌਥਾ ਕਟੋਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੂਰੀ ਮੱਝ ਦਾ ਦੁੱਧ ਯਾਂ ਠੰਡਾ
ਪਾਣੀ ਪੀਵੇਂ, ਪੰਜਵਾਂ ਕਿਰਤ ਕਿਰਸਾਣੀ ਜਿਸਦੇ ਰੱਖਨੇ ਤੇ
ਖਾਣ ਜੋਗੇ ਵਾਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ, ਬੇਦਰੀ ਬੁਲਾ ਅਤੇ
ਘਰ ਨੂੰ ਜਾਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮਿਲਦਾ ਰਹੀਂ ਭੁਲਾ ਨਾ ਬੈਠੀ ॥

ਦੇਖੋ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਤੇ ਮਿੱਖੀ ਨੂੰ ਕੇਹਾ ਭਾਗ ਲੱਗੇਗਾ ਜੋ
ਕੌੜੀ ਵੇਲ ਵਾਂਗੁਰ ਵਧੇਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਠਨ ਭੀ ਪ੍ਰਤੀਤ
ਨਾ ਹੋਵੇਗੀ ॥

ਦੂਸਰਾ ਜੇਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਅਪਨੇ ਸੱਚੇ
ਦਿਲ ਨਾਲ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਹੀ ਸੋਢੀ ਬਨਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਦਸਮ
ਗੁਰੂ ਜੀਦੀ ਰੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਛਕਨੇਵਾਲਾਬਾਹਰ ਆਕੇਖੁਦ ਮੁੱਕਰ
ਬੈਠਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸੋਫ-ਬੰਸ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਤਦਾਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਨ ਵਾਲੇ
ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਓਹ ਡੰਡ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ
ਤਾਜ਼ੀਰਾਤ ਹਿੰਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਤ ਦੇ ਵਾਤਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫੇਰ ਅਜੇਹਾ ਕੰਮ ਨਾਕਰੇ ॥
ਦੋਹਰਾ--ਹੋਸੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇੱਕ, ਸੁਨੋ ਮੀਤ ਮਨ ਲਾਇ ।

ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਖਲਕ ਮੰਭੰਬਲ ਭੂਮੇ ਖਾਇ ॥
ਦੋਹਰਾ--ਏਕ ਦੀਨ ਇਨਕਾਨਹੀਂ, ਨਹਿ ਪੁਨ ਏਕ ਈਮਾਨ ।
ਕੋਈ ਪੂਜਤ ਮਜ਼ੀ ਮਟ, ਵਾਚਤ ਕੋਈ ਪੁਰਾਨ ॥

(ਵਾਰਤਕ)

ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਰਿਆਂ ਦਾ ਭਾਵ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਮੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੇਹਾ
 ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਧੁਕੇ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਜੇਹਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪੰਥ ਯਾ
 ਛਿਰਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਅਤੇ
 ਇੱਕ ਮਜ਼ਹਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦਸ ਭੈਰੋਂ ਜਤੀ ਦੇ ਚੇਲੇ ਅਤੇ ਪੰਦ੍ਰਾਂ
 ਸਥੀ ਸਰਵਰੀਏ ਅਰ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਗੋਰਾਂ ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਪਰ ਸਿਰ
 ਝੁਕਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰਾਨ ਪੜ੍ਹਦਾ
 ਹੈ ਕੋਈ ਪੁਰਾਨ ਵਾਚਦਾ ਹੈ ਜਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਯਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਿਣ
 ਵਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਓਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ
 ਅਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਏਹ ਭੀ ਮੰਸਾਰ-ਸੌਗਰੇ ਵਿੱਚ
 ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਕੋਈ ਕਿਧਰੇ ਆਸ ਲਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ
 ਵਿੱਚੋਂ ਅਜੇਹਾ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੜਾਰਾ ਪੱਕਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੇਗਾ
 ਜਿਸਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਕੇਵਲ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦੀ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਗੁਰੂ
 ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਤਨੇ ਪਰ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਹੈ
 ਨਕਲੀ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਰ ਘਰਜਪੁਣਾਦੇਖੋ ਜੋ
 ਕੇਹਾ ਹੋਗੀ ਦੇ ਜੋਗ ਹੈ, ਅੱਵਲਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੋਗ ਭਾਵੇਂ
 ਓਹ ਮੂਰਖ ਹੋਨ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਹੋਨ ਸਾਰੇ ਅਪਨੇ ਦੀਨ
 ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੇ ਪੱਕੇ ਹੀਦੇ ਹਨ ਜੇਹਾ ਮਜ਼ੀਠ ਦਾ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
 ਜਿਸਤੋਂ ਓਹ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਭਲਾ ਜੇ
 ਕੋਈ ਭੁੱਲਿਆ ਵਿਸਤਿਆ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ
 ਦੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਦੇਖ ਸੁਣਕੇ ਇਸ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅੰਗੀਕਾਰ ਭੀ

ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਕੇ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਿੰਘ ਬਣ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੋਫ਼-ਬੰਸ ਅਤੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਜਾਰਾ
ਪੱਤ੍ਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਿਆਲ
ਹੋਕੇ ਏਹ ਖਤਾਬ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਅੱਜ ਤੋਂ
ਏਹ ਮਹੰਮਦੀ ਸਿੰਘ ਹੈ,, ਸੋਕ ਮਹਾਂ ਸੋਕ ! ਦੇਖੋ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ
ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਾਂ ਛਕਜਾਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਕਲਗੀ ਧਰ
ਦਾ ਅਤੇ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਓਹ ਸਿੰਘ
ਹੋਇਆ ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ॥

ਤੋਹਰਾ--ਯੰਨ ਮਹੰਮਦ ਤੇਗ ਹੈ, ਯੰਨ ਦੀਨ ਪਰਤਾਪ ।

ਜਾਂਤੇ ਤੇਰੇ ਮਤ ਵਿਖੇ, ਫਸਾ ਰਹਿਤ ਨਰ ਆਪ ॥
ਕੇਹੀ ਅੰਧੇਰ ਦੀ ਬਾਤ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਰੀਤੀ ਕਰਕੇ
ਭੀ ਓਹ ਮਹੰਮਦੀ ਸਦਾਇਆ, ਕਜਾ ਜਦ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਯਾ ਸਿੱਖ
ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਕੇ ਨਥੀ ਦਾ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਦ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਭੀ ਏਹੋ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਏਹ ਰਾਮ-ਚੰਦ੍ਰੀਆ ਮਸਲਮਾਨ ਹੈ,
ਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ-ਦੱਸੀਆ ਦੀਨਦਾਰ ਹੋਯਾ, ਗੋਬਿੰਦ-ਸਿੰਘੀਆ
ਮੌਲਵੀ ਹੈ ? ਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਓਨ੍ਹਾਂਦੀ ਏਹ ਰੀਤੀ ਹੈ ਜੋ
ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਹਬ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦਾ ਪੁਰਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਦ
ਉਸਨੇ ਨਥੀ ਦਾ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਦੋਂ ਹੀ ਮਹੰਮਦੀ ਬਣ
ਗਿਆ ਪਿਛਲੀ ਜ਼ਾਤ, ਪਾਤ, ਧਰਮ, ਗੁਰੂ, ਪੀਰ ਦਾ ਨਾਮ
ਨਿਸ਼ਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਟ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੁਠਾਲੀ ਵਿੱਚ
ਪੈਕੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਨਕਲੀ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੋ ਸੋ ਖਾਂ ਜੋ ਓਹ ਭਾਈ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਕੇ ਮਹੰਮਦੀ ਸਿੰਘ ਕਿਉਂ
ਹੋਗਾ ਅਤੇ ਰੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘੀਆ ਕਿੱਤੇ ਨਾ ਹੋਇਆ ਕਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਦੀ
ਪਾਹਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅਪਨੀ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਨਾ ਸਕੀ
ਅਤੇ ਮਹੰਮਦ ਦਾ ਕਲਮਾ ਬਲਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ
ਛੇਥੇ ਹੀ ਰੋਕ ਛੱਡਿਆ ?

ਹੁਣ ਜ਼ਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਭੀ ਕੰਨ ਲਗਾਕੇ
ਸੁਣ ਲੈਵੇ ਜੋ ਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਹਾਇ ਵਾਲੇ ਲੋਗ
ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੰਜੇ ਬਣਾ ਛੱਡਦੇ ਹੈਨ ਤੇ ਜਦ ਮੁਸਾਫਰ ਆਉਂਦੇ
ਹਨ ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਟਕਾ ਟਕਾ ਲੈਕੇ ਮੰਜੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਰ
ਜਦ ਰਾਤ ਕੱਟਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਦ ਅਪਨੀ ਮੰਜੀ ਸਾਂਭਕੇ
ਰੱਖ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਈ ਗੁਰਦੁਆਰੀਏ ਪੁਜਾਰੀ
ਸਿੰਘਭੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਛਾਂ ਬਣਾਕੇ ਰੱਖ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਛਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸਵੇਲੇ ਆਪਨੇ ਪਾਸੋਂ ਪਹਿਰਾਕੇ ਆਖਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਆਓ ਸਿੰਘ ਜਹਾਜ਼ ਤਜਾਰ ਹੈ ਚੜ੍ਹੋਤਦਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਛਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ ਕੱਕੇ ਧਾਰਨ
ਕਰੀਂ, ਜਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਚੱਕਿਆ ਅਰ ਅਪਨੀ ਅਰਦਾਸ
ਦੇ ਸਵਾ ਪੰਜ ਆਨੇ ਲੈਕੇ ਖੀਸੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲਾਏ ਤਦ ਆਖਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਬੱਸ ਕਛਾਹਿਰੇ ਉਤਾਰਕੇ ਲੰਗੇਟੇ ਕੱਸ ਕਰ ਘਰਾਂ ਨੂੰ
ਨੱਸ ਜਾਓ ਜਿਸਦਾ ਭਾਵ ਏਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੱਕਾ
ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਏਥੇ ਹੀ ਉਤਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਰ ਜਾਕੇ

ਤੂ ਆਪ ਉੱਦਮ ਕਰ ਲੇਵੀਂ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਢੰਗ ਦੱਸਨੇਦਾ
ਸੀ ਸੋ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਭੁੱਲਕੇ ਕਛਹਿਰਾ ਲੈ-
ਜਾਵੇ ਤਦ ਗੁੱਸੇ ਹੋਕੇ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ “ਓਇ ਸਿੱਖਾ ਕੱਢਤਾਂ
ਸਾਡੀ ਲਾਹਿ ਜਾ ਚਾਰ ਆਨੇ ਦੇ ਟਕੇ ਦੇਕੇ ਅੱਠ ਆਨੇ ਦੀ
ਕੱਢ ਮਾਰ ਲੈ ਚੱਲਿਆਂ ਹੈਂ” ਏਹ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ—ਅਹੋਂ ਭਾਗਯ !

ਦੋਃ { ਰਹਿਤ ਧਰੋਕਿ ਨਹਿੰ ਧਰੋ, ਰੱਖੋ ਟਕੇਪਿਆਰ ।
ਜਜਮਾਨ ਵਿਆਹੇ ਖੋਤੜੀ, ਲੋਗਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ॥

ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਦਾ ਤਾਤਪਰਜ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਾਹ
ਵਾਲੇ ਪਾਂਧੇ ਦਾ ਕੰਮ ਲਾਗ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹੈ ਉਸਦਾ ਜਜਮਾਨ
ਭਾਵੇਂ ਗਈ ਦਾ ਵਿਵਾਹ ਕੱਜੋਂ ਨਾ ਕਰੇ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਏਹਨਾਂ
ਸਾਹਿਬਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਭੀ ਸਵਾ ਪੰਜ ਆਨੇ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਰਕਾ
ਅਰਦਾਸ ਲੈਨ ਤਾਈਂ ਹੈ ਸਿੱਖ ਭਾਵੇਂ ਕੱਕੇ ਛੱਡਕੇ ਮੱਕੇ ਕੱਜੋਂ
ਨਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਾਲੀ ਉੱਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਜੋਜਨ ਰਖਦਾ
ਹੈ ਭੇਡ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਖਾਂਦੀ ਫਿਰੇ ॥

(ਪ੍ਰਸ਼) ਕਿਸੀ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਪਾਦਰੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ
ਕਾਜ਼ੀ ਭੀ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਚੌਪਈ

ਜੇ ਪੜਾਰਯੋ ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਝੂਠ। ਮੈਂ ਬਿੱਲੀ ਦਾ ਕੀਤਾ ਉਠ ॥
ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਕੇ ਸਮਝਾਵੇ । ਸਿੱਖਜਾ ਵੱਦੀ ਚਾਇ ਠਹਰਾਵੇ ॥
ਜੇ ਏਹ ਸਾਰੀ ਸੱਚ ਕਹਾਣੀ । ਤਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਉਲੜੀ ਤਾਣੀ ॥

ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਖੋਏ। ਤੁਮ ਮਿੱਟੀ ਕੇ ਮਾਘੇ ਹੋਏ॥
 ਵਿੱਚਵਿਚਾਲੇਕਿਉਂਭਟਕਾਵੇ। ਜੱਗਵਿਚਅਪਨਾਕੁਰਬਗਵਾਵੇ
 ਕਿਉਂਨਰਲੇ ਤੁਮਉਨਮੈਂ ਜਾਈ। ਜੋ ਹਨ ਤੁਮਰੇ ਪਿਛਲੇ ਭਾਈ॥
 ਰੋਟੀ ਜੰਝੂ ਤਿਲਕ ਰਖਾਵੇ। ਗਿੱਟਿਆਂ ਤੋੜੀ ਧੋਤੀ ਪਾਵੇ॥
 ਜੈਗੁਪਾਲ ਨੱਬੁ ਸਦਵਾਵੇ। ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਮਹਿੰ ਰੌਨਕ ਪਾਵੇ॥
 ਨਾਤਰ ਮਿੰਘ ਬਣੇ ਤੁਮੁ ਪੂਰੇ। ਸੋਭਾ ਪਾਵਹੁ ਨਹਿੰ ਅਧੂਰੇ॥
 ਸੁਖਰੇ ਦੀ ਏਹ ਮਿਨੋ ਗੱਲ। ਏੱਥੇ ਓਥੇ ਲੇਵੇ ਭੱਲ॥
 ਦੋਹਰ— ਅਖੇਤਾਂ ਸਾਬਤ ਤਿਲ ਰੱਖ, ਅਖੇ ਤਾਂ ਤੇਲ ਕਢਾਇ
 ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਲੋਂਦੀ ਘੱਬਰੀ, ਸੁਖਰਿਆ ਦੁਹਾਂ ਧਿਰਾਂਤੇ ਜਾਇ॥
 ਚੈਪਈ

ਸੋ ਏਹ ਸੱਚ ਬਾਤ ਹੈ ਭਾਈ। ਤੁਮਕੋ ਚਹੀਏ ਨਹਿੰਭੁਲਾਈ॥
 ਵੋ ਬੇੜੀ ਜੋ ਲੱਡ ਰਖਾਵੈ। ਡਿਗ ਸੱਗਰ ਮਹਿੰ ਗੋਤੇ ਖਾਵੈ॥
 ਏਂਘੜਿਓਂਪਰਕਰਅਮਵਾਰੀ। ਕਿਨਸੁਖਪਾਯਾਜਗਤਮਝਾਰੀ॥
 ਰੋਡੇ ਸਿਰ ਦੀ ਲੇਹੁ ਬਹਾਰ। ਨਾਈਆਂ ਦਾ ਖੋਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ॥
 ਯਾ ਗੁਰ ਘਰਦੇ ਸਿੱਖ ਸਦਾਓ। ਕੇ ਹੁਣ ਅੰਨਮਤੀ ਬਣਜਾਓ॥
 ਨਿੱਤ ਨਿੱਤ ਮਿਟੇ ਬਖੇੜਾ। ਓੜਕ ਨੂੰ ਇਹ ਚੁਕੇ ਛੇੜਾ॥
 ਯਾ ਏਧਰ ਯਾ ਓਧਰ ਹੋਵੇ। ਦੋਨੋਂ ਪਾਸੇ ਮੂਲ ਨ ਖੋਵੋ॥

ਨਕਲੀਸਿੱਖਦੇਆਚਾਰੋਵਿਹਾਰ ਪਰਅਸਲੀ
ਸਿੱਖਦਾ ਪ੍ਰਸਨ ਚਿੱਤ੍ਰ

ਦ੍ਰੋਗ—ਨਕਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇਕਰ ਪੁੱਤ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਮੇ।

ਦੇਖੋ ਫਿਰ ਉਹ ਕਰਨੇ ਲਗਦਾ ਕੇਹੋ ਕੰਮ ਨਕੰਮੇ ॥
 ਓਸੇ ਵੇਲੇ ਪਾਧਾ ਸੱਦੇ ਟੇਵਾ ਚਾਇ ਲਖਾਵੇ ।
 ਨੌਗਰਹ ਇਸਦੇ ਪਾਧਾ ਬਹਕੇ ਚੰਗੀ ਥਾਂਇ ਰਖਾਵੇ ॥
 ਤੇਰਾਂ ਦਿਨ ਤਕ ਘਰਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਧੈਰ ਨ ਪਾਵੇ ।
 ਆਖੇ ਸੁਤਕ ਵਾਲੇ ਘਰਦਾ ਮਤ ਕੋ ਪੀਵੇ ਖਾਵੇ ॥
 ਉਸ ਸੁਤਕ ਦੇ ਕੱਢਨ ਵਾਲਾ ਪੰਡਤ ਚਾਇ ਬੁਲਾਇਆ । ੫
 ਜਿਸਨੇ ਆਕੇ ਮੂਤ ਗਊ ਦਾ ਅਰ ਗੋਬਰ ਮੰਗਵਾਇਆ ॥
 ਹੋਮ ਧੂਪ ਦੇ ਗੜ ਬੜ ਕੀਤੀ ਅਰ ਚੌਂਕਾ ਚਾ ਪਾਇਆ ।
 ਅਪਨੀ ਧੋਬੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪੜ੍ਹਕੇ ਬੋੜਾ ਬਹੁਤ ਸੁਨਾਇਆ ॥
 ਉਸ ਲੜਕੇ ਦੀ ਮਾਈਨੂੰ ਫਿਰ ਉਸ ਮੂਤ ਦਾ ਪਾਨੀ ।
 ਚਾਇ ਪਲਾਇਆ ਦਾਦੇ ਨੇ ਫਿਰ ਮੁਖਚੇ ਏਹ ਬਖਾਨੀ ॥ ੬
 ਏਹੋ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਪਾਕੇ ਨ੍ਹਾਉ ਅਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਭੀ ਨ੍ਹਾਏ ।
 ਇਸ ਗੋਹੇ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਕੁਝ ਏਹ ਸਿੱਖਨੀ ਖਾਏ ॥
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੋਹਾ ਮੂਤ ਖੁਲਾਇਆ ਪਿੱਛੇ ਆਪ ਵਿਚਾਰੇ ।
 ਅਪਨੇ ਹੱਥੀਂ ਖੀਰ ਨਾਲ ਚਾ ਮੰਡੇ ਖੂਬ ਸਵਾਰੇ ॥

ਖਾਇ ਗਿਆ ਸਭ ਟੱਬਰ ਜਿਤਨਾ ਦੇਕੇ ਪੇਟ ਹਲੂਣਾ ।
 ਆਖੇ ਅੱਜ ਵਧਾਈ ਦਾ ਦਿਨ ਪੇਟ ਨ ਰਖੂੰ ਉਣਾ ॥
 ਫਿਰ ਬਾਕੀਦਾ ਬਾਲ ਪੂਰਕੇ ਘਰਦੀ ਵਲੇ ਤੋਰਾ ।
 ਲਈ ਦੱਖਨਾ ਖੂਬ ਰੁਪਈਏ ਨਾਲ ਕਪੜਾ ਕੋਰਾ ॥
 ਚਰਨ ਧੋਇ ਕਰ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਰੇ ਚਰਨਾਮਤ ਮੁਖ ਪਾਈ ।
 ਆਖੇ ਦਾਦਾ ਚਰਨ ਪਾਇ ਤੈਂ ਘਰ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਾਈ ॥

ਉਸਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰਨਤੇ ਪਿੱਛੇ ਫਿਰ ਸਰਬੰਧੀ ਸਾਰੇ ।
ਜਾਨ ਪੁਣੀਤ ਅੱਜ ਘਰ ਹੋਇਆ ਰਲਮਿਲ ਖਾਨ ਵਿਦਾਰੇ॥
ਦੋਹਰਾ—ਅਸਲੀ ਗੁਰਦੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਦੇਖ ਹਾਲ ਇਸ ਭਾਂਤ ।
ਪੁੱਛਨ ਲੱਗਾ ਓਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਬਠਲਾ ਇਕਾਂਤ ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨ ਭਾਈ ਇਹ ਕੜਾ ਸੀ ਗੱਲ । ਜੋਤੇਂ ਕਰਕੇ ਲੀਤੀ ਭੋਲ ॥
ਇੱਕ ਪੁਰਖ ਘਰ ਤੇਰੇ ਆਇਆ ਉਸਨੇ ਅਪਨਾ ਖੇਲ ਰਚਾਇਆ॥
ਤੈਨੂੰ ਅਰ ਤੇਰੇ ਘਰ ਤਾਈਂ । ਦੇਖ ਲਗਾ ਇਆ ਜਿਨ੍ਹੇ ਅਜਾਈ
ਤੇਰੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਆਇ । ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਨੇ ਮੂਤ ਪਲਾਇ ॥
ਅਰ ਗੋਹੇ ਦੇ ਭੋਗ ਲੱਗਾਏ । ਉਸਹੀ ਦੇ ਉਹ ਨਾਲ ਨੁਵਾਏ ॥
ਫਿਰ ਉਨ ਆਪੇ ਰੋਂ ਕਾਪਾ ਇਆ ਅਪਨੇ ਹੱਥੀਂ ਆਪ ਪਕਾਇਆ॥
ਆਪੇ ਖਾਇ ਭਰੇ ਭਰ ਛੰਨੇ । ਬਾਕੀ ਦੇ ਲੜ ਮੰਡੇ ਬੰਨੇ ॥
ਅਰ ਤੈਂ ਉਸਨੂੰ ਖੂਬ ਰਿਸ਼ਾ ਆ । ਪੈਰ ਧੋਇ ਚਰਨਾ ਮਤਪਾਇਆ॥
ਫਿਰ ਜਾਂਦੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁ ਰੁਪਈਏ । ਤੈਂ ਇੱਤੇ ਉਨ ਦੱਸੇ ਵਈਏ॥
ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਚੈਂਕੇ ਅੰਦਰ । ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਤੁਹਾਡੇ ਮੰਦਰ ॥
ਉਤਨਾਂ ਚਿਰ ਤੁਮ ਦੂਰ ਬਠਾਏ । ਨਾਲ ਨ ਉਸਦੇ ਲਗਨੇ ਪਾਏ
ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਪਜਾਰੇ । ਦੇਖਜਾ ਹੈ ਘਰ ਅੱਜ ਤੁਮਾਰੇ ॥
ਸੋ ਤੂੰ ਦੱਸ ਬਾਤ ਕੜਾ ਹੋਈ । ਲੱਗੀ ਦੂਖਨਾ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਕੜਾ ਸਿੱਖਾ ਤੈਂ ਸੁਨਿਆ ਨਾਹੀਂ । ਜੋ ਕੁਛ ਅੱਜ ਅਸਾਂਘਰ ਮਾਹੀਂ॥

ਸਾਡੇ ਘਰ ਬਾਲਕ ਹੈਹੋਇਆ । ਅੱਜ ਓਸ ਦਾ ਸੂਤਕ ਖੋਹਿਆ ॥
 ਇਹ ਪੰਡਤ ਜੀ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦਾ । ਸਭ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਏਹੋ ਕਰਦਾ ॥
 ਹੁਤੀ ਸਿੱਖਨੀ ਸੂਤਕ ਵਾਲੀ । ਨੁਹਿ ਧੋਇ ਕਰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਲੀ
 ਸੂਤ੍ਰਾਮਰ ਗੋਬਰ ਜੋ ਲਿਆਯਾ । ਆਕਰ ਓਸ ਨੂੰ ਚਾ ਖੁਲਾਯਾ ॥
 ਇਹੋਹੈ ਧਰਮ ਸਾਸਤ੍ਰੀਤੀ । ਜੋ ਪੰਡਤ ਨੇ ਆਕੇ ਕੀਤੀ ॥
 ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤ੍ਰੀਂਹੋਈ । ਬਾਕੀ ਸੰਕਾਰਹੀ ਨਾ ਕੋਈ ॥
 ਅਰਉਸਨੇ ਘਰਭੋਜਨ ਖਾਇ । ਸੂਤਕ ਦਿੱਤਾ ਸਭ ਉਠਾਇ ॥
 ਏਹ ਬਾਤ ਹੈ ਜਿਸਪਰ ਭਾਈ । ਤੈਨੂੰ ਸੋਰ ਨਵੀਂ ਉਪਜਾਈ ॥

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਵਾਹ ਵਾਹ ਸਿੱਖਾ ਕਿਾ ਠੀਕ । ਚੰਗਾ ਚਲਦਾ ਲੀਕੋ ਲੀਕ ॥
 ਕਿਾ ਸੂਤ ਮੀ ਵਡਾ ਪੁਨੀਤ । ਅਰਕ ਕੇਵੜੇ ਤੇਡੀ ਮੀਤ ॥
 ਅਰ ਕੜਾਹ ਤੇ ਗੋਬਰ ਚੰਗਾ । ਕੇਮਾ ਧਾਰੀਤੇ ਸਿਰ ਨੰਗਾ
 ਉਹ ਉਸ ਪੋਥੀ ਤੇ ਸੁਨਭਾਈ । ਜੋ ਉਸ ਅੰਨ ਮਤੀ ਬਤਲਾਈ ॥
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਥਾਣੀਸੀ ਮਾੜੀ । ਜੋ ਤੈਂ ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨ ਥਾੜੀ ॥
 ਅਰਜੇ ਸਿੱਖ ਆਇ ਘਰਖਾਂਦਾ । ਤਾਕਿਆ ਸੂਤਕ ਨਾਂ ਸੀਜਾਂਦਾ ॥
 ਅਰ ਤੂੰ ਇਹਭੀ ਸਮਝ ਪਜਾਰੇ । ਕਿਾ ਸੂਤਕ ਜੋ ਭਇਆਡੁਮਾਰੇ ॥
 ਯਹ ਬਾਲਕ ਕਰਤਾਰ ਪਠਾਇਆ । ਉਸਦੇਡਾਣੇ ਅੰਦਰਆ ਇਆ
 ਫਿਰ ਇਸ ਮੈਂ ਸੂਤਕ ਕਿਾ ਭਾਈ । ਕਿਾਹੋਈ ਤੇਰੀ ਚਤਰਾਈ ॥
 ਅਰ ਪੁਨ ਗੁਰਮਤ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਰਸਮਨਹੋਈ ॥
 ਯਹਤੋ ਅੰਨ ਮਤੀਕੇ ਛੇਤੇ । ਸੂਰਖ ਪੁਰਖਾਂ ਰਚੇ ਬਖੇੜੇ ॥

ਗੁਰੂਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਦੇਖੋ । ਦੂਰ ਕਰੋ ਮਨ ਸਗਲਭੁਲੇਖੇ ॥
 ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਕਜਾ ਇਸ ਪਰ ਗਾਵੈ । ਸੂਤਕ ਕਾਟੀਟਾ ਚੁਕਵਾਵੈ ॥
 ਯਥਾ—ਜੇ ਕਰ ਸੂਤਕ ਮੰਨੀ ਅਮੈ ਸਭ ਤੇ ਸੂਤਕ ਹੋਏ ।
 ਗੋਹੇ ਅਤੇ ਲਕੜੀ ਅਮੰਦਰ ਕੀ ਜਾਹੋਏ ॥
 ਜੇ ਤੇ ਦਾਟੇ ਅਮੰਨ ਕੇ ਜੀ ਅਮਾਂਬਾਂ ਛਨ ਕੋਇ ॥
 ਪਹਲਾ ਪਾਣੀ ਜੀ ਉਹੈ ਜਿਤ ਹਰਿਆ ਸ਼ਬਕੋਇ ॥
 ਸੂਤਕ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਖੀ ਅਮੈ ਸੂਤਕ ਪਵੈਰ ਸੋਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਸੂਤਕ ਏਵਨ ਉਤ ਰੇ ਗਿਆ ਨਉਤਾ ਰੈਧੋਇ ॥
 ਪੁਨਃ— ਮਨ ਕਾ ਸੂਤਕ ਲੋਭ ਹੈ ਜਿਹ ਬਾ ਸੂਤਕ ਕੁੜ ॥
 ਅਖੀਂ ਸੂਤਕ ਦੇ ਖਣਾਪਰ ਤਿਆਪਰ ਧਨ ਰੂਪ ॥
 ਕੰਨੀ ਸੂਤਕ ਕੰਨ ਪੈਲਾ ਇਤ ਬਾਰੀ ਖਾਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਹੁਸਾਦ ਮੀਬਧੇ ਜਮਪੁਰ ਜਾਇ ॥
 ਸਭੋ ਸੂਤਕ ਭਰ ਮਹੈ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ ॥
 ਸੰਮਣ ਮਰਨਾ ਹੁਕ ਮਹੈ ਭਾਣੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
 ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਦਿਤੇ ਸੁਰਿਜ ਕ ਸੰਬਾਹਿ ॥
 ਨਾਨਕ ਜਿਨੀ ਗੁਰ ਮੁਖ ਬੁਝਿਆ ਤਿਨਾ ਸੂਤਕ ਨਾਹਿ ॥
 ਦੇਖਿਆ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਵਾਕ । ਕਜਾ ਤੈਨੀ ਹੈ ਕਰਦਾ ਤਾਕ ॥
 ਫਿਰ ਭੁਲਾਇ ਤੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਈ ਅਮੰਨ ਮੱਤੀ ਦੀ ਖੇਡ ਰਚਾਈ ॥
 ਸਰੁਮਨ ਆਈ ਕਰਦਿਆਂ ਏਹ । ਗੁਰ ਤਜ ਅਮੰਨ ਮੱਤੀ ਸੋਨੇ ਹੁ
 ਇਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਆਪ ਸੁਨਾਉ । ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਇਹ ਅਲਖ ਚਕਾਉ

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਲੈ ਭਈ ਸਿੱਖਾ ਇਹ ਜੋ ਬਾਣੀ । ਅਸਲਦੁੱਧਬੋਵਾਂਗਮਧਾਣੀ ॥
 ਸਰਾਈ ਦਾ ਮੱਖਨ ਕੱਢੇ । ਅੰਨਮੱਤਾਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵੱਢੇ ॥
 ਪਰ ਕਿਆ ਕਰੀਏ ਘਰ ਦੇਲੋਗ । ਪਏ ਕਰਾਵਨਕੰਮ ਅਜੋਗ ॥
 ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਗੁਰ ਦੇ ਦਾਸ । ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ॥
 ਨਿਤਪਾਠ ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਕਰਦਾ ਅਸਲ ਨ ਕਰਦਾ ਘਰ ਤੇ ਛਰਦਾ
 ਜੇ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪਰ ਚੱਲਾਂ । ਸੱਚੇ ਗੁਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਮੱਲਾਂ ॥
 ਏਹੋ ਮੇਰੀ ਘਰ ਦੀ ਨਾਰ । ਵਿੱਚ ਕੁਟੰਬ ਕਰੂਗੀ ਖੁਆਰ ॥
 ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕ ਲੜਾਈ ਪਾਊ । ਵੇਲੇ ਸਿਰਨਾ ਮੰਨ ਪਕਾਊ ॥
 ਅਰ ਅੰਮਾਂ ਬੀ ਹੋਊ ਗੁੱਸੇ । ਬਾਪੂ ਜੀ ਭੀ ਬੈਠੂ ਰੁੱਸੇ ॥
 ਅਹੋ ਗਲ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਤੇਰੀ । ਇਹੋ ਦਿਲੀਲ ਚਾਹੀਦੀ ਮੌਰੀ ॥
 ਪਰ ਘਰ ਦੇ ਹਨ ਬੁਰੇ ਬਖੇੜੇ । ਦੇਵਨ ਜਾਨ ਨ ਸਿੱਖੀ ਨੇੜੇ ॥

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸੀਕਿਆ ਸਮਝਾਇਆ । ਤੈਂਕਿਆ ਉਸਪਰ ਅਸਲ ਕਰਾਯਾ
 ਨਾਰੀਦਾ ਬਣਗਿਆ ਗੁਲਾਮ । ਜਿਸਤੇ ਗੁਰ ਦਾ ਲਵੇਨ ਨਾਮ ॥
 ਨਾਰ ਗੁਰੂ ਵੱਡਾ ਘਰ ਤੇਰੇ । ਐਸੀ ਮਨ ਮਹਿ ਆਵਤ ਮੇਰੇ
 ਸੁਨ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਕਤੀਦਾਤੇ । ਅਨਕ ਬਿਘਨ ਤੇ ਜੋਇ ਬਿਚਾਤੇ
 ਤਿਨਤੇ ਅਥ ਤੂੰ ਬੇਮੁਖ ਹੋਕੇ । ਮਰਹੈਂ ਨਾਰ ਬਿਗਾਰਾਂਛੋਹਕੇ ॥
 ਤਾਂਤੇ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਉਦਾਰੇ । ਦੇਹੁ ਸਿਖਨੀ ਕੋ ਭੀ ਪਿਆਰੇ ॥
 ਅਰ ਪੁਨ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਜੋ ਤੋਰੇ । ਤਿਨ ਕੇਹੇਤ ਨ ਕਰੋ ਨਹੋਰੇ ॥

ਤਿਨ ਕੋ ਭੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਨਾਓ । ਸਿੱਖੀ ਕੇ ਮਾਰਗ ਮਹਿ ਪਾਓ ॥
 ਉਨ ਮਹਿ ਭਾਈਦੇਸ਼ ਨ ਰਾਈ । ਇਸ ਮਹਿ ਤੇਰੀ ਹੈ ਕਚਿਆਈ ॥
 ਇਹ ਕੀ ਲੱਗਾ ਹੋਵਨ ਹੋਰ । ਜੋ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਧੈ ਗਏ ਚੋਰ ॥
 ਵੱਜਨ ਵਾਜੇ ਰਾਜੇ ਭਾਰੇ । ਨਾਲ ਸਿੱਖਨੀ ਜਾਏ ਤੁਮਾਰੇ ॥
 ਗੋਦੀ ਮਹਿ ਬਾਲ ਕਜਿਸ ਲੀਆ । ਤਿਲ ਕੜਾ ਕਕਾ ਮਾਬੇ ਕੀਆ ॥
 ਅਰ ਇਨ ਚਨੇ ਗੋਦ ਮਹਿ ਡਾਰੇ । ਬੈਠੀ ਏਕ ਗਧੇ ਕੋ ਚਾਰੇ ॥
 ਫਿਰ ਇੱਕ ਬਾਨ ਪਾਸ ਤੁਮ ਜਾਕੇ । ਕਾਲੀ ਹੱਡੀ ਪਾਸ ਟਕਾਕੇ ॥
 ਨਮਸਕਾਰ ਦੋਨੋਂ ਨੇ ਕੀਨਾ । ਇਸ ਤੇ ਕੜਾ ਵਰਤੈ ਹੈ ਲੀਨਾ ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਹਾਂ ਭਾਈ ਜੀ ਸੁਨ ਲੈ ਬਾਤ । ਮਾਤਾ ਮੁੜੀ ਬਾਲ ਵੀ ਰਾਤ ॥
 ਜਿਸਨੀ ਅੱਜ ਪੂਜਨੇ ਆਏ । ਬਾਲ ਕ ਨੂੰ ਜੋ ਸੁਖ ਰਖਾਏ ॥
 ਇਹ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਭਾਈ । ਦੁਨੀਆਤੇ ਨਹਿੰ ਜਾਇ ਹਟਾਈ ॥
 ਅਰ ਇਹ ਗਧਾ ਖੜਾ ਹੈ ਜੋਈ । ਮਾਤਾ ਦਾ ਘੋੜਾ ਹੈ ਸੋਈ ॥
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾਣੇ ਅਸੀਂ ਚਰਾਏ । ਹੋਇ ਸੀਤਲਾ ਅਸਾਂ ਸਹਾਏ ॥
 ਖਰੰਪਰਾ ਇਹ ਆਈ ਰੀਤੀ । ਸਭਨਾਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਅਸੀਂ ਛੱਡੇ ਜੇ ਬਹੀਏ । ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਰਹੀਏ ॥

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਅਹੋ ਜਨਮ ਤੇਰਾ ਹੈ ਧੰਨ । ਲਈ ਸੀਤਲਾ ਜਿਸਨੇ ਮੰਨ ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਅਪਨਾ ਬਾਲ ਬਚਾਇਆ । ਅਰਥੋਤੇਦਾ ਭੋਗ ਲਗਾਇਆ
 ਅਪਨੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੇਤ ਪਿਆਰੇ । ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਏ ਸਭ ਬਿਵਹਾਰ ॥

ਹੈਉਲਾਦਮਭਨੂਜਗਪਿਆਰੀ । ਇਸਮੈਕਜਾਹੈ ਹਾਨਤੁਮਾਰੀ ॥
 ਪਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਦਾ ਤੈਨੂੰ ਏਹ । ਕਜਾ ਬੁਧਿ ਪਰ ਪਾਈ ਖੇਹ ॥
 ਕਜਾ ਗੁਰ ਸਰਨ ਪਰੈਜੇ ਕੋਈ । ਰੱਖਜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਤਹੈ ਸੋਈ ॥
 ਕਜਾ ਗੁਰਤੇਇਹਜੋਰਾਵਰਹੈ । ਮਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚਜਿਸਦਾਘਰਹੈ ॥
 ਜੋਗੁਰ ਜਗਤਮਾਂਹਿ ਅਵਤਾਰੀ । ਕੋਟ ਸੀਤਲਾਜਿਹਪਨਹਾਰੀ ॥
 ਤਿਨਕੀ ਸਰਨ ਤਿਆਗ ਤੂੰ ਬੌਰੇ । ਪੂਜਤ ਨਾਰ ਮੂਢ ਮਤਿਹੌਰੇ ॥
 ਅਰ ਮਿੱਖਨ ਤੇ ਗਾਧਾ ਚੰਗੇਰਾ । ਦਾਨਾ ਖਾਇ ਸਹਾਈ ਤੇਰਾ ॥
 ਜੇ ਸਿੱਖਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਂਦਾ । ਗਧੇਸਮਾਨ ਨ ਤੂੰ ਫਲ ਪਾਂਦਾ ॥
 ਗੁਰ ਭਗਤੀਤਹਿਕਾਮਨ ਆਈ । ਜਾਇ ਗਧੇਵੀਓਇਤਤਕਾਈ ॥
 ਦੋਹਰਾ—ਬੋਡੇ ਜਿਤਨਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਕਦਰ ਸਿੱਖਦਾ ਯਾਰ ॥

ਜਿਸਤੇ ਸੁਖ ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਚਣੇ ਏਸਨੂੰ ਚਾਰ ॥

ਰੌਪਈ

ਜੇ ਖੋੱਤਾ ਹੈ ਤੇਰਾ ਦੇਵ । ਤੈਨੂੰ ਭਲੀ ਏਸ ਦੀ ਸੇਵ ॥
 ਤਾਂ ਤੂੰ ਘਰ ਘੁਮਿਆਰਾਂਜਾਈਂ । ਗਧੀਆਂਦੇ ਪੈਖੜ ਖੁਲਵਾਈਂ ॥
 ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪਜਾਰੇ । ਛੋਈਂ ਮਿੱਟੀ ਤਾਂ ਰਹਿ ਦੁਆਰੇ ॥
 ਇਸਮੈਂ ਲਾਜ ਤੋਹਕੋ ਭਾਰੀ । ਦੇਵ ਤੁਮਾਰਾ ਭਇਆਵਿਗਾਰੀ ॥
 ਅਰ ਘੁਮਿਆਰ ਡੰਡ ਤਿਸ ਮਾਰੇ । ਲੱਦੇਸਾਰੇ ਦਿਵਸਵਿਚਾਰੇ ॥
 ਮਾਤ੍ਰਸੀਤਲਾ ਕਾਜੋ ਘੋੜਾ । ਸੋ ਘੁਮਿਆਰ ਕਾਮ ਮੋ ਜੋੜਾ ॥
 ਹੋ ਛੋਦੂ ਤੂੰ ਕਜਾ ਹੈਂ ਕਰਦਾ । ਮਨ ਮੱਤ ਕੋਲੋ ਮੂਲ ਨ ਛਰਦਾ ॥
 ਤੁਹਾਂ ਜਿਹਾਂ ਗੁਵਾਰਾਂ ਕਾਰਨ । ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਇਹ ਕਰੈ ਉਚਾਰਨ ॥
 ਵੋਹਿਰਾ—ਸੁਨ ਇਹ ਬਚਨ ਕਬੀਰਦਾ ਕੇਹਾ ਕਰੇ ਮਖੌਲ ॥

ਤੇਰੇ ਜੇਹੇ ਬੁਧੂਆਂ ਦੇਖਤ ਭੈੜੀ ਡੋਲ ॥ ਯਥਾ:-

“ ਭੈਰਉ ਭੂਤ ਸੀਤਲਾ ਧਾਵੈ । ਖਰ ਬਾਹਨ ਉਹ ਛਾਰ ਉੜਾਵੈ
॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਿਵ ਸਿਵ ਕਰਤੇ ਜੋ ਨਰਧਿਆਵੈ । ਬਲਦ
ਚਢੇ ਡਉਰੂ ਢਮਕਾਵੈ ॥ ੨ ॥ ਮਹਾ ਮਾਈ ਕੀ ਪੂਜਾ ਕਰੈ ॥
ਨਰਮੇਨਾਰ ਹੋਇ ਉਤਰੈ ” ॥

ਚੌਪਈ

ਸੁਨੀਬਾਤਤੈਕਾਨਲਗਾਕੇ । ਕਹਿਤਕਬੀਰਜੋਤੁਹਿਸਮਸ਼ਾਕੇ ॥
ਜੇ ਤੈਂ ਧਰਨਾ ਰੂਪ ਸੁਨਾਰੀ । ਹੋਹ ਨਾਰਦਾ ਜਾਇ ਵਿਗਾਰੀ ॥
ਪੂਜ ਸੀਤਲਾ ਦਾ ਝੂੰ ਬਾਨਾ । ਗਾਧੇ ਜੂਨ ਜੇ ਚਾਹੇਂ ਜਾਨਾ ॥
ਬਨਕੇ ਗਾਧਾ ਫੌਡੇ ਖਾਈਂ । ਭਾਰ ਹੇਠ ਨਿਜ ਪਿੱਠ ਤੁੜਾਈਂ ॥
ਵੱਸ ਸਲਾਹ ਭਲੀ ਕਜਾ ਮੈਨੂੰ । ਗੁਰਮਤ ਕਿਧੇ ਸੀਤਲਾ ਤੈਨੂੰ ॥
ਤਾਂਤੇ ਸਮਝ ਅਜਾਨ ਨ ਹੋਈਂ । ਗੁਰਰੀਭੀ ਤਜ ਪੈਜਨ ਖੋਈਂ ॥
ਸਕਲਪਦਾਰਬਗੁਰੂਦੁਆਰੇ । ਸਰਧਾਕਰਪਾਵਹੁਤੁਮਧਿਆਰੇ ॥
ਅਹੋ ਸੀਤਲਾ ਕਜਾ ਭੁਧ ਦੇ ਹੈ । ਅੌਰ ਗਾਧੇ ਤੇ ਕਜਾ ਵਰ ਲੇਹੈ ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਚੌਪਈ

ਕਹੋ ਹੱਥ ਕਜਾ ਆਵੈ ਤੈਨੂੰ । ਇਤਨਾ ਕਰ ਸਰਮਿਦਾ ਮੈਨੂੰ ॥
ਬੇਸਕ ਮੈਂ ਜੋ ਕੀਤੀ ਕਾਰ । ਗੁਰ ਤੇ ਬੇਮੁਖ ਪਣਦੀ ਯਾਰ ॥
ਪਰ ਕਜ ਕਰੀਏਜਗਤ ਪੁਆਜੇ । ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇਜੋਦਿਲ ਸਾਜੇ ॥
ਅੱਛਾ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਜੋ ਹੋਊ । ਗੁਰ ਮਰਯਾਦਾ ਕਰਮੇਂ ਮੋਊ ॥

ਹੈਲੀ ਹੈਲੀ ਗੁਰ ਦੀ ਰੀਤੀ । ਵਿੱਚ ਅਸਾਂ ਦੀ ਲੱਗ੍ਹ ਥੀਤੀ ॥
ਮਭ ਅਪਨਾਆਚਾਰ ਬਿਹਾਰ । ਸਿੱਖ ਧਰਮਦਾ ਕਰਸਾਂ ਯਾਰ ॥

ਅਲਸੀ ਸਿੱਖ

ਦੋਹਰਾ

ਕਿਉਂਨਾ ਕਰਮੇਂ ਮਿੜਾ ਅਪਨੇ ਮੱਤ ਦੀ ਰੀਤ ।
ਅਪਨੇ ਘਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਿਉਂ ਕਰੇਂ ਐਰ ਸੋਂ ਪ੍ਰੀਤ ॥

ਰੈਪਈ

ਉਹ ਤਾਂ ਕਰਦਾਹੀ ਛੂੰਕਰਮੇਂ । ਅੱਜ ਕੱਲ ਘਰਦਿਆਂ ਤੇ ਭਰਮੇਂ ॥
ਪਰਇਹਡੋਲਕ ਕਿੱਥੇ ਵਜਦੀ । ਸਾਵਨ ਦੇ ਬੱਦਲ ਜਿਉਂ ਗੱਜਦੀ ॥
ਅਰਘਰ ਵੱਚ ਚੁਟਾਲਾ ਪਾਇਆ ਆਇਡੂ ਮਨੀਰਾਗ ਮਚਾਇਆ
ਆਇ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਪਾਈ ਲੁੜੀ । ਕਜਾਅਸ ਮਾਨ ਦੜ੍ਹੀ ਇਹ ਗੁੜੀ ॥
ਭੋਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਰਾਗ ਅਲਾਉਣਾ ਸੇਖ ਸੱਟ੍ਟੀ ਦੀ ਕਾੜੀ ਗਾਉਣਾ ॥
ਇੱਕ ਨਾਰ ਬੈਠੀ ਸਿਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ । ਲਏ ਸੂਰਗ ਦੇ ਠੰਡੇ ਬੁੱਲੇ ॥
ਅਰਉਹ ਸਿਰਨੂੰ ਪਈ ਹਲਾਵੇ । ਤਾਲੀ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬਜਾਵੇ ॥
ਆਖੇ ਇਸਦੀ ਅਲਖ ਚੁਕਾਉਂ । ਇਸ ਡੋਲੀਨੂੰ ਲੈਕੇ ਜਾਓਉਂ ॥
ਧਰੀ ਸੀਰਨੀ ਇਸਦੇ ਅੱਗੇ । ਕਿਤਨੇ ਪੁਰਖ ਮਨਾਵਨ ਲੱਗੇ ॥
ਆਖਨ ਮੀਆਂ ਬਖਸ਼ ਅਸਾਂਨੂੰ । ਰਾਜੀ ਕਰੀਏ ਅਸਾਂ ਤੁਸਾਂਨੂੰ ॥
ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੂਪ ਧੁਖਾਏ । ਅਰ ਬਹੁ ਰੰਗੇ ਛੁੱਲ ਮੰਗਾਏ ॥
ਇਹ ਘਰ ਅੰਦਰ ਛਿੜੀ ਮਚਾਈ । ਇਸਦਾ ਭੀਕੁੜ ਦੱਸੀ ਭਾਈ ॥
ਸਿੱਖ ਦੇ ਘਰ ਕੰਮ ਅਜੇਹੇ । ਸੁਨੇ ਨ ਦੇਖੇ ਕਿਨੇ ਨ ਏਹੇ ॥
ਇਸਦਾ ਹਾਲ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀਂ । ਅੈਵੈਂ ਮੁਖ ਮੋੜ ਨਾ ਨੱਸੀਂ ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਚੌਪਈ

ਇਹ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਗੱਲ ਨਿਕਾਰੀ। ਨਹੀਂ ਬਾਤ ਕੁਛ ਆਡੀ ਭਾਰੀ॥
 ਏਹ ਸਿੱਖਨੀ ਮੇਰੀ ਭਾਈ। ਖੇਡ ਰਹੀ ਹੈ ਬੈਠਕ ਲਾਈ॥
 ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਹੋਵੇ। ਭਰਮਰ ਪਵੇ ਤਨ ਦਾ ਸੁਖ ਦੋਵੇ॥
 ਮੀਆਂ ਮੀਰਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਇ। ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਦਾ ਖੜਾਇ॥
 ਅਪਨਾ ਭੇਟਾਲੈਕਰ ਜਾਂਦਾ। ਅਸਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ ਵਰਤਾਂਦਾ॥
 ਪੀਰ ਫੜੀਰ ਸੱਤ ਹਨ ਭਾਈ। ਜਾਂਦੇ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਤ ਦਖਾਈ॥
 ਤਾਂਤੇ ਇਸਨੇ ਬੈਠਕ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਸੇ ਦਿਹਾਜੇ ਸੁੱਖ ਜੁ ਲਿੱਤੀ॥
 ਮੇਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਨੁਕਸਾਨ। ਪਈ ਤੋਹਦੀ ਅਪਨੀ ਜਾਨ॥
 ਬੁਢੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਵੇਦ ਨਰਾਲੇ ਕੌਣ ਜਾਨ ਦਾ ਇਨਕੇ ਚਾਲੇ॥
 ਸਗੋਂ ਜਿੱਦਨ ਮੀਆਂ ਆਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਮਿੱਠੇ ਚਾਉਲ ਖੁਲਾਵੇ॥
 ਤੈਂ ਜੋ ਮੈਥੋਂ ਪੁੱਛੀ ਬਾਤ। ਕਿਸ ਮਤਲਬ ਸੀ ਇਸਤੇ ਭਦਾਤ॥

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਇਹ ਤਾਂ ਰੰਗ ਭਲਾ ਖਿਲ ਵਾਇਆ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਮੀਆਂ ਆਇਆ॥
 ਅਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਾਰੀ ਅੰਦਰ। ਬੈਠ ਟਪਾਵਤ ਕੈਸੇ ਬੰਦਰ॥
 ਇਸਹੀ ਮੀਏ ਦੇ ਪਰਤਾਪ। ਹੋਵਨ ਲੱਗੇ ਭਾਰੇ ਪਾਪ॥
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਵੇ। ਅਰ ਸਿੱਖਨੀਆਂ ਪਿਆ ਟਪਾਵੇ॥
 ਨਾਲ ਛੁਮਨੀ ਛੋਲਕ ਲੀਤੀ। ਸਿੱਧੀ ਖੂਬ ਸਿੱਖਨੀ ਕੀਝੀ॥
 ਮਨ ਭਾਵਤ ਜਿਨ ਖੇਲ ਖਿਲਾਈ। ਅਰ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਵਾਈ॥
 ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਦਾਕੇ। ਸ਼ਰਮ ਨ ਆਈ ਮੀਆਂ ਲਜਾਕੇ॥

ਪੱਕਾ ਸਿੰਘ ਹੋਵੰਦਾ ਜਿੱਥੇ । ਮੀਆਂ ਦੇਖ ਨ ਰਹਿੰਦਾ ਤਿੱਥੇ ॥
 ਮੀਆਂ ਛੀਆਂ ਤੁਰਤ ਨਸਾਵੇ । ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜਹਿ ਦਰਸ਼ ਦਖਾਵੇ ॥
 ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਗਜਾਏ । ਮੀਆਂ ਮੜਕੇ ਫੇਰ ਨਾ ਆਏ ॥
 ਪਰ ਤੇ ਮਿੱਠਾਖਾਣ ਸੁਨਾਇਆ ॥ ਜੋ ਮੀਂਏਦਾ ਵਿੱਤਾਖਾਇਆ ॥
 ਅਹੋ ਸੋਕ ਤੇਰੇ ਪਰ ਭਾਈ । ਤੂੰ ਤਾਂ ਡਾਢਾ ਅਹੋਂ ਸੁਦਾਈ ॥
 ਜਾਂਤੇ ਬਨਿਆ ਦਾ ਅਗਾਜਾਨੀ । ਕਰੋਂ ਕੰਮ ਜੋ ਮਹਾਂਸਿਤਾਨੀ ॥
 ਪਕੜ ਖੂਬ ਢੰਡ ਤੂੰ ਕਰ ਮੈਂ । ਜਾਹੁਇਸੀ ਵੇਲੇ ਫਿਰ ਘਰ ਮੈਂ ॥
 ਅਰਮੀਆਂ ਜਿਸਵਿੱਚ ਰਹੈਆਯਾ । ਦੇਵ ਪਰੀਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਯਾ ॥
 ਉਸਦੀ ਭੁਗਤ ਸੁਵਾਰੀ ਐਸੀ । ਅੰਖਧ ਅੱਡੀ ਹੋਵੇ ਜੈਸੀ ॥
 ਦੰਖ ਦਿਆਂ ਮੀਆਂ ਨੱਸ ਜਾਉ । ਮੁੜਕੇਪੈਰ ਨ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਾਉ ॥
 ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਕਹਿਆ ਇਲਾਜ । ਖੋਲ੍ਹੁ ਦਏਗਾ ਸਾਰਾ ਪਾਜ ॥
 ਅਰਜੇਹੈਘਰ ਕੁਝ ਬਿਮਾਰੀ । ਹਕੀਮ ਬੁਲਾਕਰ ਝੂਕਛ ਕਾਰੀ ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਤਨ ਦਾ ਰੋਗ ਸਿਧਾਉ । ਮੀਆਂ ਵਸਤ ਨ ਕੌਈ ਵਾਉ ॥
 ਅੱਜੇ ਹੱਥ ਕੰਨ ਨੂੰ ਲਾਈ । ਮੀਰਾਂ ਮੁੜਕੇ ਨਾਹਿ ਮਨਾਈ ॥
 ਸਿੰਘ ਕੁਰੂ ਦੇ ਕੇਹਰ ਵੱਗੇ । ਮੀਆਂ ਰਹੇ ਨ ਤਿਨਕੇ ਅੱਗੇ ॥
 ਪਰ ਇਸਦਾ ਭੀ ਛੱਡ ਖਿਆਲ । ਤੇਰਾ ਅਪਨਾ ਕੀ ਹੈ ਹਾਲ ॥
 ਮੈਨੂੰ ਆਖੀਂ ਹੋਇ ਨਸੰਗ । ਬਰਾ ਦਿੱਸਦਾ ਤੇਰਾ ਢੰਗ ॥
 ਅੰਨ ਮਤੀ ਇੱਕ ਪੁਰਖ ਘੰਡੀ । ਬੈਠਾ ਘੇਰੀਂ ਤੁੱਧ ਪਖੰਡੀ॥
 ਲਈ ਪੱਤ੍ਰੀ ਹੱਥ ਮਸ਼ਾਰੀ । ਬੈਠਾ ਦੇਖੇ ਰਾਸ ਤੁਮਾਰੀ ॥
 ਸਾੜ੍ਹੁ ਮਤੀ ਦਾ ਹਾਲ ਸਨਾਵੇ । ਅਰਛਈਆ ਤੇਰੇ ਪਰ ਲਿਆਵੇ ॥
 ਫੇਰ ਕਹੇ ਰਾਹੂ ਹੈ ਖੋੱਟਾ । ਕਦੇ ਕਹੇ ਗ੍ਰਹ ਆਉ ਛੋੱਟਾ॥

ਕਦੇ ਸਨਿਸ਼ਚਰਦੱਸੇ ਆਇਆ। ਅਖੇ ਸੂਰਜ ਰਹਤ ਪਾਇਆ॥
 ਫੇਰ ਕਹੇ ਮੰਗਲ ਹੈ ਮਾੜਾ। ਬੁੱਧ ਘੱਤਦਾ ਕਦੇ ਪੁਆੜਾ॥
 ਨੌ ਗ੍ਰਹ ਜੁਦੇ ਜੁਦੇ ਪੜ ਸੋਧੇ। ਤੇਰੇ ਤਾਈਂ ਬਹਿ ਪ੍ਰਬੋਧੇ॥
 ਕਹੇ ਕਸ਼ਟ ਹੈ ਤਨ ਨੂੰ ਭਾਰਾ। ਅਸਲੀ ਸੁੱਖ ਨ ਕਛੂ ਵਿਗਾਰਾ॥
 ਧਨ ਦਾ ਨਾਸਥਤਾਵੇ ਗਾਵੇ। ਅਗਨੀ ਜਲਦਾ ਭੈ ਦਿਖਲਾਵੇ॥
 ਅਰ ਪੁਜਾ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ। ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਕਹੇ ਪੁਕਾਰ॥
 ਸੱਤ ਖੂਹਾਂ ਦਾ ਨੀਰ ਮੰਗਾਵੇ। ਕੱਠਾ ਕਰ ਉਨ ਵਿੱਚ ਨੁਲ੍ਹਾਵੇ॥
 ਕਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੋਟੀ। ਦੇਹੁ ਪਕਾਇ ਮਹਾਂ ਦੀ ਮੋਟੀ॥
 ਕੌੜੇ ਤੇਲ ਨਾਲ ਚੁਪੜਾਕੇ। ਸੁੱਖ ਹੋਇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਪਾਕੇ॥
 ਕਦੇ ਕਹੇ ਇਹ ਕਰ ਪ੍ਰਯੋਗ। ਸਿੱਧ ਕਾਜ ਸਗਰਾ ਤੁਮ ਹੋਗਾ॥
 ਦੋਖੀ ਦੁਸ਼ਟ ਨਸ਼ਟ ਹੋਜਾਇ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੜੇ ਲੱਖ ਮੀ ਆਇ॥
 ਏਹੋ ਜੋਹੇ ਕਈ ਜੰਜਾਲ। ਪਾਈ ਬੈਠਾ ਤੇਰੇ ਨਾਲ॥
 ਇਸ ਤੇ ਤੈਂਕੀ ਲੀਤਾ ਭਾਈ। ਸਿਰ ਦਰਦੀ ਜੋਕਰੀ ਅਜਾਈ॥
 ਮੈਨੂੰ ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਨ ਲੱਗਾ। ਕਿੱਕਰ ਦੇਖ ਲਏ ਇਹ ਅੱਗਾ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਸੁਨ ਸਿੱਖਾ ਜੋ ਤੈਂ ਸਮਝਾਈ। ਹੈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਏਹ ਭਾਈ॥
 ਇਹ ਮਨ ਦੇ ਹਨਭਰਮ ਪਜਾਰੇ। ਜੋ ਭੁਟਕਾ ਉਨ ਜਗਤ ਮਸ਼ਾਰੇ॥
 ਦੇਖੋ ਇਹ ਜੋ ਗ੍ਰਹ ਹਨ ਸਾਰੇ। ਚੰਦਰ ਸੂਰਜ ਅਰ ਜੋ ਤਾਰੇ॥
 ਅਪਨਾ ਅਪਨਾ ਅਸਰ ਦਿਖਾ ਉਣ। ਦੁਖ ਸੁਖ ਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾ ਉਣ
 ਤਾਂਤੇ ਪੁਜਾ ਇਨ ਕੀ ਕਰਤੇ। ਜਾਂ ਤੇ ਕਸ਼ਟ ਨ ਕੱਈ ਧਰਤੇ॥

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਜੇ ਤੈਂ ਭਰਮਰਿਦੇ ਦਾ ਜਾਤਾ । ਅਰ ਇਹ ਸੱਭੋ ਝੂਠ ਪਛਾਤਾ ॥
 ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਇਸਫੰਧੇ ਵਿੱਚਾਯਾ । ਚਾਹੇ ਮਨ ਨੂੰ ਤੂੰ ਭਟਾਕਾਯਾ ॥
 ਅਣ ਹੋਣੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਭਾਈ । ਅਰ ਹੋਣੀ ਨਾਂ ਕਿਨੇ ਮਿਟਾਈ ॥
 ਦੇਖ ਰਾਮਸੀਤਾ ਜਦ ਵਿਆਹੀ । ਸਭਨਾਂ ਸੁਖ ਉਨ੍ਹਾਂਦੀ ਚਾਹੀ ॥
 ਸਭ ਰਿਖੀਆਂ ਨੇ ਲਗਨ ਸੁਧਾਯਾ । ਨੌਜ਼ਹਨੂੰ ਭਲਭਾਂਤ ਮਨ ਆਯਾ ॥
 ਬਸਿਸ਼ਟ ਰਿਖੀ ਸੇ ਹੁਤੇ ਪਰੋਹਤ । ਰਾਜ ਰਿਖੀ ਸੇ ਰਿਖ ਮਨ ਮੋਹਤ ॥
 ਦਸਰਥ ਜਨ ਕਜਿਹੇ ਪਿਤ ਤਾਂਕੇ । ਪੂਜਤ ਜਗਤ ਪਾਦ ਸਭ ਜਾਂਕੇ ॥
 ਫਿਰ ਤੈਂ ਦੇਖ ਜਾਕ ਜਾਕੁਛ ਭਯਾ । ਇਸ ਬਿਵਾਹ ਤੇ ਕਜਾ ਸੁਖ ਲਯਾ ॥
 ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੁਹਾਂ ਦੁਖ ਪਾਏ । ਓੜ ਕ ਸਰਜੂ ਵਿੱਚ ਢੁਬਾਏ ॥
 ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਮਹਿੰ ਸਿੱਧ ਨ ਕਾਈ । ਯਹ ਤੋ ਹੈ ਸਭ ਮੁਰਖਤਾਈ ॥
 ਜੋ ਜੜ ਵਸਤੂ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ । ਉਸ ਕੋ ਦੇਤ ਸੁਗੰਧ ਤਧੂਠੀ ॥
 ਅਰ ਤਿਸ ਕੀ ਪੂਜਾ ਬਹੁ ਕੀਨੇ । ਕਹੋ ਕੈ ਨਫਲ ਤਿਸ ਨੇ ਦੀਨੇ ॥

ਦੱਹਿਰਾ

ਜੱਲ੍ਹਨ ਇੱਕ ਧਰਮਾਤਮਾ ਜੋ ਸੀ ਸੱਚਾ ਜੱਟ ।
 ਉਸਨੇ ਤੇਰੇ ਗ੍ਰਿਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਚੌੜ ਚੁਪੱਟ ॥
 ਯਥਾ-ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪਿੱਟਨਾਂ ਪਾਧੇ ਦੇ ਘਰ ਰੰਡ ।
 ਚੱਲ ਜੱਲ੍ਹਨ ਘਰ ਆਪਨੇ ਸਾਹਾ ਦੇਹ ਨਸੰਗ ॥
 ਚੌਪਈ

ਸੁਨੀ ਰੱਖ ਤੈਂ ਜੱਲ੍ਹਨ ਕੇਰੀ । ਆਖੀ ਜੋ ਉਸ ਚਾਲੀ ਸੇਰੀ ॥

ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂੰ ਭਰਮ ਗੁਵਾਈਂ । ਛਈਏ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਜਾਈਂ ॥
 ਸਾਫ਼ਮਤੀ ਨਾ ਵਸੜ੍ਹ ਕੋਈ । ਜੋ ਤੇਰੇ ਪਰ ਗੁੱਸੇ ਹੋਈ ॥
 ਸਾਰੇ ਦਿਵਸ ਰੱਬਨੇ ਕੀਤੇ । ਥੈਂ ਕਜੋਂ ਬੁਰੇ ਸਮਝ ਉਹ ਲੀਤੇ ॥
 ਸੁਨਨਿਰਧਨ ਮਭਉ ਸਦੀ ਰਚਨਾ । ਰੱਖਯਾਦ ਇਹ ਗੁਰ ਦੇ ਬਚਨਾ
 “ਤੇਰਾ ਭਾਣਾ ਮੀਠਾ ਲਾਗੇ । ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਪਦਾਰਥ ਮਾਗੇ” ॥
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੁਨ ਦਾ ਭੋਗ ਪਿਆਰੇ । ਆਇਬਨੇ ਸੋ ਪੁਰਖ ਸਹਾਰੇ ॥
 ਅਰ ਜੇ ਤੇਂਕੁਛ ਕਰਨਾ ਭਾਈ । ਬਿਪਤਕਾਲ ਮੈਂ ਚਹੇਂ ਮਹਾਈ ॥
 ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪਾਠ ਤੂੰ ਕਰਲੈ । ਜਾਂਤੇ ਕੋਕ ਰਿਦੇ ਦਾ ਹਰ ਲੈ ॥
 ਜਦਗੁਰ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਹੈ ਪੜਾਰੇ । ਜਾਨਕਲੇਸ਼ ਰਿਦੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ॥
 ਦੇਵ ਕਹੋ ਕਜਾਅਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ । ਕੋਟ ਵਿਘਨ ਕੋਂ ਕਰਤੀ ਹਾਣੀ ॥
 “ਰਾਜਦੇਵੇਤਾਂ ਕਵਨ ਵਡਾਈ । ਭੀਖ ਮੰਗਾਵੇਤੋ ਕਜਾਘਟ ਜਾਈ”

ਵੋਹਿਰਾ

ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਸੁਖ ਹਿਤ ਪਿਆਵੇਂ ਹੋਰ ।
 ਦੇਖ ਸਲੋਕ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਕਜਾ ਸਮਝਾਵੇ ਤੌਰ ॥
 ਯਥਾ ਸਲੋਕ “ਸਭ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਰਾਮ ਹੈ ਦੂਸਰ ਨਾਹਿਨ ਕੋਇ ।
 ਕਹ ਨਾਨਕ ਸੁਨਰੇ ਮਨਾ ਤਿਹ ਸਿਮਰਤ ਗਤਿ ਹੋਇ” ॥
 ਦ੍ਰੈਯਾ—ਜੋ ਤੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਹੈ ਬਿਖਾ, ਸੋ ਕਰਤੇ ਪੈ ਗਾਈ ।
 ਤਿਸ ਨੂੰ ਤਜਾਗ ਦੂਸਰੇ ਪਿੱਛੇ ਅੈਵੇਂ ਨਾ ਭਟਕਾਈ ॥
 ਕਲਪ ਬਿਖ ਸਭ ਹੀ ਫਲ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕੋਤਜ਼ ਕਰ ਪਿਆਰੇ ।
 ਅੱਕ ਹੇਠ ਜਾ ਵਰ ਤੂੰ ਚਾਹੇਂ ਹੈ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰੇ ॥

ਏਖ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਪਰ ਤੈਨੂੰ, ਕਜਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੜਾਏ ।
 ਜੋ ਪੜ੍ਹ ਸੁਨਕੇ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮਹਿੰ, ਤੈਂ ਨਾ ਮੀਤ ਕਮਾਏ ॥
 ਲੈ ਹੁਣ ਕੁਛਕ ਸ਼ਬਦ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ, ਐਥੇ ਲਿਖ ਸਮਝਾਵਾਂ ।
 ਇਨ ਪਰਹੀ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚਾ ਤੇਰਾ, ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਾਵਾਂ ॥

ਯਥਾ—ਬਿਲਾਵਲ ਮਃ ੫

ਪ੍ਰਭੁਜੀ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪਾਨ ਆਗੇ । ਨਮਸਕਾਰ ਡੰਡਉਤਿ ਬੰਦਨਾ
 ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਜਾਉਂ ਬਲਹਾਰੇ ॥ ੧ ਰਹਾਉ ॥ ਉਠਤ ਬੈਠਤ
 ਸੋਵਤ ਜਾਗਤ ਇਹੁ ਮਨ ਤੁਝੇ ਰਿਤਾਰੇ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਇਸ ਮਨ
 ਕੀ ਬਿਥਾ ਤੁਝੇ ਹੀ ਆਗੇ ਸਾਰੇ ॥ ੨ ॥ ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਓਟ ਬਲ ਬੁਧਿ
 ਧਨ ਤੁਮ ਹੀ ਤੁਮਹਿ ਮੇਰੇ ਪਰਵਾਰੇ । ਜੋ ਤੁਮ ਕਰਦੁ ਮੋਈ
 ਭਲ ਹਮਰੇ ਪੇਖ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਚਰਨਾਰੇ ॥

ਚੌਪਈ

ਏਸਪੁਨੀਤ ਸ਼ਬਦਮਹਿੰਪਜਾਰੇ । ਅਕਾਲ ਪੁਰਖਹੀ ਓਟਤਿਹਾਰੇ ॥
 ਸਭਦੁਖਸੁਖਤਿਸਹੀਪਹਿਆਖੇ । ਜੋ ਚਾਹੋ ਉਸ ਅਗੇ ਭਾਖੋ ॥
 ਅਰ ਜੋ ਕਸ਼ਟਪਰੇ ਤੁਹਿ ਆਈ । ਤਿਸ ਅੱਗੇਹੀ ਕਹੋ ਸੁਨਾਈ ॥
 ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਮਝਾਵੇ । ਤੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਭਰਮ ਮਿਟਾਵੇ ॥

ਸੀ ਰਾਗ ਮਹਲਾ ੫

ਜਾ ਕਉ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਭਿ ਬਣੇ ਛੋਈ ਕੋਇ ਨ ਦੇਇ । ਲਾਗੇ
 ਹੋਏ ਦੁਸ਼ਮਨਾ ਸਾਕ ਭੀ ਭਜਿ ਖਲੇ । ਸਭੋ ਭਜੇ ਆਸਰਾ ਚੁਕੇ
 ਸਭ ਅਸਰਾਉ ॥ ਚਿਭਿ ਆਵੇ ਓਸ ਪਾਰ ਬ੍ਹੁਮੈ ਲਗੇ ਨ ਜਤੀ
 ਵਾਉ ॥ ੨ ॥ ਸਾਹਿਬ ਨਿਤਾਣਿਆਂ ਤਾਣ । ਆਇ ਨ ਜਾਈ

ਥਿਰ ਸਦਾ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਚ ਜਾਣ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜੇ ਕੋ
ਹੋਵੇ ਦੁਬਲਾ ਨੰਗ ਭੁਖ ਕੀ ਪੀਰ । ਦਮਝਾ ਪੱਲੇ
ਨਾ ਪਵੈ ਨ ਕੋ ਦੇਵੇ ਧੀਰ ॥ ਸਮਾਰਥ ਸੁਆਉਨ ਕੋ ਕਰੇ ਨਾ
ਕਿਛੁ ਹੋਵੇ ਕਾਜ । ਚਿੱਤ ਆਵੇ ਓਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਾ ਨਿਹਰਲ
ਹੋਵੇ ਰਾਜ ॥ ੨ ॥ ਜਾ ਕਉ ਦਿੰਤਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਦੇਹੀ ਬਿਆਪੈ
ਹੋਗ । ਗਿਸਤ ਕੁਟੰਬਿ ਪਲੇਟਿਆ ਕਦੇ ਹਰਖ ਕਦੇ ਸੋਗ ॥
ਗਊਣ ਕਰੇ ਚਹੁ ਕੁੰਟ ਕਾ ਘੜੀ ਨ ਬੈਸਣ ਸੋਇ । ਚਿੱਤ
ਆਵੇ ਓਸ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਨ ਮਨ ਸੀਤਲ ਹੋਇ ॥

ਚੌਪਈ

ਕਿਉਂ ਭਾਈਤੈਂ ਸੁਨਿਆਮਹਾਤਮ । ਜਿਸ ਸਿਮਰੇ ਰੂਹੋ ਧਰਮਾਤਮ ॥
ਛਿਰਤਿਸ ਕੋ ਰੂਹਿ ਤਿਆਗਪਿਆਰੇ । ਕਿਉਂ ਭਟਕਤ ਹੈ ਹੋਰਦੁਆਰੇ ॥
ਸੱਚਾ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਪਛਾਨ । ਉਸ ਪਰ ਹੀ ਰੱਖੀ ਸਭ ਮਾਣ ।
ਜਿਤਨੇ ਭਿਸਥਿਨ ਵਈਏ ਵੱਈਏ । ਸੁਰਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੱਠੀਦੱਈਏ ॥
ਇਸ ਪਰ ਦੱਸ ਮਤਾ ਕਜਾਤੇਰਾ । ਲੱਗਾ ਹੈ ਮਨ ਆਖਾ ਮੇਰਾ ॥

ਲਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਸਿੱਖਾ ਤੂੰ ਧੰਨ । ਤੈਂ ਹਨ ਖੋਲ੍ਹੇ ਸਾਡੇ ਕੰਨ ॥
ਅਸੀਂ ਜਗਤ ਰੀਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ । ਨੱਚ ਰਹੇ ਸੇ ਜੈਸੇ ਬੰਦਰ ॥
ਪਰਹਣ ਅਕਲ ਅਸਾਨੂਆਈ । ਗਰੱਘਰ ਦੀਤੈਂ ਰੀਤ ਦਿਖਾਈ ॥
ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮਤ ਤੇ ਨੱਜੇ । ਹੋਰ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫੱਜੇ ॥
ਪਰ ਕਿਆ ਕਰੀਏ ਜਗਈ ਰੀਤ । ਸਾਨੂੰ ਰਖ ਦੀ ਹੈ ਭੈ ਭੀਤ ॥

ਇਹ ਮਨਪਾਪੀ ਭਟਕ ਡਰਾਵੇ । ਉਲਟੇ ਰਸਤੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਵੇ ॥
ਹੁਣਨਿਸਚਾਸਾਡਾਕੁਛਹੋਇਆ॥ ਭਟਕਨਵਾਲਾਦਿੱਤਖਲੋਇਆ

ਮਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਵਾਹ ਪਜਾਰੇ ਗੁਰਦੇ ਲਾਲ । ਹੁਣ ਤੈਂ ਪਕੜੀ ਗੁਰਮਤਛਾਲ ॥
ਪਰਿਝੱਕ ਕਰਦਾ ਹੋਰਪੁਆਝਾ । ਜਿਸਨੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੋਰਤ੍ਰਿਘਾਝਾ ॥
ਅਰ ਇਹਰੀਤਨਵੀਂ ਜੋ ਕਰਦਾ । ਉਸਤੇ ਨਾਂ ਦਿਲਤੇਰਡਰਦਾ॥
ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੈ ਇਹ ਪਾਪ । ਕਿੱਥੇ ਤੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਤਾਪ ॥
ਇੱਕ ਭਰਾਈਧਾਮਬੁਲਾਇਆਛੋਲਓਸਨੇ ਗਲਵਿੱਚਪਾਇਆ॥
ਅਤ ਛੋਗਾ ਉਸ ਖੁਬ ਲਗਾਵੇ । ਰਾਹਰ ਦੇ ਦੇ ਤੁੜੇ ਸੁਨਾਵੇ ॥
ਆਖੇ ਲਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਰਾ । ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਤੇਰਾ ਚੀਰਾ ॥
ਆਪੇ ਵੱਕੀ ਦੇ ਅਸਵਾਰਾ । ਬੋਲੇ ਕੁੱਲੇ ਦੇ ਸਰਦਾਰਾ ॥
ਦਾਨੀਜ਼ਟੀਤੁਧਮਨਾਇਆ । ਜਿਸਨੇ ਗੋਦੀਲਾਲਖਲਾਇਆ ॥
ਤੁੰਲਖਾਂ ਦਾ ਦਾਤਾ ਪੀਰ । ਮੰਨਨ ਤੈਨੂੰ ਪੀਰ ਫਕੀਰ ॥
ਤਿੰਮੇ ਰਾਣੀ ਤੇਰੀ ਸਾਲੀ । ਚਲਦੀ ਜਿਹੜੀ ਉਲਟੀ ਚਾਲੀ ॥
ਸੱਖੀ ਸਰਵਰਾ ਏਧਰ ਆਓ । ਸਾਡਾ ਬੇੜਾ ਬੰਨੇ ਲਾਓ ॥
ਸਵਾ ਮਣੇਦਾ ਰੋਟਪਕਾਇਆ । ਜੋ ਤੈਂ ਟੱਬਰਨੂੰ ਵਰਤਾਇਆ ॥
ਜਾਤ ਪਾਤ ਤੈਂ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਪਾਈ । ਇੱਕ ਮਈ ਕਰਕੇ ਦਿਖਲਾਈ ॥
ਤੇਰਾ ਰਹਬਰ ਬਨਾ ਭਰਾਈ । ਜਿਸਦੀ ਛੁਤ ਨ ਤੈਨੂੰ ਕਾਈ ॥
ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਇਹ ਕੁਚਾਲ । ਕਿਉਂਤੈ ਕੀਤੀ ਗੁਰਦੇ ਲਾਲ ॥
ਇਸਦਾ ਕਿੱਸਾ ਸਚ ਸੁਨਾਈ । ਮਨ ਅੰਦਰ ਨ ਤੂਸੁਰਮਾਈ ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਇਸਦਾ ਕੁਛ ਨਾ ਪੁਛ ਪਿਆਰੇ । ਅਸਾਂ ਫਸੇ ਮੇ ਅੰਖੇ ਗਾਰੇ ॥
 ਮੁੰਡਾ ਕਰ ਬੈਠਾ ਸੀ ਚੋਰੀ । ਚੁੱਕ ਬੰਡ ਦੀ ਲਿਆਇਆ ਬੋਰੀ ॥
 ਜਿਸਪਰ ਖੋਜਨਿਕਾਲਸਪਾਹੀ ਪਕੜਲਿਆ ਗਲਪੈ ਗਈਫਾਹੀ
 ਉਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਛੁਡਾਵਨ ਲੱਗੇ । ਕਈ ਰੁਪਈ ਰਿਸਵਤਵੱਗੇ ॥
 ਪਰ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਸਾਡੀ ਗਈ । ਬੁਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ ॥
 ਜਿਸ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੇਖ । ਪੀਰ ਸਾਰ ਦਾ ਰੇਖੀਂ ਮੇਖ ॥
 ਜਿਸਪਰ ਤੂੰ ਉਸਨੂੰ ਹੁਣ ਪਿਆਉ । ਸਵਾ ਮਣੇ ਦਾ ਮੰਨਪਕਾਉ ॥
 ਅਰ ਤੂੰ ਉਸ ਸਰਵਰ ਦੇ ਤਾਈਂ । ਚੌਂਕੀ ਭਰਕੇ ਰਾਤਮਨਾਈਂ ॥
 ਜਿਸ ਤੇ ਵਿਰ ਸਭ ਬੰਦ ਛੁਡਾਉ । ਮੁੰਡਾ ਤੇਰਾ ਘਰ ਨੂੰ ਆਉ ॥
 ਇਸਨੂੰ ਸਨਕੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕੀਤਾ । ਮੈਂ ਮੈਂ ਵੇਰ ਨਾਮ ਉਸਲੀਤਾ ॥
 ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਇਹ ਲੈ ਪ੍ਰਤਾਵਾ । ਜਾਨ ਲਿਆ ਸੱਚਾ ਹੈ ਥਾਵਾ ॥
 ਸੰਝੋ ਅੱਜੇ ਮੰਡਾ ਆਇਆ । ਜਿਸਨੂੰ ਨਾਲ ਗਲੇ ਮੈਂ ਲਾਇਆ ॥
 ਏਹ ਸੁਖਨਾ ਉਸਦੀਦਿੱਤੀ । ਸੁਰਖ ਰੂਈ ਅਪਨੀ ਕਰ ਲਿੱਤੀ ॥
 ਇਸ ਪਰ ਦੱਸੋ ਕਜਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ । ਤੈਂ ਮੇਰੇ ਪਰ ਕੱਢਿਆ ਰੋਸ ॥
 ਅੰਖੀ ਬਣੀ ਸਮੇਂ ਸੁਣ ਭਾਈ । ਹੋਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪੁਰਖ ਸੁਦਾਈ ॥

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਕਜਾ ਕਹਾਂ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਬੁੱਧੇ । ਕਰੈ ਕੰਮ ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਸੁੱਧੇ ॥
 ਖੁਬ ਵਕੀਲ ਬਨਾਇਆ ਪੀਰਾ ਕਰਾਮਾਤ ਜਿਨ ਮਾਰੇ ਤੀਰ ॥
 ਜਿਨ ਮੋਟੀਰੋਟੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ । ਪੂਰੀ ਕਰੀ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਛੇ ॥

ਚੋਰਾਂ ਦਾ ਉਹ ਹੈ ਰਖਵਾਲਾ । ਪੀਰ ਨਹੀਂ ਉਹ ਠੱਗ ਸੁਖਾਲਾ ॥
ਜੋ ਰੋਟੀਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਈ । ਚੋਰਾਂ ਦਾ ਆਭਇਆ ਸਹਾਈ ॥
ਮੈਂ ਤਾਂ ਡਾਢਾ ਹੈ ਕੋ ਭੁੱਖਾ । ਉਲਟੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ਪੀ ਸੱਖਾ ॥
ਤੂੰਹੈ ਕੋਈ ਭੋਲਾ ਲੋਗ । ਜਿਸਤੇ ਕਰਦਾ ਕੰਮ ਅਜੰਗਾ ॥
ਕਜ਼ਾ ਉਹ ਪੀਠ ਬਚਾਵੇ ਹੋਰ । ਜਿਹੜਾ ਬਚਿਆ ਆਪਨਚੋਰਾ ॥
ਕਰਾ ਮਾਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨ ਕੋਈ । ਹੋਵਨ ਹਾਰ ਹੋਤ ਹੈ ਸੋਈ ॥
ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਣੇ । ਸਾਰੇ ਰੁਦੇ ਕੰਮ ਮਿਆਣੇ ॥
ਗੁਰੂ ਹੰਥ ਨੇ ਭਾਖੀ ਜੋਇ । “ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਭਾਣੈ ਹੋਇ” ॥
ਛਿਰ ਇਹ ਤੇਰਾ ਹੈ ਅਗਜਾਨ । ਸ਼ੇਖਾਂ ਵੱਲੇ ਕਰੇਂ ਧਿਆਨ ॥
ਕਜ਼ਾ ਗੁਰ ਨਾਲੋਂ ਹੈ ਉਹ ਭਾਰਾ । ਜਿਸਦਾਲੈਂਦਾ ਆਪ ਸਹਾਰਾ ॥
ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇਲਹਨਤਗਾਦੇ । ਜੋਗੁਰਸਰਨਗਹਨਤਜਵਾਦੇ ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਹੈਤਾਂ ਸਤ ਬਾਤ ਤੈ ਭਾਖੀ । ਪਰ ਘਰ ਦੇ ਨਾ ਮੰਨਨ ਆਖੀ ॥
ਮੈਂ ਬਹੁਤੇਰਾਸੀ ਸਮਝਾਇਆ । ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸਭਨੇ ਦੁਰਕਾਇਆ ॥
ਜਿਸ ਪਰ ਡਰਦੇ ਕੀਤਾ ਏਹ । ਮੈਨੂੰ ਨਾਂਹਿ ਉਲਾਂਭੇ ਦੇਹਿ ॥
ਘਰ ਦੇ ਲੋਗ ਨ ਆਖੀ ਮੰਨਨ । ਜੇ ਬੋਲਾਂਤਾਂ ਸਿਰ ਨੂੰ ਭੰਨਨ ॥
ਭਰਦਾ ਹਾਂ ਮੈਂਹਰਹਰ ਕਰਦਾ । ਜੋ ਆਖਨ ਸੋ ਬੈਠਾ ਜਰਦਾ ॥
ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਹੈ ਘਾਟਾ । ਲੱਗ ਗਿਆ ਜੇਦੋਮਣਆਟਾ ॥

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਵਾਹ ਖਾਲਸਾ ਤੂੰ ਹੈਂ ਠੀਕ । ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਤੈ ਲਾਈ ਲੀਕ ॥

ਚੰਗਾਘਰ ਵਿੱਚ ਤੇਰਾ ਜ਼ੋਰ। ਦਿਨ ਦੀਂਵੀਂ ਜੋ ਲੱਟਨ ਚੋਰ ॥
 ਏਹੋ ਜੇਹੋ ਘਰਤੇ ਪਜਾਰੇ। ਬੈਠ ਕਿਤੇ ਸੁਖ ਲਈਏ ਕਨਾਰੇ॥
 ਜੇ ਅਧਰਮ ਦੇ ਮਾਰਗ ਪਾਵੇ। ਜੇ ਥੋਲੇ ਤਾਂ ਵੰਡੇ ਲਾਵੇ॥
 ਇਤਨਾ ਭਾਂ ਤੂੰ ਕਰੀਂ ਵਿਚਾਰ। ਐਵੇਂ ਕੱਟਨ ਪਿਆਵਿਗਾਰ॥
 ਜੇ ਕੁਕਰਮ ਤੈ ਓਹ ਨ ਹੱਟਨ। ਤੂੰ ਥੋਲੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਟਾ ਪੱਟਨ॥
 ਤਾਂ ਤੂੰ ਧਰਮ ਕਾਸਨੂੰ ਖੋਵੇਂ। ਜਿਸ ਦੇ ਗਏ ਅੰਤ ਨੂੰ ਰੋਵੇਂ॥
 ਇਹ ਜੋਰੂ ਅਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਮਾਈ। ਅੰਤ ਕਾਲ ਨਹਿ ਹੋਇਸਹਾਈ॥
 ਜੇ ਐਬੇਹੀ ਹਨ ਛੱਡ ਜਾਣੇ। ਤਾਂਕਿਉਂ ਮਰਦਾ ਪਿਆਧਿਗਾਣੇ॥
 ਜੋ ਗੁਰ ਤੇਰਾ ਸਦਾ ਸਹਾਈ। ਓਤ ਪੋਤ ਰਾਖੇ ਵਡਿਆਈ॥
 ਉਸਦਾ ਪੱਲਾ ਛੱਡਨ ਲੋੜੇਂ। ਗੁਰਮੇ ਤੌੜ ਤਿਨੋਸੋਂ ਜੋੜੇਂ॥
 ਕੌਹੀ ਬਾਤ ਸੋਕ ਦੀ ਭਾਈ। ਗੁਰ ਮ੍ਰਿਯਾਦਾ ਤੋਹ ਤਜਾਈ॥
 ਦੇਖ ਪ੍ਰਹਲਾਦ ਧਰਮਨਹਿ ਹਾਰਾ। ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਤੇ ਕੀਨਕਿਨਾਰਾ॥
 ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਬਾਂਧਵ ਸੁਤਦਾਰਾ। ਬੁਧ ਜਠਤਹਿ ਤੇ ਕਰੇ ਕਨਾਰਾ॥
 ਤਾਂਤੇ ਇਨਕੇ ਪੀਛੇ ਭਾਈ। ਤੈਂ ਅਪਨੀ ਪਤ ਕਾਹਿ ਗੁਵਾਈ॥
 ਜੈਸੇ ਏਹ ਅਧਰਮਨਹਿਤਿਆਗੇ। ਕਹੋ ਧਰਮਤੇ ਤੂੰਕਿਉਂ ਭਾਗੇ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਹੋ ਪਜਾਰੇ ਤੈਂ ਸੱਚ ਸਨਾਈ। ਮੈਨੂੰ ਸਕਲ ਸੁੱਧ ਹੁਨ ਆਈ॥
 ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਰਮਾਂ ਸੋਈ। ਜੋ ਗੁਰ ਘਰ ਮਰਯਾਦਾ ਹੋਈ॥
 ਝੂਠੇ ਸਾਜਨ ਸਭ ਤਜ ਦੇਹੋ। ਇੱਕ ਗੁਰ ਓਟ ਆਪਨੀ ਲੇਹੋ॥

ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਸਭ ਸਮੱਝੋ ਕਾਚੇ । ਚਲੋਂ ਤਿਨੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸਾਚੇ ॥

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਜਮਾਂ ਖਰਚ ਨਹਿੰਦਿ ਰਿਹਾ ਅਧੂਰਾ । ਕਰਿਆ ਜਬਾਨੀ ਤੈਂ ਸਭ ਪੁਰਾ ॥
 ਮੁਖ ਤੇ ਸੱਤ ਬਚਨ ਤੈਂ ਗਾਏ । ਚੰਗੇ ਗੁਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਨਾਏ ॥
 ਦੱਸ ਏਹ ਕੀ ਪਾਸ ਤੁਮਾਰੇ । ਧਰੇ ਗਡੋਏ ਥਾਲ ਮੜਾਰੇ ॥
 ਅਰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਤੈਂ ਪਾਈ ਰੱਸੀ । ਇਸਦੀ ਗੱਲ ਨ ਕੋਈ ਦੱਸੀ ॥
 ਕਿੱਥੇ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਹੈ ਜਾਣਾ । ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟਿਕਾਣਾ ॥
 ਅਰ ਇਹ ਭੰਗੀ ਦਰ ਪਰ ਖੜੇ । ਡੌਰੂ ਹੱਥ ਬਨਾਕੇ ਧਰੇ ॥
 ਰਾਵਨ ਰੀਤ ਪ੍ਰੀਤ ਕੇ ਸੰਗਾ । ਟੱਬਰ ਸੁਨਦਾ ਨਾਲ ਉਮੰਗਾ ॥
 ਇਸਦਾ ਹਾਲ ਸੁਨਾਂਦੇ ਭਾਈ । ਜਿਸਦੀ ਮੈਂ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਨ ਕਾਈ ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ

ਇਹ ਤਾਂ ਪਾਸ ਸੇਵੀਆਂ ਮੇਰੇ । ਜੋ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਤੇਰੇ ॥
 ਉਸ ਮਾੜੀ ਦੇ ਜਾਣਾ ਕੌਲ । ਜਿੱਥੇ ਵਜਦੇ ਦੇਖੇ ਢੋਲ ॥
 ਅਰਛੜੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ । ਗੁੱਗਾ ਜਾਹਰ ਪੀਰ ਹੈ ਤਿੱਥੇ ॥
 ਸਭ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਜੋ ਸਰਦਾਰ । ਜਹਰੀ ਪੀਰ ਨੀਲੇ ਅਸਵਾਰ ॥
 ਬਾਗੜ ਵਾਲਾ ਡਾਛਾ ਪੀਰ । ਜੈਹੜੇ ਮਾਰੇ ਜਿਨ ਲੈ ਤੀਰ ॥
 ਉਸਨੂੰ ਜਾਕੇ ਚੜ੍ਹਤ ਚੜ੍ਹਾਵਾ । ਫਿਰ ਮੁੜਕੇ ਜਦੁਘਰ ਮੈਂ ਆਵਾ ॥
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦਾਟੇ । ਦੇਊ ਕਪੜੇ ਕੁਝ ਪਰਾਣੇ ॥
 ਇਹ ਉਸ ਦੇਹਨ ਬਨੇ ਗਵਈਏ । ਜਿਸ ਤੇਗਾ ਉਣ ਪਈ ਸੜੈ ਈਏ ॥

ਏਹ ਸੇਵੀਆਂ ਜਦੋਂ ਚੜ੍ਹਾਉਂ । ਅਰ ਗੁੱਗੇ ਦਾ ਭਗਤ ਮਨਾਉਂ ॥
ਤਾਂ ਸੱਪਾਂ ਤੇ ਰਹਿਸੀ ਖੈਰ । ਭਾਵੇਂ ਫਿਰਸਾਂ ਨੰਗੇ ਪੈਰ ॥
ਇਸਵਿੱਚਬਾਤ ਬੁਰੀਕਿਆਭਾਈ । ਅਪਨਾ ਸੁਖ ਸਭ ਚਹੇਲੁਕਾਈ

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਬੱਸ ਗਾਪੈਜੇ ਨਾ ਤੂੰ ਛੱਡ । ਹੈਂ ਤੂੰ ਪੱਕਾ ਅਹਮਕ ਜੱਡ ॥
ਸੁਨ ਮੂਰਖ ਇਹ ਗੁੱਗਾ ਜੋਈ । ਮਿੰਘਾਂ ਅੱਗੇ ਵਸਤ ਨਕੋਈ ॥
ਕਿਆਉਸਨੇ ਮਾਰੇ ਭਾਈ । ਛੱਡਿਆਘਰ ਜਦਲੜਪਈਮਾਈ ॥
ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਦੁਸਮੇਂ ਨੇ ਭਾਰੇ । ਕੀਤੇ ਜੰਗ ਤੁਰਕ ਫੜ ਮਾਰੇ ॥
ਤਿਨ ਤੁਰਕਨ ਤੇ ਤੁਮੇਂ ਛੁਡਾਇਆ । ਰਾਜਭਾਗ ਤੁਹਿਦੇ ਸਦਿਵਾਯਾ ॥
ਕਰਸਰਦਾਰ ਦਿਖਾਇਆ ਤੈਨੂੰ । ਕਿਆ ਘਾਟਾ ਹੈ ਵੱਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ॥
ਹਣ ਸੱਪਾਂ ਤੇ ਡਰਕਰ ਪਾੜੀ । ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਗੁੱਗੇ ਨੂੰ ਰਾਸੀ ॥
ਲੌ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਜੁਗਤ ਬਤਾਵਾਂ । ਅਰ ਸੱਪਾਂ ਦਾ ਖੌਫ ਗੁਵਾਵਾਂ ॥
ਦੇਖੋਂ ਸੱਪ ਜਦੋਂ ਹੈ ਜਾਂਦਾ । ਐਵੇਂ ਨਾ ਓਹ ਤੈਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ॥
ਤਦ ਫੜ ਢੰਡਾ ਸਿਰ ਉਸ ਮਾਰ । ਉਪਰ ਤੇ ਜਵੂਦੇ ਦੋ ਚਾਰ ॥
ਲੜਨੇ ਪਰਤੂੰ ਕਰੀਂ ਇਲਾਜ । ਘਿਉ ਪੀਕੇ ਖਾ ਜਾਹੁ ਪਿਆਜ਼ ॥
ਛੰਗ ਵਿੱਚ ਤੇ ਲੋਹੂ ਕੱਢੀਂ । ਉਤਨੀ ਜਗਾ ਤੁਰਭ ਹੀ ਵੱਡੀਂ ॥
ਜਿਸਤੇ ਹੁਣ ਨਾ ਕਰ ਤੂੰ ਦੇਰ । ਮੁੜ ਜਾਘਰ ਨਾਅਈ ਫੇਰ ॥

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ ਦਾ ਚਲਾਟਾ

ਦ੍ਰੈਸ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇਕਰ ਬਾਪੁ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਰਦਾ ।
ਦੇਖੋ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤ ਪਿਆਰਾ ਕੀ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਕਰਦਾ ॥

ਮੰਜੇ ਤੋਂ ਧਹਿ ਹੇਠਾਂ ਮਿੱਟੇ ਦੀਵਾਂ ਹੱਥ ਰਖਾਵੇ ।
 ਜਉਣਿਆਇ ਬੁਲਾਇ ਅਚਾਰਜ ਰੁੱਪਾ ਦਾਨ ਕਰਾਵੇ ॥
 ਪਗੜੀ ਤੁਰਤਉਤਾਰ ਚਖੂੱਟਾ ਸਿਰਪਰ ਬਾਂਧ ਰਖਾਵੈ ।
 ਲਾਹਿ ਕਛਹਿਰਾ ਧੋਤੀ ਪਾਕਰ ਬੋਲੋ ਰਾਮ ਬੁਲਾਵੈ ॥
 ਅਧਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਂਡਾ ਭੈਨੇ ਸਿਰ ਪਰ ਧਾਈ ਮਾਰੇ ।
 ਆਖੇ ਬਾਪੂ ਛੱਡ ਗਿਓ ਤ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਪੁੱਤ ਪਿਆਰੇ ॥
 ਮਫ਼ਘਟ ਜਾਕਰ ਲੋਥ ਰਖਾਈ ਭਾਰੀ ਚਿਖਾਬਨਾਈ ।
 ਹੱਥ ਘਾਸ ਦੇ ਛੱਲੇ ਪਾਏ ਅੰਡੀ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹਾਈ ॥
 ਮੁਰਦੇ ਮੁਖਪੰਜ ਰਤਨੀਪਾਕਰ ਤੁਰਤ ਚਿਖਾਪਰਚਾਵੈ ।
 ਅਰਧ ਜਲਾ ਸਾ ਹੋਵੇ ਜਬਕੇ ਸੋਟੇ ਸਿਉਂ ਸਿਰ ਢਾਵੈ ॥
 ਆਇ ਧਾਮ ਮੌਂ ਕਰਮੀਂ ਧਰਮੀਂ ਬੈਠਾ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਰਾ ।
 ਕਥਾਗਰਜਕੀਹੋਵਨਲਾਗੀਖੁਲਿਆ ਨਰਕ ਦੁਆਰਾ ॥
 ਨਰਕਾਂ ਦਾ ਸੁਣਿ ਰੂਪ ਭਯਾਣਕ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਧੜਕੇ ।
 ਆਖੇ ਬਾਪੂ ਤਰੂ ਬੈਤਰਨੀ ਪੁਛ ਗਉ ਦੀ ਫੜਕੇ ॥
 ਇਵਸ ਤੇਰੂਵੇਂ ਕਿਰਿਆ ਆਈ ਸੱਦ ਅਚਾਰਜਤਾਈਂ ।
 ਮੰਜੀ ਕਪੜੇ ਬਰਤਨ ਦੇਕੇ ਘਰ ਥੋਂ ਵਿਦਾ ਕਰਾਈਂ ॥
 ਲੈਕਰ ਅਸਥਾਂ ਦਾ ਫਿਰ ਬੈਲਾ ਗੀਗਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ।
 ਹਰਿਸੁਆਰ ਪਾਂਡਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਹੱਡ ਬਾਪ ਦੇ ਪਾਂਦੇ ॥
 ਓਥੋਂ ਮੁੜਕਰ ਕਰੇ ਭੈਡਾਰਾ ਵੱਡਾ ਬਾਪ ਬਣਾਵੇ ।
 ਕਿਤਕ ਪਰੋਮੀ ਸਿੰਘਨ ਕੋ ਭੀ ਕਰ ਪਰਸਾਦ ਛਕਾਵੇ ॥
 ਫਿਰ ਸਿਰ ਉਪਰ ਸਜੇ ਦੁਮਾਲਾ ਸਿੱਖੀ ਪਤਾਲੀ ਭਾਈ ।

ਜਾਕਰ ਕਾਹੂੰ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੇ ਸੋਤਨਖਾਹ ਬਖਸ਼ਾਈ ॥
 ਓਹੋ ਕੁਛ ਕਜ਼ਾ ਦਸਤਾਰਾ ਮੜਕੇ ਢੇਰ ਸਮਾਲੇ ।
 ਕਰਜ ਦੰਡ ਪਿਤਰਾਂ ਦਾ ਦੇਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋਇ ਜਖਾਲੇ ॥
 ਦੁਗਨੀ ਚੱਟੀ ਭੁਰ ਘਰ ਬੈਠਾ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਫਲ ਪਾਯਾ ।
 ਇੱਕਘਰ ਦਾ ਉਠ ਗਿਆਸਬੰਧੀ ਦੁਸਰਧਾਮਲੁਟਾਯਾ ॥
 ਤ੍ਰੀਸਰ ਸਣੀ ਨਰਕ ਕੀ ਬਾਤਾਂ ਰੈਨਸਮਜ ਥਰਜਾਵੈਂ ॥
 ਅੱਖੇ ਉੱਠਾਂ ਜੇ ਕਉਂਏ ਨਰਕ ਵਿਖੇ ਮੁਹਿ ਖਾਵੈਂ ॥
 ਦੇਖੋ ਗਰਵਪਕੜਕੇਬਾਪੂ ਪਲਵਿੱਚਪਾਰ ਕਰਾਇਆ ॥
 ਉਸਦੇਨਾਲ ਸਹਾਰਾ ਬੋਜ਼ਾ ਨਾਸਕੇਤ ਨੇ ਲਾਇਆ ॥
 ਮਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਦਾ ਧਰਮਦਾਜਦੇ ਕੌਲੇ ।
 ਕਿਜਾ ਜਾਣੇ ਥਾਪੂ ਜੀ ਬੁੱਢਾ ਕੀਕੁਛ ਅੱਗੋ ਬੇਲੇ ॥
 ਲੇਖਾ ਮੰਗੇਗਾ ਜਦ ਉਸ ਥੋਂ ਕਿੱਕੁਰ ਪੂਰਾ ਪੜ੍ਹੁ ॥
 ਧਰਮ ਰਾਇ ਦਾ ਦੂਤ ਪਕੜਕੇਤੁਰਤਸਕੰਜੇ ਚਾਨ੍ਹੈ ॥
 ਚਿੱਤ੍ਰ ਹਾਪਤ ਖੋਲੁਕਰ ਦੱਸਨਜੋਸੀ ਉਸਦੀਕਰੈਨੀ ।
 ਓਵਰ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪੈਸੀ ਭਾਈ ਬਾਪੂਜੀ ਨੂੰ ਭਰਨੀ ॥
 ਦੇਖੋ ਅਪਨੀ ਕਰਨੀਦਾਫਲਨਰਕਸੁਰਗਮੇਲੈਂਦਾ ।
 ਯਾ ਮੁੜਕੇ ਉਹ ਜੂਨਕਿਮੇਵਿੱਚਆਇਵਿਚਾਰਾਪੈਂਦਾ ॥
 ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ ਦਾ ਨਕਲੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਤੇ ਉਸੇ ਨਕਲੀ
 ਨਾਲ ਧਰਮ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ
 ਏਹਿਰਾ--ਅਸਲੀ ਗੁਰਦਾ ਸਿੱਖ ਇੱਕ, ਆਇਗਯੋਤਿਸਥਾਮ ।
 ਨਕਲੀ ਦਾ ਪਿਖ ਹਾਲ ਤਥ, ਬੋਲਜੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ॥

ਅਸਲੀ

ਚੈਪਈ

ਕਲਪਤਰੰਘਾਪਿਤਾਤੁਮਾਰਾ । ਜਗ ਮਿੱਬਜਾ ਤੇਕਰਾਮਵਾਰਾ ॥
ਗਇਓਗੁਰੂਪੁਰਨੂਮੰਨਭਾਣਾ । ਇਸਜਗਮੇਕਿਨਕੀਨਟਕਾਣਾ ॥

ਨਕਲੀ

ਕਜਾ ਕਹੀਏਕੁਛਪੇਸ਼ ਨ ਜਾਏ । ਮੁਰਦੇਨਾਲ ਨ ਮਤਿਆਭਾਏ ॥
ਆਖੁਰ ਸਬਰੁਰਤਨਹੀ ਬਨਹੈ । ਦੁੱਖਪਿਤਾਦਾ ਮਨਹੀਮਨਹੈ ॥

ਅਸਲੀ

ਸਣੁ ਮਿੱਖਾ ਤੈਂ ਏਹ ਕੀ ਕਰਿਆ । ਲਾਹਿਪਿਤਾ ਮੰਜੇ ਤੈਂ ਧਰਿਆ ॥
ਜਿਸਤੇ ਤਿਸਨ੍ਹੰ ਬਹੁਦੁਖ ਹੋਯਾ । ਪਲਨੰ ਮਰਦਾਹੁਣਹੀਮੋਯਾ ॥
ਕੀ ਮੰਜੇ ਨੂੰ ਓਹ ਸੀ ਖਾਂਦਾ । ਤੈਂ ਜੋ ਚੁੱਕ ਧਤਾ ਪਰ ਆਂਦਾ ॥
ਕਜਾ ਸੱਬਰ ਸੀ ਕੁੱਝ ਦਵਾਈ । ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਤੈਂ ਘੋਲਪਿਲਾਈ ॥

ਨਕਲੀ

ਭਾਈ ਲੋਕ ਇਹੋ ਹਨ ਕਰਦੇ । ਮਰਨੇ ਵੇਲੇ ਹੇਠਾਂ ਧਰਦੇ ॥
ਕਹਿੰਦੇ ਮੰਜੇ ਪਰ ਗਤ ਨਾਹੀਂ । ਜੋਜੇ ਮਰਹੈ ਅਵਗਤਜਾਹੀਂ ॥
ਤਾਂਤੇ ਸੱਬਰ ਪਰ ਗਤ ਪਾਵੇਂ । ਐਸੀ ਲੋਕ ਬਾਤ ਸਮਝਾਵੈਂ ॥
ਤੈਂ ਜੋ ਹੋਸੀ ਕੀਤੀ ਭਾਈ । ਅੱਜ ਤੀਕ ਨਹਿੰ ਕਿਨੇ ਸੁਨਾਈ ॥

ਅਸਲੀ

ਜੇ ਮੰਜਾ ਹੈ ਐਸਾ ਨੀਚ । ਬੇਗਤ ਕਰਦਾ ਮਰਨੇ ਬੀਚ ॥
 ਤਾਂ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹੁਤ ਡਾਰੇ । ਹੋਹਾਂ ਪਾਵੇ ਤੋੜ ਉਖਾੜੇ ॥
 ਬਾਣ ਬਾਲ ਚੱਲ੍ਹੇ ਮਹਿੰ ਸੋਕੇ । ਦੌਰ੍ਹੇ ਮੱਥਾ ਉਸਨੂੰ ਟੋਕੇ ॥
 ਭੁੱਟ ਸਿੱਖਾ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ । ਐਵੇਂ ਨਾ ਬਣ ਬੈਠ ਗਵਾਰ ॥
 ਮਾਰੀ ਉਮਰ ਵਿਖੇ ਸੁਖ ਦੇਵੇ । ਓੜਕ ਨੂੰ ਬੇਗਤ ਕਰਲੇਵੇ ॥
 ਕੇਹੀਂ ਹੋ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਬਾਤ । ਤੈਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਦੋਸੀ ਕ੍ਰਾਤ ॥
 ਅਤ ਜੇ ਬੁਰਾ ਏਸਨੀਜਾਣੇ । ਫਿਰਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਰਧਿਗਾਣੇ ॥
 ਜਿਸਤੇ ਓਰੋ ਮੰਜਾ ਫੈਰ । ਭੇਜਿਆ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਬਿਨ ਦੇਰ ॥
 ਹੱਥ ਅਚਾਰਯ ਕਰਕੇ ਹੁੰਡੀ । ਕਜਾ ਗ੍ਰੁਜਾਣਾ ਕੱਢੀ ਹੁੰਡੀ ॥
 ਦੌੜ ਅਜੇਭੀ ਦੇਰਨ ਲਾਓ । ਆਖਅਚਾਰਯਨੂੰ ਅਟਕਾਓ ॥
 ਆਖੀਂ ਇਹ ਮੰਜੇਦਾਮਾੜਾ । ਜਿਸਨੇ ਘਤਿਆ ਚਾਇਪੁਆੜਾ ॥
 ਅਥਗਤਕਰਇਨਬਾਪੂਕੋਛਿਆਪਿੜਾਆਜੇਨਉਸਦਾਛੋਛਿਆ
 ਲਿਜਾਕੇ ਘਰਦੇ ਮੰਜਿਆਂਨਾਲ । ਵਿੱਚਅੰਗੀਠੇ ਦੇਵੀਂ ਜਾਲ ॥
 ਮੰਜੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹੁ ਘਰ ਤੇ ਖੋਵੇ । ਰੈਨ ਚਟਾਈ ਉੱਧਰ ਸੋਵੇ ॥
 ਕੇਹੜੇ ਲੋਕ ਦੱਸ ਖਾਂ ਮੈਨੂੰ । ਬੁਰਾ ਆਖਦੇ ਮੰਜਾ ਤੈਨੂੰ ॥
 ਬਧਿਮਾਨਏਹਕਦੇ ਨ ਕਹਿੰਦੇ । ਇਸ ਘਰੋਂ ਵਿੱਚ ਉੱਲੂਗਹਿੰਦੇ ॥
 ਮੈਂ ਹਾਸੀ ਨਹਿੰ ਤੁੜੇ ਕਰਾਈ । ਗੁਰਘਰਮੇਂ ਇਹਰੀਤਨਕਾਈ ॥
 ਦੁੱਜਾ ਤੁਧੁ ਜਗਾਯਾ ਦੀਵਾ । ਭਇਆ ਸਾਪ ਪਿਖਤੇਹਾ ਖੀਵਾ ॥
 ਇਸਦਾ ਭੀ ਤੂੰ ਰੁੱਮੀਂ ਢੀਗਾ । ਜੋ ਤੈਂ ਕੀਤਾ ਪੀਕੇ ਭੈਗਾ ॥

ਕਈਦਿਨਾਂਤਕਬੁਝਨਦੀਆ। ਇਸਤੇਭੀਕਹੁਕਜਾਫਲਲੀਅ'

ਨਕਲੀ

ਆਖਨਜਦ ਪ੍ਰਾਨੀ ਹਨ ਮਰਦੇ। ਦੀਵਾਲੋਕ ਹਬੇਲੀ ਧਰਦੇ ॥
ਅੱਗੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਅੰਧੇਰਾ । ਚਾਨਣ ਕਰਦਾ ਦੀਪਘਨੇਰਾ ॥
ਤਾਂਤੇ ਮੈਂ ਭੀ ਕਰੀ ਵਿਚਾਰ । ਬਾਪ ਅੰਧੇਰੇ ਹੋਇ ਨ ਖੁਆਰ ॥
ਮੈਥੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਹੈ ਕੋਇ । ਜੋ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਲੋਇ ॥

ਅਸਲੀ

ਅਪਨੇ ਪਿਤਰਾਂ ਦੇਹਿਤਕਾਈ। ਸੁਖਦੀ ਚਹੀਏ ਬਨਤ ਬਨਾਈ ॥
ਤੂੰ ਤਾਂ ਪਿਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪਿਆਰਾ । ਸੁਖਦਾਈਹੈਂ ਪੁੱਤ ਵਿਚਾਰਾ ॥
ਪਰ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਏਹ ਸਮਝਾਓ । ਸਾਥੋਂ ਭੇਦ ਨ ਜ਼ਰਾ ਲੁਕਾਓ ॥
ਦੀਵਾ ਜਗਦਾ ਘਰ ਵਿੱਚੂੰਤੇਰੇ । ਬਾਪੂ ਦੇਹਨ ਮਰਪਟ ਡੇਰੇ ॥
ਵਿਰ ਉਥੋਂ ਭੀ ਜਮਨੇ ਫ਼ਜ਼ਿਆ । ਧਰਮਗਾਇਦੇਠਾਣੇ ਖ਼ਜ਼ਿਆ ॥
ਇਤਨੀ ਦੂਰ ਲੋਇ ਕਿਮ ਹੋਏ । ਗੋਡੇ ਭੱਜਨ ਗਿਰਕੇ ਟੋਏ ॥
ਵਿਰ ਸੱਟਾਂ ਤੇ ਕੈਣ ਬਚਾਊ । ਮਰਹਮ ਪੱਟੀ ਕੈਣ ਲਗਾਊ ॥
ਘੱਲ ਢਾਕਟਰ ਅਤੇ ਹਕੀਮ । ਨਾ ਤਰਪਾਊ ਦੁੱਖ ਯਤੀਮ ॥
ਇਸ ਪਰ ਭੀ ਤੈਂ ਕੀਤਾ ਹੋਰ । ਮਰਦੇ ਨੂੰ ਦਿਖਲਾਯਾ ਸ਼ੋਰ ॥
ਜੋ ਤੈਂ ਅਪਨਾ ਬਾਪੂ ਪਜਾਹਾ । ਛੰਡੈ ਨਾਲ ਚਿਖਾ ਪਰ ਮਾਰਾ ॥
ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਤੇ ਭਾਈ । ਕਜਾ ਸੀ ਛੇਤੀ ਸੂਰਮ ਤਾਈ ॥
ਕਜਾਉਨੂੰ ਕੁਝ ਤਰਸ ਨਾਘਾਯਾ । ਮਿਰਤਕ ਉਪਰ ਹੱਥ ਉਠਾਯਾ ॥
ਇਸਦਾਭੀ ਕੁਝ ਹਾਲ ਸੁਣਾਓ । ਮੈਥੋਂ ਮੂਲ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਮਾਓ ॥

ਨਕਲੀ

ਓਹ ਤਾਂ ਕਿਰਿਆ ਕਰੀ ਕਪਾਲ । ਜਿਸਦਾ ਆਖਣ ਏਹ ਹਵਾਲ ॥
 ਗਰੜ ਪੁਰਾਣ ਏਹ ਹੈ ਕਹਿੰਦਾ । ਜੀਵ ਸੀਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਰਹਿੰਦਾ ॥
 ਜਦ ਸੋਟਾ ਸਿਰ ਥੈਂਦਾ ਆਇ । ਜੀਵ ਨਿਮਾਣਾ ਓਥੋਂ ਜਾਇ ॥
 ਯਾਹੀ ਤੇ ਮੈਂ ਸਿਰ ਨੂੰ ਢੋਰਾ । ਜੀਵ ਪਿਤਾ ਦਾ ਅੱਗੇ ਤੋਰਾ ॥
 ਜੇ ਨਾਂ ਕਰਦਾ ਕ੍ਰਿਆ ਕਪਾਲ । ਤਾਂ ਬਾਪੂ ਦਾ ਸੀ ਕਜਾ ਹਾਲ ॥
 ਮਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆਕੁਰਲਾਂਦਾ । ਧਰਮਰਾਜ਼ ਫਿਰਕੋ ਜਾਂਦਾ॥

ਅਸਲੀ

ਅਹੋ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅਧਕ ਸਨੇਹੀ । ਭਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁਦਾ ਏਹੀ ॥
 ਜੋ ਤੈਂ ਪਿਤਾ ਹੇਤ ਕਰਵਾਈ । ਅੰਨ ਮਤੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਕਮਾਈ ॥
 ਗੁਰ ਰੀਤੀ ਨੂੰ ਵਿੱਤਾ ਧੱਕਾ । ਬਣਿਆ ਅੰਨ ਮਤੀ ਤੂੰ ਪੱਕਾ ॥
 ਪਰ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਏਹ ਭੀ ਦੱਸ । ਟਾਲਵਾਲ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਨੱਸ ॥
 ਜੇ ਓਹ ਰਹਿੰਦਾ ਸਿਰ ਦੇ ਵਿੱਚ । ਤਾਂ ਤੈਂਨੂੰ ਕੀ ਕਰਦਾ ਜਿੱਚ ॥
 ਸਗੋਂ ਜਮਾਂਦੇ ਨਾਲ ਨ ਜਾਂਦਾ । ਧਰਮਰਾਇ ਤੇ ਮਾਰਨ ਖਾਂਦਾ ॥
 ਹਸਾਬ ਕਤਾਬ ਦੇਨ ਥੋਂ ਬਚਦਾ । ਰਹਿੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਸੀ ਮਨਜਚਦਾ ॥
 ਛਟੀ ਤਲਾਬ ਬਾਗ ਜੋ ਚੰਗੇ । ਰਹਿੰਦਾ ਓਥੇ ਹੋਇ ਨਸੰਗੇ ॥
 ਕ੍ਰੀਭੀ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪੈਂਦਾ । ਅਪਨਾ ਰਸਤਾ ਆਪੇ ਲੈਂਦਾ ॥
 ਯਾ ਸਤਿ ਗੁਰਕੇ ਪੁਰ ਕੋ ਜਾਂਦਾ । ਜਿੱਥੇ ਜੋਰ ਨਹੀਂ ਜਮਪਾਂਦਾ ॥
 ਜੇ ਮੇਰੇ ਪਰ ਨਹੀਂ ਅਤਥਾਰ । ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸਥਦ ਵਿਰਾਗ ॥
 “ਤੇਰੇ ਜਨ ਕੋ ਭੈਕੁਛ ਨਾਹੀਂ, ਜਮ ਨਹਿਆਵਤ ਨੇਰੇ” ਤਾਹੀਂ ॥

ਕੁਰਦਾ ਸਿੱਖ ਬਾਪ ਸੀ ਤੇਰਾ । ਜਿਸ ਪਰ ਜਮਦਾ ਨੱਸੀ ਬਖੇਰਾ॥
 ਪਰਤੈਂ ਗੁਰਦੇਰਾ ਹੋਂਫੜਕੇ । ਜਮਦਰਸ਼ਿਟਿਆਹੋਇ ਨਧੜਕੇ ॥
 ਚੰਗੀ ਕੀਤੀ ਪਿਉਦੀ ਥੇਰੀ । ਪੁਤ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਢਾਢਾ ਵੈਰੀ ॥
 ਤੈਂ ਛੰਡੇ ਦਾ ਜੋਰ ਦਿਖਾਯਾ । ਪਕੜ ਜਮਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਾਯਾ ॥
 ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਬਾਪ ਦਾ ਕੀਤਾ । ਕਿਸੇ ਜਨਮਦਾ ਬਦਲਾ ਲੀਤਾ ॥
 ਜਿਸਤੇਹਟਿਆਵੇਰਫਸਾਇਆ । ਜਿਸਨੂੰ ਲੇਖਾਭੁਰਨਾ ਆਇਆ
 ਫਿਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੰਮ ਮੈਂ ਦੇਖਾ । ਇਸਦਾ ਭੀ ਤੂੰ ਕੱਢ ਭੁਲੇਖਾ ॥
 ਇੱਕ ਗਉ ਜੋ ਤੈਂ ਮਣਸਾਈ । ਅੰਨ ਮਤੀ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜਾਈ ॥
 ਉਸਤੇ ਕਿੱਹਾ ਤੈਂ ਲਾਭ ਤਕਾਯਾ । ਮੇਰੀ ਬੁੱਧੀ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆਯਾ॥

ਨਕਲੀ

ਏਹ ਤਾਂ ਵੱਡਾ ਇੱਕ ਅਸੂਲ । ਧਰਮ ਅਸਾਡੇ ਦਾ ਹੈ ਮੂਲ ॥
 ਨਦੀ ਬੈਤਰਨੀ ਹੈ ਇੱਕ ਭਾਰੀ । ਰੁਧਰ ਪਾਕ ਦੀ ਵਗਦੀ ਸਾਰੀ ॥
 ਜਦ ਪ੍ਰਾਣੀ ਉਸ ਉਪਰ ਜਾਵੇ । ਲਹਿਰਾਂ ਦੇਖ ਵੱਡਾਫਰਖਾਵੇ ॥
 ਨਹਿੰ ਮਲਾਹ ਬੇਜਾ ਨਹਿੰ ਵੰਝ । ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਧੈ ਜਾਂਦੀ ਸੰਝ ॥
 ਕਰਦੇ ਜਮ ਗੁਰਜਾਂ ਦੀ ਮਾਰ । ਅਖਣ ਚੱਲ ਨਦੀ ਤੇ ਪਾਰ ॥
 ਓਥੇ ਕੋਇ ਨ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ । ਦਿੱਸਨ ਜਮ ਖੂਨੀ ਜਿਮਹਾਥੀ ॥
 ਉਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੇ ਜੋਇ ਛੁਡਾਵੇ । ਗਤੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੌਨਜ਼ਰਨਾਵੇ ॥
 ਏਥੇ ਗਉ ਜਿਨੇ ਮਣਸਾਈ । ਓਥੈ ਜਾਕਰ ਭਈ ਸਹਾਈ ॥
 ਧਕੜ ਪੂਛ ਉਤਰੇ ਜਨ ਪਾਰਾ । ਗੋਤੇ ਖਾਣੋਂ ਰਿਹਾ ਵਿਚਾਰਾ ॥
 ਜੇਕਰ ਦਾਨ ਨ ਉਸਦਾ ਕਰਦਾ । ਡੁਬ ਨਦੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਰਦਾ॥

ਇਸ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਦਾਨ ਕਰਾਯਾ। ਮਨੋਜਹਾਜ਼ ਬਨਾਇ ਚੜ੍ਹਾਯਾ॥

ਅਸਲੀ

ਵਾਹ ਵਾਹ ਸਿੱਖਾ ਤੂੰ ਧੰਨ । ਦਿੱਤਾ ਤੁਲਾ ਬਾਪ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ॥
 ਪੁਤ ਸਪੁਤ ਉਹੋ ਹੈ ਭਾਈ । ਤੇਰੇ ਜੈਸੀ ਜਿਸ ਚਤੁਰਾਈ ॥
 ਧੈਰ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪੁੱਛਾਂ ਬਾਤ । ਨਾਲ ਸਫ਼ਾਈ ਦੱਸੀਂ ਭਾਤ ॥
 ਬਾਪ ਤੁਸਾਂ ਦਾ ਪਹੁਤਾ ਦੂਰ । ਬੈਤਰਨੀ ਦੇ ਗਿਆ ਹਜ਼ੂਰ ॥
 ਅਰਓਹ ਗਊਂ ਤੁਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ । ਦੁੱਧ ਦਹੀਂ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਭਰਦੀ ॥
 ਅਬਲੋਂ ਖੜੀ ਅਚਾਰਜ ਦ੍ਰਾਰੇ । ਕਦ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਰੂ ਕਨ ਰੇ ॥
 ਬਿਨਾਂ ਪੁਛਪਕੜੇ ਕਿਉਂ ਤਰਸੀ । ਤੁਬਕੂੰ ਤੁਬਕੂੰ ਬਾਪੂ ਕਰਸੀ ॥
 ਨਦੀ ਪਾਕ ਦੀ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰੇ । ਬਾਪ ਤੁਸਾਂ ਦਾ ਵਿੱਚ ਪੁਕਾਰੇ ॥
 ਕੀਕੂੰ ਤਰਾਂ ਕਰਾਂ ਕਜਾ ਹੀਲਾ । ਡਰਦੇ ਦਾ ਮੁਖ ਹੋਯਾਪੀਲਾ ॥
 ਗਉਂ ਜੀਵਤੀ ਜਵਲੋਂ ਪੜਾਰੇ । ਰੁੜ੍ਹਸੀ ਬਾਪੂ ਮੰਝਲੀ ਧਾਰੇ ॥
 ਬੁਰਾ ਗਊਂ ਦਾ ਚਿਤਵੈਂ ਜਬਹੀ । ਗੋ-ਘਾਤੀ ਕਹਿਲਾਵੈਂ ਤਬਹੀ॥
 ਉਲਟਾਗਲ ਮਹਿੰਪਰਸੀਫਾਹਾ । ਅਛੌਥਾ ਬਾਪ ਤਰਾਵਨ ਰਾਹਾ ॥
 ਦੂਜਾ ਹੁਣ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘਮੰਡ । ਨਾਗਰਾਵੀਂਦਾਪਿਆਪਖੰਡ॥
 ਪਲੰਘ ਤੁਲਾਈ ਛੇਜ ਸਰ੍ਹਾਨੇ । ਭੁਖਨਪਟੰਬਰਤਨਜੋਲਜਾਣੇ॥
 ਹੋਬ ਅਚਾਰਜ ਏਕੇ ਤੋਰੇ । ਬਾਪੂ ਹੇਤ ਬਨਾਕਰ ਕੋਰੇ॥
 ਸੋ ਭੀ ਉਸਦੇਘਰ ਹਨ ਸਾਰੇ । ਬਾਪੂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਪਜਾਰੇ॥
 ਜੇ ਝੂੱਠੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਗੱਲ । ਘਰ ਆਚਾਰਜ ਦੇ ਤੂੰ ਚੱਲ ॥
 ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੂੰ ਲਈ ਸਿਆਣ । ਬਾਲਕਛੋਟਾਨਹੀਂ ਅਜਾਣ ॥

(੧੯੯)

ਪਰਦੇਸੀ ਬਾਪਤੋਹਕਜਾ ਕਰਸੀ । ਨੰਗਾ ਭੁੱਖਾ ਪਾਲੇ ਮਰਸੀ ॥
 ਅਰ ਰੋਟੀ ਕਿਸ ਨਾਲ ਪਕਾਉ । ਏਧਰ ਓਧਰਬੈਠ ਤਕਾਊ ॥
 ਕਦੋਂ ਪਾਰਸਲ ਆਊ ਮੇਰਾ । ਪਿੱਛੋਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇਰਾ ॥
 ਓਥੇ ਹੈਓਹਖਰਾਮਜਾਣਾ । ਜਿਸਦੀ ਨਾਲ ਨ ਕਿਸੇ ਮਿਆਣਾ ॥
 ਕੈਣ ਓਸਨੂੰ ਵਿਹੁ ਸਹਾਰਾ । ਬੈਠਾ ਕੱਲਾ ਡਰੇ ਵਿਚਾਰਾ ॥
 ਨਹੀਂ ਪਾਰਸਲ ਕੀਂਤੇ ਦੰਗਾ । ਕਰੁ ਮਿੱਖ ਕੀਹ ਓਥੇ ਨੰਗਾ ॥
 ਅੰਨ ਮਤੀ ਜੋ ਤੁਧ ਵਕੀਲ । ਬਣਿਆ ਬਾਪੂ ਹੇਤ ਅਕੀਲ ॥
 ਲੈਕੇ ਮਿਹਨਤਯਾਨਾ ਸੁੱਕਾ । ਸੋ ਘਰ ਬੈਠਾ ਪੀਵੇ ਹੁੱਕਾ ॥
 ਓਥੇ ਪੇਸ਼ੀ ਕਰਸੀ ਕੈਣ । ਜਮ ਬਾਪੂਦੀ ਪਕੜੇ ਧੌਣ ॥
 ਹੁਣ ਤੂ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛੀ ਜਾਕੇ । ਛਡਿਆ ਕਿੱਥੇ ਬਪ ਪੁਰਾਕੇ ॥

(ਨਕਲੀ)

ਭਾਈ ਮਿੱਖਾ ਏਹ ਤਾਂ ਸੱਚ । ਨਜ਼ਰ ਆਵੰਦਾ ਕੌਚੋਂ ਕੌਚ ॥
 ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਤੇ ਉਲਟੇ ਚੱਲੇ । ਅੰਨ-ਮਤਾਂ ਦੇ ਪੈਗਏ ਪੱਲੇ ॥
 ਭੇਡ ਚਾਲ ਵਿੱਚ ਚਲਦੇ ਆਏ । ਦਸਮਗੁਰੂਉਪਦੇਸ਼ਭੁਲਾਏ ॥
 ਗੱਡੀ ਰਾਹ ਗਡੀਰੇ ਰਾਹਿ । ਚੱਲ ਰਹੇ ਨਹਿੰ ਲੱਗੇ ਵਾਹਿ ॥
 ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਹੋਵਾਂਗੇ ਤਕੜੇ । ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੱਲਾ ਪਕੜੇ ॥
 ਤੇਰੇ ਜੇਹਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ । ਦੱਸੇ ਮਿੱਖੀ ਰੀਤ ਪਿਆਰੀ ॥
 ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸੋਝੀ ਕੁਝ ਆਊ । ਅੱਛੀ ਤਰਾਂ ਬੈਠ ਸਮਝਾਊ ॥

(ਅਸਲੀ)

ਓਹ ਛਾਂ ਛੱਡ ਦੇਹ ਤੂ ਝੈੜੇ । ਏਹ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੋਰ ਬਖੇੜੇ ॥

ਰਿੱਛਨ ਖੀਰਾਂ ਪੂਰੀ ਥੱਕੇ । ਬੋਦੀ ਵਾਲਾ ਐਧਰ ਤੱਕੇ ॥
 ਚੌਂਕਾ ਪਾਈ ਬੈਠਾ ਨੰਗਾ । ਢੰਗ ਭੂਤਨੇ ਜੇਹਾ ਚੰਗਾ ॥
 ਹੌਲੇ ਹੌਲੇ ਚੌਂਕਾ ਪੂਰੇ । ਤੇਰੇ ਮੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਘੁਰੇ ॥
 ਆਖੇ ਚੌਂਕੇ ਤੇ ਹਟ ਜਾਓ । ਮੇਰੇ ਖਾਧੇ ਪਿੱਛੇ ਖਾਓ ॥
 ਬੈਠਾ ਹੋਕੇ ਘਰਦਾ ਮਾਲਕ । ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਤੇਰੇ ਬਾਲਕ ॥
 ਕਈ ਤੁਰਾਂ ਦੀ ਬਣੇ ਰਸੋਈ । ਜੁੜੀ ਆਨਕਰ ਸੰਗਤ ਕੋਈ॥
 ਖਾਇ ਖਾਇ ਕਰ ਪੇਟ ਹਲੂਣੇ । ਜਿੱਕਰ ਹਲਦੇ ਬੋਰੇ ਉਣੇ ॥
 ਇਸਦੇ ਭਾਦਾ ਅੱਜ ਸੁਕਾਲ । ਤੈਨੂੰ ਪਿਆ ਸਤਾਰੂ ਕਾਲ ॥
 ਅਰ ਕਾਵਾਂ ਦੀ ਕਿਤਨੀ ਡਾਰ । ਬਹੀ ਮਨੇਰੇ ਲਾਇ ਕਤਾਰ ॥
 ਕਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕੁਵੰਸ । ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਦਾ ਅੰਸ ॥
 ਸਦ ਸਦਕੇ ਪਿਆ ਖੁਲਾਵੇਂ । ਅਰ ਕਾਲੇ ਕੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਵੇਂ ॥
 ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਦੀ ਖਬਰ ਨ ਲੇਵੇਂ । ਹੋਰ ਕੁਜਿਨਸਾਂ ਗੱਛੇ ਦੇਵੇਂ ॥
 ਫਿਰ ਤੈਂ ਰੂਪ ਬਨਾਇਆ ਐਸਾ । ਹੁੰਦਾ ਕੋਈ ਅਨੋਭੜਜੈਸਾ॥
 ਅਰ ਤੈਂ ਕੱਛ ਉਤਾਰ ਧਰਾਈ । ਸੂਡਰ ਦੀ ਰੱਸੀ ਗਲਪਾਈ॥
 ਫਿਰਸਿਰਤੋਂ ਦਸਤਾਰ ਉਤਾਰੀ । ਕੜੋਤੈਂ ਅਪਨੀ ਸ਼ਕਲ ਵਗਾਰੀ॥
 ਇਸਦੀ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨ ਆਈ । ਜੋ ਘਰ ਫਿਰਤੈਂ ਛਿੜਪਵਾਈ ॥
 ਇਸਦਾ ਭੀ ਕੁਝ ਹਾਲ ਸੁਨਾਓ । ਮੇਰੇ ਮਨਦਾਭਰਮਗਵਾਓ ॥

(ਨਕਲੀ)

ਸੁਣ ਸਿੱਖਾ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਾਂ । ਜਗਤ ਰੀਤ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਨੱਸਾਂ ॥
 ਅੱਜ ਬਾਪ ਦਾ ਹਈ ਸਰਾਧਾ । ਆਨ ਪਈ ਗਲ ਵੱਡੀ ਉਪਾਧ ॥

ਪਾਂਧਾ ਆਇ ਅਸੱਛੇ ਘਰ ਦਾ । ਚੌਂਕੇ ਬੈਠ ਰਸੋਈ ਕਰਦਾ ॥
 ਪਗੜੀ ਕੱਛ ਉਤਾਰੀ ਜੋਈ । ਇਸਦਾ ਭੇਦ ਸੁਨੇ ਜੋ ਹੋਈ ॥
 ਪਹਿਲੇ ਵੱਡੇ ਹਮਾਰੇ ਜੇਤੇ । ਸਹਿਜ ਧਾਰੀਏ ਕਹੀਅਤ ਤੇਂਛੇ ॥
 ਯੋਤੀ ਜੰਝੂ ਤਿਨਕਾ ਚਿੰਨ । ਜਿਸਤੇ ਹੋਵਨ ਮੋ ਪਰਸਿੰਨ ॥
 ਤਿਨਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੈਨ ਹਿਤਭਾਈ । ਪਗੜੀਕੱਛ ਅਸਾਂ ਉਤਰਾਈ ॥
 ਜਾਂਤੇ ਪਿਤਰ ਨ ਕਰ ਹੈਂ ਰੋਸਾ । ਕਹੋ ਯਾਹ ਮੇਂ ਹੈ ਕਜਾ ਦੋਸਾ ॥

(ਅਸਲੀ)

ਕ੍ਰਿ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾ ਵੱਡਾ ਸੁਜਾਨ । ਯੁਕਤੀ ਉਕਤੀ ਮਹਿੰ ਪਰਧਾਨ ॥
 ਤੈਂ ਵਡਿਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰਿਝਾਯਾ । ਪਰਪੂਰਾ ਨਹਿਸਾਜਮਜਾਯਾ ॥
 ਸਹਿਜ ਧਾਰੀਏ ਪਿਤਰਤੁਮਾਰੇ । ਜਾਨ ਹਜਾਮਤ ਪਰਬਲਿਹਾਰੇ ॥
 ਮੋ ਕਾਰਜ ਤੈਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਆ । ਪੂਰਾ ਵਰਨਹਿੰਤਿਨਤੇਲੀਆ ॥
 ਤਾਂਤੇ ਬਥਦੇ ਕਰਲੈ ਭਾਈ । ਜਿਤੁੰਗੀ ਤ੍ਰੈਤਿਉਲੇਹੁਰਿਝਾਈ ॥
 ਦਾੜੀ ਸਿਰ ਚੱਟਮ ਕਰਵਾਓ । ਅਸਲੀ ਸੂਰਤਕਰਇਖਲਾਓ ॥
 ਨਾਤਰਪੈਤਰਤਮਾਰਾ ਕਉਆ । ਸਮਝੂ ਪੂਤ ਬਨਾ ਹੈ ਭਉਆ ॥
 ਪਰ ਇੱਕ ਮੈਨੂੰ ਏਹ ਭੀ ਦੱਸੀਂ । ਸ਼ਰਮਿੰਦਾਹੋਕੇ ਨਹਿਨਸੀਂ ॥
 ਨਾਲ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਸਭ ਦੱਸ । ਮਨ ਮੱਤ ਦੇ ਸਿਰ ਪਾਕੇ ਭੱਸ ॥
 ਕਾਗਸੂਨ ਮਾਨਸ ਜੋ ਖਾਵੇਂ । ਮਲਪੂਤਰਤਿਸਤੁਰਤਬਨਾਵੇਂ ॥
 ਕੀ ਬੱਪੁ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸੀ ਭਾਈ । ਜੋ ਕੁਛ ਵਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਈ ॥
 ਕਗ ਓਹ ਪੈਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਕੇ । ਬਾਹਰ ਜਾਵਨ ਭੋਜਨ ਖਾਕੇ ॥
 ਯਾ ਪੇਟੋਂ ਜਦ ਬਾਹਰ ਜਾਵੇ । ਓਥੋਂ ਪਿਤਰ ਭੋਗ ਆ ਲਾਵੇ ॥

ਜੇ ਅੰਦਰ ਓਹ ਖਾਵਣ ਆਉ । ਦੱਸ ਰੂਪ ਕਜਾਤ ਵੋਂ ਬਨਾਉ ॥
 ਸਾਇਦ ਕਿਰਮ ਉਦਰ ਕਾਹੋਵੇ । ਗੰਦੀ ਜਾਗਾ ਜੋਇਖਲੋਵੇ ॥
 ਜੇ ਬਾਹਰ ਆਕੇ ਓਹ ਭੱਖੇ । ਤੌ ਕਉਆ ਕੂਕਰ ਹੋ ਚੱਖੇ ॥
 ਸੁੱਕਰ ਭੇਡ ਅਹੋ ਮਲ ਹਾਰੀ । ਅਹੋ ਪਿਤਰ ਦੇਹੀ ਕਜਾ ਧਾਰੀ ॥
 ਅਧਮ ਜੁਨ ਪਿਤਰੋਂ ਨੇ ਪਾਯੋ । ਜਾਂਤੇ ਤਰਸ ਨ ਤੌਕੇ ਅਯੋ ॥
 ਪੁਨਹ ਅੰਰ ਇੱਕ ਭੇਦ ਸੁਨਾਊ । ਜਾਂ ਤੇ ਤੁਮਕੋ ਮੈਂ ਸਮਝਾਊ ॥
 ਕਹੋਕਰਮਗਤਕਰਪਿਤਤੋਹੀ । ਗਨੋਨਰਕਮਹਿਜਮਹੋਹੀ ॥
 ਖਾਵਨ ਪੀਵਨ ਕੋ ਕੁਛ ਨਾਹੀਂ । ਮਾਰਤ ਜਮਕੇ ਦੂਤ ਤਹਾਹੀਂ ॥
 ਹਾਇਹਾਇਮੁਖ ਪਰਾਪਕਾਰੇ । ਜਬ ਸਮਕਿੰਕਰ ਚਾਬਕ ਮਾਰੇ ॥
 ਅਗਨ ਥੰਭ ਮੋ ਤ੍ਰਾਕੋ ਬਾਂਧੇ । ਦੇ ਸੁਏ ਦ੍ਰਿਗ ਕੀਨੇ ਆਂਧੇ ॥
 ਕਰਤ ਬੁਲਾਪ ਕਸੂਤਨ ਭਾਰੀ । ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਮੁਖ ਕਰੇ ਉਚਾਰੀ ॥
 ਧਰਮ ਰਾਇਕੇ ਦੂਤ ਅਪਾਰੇ । ਖੜ੍ਹੇ ਦੂਰ ਪਰਾਤਿਬਲਧਾਰੇ ॥
 ਮੋ ਤੇਰੀ ਜੇ ਬਨੀ ਰਸੋਈ । ਪਿਤਰ ਨ ਪਾਸ ਪੁਚਾਵੇ ਕੋਈ ॥
 ਪੂਰੀ ਖੀਤ ਮਠਾਈ ਮੰਡੇ । ਖਾਹਿੰ ਖੋਸ ਯਮ ਮਾਰਨ ਫੰਡੇ ॥
 ਤੁੰ ਭੀ ਬਾਪੂ ਭੁੱਖਾ ਮਰਸੀ । ਨਹੀਂ ਸਹਾਇਤਾਹਿਕੋ ਕਰਸੀ ॥
 ਅਰ ਜੇ ਕਰ ਵਹ ਪ੍ਰੀਨ ਪ੍ਰਤਾਪੂ । ਗਜੋ ਸੂਰਗਮਹਿੰਪਜਾਰਾਬਾਪੂ ॥
 ਤੁੰ ਤਿਸਕੋ ਬਹੁ ਬਿਜਨ ਹਾਰੇ । ਸਦਾ ਸੂਰਗਮਹਿੰਰਹਿਤਪਜਾਰੇ ॥
 ਤੁੰ ਬਿਜਨ ਭੋਜਨ ਕੋ ਤਜਾਗੇ । ਤੁਮਰੀ ਰੋਟੀ ਖਾਵਨ ਲੱਗੇ ॥
 ਜਾਮਹਿੰਹੀ ਗਲਗਾਯੋਤਰਕਾ । ਮ੍ਰਿਚਾਂਖਾਇਰਿਦਾਜਹਿਧਰਕਾ ॥
 ਅੰਸੀ ਦਾਲ ਨਿਮਕ ਕਮ ਜਾਦਾ । ਕੜੋ ਖਾਏ ਸੁਖਕਰਬਰਬਾਦਾ ॥
 ਜੜੀ ਮਾਹਿੰ ਜੋ ਧਰੀ ਪਕੋੜੀ । ਸੋ ਭੀ ਹੋਇ ਗਈ ਅਬਕੌੜੀ ॥

ਕੌਂਚੇ ਪੱਕੇ ਮੰਡੇ ਚਾਵਲ । ਖਾਵਨ ਕੋ ਵੁਹ ਹੋਇ ਉਤਾਵਲ ॥
 ਕਹੋ ਲੋੜ ਤਾਕੇ ਕਜਾ ਭਾਈ । ਅਰਥਿਸਮਹਿਰੈਕਜਾਚਤਰਾਈ ॥
 ਰਤਨ ਤਜਾਗ ਕੌਂਡੀ ਕੋ ਲੋਚੇ । ਬੇਰਨ ਹੇਤ ਆਂਬ ਕੋ ਛੋਚੇ ॥
 ਅਰ ਜੇ ਕਰਮ ਗਤੀਵਸੋਈ । ਗਰਧਵਤਨ ਕੋ ਧਾਰੇ ਜੋਈ ॥
 ਪੀਠ ਭਾਰ ਲੈ ਮਾਰਗ ਜਾਵੇ । ਪੱਛੇ ਦੰਡ ਕੱਭਾਰ ਲਗਾਵੇ ॥
 ਸਾਰਾਦਿਨ ਐਸੀ ਜੱਤ ਹੋਵਤ । ਭਾਰ ਤਲੇਨਿਜ ਤਨ ਕੋਖੋਵਤ ॥
 ਸਾਂਝ ਪਰੀ ਖੂਟੇ ਸੇ ਬਾਂਧੇ । ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਰ ਜਨ ਟੂਟੇ ਕਾਂਧੇ ॥
 ਰੂਖਾ ਸੂਖਾ ਘਾਸ ਨਿਕਾਰਾ । ਧਰੋ ਆਨਕੇ ਤਾਂਹਿ ਅਗਾਰਾ ॥
 ਜਾਂ ਤੇ ਦਿਨ ਕੀਭੂਖ ਸਤਾਯੋ । ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ ਤਾਨੇ ਵੁਹ ਖਾਯੋ ॥
 ਐਸੇ ਸਮਜ ਤੁਮਾਰੀ ਪੂਰੀ । ਕੈਸੇ ਜੇਹੇ ਤਾਂਹਿ ਹਜੂਰੀ ॥
 ਹੁਣ ਵੂੰਦੱਸਪਿਤਾਨੂੰ ਪਜਾਰੇ । ਕਜਾ ਸੁਖ ਦੇਵਨ ਯਤਨ ਤੁਮਾਰੇ ॥

ਨਕਲੀ

ਤੇਰੇ ਬਚਨ ਸੱਤਹਨ ਭਾਈ । ਜਿਨ ਮਹਿੰ ਸੰਕਾ ਅਹੇਨਰਾਈ ॥
 ਪਰ ਤੇਰੀ ਕਥਨੀ ਤੇ ਬਾਤ । ਮਿੱਧ ਹੋਰ ਹੀਨੀ ਹੈ ਭਰਾਤ ॥
 ਜੋ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਾਂ ਖੋਲ । ਅੰਦਰ ਛੋਲ ਵਜੇਂਦੀ ਪੋਲ ॥
 ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕਰਮ ਹੈ ਜੇਤਾ । ਸਾਥੋ ਪਿਆ ਛੁਡਾਵੇਂ ਤੇਤਾ ॥
 ਆਖੋਂ ਇਨਕਾ ਪੰਥ ਤਿਆਰੋ । ਅਪਨੇ ਗੁਰਕੇ ਮਾਰਜਲਾਯੋ ॥
 ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮਿਮ੍ਰਿਤ ਜੇਤੇ । ਤਿਆਗ ਕਰੋ ਮਨਤੇ ਸਭ ਤੇਤੇ ॥
 ਤਿਨਕੀ ਜਗਾ ਗ੍ਰੰਥ ਜ ਮਾਨੋ । ਸਭ ਬਿਵਹਾਰ ਤਾਂਹਿੰ ਤੇ ਠਾਨੋ ॥
 ਅਰ ਅਵਤਾਰ ਜਿਤੇ ਹੋਗਏ । ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸਨ ਆਦਿਕ ਜੋਭਏ ॥

ਤਿਨਕੇ ਹਮ ਨਹਿੰ ਮਾਨੇਕੋਈ । ਗੁਰ ਹੀ ਕੋ ਮਨ ਧਾਰੇਂ ਸੋਈ॥
 ਪਰ ਇਸ ਮੈਂ ਹੈ ਤੇਰਾ ਵਾਧਾ । ਜਿਸਤੇ ਐਵੇਂ ਤੈਂ ਸਿਰ ਖਾਧਾ ॥
 ਅਸਲੀਤੱਤ ਨਤੋਹਿ ਵਿਚਾਰਾ । ਜੋ ਕੁਛ ਨਿਸਚਾ ਅਹੇ ਹਮਾਰਾ॥
 ਵੇਦਨ ਕੋ ਟੀਕਾ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ । ਸੁਗਮ ਬਨਾਇ ਦਿਖਾਇਆਪੰਥ ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਅਸਲ ਵੇਦ ਹੈ ਭਾਈ । ਯਹ ਤਿਨ ਕੀਏ ਕਨਕ ਲਬਨਾਈ ॥
 ਤੂੰ ਅਸਲੀ ਤੇ ਪਿਆਹ ਹਟਾਵੇਂ । ਨ ਕਲ ਉਤਾਰੀ ਪਰ ਮਨ ਲਾਵੇਂ॥
 ਸ ਅੱਛੀ ਯਹ ਬਾਤ ਨ ਪਜਾਰੇ । ਅਰ ਆਵਤ ਮਨ ਨਾਹਿੰ ਹਮਾਰੇ ॥
 ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪੜ੍ਹਨੀ ਥੀ ਅੱਖੀ । ਵਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀਨੀ ਸੌਖੀ ॥
 ਤਾਂ ਤੇ ਹ੍ਰੰਥ ਵੇਦ ਅਨਸਾਰੀ । ਮਾਨਤ ਥੈਧੀ ਮੀਤ ਹਮਾਰੀ ॥
 ਤੁਮਰੀ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਮਨ ਭਾਵੈ । ਗ੍ਰੰਥ ਵੇਦ ਮੈਂਭੇਦ ਦਿਖਾਵੈ ॥
 ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਵੇਦ ਵਡਾਈ । ਗੁਰੂ ਅਨ ਅਪਨੇ ਮੁਖ ਤੇ ਗਾਈ॥
 ਜੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਭਾਖ ਸੁਨਾਵਾਂ । ਤੇਰੇ ਮਨ ਦਾ ਭਰਮ ਗੁਵਾਵਾਂ ॥
 ਜਪ ਜੀਸਾਹਿਬ ਮਹਯਹ ਗਾਈ । ਜਿਸ ਮਹਿਵੇਦਨ ਕੀਵਡਾਈ ॥
 “ਅਹਿਰਨ ਮਤ ਵੇਦ ਹਥਿਆਰ” । ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਚੀਨਾਲ ਪਿਆਰ ॥
 ਫਿਰ ਤੂੰ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣੀ ਇੱਕ ਹੋਰ । ਜਿਸ ਤੇ ਮਨ ਦਾ ਕੱਢੀ ਚੋਰ ॥
 “ਓਅੰਕਾਰ ਵੇਦ ਨਿਰ ਮਛੇ । ਓਅੰਕਾਰ ਸੈਲ ਜੁਗ ਭਏ” ॥
 ਇਸ ਤੇ ਤੈਂ ਸਮਝੀ ਇਹ ਬਾਤ । ਈਸੂਰ ਬਾਣੀ ਵੇਦ ਬਤਾਤ ॥
 ਫਿਰ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਅੰਰਹੈ ਭਾਈ । ਜਿਸ ਪਰ ਵੇਦਨ ਕੀ ਸਚਾਈ ॥
 ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਤ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਹੀਂ । ਖੰਡਨ ਕਰਤ ਜਾਹਿੰਕੋਨਾਹੀਂ ॥
 “ਵੇਦ ਕਤੇਬ ਕਹੋ ਮਤ ਝੂਠੇ ਝੂਠਾ ਜੋ ਨ ਵਿਚਾਰੇ”
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਵੇਦਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਮੈਸੇ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰੇ ॥

ਦੋਹਿਰਾ { ਜੇ ਸੱਚੇ ਇਨ ਵੇਦ ਕੋ ਭਾਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ।
 ਤੁਅ ਤੂੰ ਕਝ ਝਗੜਾ ਕਰੇਂ ਉਲਟਾ ਕਰਕੇ ਪੰਥ ॥
 ਪਨਜੋ ਰਾਮਆਇਕ ਅਵਤਾਰ । ਤਿਨਕੋ ਭੀ ਤੂੰ ਦੇਖ ਵਿਚਾਰ ॥
 ਬੈਗੁਰੂ ਅਨ ਕੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰੇ । ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜੈਸੇ ਟੇਰੇ ॥
 ਸੂਰਜ ਵੰਸੀ ਅਪ ਕਹਾਏ । ਰਘੁਵੰਸੀ ਨਿਜ ਮੁਖੋਂ ਅਲਾਏ ॥
 ਫਿਰ ਤੂੰ ਤਿਨਕੋ ਪੁਜਨ ਜੋਈ । ਤਜਾਗ ਕਰਾਵਤ ਸਿੱਖਨਸੋਈ ॥
 ਯਹ ਭੀਹੈਗਲਤੀਵਡਭਾਰੀ । ਪਹੁੰਚੀ ਜਹਿਨਹਿੰਅਕਲਤੁਮਾਰੀ
 ਫਿਰ ਯਹ ਨਿੱਖ ਕੌਮਜੋਗਾਵੇਂ । ਸਭਸੇ ਜੁਦੀਜਾਹਿਬਤਲਾਵੇਂ ॥
 ਸੋਭੀ ਨਹੀਂ ਠੀਕ ਸਨ ਭਾਈ । ਮੈਤੈਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਸਮਝਾਈ ॥
 ਬਨੇ ਸਿੱਖ ਜਗ ਭੀਤਰ ਜੇਤੇ । ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਮਾਹਿੰ ਤੇ ਰੇਤੇ ॥
 ਅਰਤਿਸਹੀਕੀਹੈਂ ਯਹ ਸਾਖ । ਜਿਸਤੇ ਜੁਦਾ ਪੰਥ ਮਤਆਖ ॥
 ਤਾਤੇ ਤੇਰੇ ਕਬਨ ਪਿਆਰੇ । ਮੰਨਨ ਜੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਾਰੇ ॥

ਅਸਲੀ

ਦੋਹਿਰਾ

ਇਹ ਜਿਤਨਾ ਤੈਂ ਆਖਜਾ ਦਿਲਦਾ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ।
 ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਅਰ ਵੇਦ ਨੂੰ ਸਮਝੇਂ ਅਪਨੀ ਢਾਲ ॥

ਛੈਪਈ

ਸੁਨ ਸਿੱਖਾ ਮੈਂ ਭੁੱਧ ਸੁਨਾਵਾਂ । ਵੇਦਨ ਤੇਨਾ ਤੁੱਧ ਹਟਾਵਾਂ ॥
 ਅਰ ਹਿੰਦੂ ਜੋ ਧਰਮ ਪਜਾਰੇ । ਮੈਂ ਨਾ ਆਖਾਂ ਬੈਠ ਵਿਸਾਰੇ ॥
 ਜੋ ਮੇਰਾ ਮਤਲਬਹੈ ਭਾਈ । ਸੋ ਸੁਨਕੇ ਮਨ ਮਾਹਿੰ ਵਸਾਈ ॥

ਮੈਂ ਤੈਂਨੂੰ ਵਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੁਨਾਵਾਂ । ਤਿਸ ਉੱਪਰ ਹੀ ਭੁੱਧਰਲਾਵਾਂ ॥
 ਦ ਖ ਜਗਤ ਮਹਿੰਦੀਨ ਈ ਸਾਈ ॥ ਕਿਤਨੀ ਬਿਰਕਤ ਹੈ ਜਿਨਪਾਈ
 ਚਾਰ ਕ੍ਰੀਟ ਮਹਿੰਡੀ ਬਾਜੇ । ਸਭਤੇ ਵੱਡੇ ਸਦਾ ਉਨ ਰਾਜੇ ॥
 ਵਡੀ ਕੌਮ ਜੱਗ ਮਾਹਿੰਕ ਹਾਈ । ਦੇਖ ਭਲਾ ਉਹ ਕਿਬੋਂ ਆਈ ॥
 ਠਾਰਾਂ ਸੈ ਪਚਾਨਵ ਸਾਲ । ਏਸ ਬਨੀ ਕੋ ਹੋਇਆ ਲਾਲ ॥
 ਇਤਨੇ ਅਰਸੇ ਅੰਦਰ ਭਾਈ । ਦੇਖ ਉੱਨਤੀ ਕਿਤਨੀ ਪਾਈ ॥

ਵਾਰਤਕ

ਇਸਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੱਸੀਹ ਤੇ ਪਹਲੇ ਉਸਦੇਸ ਦੇ
 ਲੋਗ ਯਹੂਦੀ ਕੌਮ ਕਹਾਉਂਦੇ ਸੇ, ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ ਭੀ ਹਨ, ਅਰ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਥੀ ਮੁਸਾ ਕਲੀ ਮੁੱਲ੍ਹਾ, ਸੁਲੇਮਾਨ, ਜ਼ਿਕਰੀਆ
 ਯਸਾਇਆ ਅਤੇ ਲੁਤ ਆਦਿਕ ਸੇ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ
 ਇਲਹਾਮੀ ਕਤਾਬ ਤੈਰੇਤ ਅਤੇ ਜ਼ਬਹਸੀ ਅਰ ਉਹ ਲੋਗ
 ਅਪਨੇ ਆਪਣੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਸੁਸਾਦੇ ਦਾਜ ਸਮਝਦੇ ਸੇ ਅਤੇ
 ਅਪਨੀ ਕੌਮ ਯਹੂਦੀ ਜਾਨਦੇ ਸਨ ॥

ਉਸੀ ਦੇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਾਤਮਾ ਨੇ ਜਨਮ ਲੀਤਾ
 ਜਿਸਦਾ ਨਾਉਂ ਈਸਾ ਮਸੀਹ ਕਰਕੇ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਉਸਨੇ
 ਉਸ ਸੰਯੁ ਦੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ
 ਅਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਲੋਗ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਸੈਵਕ ਹੋਕੇ ਰਹਨ
 ਲੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂਦਾ ਨਾਉਂ ਈਸਾਈ ਰੱਖਯਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ
 ਇਹ ਹੋਇਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਈਸਾਈ
 ਕੌਮ ਬਨਕੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਖੜੀ ਹੋਗਈ ਪਰੰਤੂ ਯਹੂਦੀਆਂ

ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਣੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕੌਮ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਯਾ ਖਜਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਯਹੂਦੀ ਈਸਾਈ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂਨੇ ਮੁਸਾਦਿਕ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨੇ ਪੁਰਾਨੇ ਯਾ ਪਹਿਲੇ ਪੈਗੰਬਰ ਜਾਨਕੇ ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਤੜਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਭੇਰਭੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁਸਾਈ ਈਸਾਈ ਹਾਂ ਕਿੰਤੂ ਓਹ ਆਪ ਨੂੰ ਈਸਾਦੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਦੂਸਰਾ ਪੁਰਾਨੇ ਨਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਅਰ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਪੁਰਾਨਾ ਅਹਦ ਨਾਮਾ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਅੰਜੀਲ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਅਹਦ ਨਾਮਾ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਪਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਅੱਜ ਤਕ ਉਸ ਪੁਰਾਨੇ ਅਹਦ ਨਾਮੋਂ ਨੂੰ ਜੋ ਤੌਰੇਤ ਜਬੂਰ ਆਦਿਕ ਹੈ ਇਲਹਾਮੀ ਮੰਨਕੇ ਭੀ ਕੌਈ ਈਸਾਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ ਕਿ ਅੰਜੀਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਹੈ ਯਾ ਅੰਜੀਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੀਹੈ ॥

ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੌਮ ਦੇ ਬਾਣੀ ਹਜ਼ਰਤ ਮਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆਂ ਤੇਰਾਂ ਸੈ ਸਾਲ ਤਕ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਲੋਵੋ ਜੋ ਇਹ ਕੌਮ ਕਿਤਨੀਕੁ ਵਧੀਹੈ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਨੂੰ “ਰੂਹਅੱਲਾ” ਅਰਥਾਤ ਅੱਲੂਦਾ ਦਾ ਰੂਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਅੰਜੀਲ ਸਮੇਤ ਮੰਨਕੇ ਫਿਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਦੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਨਥੀ ਮੁਸਾ ਹੈ ਯਾ ਈਸਾ ਹੈ ਅਰ ਇਹ ਭੀ ਨਹੀਂ ਆਖਦੇ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕਤਾਬ ਅੰਜੀਲ ਯਾ

ਤੌਰੇਤ ਹੈ ਕਿੱਤੂ ਓਹ ਸਾਫ਼ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਦੇ ਓਹ ਮੱਡੇ
ਪੁਰਾਣੇ ਨਥੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅਲਹਾਮੀ ਪੁਸਤਕ ਮੇ, ਪਰੰਤੂ
ਅੱਜ ਕੱਲ ਸੱਡੇ ਵਾਸਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮੰਸੂਬ ਸਾਹਿਬ ਨਥੀ
ਅਤੇ ਕੁਰਾਨ ਹੀ ਇਲਹਾਮੀ ਕਤਾਬ ਹੈ ਇਸਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਏਹੋ ਗੱਲ ਹੈ ਜੋਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਕੌਮਾਂ ਨੇ ਅਪਨਾ
ਜੁਦਾ ਝੰਡਾ ਗੱਡਕੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਰੋਨਕ ਪਾਈ ਹੈ ॥

ਸੋ ਭਾਈ ਮੈਂ ਭੀ ਤੈਨੂੰ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਵੇਦਾਂ
ਨੂੰ ਬੇਸ਼ਕ ਪੁਰਾਣਾ ਅਹਦ ਨਾਮਾ ਤੌਰੇਤ ਜੰਗੂਰ ਵਾਂਗਰ ਮੰਨ
ਅਰ ਪੁਰਾਨੇ ਅਵਤਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਮੂਸਾ, ਸੁਲੇਮਾਨ ਵਾਂਗ ਅਪਨੇ
ਬਜ਼ੁਰਗ ਜਾਨ, ਅਰ ਅਪਨੇ ਆਪਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਕੈਮ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ
ਬਨਯਾ ਹੋਇਆ ਸਮਝ ਪਰੰਤੂ ਤੂੰ ਅਪਨਾ ਸੱਚਾ ਅਵਤਾਰ ਯਾ
ਸੱਚਾ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਮੰਨ
ਅਤੇ ਅਪਨਾ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਾਨ,
ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਪਨੀ ਖਾਲਸਾ ਕੈਮ ਭੀ ਇੱਨ੍ਹਾਂ ਕੋਮਾਂ ਵਾਂਗ
ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕੈਮ ਜਾਨ ਜਿਸਤੇ ਇਹ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ
ਖਾਲਸਾ ਕੈਮ ਇੱਕ ਕੈਮ ਹੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਪਰ ਰਹੇਗੀ-
ਦੱਹਿਰਾ।

ਅਰ ਜੋ ਟੀਕਾ ਵੇਦ ਦਾ ਕਹੇ ਗ੍ਰੰਥ ਜੂ ਆਪ । ਸੋਡੀ ਝੂਠ
ਬਖਾਨਕੇ ਲੈਂਦਾ ਸਿਰ ਪਰ ਪਾਪ ॥

ਦੋਃ—ਦੇਖ ਗ੍ਰੰਥ ਜੂ ਕਹਾ ਕਹੇ ਵੇਦਾਂ ਹੇਤ ਬਖਾਨ । ਜਿਸ ਨੂੰ
ਪੜ੍ਹਕੇ ਮਿੱਤ੍ਰਾਂ ਹੋਈਂ ਨਾ ਅੰਨ ਜਾਨ ॥

“ ਬੇਦਕਤੇਬ ਇਫਤਗ ਭਾਈ ਦਿਲ ਕਾ ਕੁਫਰ ਨ ਜਾਇ
ਟੁਕਦਮ ਕਰਾਰੀ ਜੇ ਕਰੋ ਹਾਜਰ ਹਜ਼ੂਰ ਖੁਦਾਇ
ਰੈਪਈ

ਸੁਨਾਗੀ ਬਜ੍ਜੀ ਕਿਆ ਸਮਝਾਇਆ। ਵੇਦਕਤੇਬ ਇਫਤਰਾਗ ਆਇਆ
ਅਰਥ ਇਫਤਰੇ ਦਾ ਸੁਨ ਭਾਈ। ਅਰਥੀ ਭਾਸਾ ਦੇ ਮਨ ਲਾਈ
ਹੈ ਬਹੁਤਾਨ ਕੁਫਰ ਬਤਲਾਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਹੁਤੇ ਕੜਾਪਾਇਆ
ਵੋਹਿਰਾ

ਕਜਾ ਟੀਕਾ ਬਹੁਤਾਨ ਦਾਹੈ ਇਹ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰਥ ॥

ਜਿਸ ਪਰ ਦਸਮੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪ ਚਲਾਇਆ ਪੰਥ ।

ਫਿਰ ਤੂੰ ਦੱਸੀਂ ਚਾਇ ਪਜਾਰੇ । ਇਹ ਜੋ ਅੱਗੇ ਸ਼ਬਦ ਤੁਮਾਰੇ ॥
ਕਿਸ ਸੁਤੀ ਦਾ ਕੀਤਾ ਭਾਸ । ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੋੜੀ ਤੇਰੀ ਆਸ ਹੋ
ਆਇੰਗੀ ਬਦੀ ਸੁਨਕੇ ਰਾਇ । ਅਪਨੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲੈਸ ਮਝਾਇਆ॥
ਹਣ ਦਸਮ ਗੁਰ ਜੋ ਕੁਛਗਾਈ । ਵੇਦਾਂਹੇਤ ਸੁਨੇ ਮਨ ਲਾਈ ॥
ਵਿੱਚ ਬਚਿੱਤ੍ਰੂ ਨਾਟਕ ਪਜਾਰੇ । ਜਾਕੇ ਦੇਖ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਸਾਰੇ ॥

ਯਥਾ—ਪੁਮਤੌਤ ਕਿਨ ਹੁਨ ਪਚਾਨਾ । ਆਪਾ ਆਪ ਭੀਤਰ ਉਰ ਝਾਨਾ
ਤਬ ਜੇ ਜੇ ਰਿਖਰਾਜ ਬਨਾਏ। ਤਿਨ ਆਪਨ ਪੁਨ ਸੰਮ੍ਰਿਤ ਚਲਾਏ ੧੭
ਜੋ ਸੰਮ੍ਰਿਤ ਨ ਕੇ ਭਏ ਅਨੁਰਾਗੀ। ਤਿਨ ਤਿਨ ਕ੍ਰਿਆ ਬ੍ਰਾਮੁਕੀ ਤਿਆਗੀ
ਜਿਨ ਮਨ ਹਰਿ ਚਰਨ ਨ ਠਹਿਰਾਯੋ। ਸੇ ਸੰਮ੍ਰਿਤ ਨ ਕੇ ਰਾਹੁਨ ਆਯੋ ੨੮
ਬ੍ਰਾਹਮੇ ਚਾਰਹੀ ਬੇਦ ਬਨਾਏ । ਸਰਬ ਲੋਗ ਤਿਹ ਕਰ ਮਚਲਾਏ ॥
ਜਿਨ ਕੀਲਵਹ ਹਰਿ ਚਰਨ ਨ ਲਾਗੀ। ਤੇ ਬੇਦ ਨ ਤੇ ਭਏ ਤਿਆਗੀ ੧੯
ਜਿਨ ਮਤ ਬੇਦ ਕਤੇ ਬਨ ਤਿਆਗੀ । ਪਾਰ ਬ੍ਰਾਹਮ ਕੇ ਭਏ ਅਨੁਰਾਗੀ

ਤਿਨਕੇਗੁੜ੍ਹ ਮੱਤ ਜੇ ਚਲਹੀ। ਭਾਂਤ ਅਨੇਕ ਦੁਖਨ ਸੋਦਲਹੀ ॥੨੦॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਮੁਨਿਆ ਦੱਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਆ ਕੀਨਾ ਉਪਦੇਸ਼ ।

ਜਿਸ ਕੋ ਸੁਨ ਕਰ ਤੋਹ ਮਨ ਮੰਸਾ ਰਹੇ ਨਲੇਸ਼ ॥

ਚੈਪਈ

ਪੁਨ ਜੋ ਤੈਂ ਭਾਖ ਜੋ ਯਹ ਯਾਰ । ਅਹਿਰਨ ਮਤ ਬੇਦ ਹਥਿਆਰ ।

ਸੋਇਸਦਾ ਤੇ ਭੇਦ ਨ ਪਾਇਆ। ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਰਜਾ ਇਆ

ਵਾਰਤਕ

ਇਸ ਦਾ ਤਾਤਪਰਜ ਇਹ ਹੈ ਜੋ ਮਤਿ ਨਾਮ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਵੇਦ ਨਾਮ ਗਯਾ ਨਦਾ। ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ “ਜਾਨਨਾ” ਹੈ,
ਸੋ ਇਹ ਰੂਪਕ ਅਲੰਕਾਰ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਥਨ ਕੀਤਾ
ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਦ ਕੋਈ ਲੋਹੇ ਆਦਿਕ ਧਾਰੂ ਦੀ
ਵਸਤੂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਦ ਅਹਿਰਨ ਧਰ ਰੱਖਕੇ ਉੱਚੜੋਂ
ਹਥੌੜੇ ਆਦਿਕ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਘੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ
ਉਸਦੀ ਮੂਰਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਬਨਕੇ ਸਭਦੇ ਨੇੜਾਂ ਦੇ ਗੋਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਹਰ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਜਦ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹੈ
ਤਦ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਬੁੱਧਿ ਵਿੱਚ ਇਸਥਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਤੇ
ਮਗਰੋਂ ਜਦ ਉਸਦਾ ਜਥਾਰਥ ਗਯਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਓਹ
ਵਸਤੂ ਗ੍ਰਹਨ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ
ਬੁੱਧਿ ਦੁਆਰੇ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਗਯਾ ਦਾ ਵਿਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਦ

ਤੱਕ ਉਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਤਜਾਗ ਯਾ ਗੁਣ ਦੋਖ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੀਂਦੀ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਵੇਦ ਪਦ ਤੇ ਏਥੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੁਸ਼ਟ ਕਦਮ ਦਾ ਭਾਤਪਰਜਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿੱਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਨ ਏਥੇ ਗਜਾਨ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਬੁੱਧਿ ਅਤੇ ਰਾਜਾਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਅਨਭਵ ਨਾ ਕਰ ਲੋਵੇ ਉਤਨਾਂ ਚਿਰ ਉਸਨੂੰ ਨਿਰ ਮੰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੀਂਦੀ ॥

ਤੌਸਰਾ ਜੋ ਇਹ ਆਖਜਾ ਹੈ ਕਿ “ਓਅੰਕਾਰ ਵੇਦ ਨਿਰ ਮਣੇ” ਸੋ ਇਸ ਦਾ ਭੀ ਏਹੋ ਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਜਿਤਨੇ ਰਾਜਾਨ ਹਨ ਸੋ ਸਾਰੇ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਤੇ ਉਤਪੱਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੈਸਾ ਕੋਈ ਕਹੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਗਨੀ ਤੇ ਉਪਜੇ ਹਨ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਭ ਰਾਜਾਨਾਂਦਾ ਆਦਿ ਮੂਲ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਹੈ, ਇਸ ਤੇ ਭੀ ਏਹੋ ਸਿੱਧ ਹੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਏਥੇ ਵੇਦ ਪਦ ਤੇ ਰਾਜਾਨ ਹੀ ਕਥਨ ਹੈ ॥

ਤੌਸਰਾ ਜੋ ਇਹ ਆਖਜਾ ਹੈ ਕਿ “ਵੇਦ ਕਤੇਬ ਕਹੋ ਮਤ ਝੂਠੇ ਝੂਠਾ ਜੋ ਨ ਵਿਚਾਰੇ” ਸੋ ਇਹ ਬਾਤ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਪੇਂਥੀ ਨੂੰ ਝੂਠ ਕਹਨਾ ਉਸਦੇ ਤੱਤ ਸਮਝੇ ਬਿਨਾਂ ਸੋ ਝੂਠ ਬਕਨਾ ਹੈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਏਥੇ ਵੇਦ ਦੇ ਨਾਲ ਕਤੇਬ ਆਉਣ ਤੇ ਖਾਸ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਵਰਨਨ ਹੈ ਸੋ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਦੇ ਕਿੱਤੇ ਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਦ ਨਾਮੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਕਹੋ ਕਿੱਤੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਆਖਣੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਪਨਾ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾਨੋ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਪੁਰਖ

ਅਪਨੇ ਘਰ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਦੁਸੇ ਦੇ ਘਰ ਜਾਨ ਲੱਗੇ ਤਦ ਕੋਈ
 ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਮੱਤ ਲੇਵੇ ਕਿ ਭਾਈ ਤੂੰ ਏਧਰ ਨਾ ਜਾਹ ਜਿਸ
 ਪਰ ਸੁਨਕੇ ਉਹ ਇਹ ਆਖੇ ਕਿ ਕਜਾ ਤੂੰ ਇਸ ਘਰ ਨੂੰ ਝੂਠਾ
 ਦੱਸਦਾ ਹੈਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸੱਚਾ ਹੈ, ਉਸ ਪਰ ਉਹ ਪੁਰਖ ਫੇਰ
 ਏਹੋ ਆਖੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ ਕਿ ਇਹ ਘਰ
 ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯਾ ਤੂੰ ਇਸ ਘਰ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਜਾਨਕੇ ਛੱਡ ਦੇਹ
 ਕਿੰਤੂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਘਰ ਤੇਰਾ ਨਹੀਂ
 ਹੈ ਅਰ ਤੇਰਾ ਘਰ ਇਹ ਹੈ, ਸੋ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੇਰਾ ਘਰ ਯਾ
 ਵੇਦ ਅਰਥਾਤ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਹੈ ਏਹ
 ਨਹੀਂ ਜਿਸਦੇ ਰੀਤ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਅਪਨਾ ਧਰਮ ਤਿਆਗ ਕੇ ਧਮੇ ਐਰ ਕੇ ਬੀਚ ।

ਕਿਆ ਚਤੁਰਾਈ ਏਸ ਮਹਿੰ ਧਰੇ ਪਾਉਂ ਜਬ ਕੀਚ ॥

ਚੈਪਈ

ਤੂੰ ਹੈਂ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲਾਲ । ਕਛ ਕਵੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨਾਂ ਨਾਲ ॥
 ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕਾ ਪੂਤ ਸਦਾਕੇ । ਦਾਸ ਬਨਾਂ ਐਰਨਕਾ ਜਾਕੇ ॥
 ਜਿਸਤੇਤੈਨਿਜਧਰਮਗੁਵਾਇਆ । ਨਰਕਪੰਥਕੋਮੀਧਾਧਾਇਆ
 ਜੇ ਬਚਨੇ ਦਾ ਚਾਹੇਂ ਰਸਤਾ । ਵੱਡ ਦੇਹੁ ਦੁਸਰ ਕਾ ਫਸਤਾ ॥

ਨਕਲੀ

ਚੌਪਈ

ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਅਚੀਕੇ ਵਾਲੀ । ਤੈਂਤਾਂ ਭਾਈ ਨਵੀਂ ਨਕਾਲੀ ॥
ਜੋ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਸੁਨੀ ਨ ਕੋਈ । ਖਾਲਸ ਕੈਮ ਖਾਲਸਾ ਹੋਈ ॥
ਹਮਤੇ ਏਕ ਰੂਪ ਸੀ ਜਾਨਾ । ਭੇਦ ਨ ਰੰਚਕਮਨਮਹਿਆਨਾ ॥
ਖਾਨ ਪਾਨ ਅਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ । ਆਪਸਮਾਂਹਿੰ ਇਕੱਠੀਸਾਰੀ ॥
ਨਹੀਂ ਦੁਸ਼ਮਨੀ ਹਮਮਹਿ ਕੋਈ । ਜਾਂ ਤੇ ਕੈਮ ਜੁਦੀਹਮਹੋਈ ॥
ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਹਮਕੋਹੈ ਪਯਾਰਾ । ਹਮ ਕੋ ਉਸਕਾ ਵਡਾ ਸਹਾਰਾ ॥
ਫਿਰਤੈਂ ਪੰਥਜੁਦਾਕਰਦੀਨਾ । ਇਸਮਹਿਕਜਾਫਲਤੁਮਨੇ ਲੀਨਾ ॥
ਤਾਂਤੇ ਇਸ ਰਾ ਭੇਦ ਸੁਨਾਈ । ਐਵੇਂ ਛੱਕੜ ਪਨਾ ਨ ਪਾਈ ॥

ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ

ਦੋਹਿਰਾ

ਏਹ ਲਾਡਲਾ ਘੋਲ ਜੋ ਤੈਨੀ ਦਿਸਦਾ ਯਾਰ ।
ਅੰਦਰਤੇ ਘਾਤੀ ਰਹੋ ਉੱਪਰ ਕਰੋ ਪਿਆਰ ॥

ਵਾਰਤਕ

ਇਸ ਦੋਹਿਰੇਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਤੇ
ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ ਇਹ ਵੇਨੋਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹਾ ਲਾਡਲਾ
ਘੋਲ ਰਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਖਜਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਦਰਤੇ
ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਘਾਤੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਤੇ ਅਤੇਤ
ਕਰਕੇ ਪਿਆਰ ਰੱਖਨ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਹਾਲ

ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਪ੍ਰਤੋਖ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਫੇਰ ਭੀ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖੜਾਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜੋ ਇਹ ਕਿਆ
ਅੰਧੇਰ ਮੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦੁਜੇ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ
ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ
ਅਤੇ ਅੱਖਿਆਂ ਦੇਖਕੇ ਮੱਖੀ ਨਿਗਲੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦਾ
ਸਬੂਤ ਇਹ ਹੈ ॥

ਜਦ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਸਰਾਧ ਕਰਾਉਂਦਾ ਯਾ ਗਿਆ ਪਰ ਜਾਕੇ
ਪਿੰਡ ਭਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਉਸ ਜਗਾ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਪਹਿੰਲੇ
ਉਸਦੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪਨਾ ਸਾਥੀ ਯਾ ਧਰਮ
ਭੋਈ ਬਨਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਉਸਦੇ ਕੱਛ ਕੜਾ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਅਤੇ
ਕੰਘਾ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਪਰੇ ਰੱਖ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਅਰਉਨ੍ਹਾਂਦੀ
ਜਗਾ ਜਿਰਨੂੰ ਭੀਗੀ ਗਲ ਵਿੱਚ ਜੰਝੂ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਧੋਤੀ ਪਾਕੇ
ਬਠਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਾਂ
ਕਿਧਰੇ ਰਿਹਾ ਕਿਤੇ ਨਾਉਂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਲੈਨ ਦੇਂਦਾ ਉਸ ਵੇਲੇ
ਸਿੱਖ ਦੇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਪਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਤ ੨ ਕਰਕੇ ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੈ
ਅਰ ਮੂਹੋਂ ਕੁਛ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਬਚਨ ਪੜ੍ਹਕੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ
ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਚੇਰੇ ਪਿਤਰ ਸਿੱਧੇ ਸੂਰਗਾਨੂੰ ਗਏ ਹਨ ਇਸ
ਬਾਤਨੂੰ ਸੁਨਕੇ ਸਿੱਖ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਨ ਪਰ ਤਾਂ
ਰੰਚਰ ਖੜਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰੰਤੂ ਪਿਤਰਾਂਨੂੰ ਸੂਰਗ ਮਿਲਿਆ
ਜਾਨ ਕੇ ਫੁੱਲਿਆ ਜਾਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਾਉਂਦਾ ਇਸਤੇ ਜੂੰ
ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮਨ ਸਿੱਖ ਧਰਮਦੀ ਕੇਹੀਕੁ ਹੂੰ

ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਵੱਲ ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਗਤੀ ਕਰਕੇ
ਲਿਆਂਦਾ ॥

ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ
ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਉਸ ਨਾਲ ਭੀ ਏਹੋ
ਠੱਥ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਮੂਲ ਪਹਿਲੇ
ਜੰਡੂ ਅਤੇ ਚੋਟੀ ਹੈ ਫੇਰ ਨਾਮ ਅਤੇ ਧੋਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਪਰ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਨੇ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਜੰਡੂ ਤੋਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਚੋਟੀਦੀ
ਜਗਾ ਕੇਸ ਰਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਧੋਤੀ ਲਾਹਕੇ ਕੱਢ ਪਾਕੇ
ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਵਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਫੇਰ
ਉਹ ਚੋਟੀ ਅਤੇ ਜੰਡੂ ਵਾਲਨਾਂ ਨਾਲ ਬਹਕੇ ਇੱਕ ਥਾਲ
ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਭੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇ ਸਕਦਾ ਫੇਰ ਐਥੋਂ ਤਕ ਹੀ ਬਸਨਹੀਂ
ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਖਾਸ ੨ ਜਗਾ ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਨਾ
ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜੈਸਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਪਰ ਰੋਕਹੈ ਇਸੀ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਚ ਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਅਬਚਰਲਾ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਪੰਗਤ
ਤੇ ਭੀ ਜੁਦੇ ਬਠਾਲਦੇ ਹਨ ਇਸਤੇ ਤੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈਂ ਜੋ
ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਜਦ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕਾਬੂ ਆਇਆ ਤਦ
ਉਸਦਾ ਕਜਾ ਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰੋਤੂ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈ ਇਸ
ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਫੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਿ ਗਿਆ ਹਾਂ
ਇਸ ਦੁਰਗਤੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਧਰਮ ਦੀ
ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ॥

ਦੋਹਿਰਾ

ਇਸਤੇ ਤੈਨੂੰ ਖੁਲਿਆ ਸਾਰਾ ਭੇਦ ਮਹਾਨ ।
ਇਸਨੂੰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸੌਚ ਕੇ ਪਿੱਛੋਂ ਕਰੀਂ ਬਖਾਨ ॥

(ਨਕਲੀ)

ਭਾਈ ਸਿੰਘਾ ਏਥੁ ਹੈ ਸੱਚ । ਜਗਤ ਬਖੇੜੇ ਕੱਚੋਂ ਕੱਚ ॥
ਪਰਇਸਲੋਕਲਾਜਹਤਿਆਰੀ । ਕਰਛੱਡੇਹਾਂਅਸੀਂਵਿਗਾਰੀ ॥

(ਅਸਲੀ)

ਭਲੇ ਪੁਰਖੂੰਦੇਖ ਵਿਚਾਰੇ । ਲੋਕ ਲਾਜਕਜਾਸਕੇ ਵਿਗਾਰੇ ॥
ਲੋਕ ਲਾਜ ਚੰਗੀ ਹੈ ਤੈਨੂੰ । ਕੈ ਗੁਰ ਰੀਤਾ ਦੱਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ॥

(ਨਕਲੀ)

ਭਾਈ ਲਾਖਨ ਮੇਂ ਕੋਈ ਏਕ । ਗੁਰ ਬਰਨਾਂ ਪਰ ਰਾਖੇਟੇਕਾ
ਦੇਖ ਗੁਰੂ ਨੇ ਏਹ ਛਰਮਾਈ । ਵਿਰਲਾ ਸਿੰਘ ਰਹੇਗਾਭਾਈ ॥

(ਅਸਲੀ)

ਵਾਹਿਗੁਰੂਬਚ ਤੂੰ ਉਰ ਧਰਹੈਂ । ਯਾਹੀ ਤੇ ਪੂਰਾ ਤਹਿੰ ਕਰ ਹੈਂ ॥
ਕੋਈ ਸਿੰਘ ਰਹੂ ਗੁਰ ਭਾਖਾ । ਤਿਨ ਕੋਈਅਨਮੇਂ ਤੂੰਨਹਿਰਾਖਾ
ਜਾਂਤੇ ਧਰਮ ਵਿਗਾਰਨਲਾਗਾ । ਅੰਨ ਮਤਾਂ ਕੇ ਮਾਰਗਭਾਗਾ ॥
ਯਹਸੁਨਕੇਨਕਲੀਸਿੱਖਭਾਈ । ਗਹੀਮੋਨਨਹਿਮੁਖੋਅਲਾਈ ॥

ਦੋਃ { ਯਾ ਬਿਧ ਸਿੰਘਨ ਨੇ ਤਜੀ, ਗੁਰ ਮਰਯਾਦਾ ਰੀਤ
ਅੰਰ ਅੰਰ ਮਾਰਗ ਚਲੇ, ਗੁਰ ਤੇ ਹੋ ਵਿੱਪ੍ਰੀਖ

ਨਕਲੀ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਭਟਕਨਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ

ਦ੍ਰੇਯਾ ਛੰਦ

ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਇਤ ਉਤ ਮੌਂ ਭਟਕਾਵੈ
 ਮੜ੍ਹੀ ਗੋਰ ਕੋ ਪੁੱਜੇ ਕੋਉ ਸਰਵਰ ਪੀਰ ਮਨਾਵੈ
 ਗੁੱਗਾ ਭੈਰੋਂ ਦੇਵਲ ਦੇਵੀ ਜਾਇ ਸੀਤਲਾ ਪੁੱਜੈ
 ਛੋਡ ਅਕਾਲ ਜਗਤ ਕਾ ਸ੍ਰਾਮੀ ਜਾਇ ਲੱਗੇ ਸਭ ਦੁਆਜੈ
 ਕੋ ਪਾਹੁਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਹੈ ਕੋ ਬਿਰਖਨ ਸਿਰ ਨਾਵੈ
 ਭੇਖ ਛਿੰਭ ਕੋ ਪੂਜਤ ਕੇਤੇ ਮਾਨਸ ਪੈਰ ਪੁਜਾਵੈ
 ਕੋ ਪਸਾਨ ਕੋ ਇਸ੍ਤਮਾਨ ਇੱਕ ਅਠਸਠੱਤੀਰਥ ਜਾਹੀਂ
 ਅਪਨੈ ਕਰ ਕੀ ਕਰਤ ਰਸੋਈ ਚੌਂਕੇ ਮੌਂ ਬਹਿ ਖਾਹੀਂ
 ਕਿਤਨੇ ਬੰਮਣ ਮੌਲੇ ਉਪਰ ਜਾਕਰ ਝੁੱਝੁ ਪਾਵੈ
 ਮੰਦਾ ਬੱਲਨ ਲੋਕ ਹਸਾਵਨ ਸਿਰ ਪਰ ਢੰਡੈ ਖਾਵੈ
 ਪੀਨ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਹੋ ਅਲਥੇਲੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੇਸ ਗਿਰਾਏ
 ਗਿਰਤੇ ਕੈ ਕਰ ਲੇਟਨ ਧਰ ਪਰ ਮੱਖੀ ਮੁਖ ਭਿਣਕਾਏ
 ਛੱਡ ਮਾਰਗੀ ਲੈਕਰ ਕੋਈ ਮਿਰਜ਼ਾ ਹੀਰ ਸੁਨਾਵੈ
 ਸੱਸੀ ਪੰਨੂੰ ਬੀਜਾ ਸੋਰਠ ਉਚੇ ਸੁਰ ਮੌਂ ਗਾਵੈ
 ਲੱਤਾਂ ਦੀ ਓਹ ਕਰਨ ਹਜਾਮਤ ਦਾੜ੍ਹੀ ਖੂਬ ਕਟਾਈ
 ਨਾਲ ਮੋਰਨੇ ਮੱਥਾ ਚੁਗਕੇ ਨੇੜੇ ਸ਼ਰਮਨ ਆਈ
 ਗਨਕਾ ਕੋ ਮਨਕਾ ਕਰਮਨਕਾ ਕਿਨਹੂੰ ਧਾਮ ਲੁਟਾਏ

ਤਜਕਰ ਨਾਰ ਘਰਾਣੇ ਦੀ ਫਿਤ ਕੰਜਰ ਸਾਕ ਬਨਾਏ
 ਪੱਤ ਪਿਆਰੇ ਕਰੇ ਕਨਾਰੇ ਬੇ ਦਾਵੇ ਕਰਵਾਵੈ
 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਝਗੜਾ ਕਰਕੇ ਕੰਜਰ ਸਕੇ ਬਨਾਵੈ
 ਵਡੇ ਵਡੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਜੇ ਹਾਲ ਸੁਨਾਵਾਂ ਸਾਰੇ
 ਜਿਨਕੇ ਸੁਨਕਰ ਕੰਬ ਜਾਨਗੇ ਪਯਾਰੇ ਰਿਦੇ ਤੁਮਾਰੇ
 ਪਰ ਕਜਾਕਰਾਂਡਰਾਂ ਮੈਂ ਇਸਤੇ ਜੇ ਪਾਦੇਵਨ ਝਗੜਾ
 ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਤੀਕਰ ਹੋਊ ਵਿੱਚ ਕਰਹਿਰੀ ਰਗੜਾ
 ਇਸਤੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਾਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਮਨਮਹਿੰਤੀਗੇ
 ਜਿਸਤੇ ਮਿੰਘਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਚਾਲੇ ਦਿੱਸਨ ਨਾਹੀਂ ਦੰਗੇ
 ਮੈਨੇ ਸਿਰ ਮੁਖ ਚੁਰਟ ਧੁਆਥੇ ਜਿਵੇਂ ਰੇਲ ਦਾ ਥੰਬਾ
 ਨਾਮ ਮਿੰਘ ਏਹ ਸ਼ਕਲ ਤਿਨ੍ਹਾਂਦੀ ਗਿੱਟਿਆਂਤੋਹੀ ਤੰਬਾ
 ਕਿਤਨੇ ਹੋਏ ਜਾਇ ਈਸਾਈ ਖਾਂਦੇ ਡੱਬਲ ਰੋਟੀ
 ਕਹਿਨ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸੇਵਕ ਹੋਵੇ ਰੱਖੋ ਕੇਸ ਨ ਚੋਟੀ
 ਤਜ ਦਮਤਾਰ ਭਾਉ ਸਿਰ ਕੇਸਾਂ ਟੋਪੀ ਕੋ ਪਹਿਰਾਵੇ
 ਬੈਠ ਮੇੜ ਪਰ ਕਾਂਟੇ ਸੇਤੀ ਗੋਸਤ ਅੰਡਾ ਖਾਵੈ
 ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਕਰ ਬਹੁ ਭਾਈ ਬਨੇ ਮਹੰਮਦ ਨੂਰਾ
 ਲਿੰਗ ਮੂਢ ਸਿਰ ਕੇਸ ਕਟਾਏ ਦੀਨੀ ਹੋਕੇ ਪੂਰਾ
 ਕਿਤਨੇ ਗਏ ਵਲਾਇਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿੱਦਜਾਹਾਸਲਕਰਨੇ
 ਆਏ ਸ਼ਕਲ ਬਨਾਕਰ ਓਬੋਂ ਜਿਵੇਂ ਖੇਤ ਦੇ ਡਰਨੇ
 ਗੋਲ ਮੌਲ ਸਿਰ ਜਿਉਂ ਖਰਬੂਜਾ ਕੋਟਪਹਿਰ ਪਤਲੂਨਾ
 ਬਾਬੂ ਸਾਹਿਬ ਬਣਿਆ ਦੇਖੋ ਜੰਟਲਮੈਨ ਨਮੂਨਾ

ਕਿਤਨਜਾਂ ਮਿਰ ਤੋਂ ਕੇਸ ਉਤਾਰੇ ਆਖਣ ਲੱਗੇ ਗਰਮੀ
 ਕਿਤਨੇ ਆਖਣ ਰਹਿਤ ਕਠਨ ਹੈ ਰੱਖਨ ਸੋਹਨ ਭਰਮੀ
 ਕਿਤਨੇ ਆਖਨ ਕੱਛਾਂ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਦੋਇ ਹਨ ਭਾਰੀ
 ਤੀਜੀ ਕੱਛ ਨ ਭਾਵੇ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਹੈ ਰੀਤ ਗੁਵਾਰੀ
 ਦਿਲ ਤੇ ਸਿੱਖ ਹੋਨ ਹਮ ਚਹੀਏ ਉਪਰ ਬਣਤ ਮਖੋਲਾ
 ਕਜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹਮਾਰੇ ਮਿਰ ਜੋ ਫਿਰੇ ਮਹੰਮਦ ਧੌਲਾ
 ਕਿਤਨੇ ਆਖਨ ਅਸੀਂ ਆਰੀਜਾ ਦੇਸ ਉਨੱਤੀ ਕਰਦੇ
 ਹੋਰ ਧੋਬੀਆਂ ਰਚੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵੇਦ ਰੱਬ ਦੇ ਘਰਦੇ
 ਗੁਰੂ ਅਸਾਡੇ ਮੇਂ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਪਰ ਵਿੱਦਾ ਤੇ ਹੀਨੇ
 ਦਯਾਨੰਦ ਸ੍ਰਾਮੀ ਨੇ ਆਕੇ ਵੇਦ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਦੀਨੇ
 ਤਾਰ ਰੇਲ ਸਭ ਵੇਦਾਂ ਅੰਦਰ ਉੱਡਨ ਖਟੋਲੇ ਦੱਸੇ
 ਭਾਰਤ ਵਾਸੀ ਇਸ ਵਿੱਦਾ ਤੇ ਉਲਟੇ ਹੋਕਰ ਨੱਸੇ
 ਪਰਮਾਣੂ ਸਭ ਜਗਤ ਬਨਾਵੇ ਈਸ਼੍ਵਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਰੇ
 ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਮਾਨਸ ਘੜੇ ਵਿਚਾਰੇ
 ਬਾਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਬਰਸਾਂ ਦੇ ਸਨ ਆਪੇ ਸੁਭੇ ਹੋਣੇ
 ਨੰਗ ਧੜੰਗੇ ਪ੍ਰਿਬਵੀ ਉਪਰ ਦੇਖੋ ਆਨ ਖਲੋਏ
 ਫਿਰ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਅਕਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਲਾਈ
 ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੀ ਰਚਨਾਂ ਜਿਸਤੇ ਨਾਲ ਤਜਰਬੇ ਆਈ
 ਇਤਨੀ ਗੱਲ ਅਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਨਾਸੀ ਕੋਈ
 ਇਹ ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੁਆਮੀ ਦੀ ਹੈ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਹੋਈ
 ਇਹ ਉਪਰਾਗ ਅਸਾਂ ਬੋਂ ਭਾਈ ਕਿਥੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ

ਸੁਆਮੀ ਬਿਨਾਂ ਕੌਣ ਹੈ ਦੂਜਾ ਜੋ ਵੇਦਾਂ ਸਮਝਾਵੇ
 ਦੇਵ ਧਰਮ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਨਾਮ ਦਾ ਟੋਲਾ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰੇ
 ਉਸਦੇ ਫੰਥੇ ਫਸਗਏ ਕੇਤੇ ਖਾਲਕ ਬੁੱਧੀ ਬੈਰੇ
 ਭਾਲਥ ਇਲਮ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਣਗੱਲਾਂ ਫਸ ਜਾਂਦੇ
 ਆਇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਨੇ ਚਾਟੜੇ ਘਰ ਅਰ ਘਾਟ ਗੁਵਾਂਦੇ
 ਆਖਣ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਆਵੇ ਦੇਵ ਸ਼ਕਤ ਇੱਕ ਭਾਰੀ
 ਆਪਸ ਮੇਂ ਮਿਲ ਗਾਵਨ ਸਾਰੇ ਰੋਵਨ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰੀ
 ਹਰੀ ਹਰੀ ਜੈ ਹਰੀ ਉਚਾਰਨ ਜਿਉਂ ਰੋਗੀ ਬਸ ਪੀੜਾ
 ਆਖਣ ਮੁਲਕ ਉਧਾਰਨ ਦਾ ਹੈ ਅਸਾਂ ਉਠਾਯਾ ਬੀਜਾ
 ਪੀਕਰ ਭੁੰਗ ਬਿਸਮੜੀਵਾਲੀ ਸਿਰ ਚੱਟਮ ਕਰਵਾਏ
 ਪੱਗਾਂ ਉਪਰ ਧਰੇ ਚੰਦਉਏ ਭਗਵੇ ਬਸਤਰ ਪਾਏ
 ਲੰਬੇ ਲੰਬੇ ਚੋਲੇ ਪਹਿਰਨ ਜਿਉਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਰੰਨਾਂ
 ਕੁਲ ਦੇ ਧਰਮ ਕਰਮ ਤੋਂ ਭੈੜੇ ਪਾ ਬੈਠੇ ਹਨ ਬੰਨਾਂ
 ਅੱਗਾ ਪਿੱਛਾ ਅਪਨਾ ਖੋਇਆ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਿਗਾਰੀ
 ਵਿੱਚ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਫਿਰਨ ਗਾਉਂਦੇ ਹਥ ਵਿੱਚ ਲੈ ਇੱਕਤਾਰੀ
 ਅੱਖਨ ਸਾਨੂੰ ਪਾਪ ਪਿਸਾਂਦੋਂ ਦੇਵ ਧਰਮ ਰਖ ਲੀਆ
 ਰੂਹਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਦੇਖੋ ਭੇਸ ਝਕੀਰੀ ਕੀਆ
 ਨਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਨ ਭਜਨ ਸਹਾਵੇ ਬੀਨ ਸਾਂਪ ਜਿਉਂ ਪੇਲੇ
 ਮਾਇ ਬਾਪ ਘਰ ਰੋਵਨ ਧਾਰੀਂ ਪੁੱਤ ਬਣੇ ਜਾ ਚੋਲੇ
 ਜਿਉਂ ਇੱਕ ਉੱਠਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਬਨਾਵੇ
 ਫਾੜ ਫਾੜ ਕਰ ਨੱਕ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੁਰਤ ਨਕੇਲਾਂ ਪਾਵੇ

ਲੱਦੇ ਭਾਰ ਫੜੇ ਹੱਥ ਡੋਰੀ ਮਾਰਗ ਪੈਰ ਟਿਕਾਏ
 ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚਰਹਾ ਚਾਰੇ ਅਪਨਾ ਲਾਭ ਉਠਾਏ
 ਤੈਸੇ ਇਨਕੇ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ ਮੀਠੇ ਬਚਨਾਂ ਡੋਰੀ
 ਮਨ ਦੇ ਨੱਕਾਂ ਅੰਦਰ ਪਾਈ ਕਰ ਜਮਾਤ ਇੱਕ ਤੋਰੀ
 ਓਹ ਮੁਕਤੀਦੇ ਲਾਲਚ ਪਿੱਛੇ ਦੁਖ ਸਹਿ ਸੇਵ ਕਮਾਵਨ
 ਤਿਨਕੀ ਕਰੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਫਿਰ ਬੈਠ ਗੁਰੂ ਜੀ ਖਾਵਨ
 ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜਾ ਕੋਈ ਲਗਾ ਝੂਡਨ ਮੁਕਤੀ
 ਅਪਨੇ ਮਨਦੀ ਖੋਲ੍ਹ ਸੁਨਾਵੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਯੁਕਤੀ
 ਸਕਲ ਪੋਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸੁੱਧੀ ਅਰਸਭ ਮਹਿਸਚਿਆਈ
 ਜਿਥੇ ਮਿਲੇ ਸੱਤ ਓਸ ਥਾਉਂ ਚੁਗਲੋ ਮੇਰੇ ਭਾਈ
 ਵੇਦ ਅੰਜੀਲ ਕੁਰਾਨ ਗ੍ਰੰਥ ਸਭ ਇੱਕੋ ਪਦਵੀ ਰੱਖਨ
 ਸਭਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਲਈ ਤੁਮ ਵਾਂਗ ਦੁੱਧ ਦੇ ਮੱਖਨ
 ਬਾਬੂ ਕੇ ਸਵਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਨੈ ਜੋ ਸਿਖਜਾ ਸਮਝਾਈ
 ਨੈਈ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਹੀਏ ਬ੍ਰਹਮੂ ਨਾਮ ਧਰਾਈ
 ਗੁਰੂ ਦਸੇ ਮਨ ਬੁਹਮਗਯਾਨੀ ਪਰ ਨਾਨਕ ਜੀ ਜੋਈ
 ਉਨ ਕੀ ਬਾਤ ਹਮੈ ਮਨ ਭਾਈ ਸੁਨਤੇ ਦਿਲ ਖੁਸ਼ ਹੋਈ
 ਜਾਤ ਪਾਤ ਸਭ ਝੂਠੀ ਜਾਨੋ ਸਭ ਸੇ ਮਿਲ ਵਰਤਾਓ
 ਸਭੇ ਮਜ਼ਬਾਂ ਅੰਦਰ ਸਮਤਾ ਭੇਦ ਨ ਕੁਝ ਰਖਾਓ
 ਸਰਬ ਕਤਾਬਾਂ ਰਚੀ ਮਨੁਖਾਂ ਈਸੂਰ ਰਚੀ ਨ ਕੋਈ
 ਗੱਲਤੀ ਤੇ ਸਚਿਆਈ ਜਿਸਤੇ ਵੈਨੋਂ ਸਭ ਮਹਿੰ ਹੋਈ
 ਗਲਤੀ ਤਜਕੇ ਲਵੋ ਸਦਾਈ ਜੇ ਮੁਕਤੀ ਕੇ ਲੋਵੋ

ਪਰਮਾਤਮ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਨੇ ਆਤਮ ਨੂੰ ਚਾ ਜੋੜੋ
 ਸੰਤ ਨਿਰਮਲੇ ਹੋਕਰ ਕਿਨਹੀੰ ਤੇਜ਼ ਕਪੀਨ ਕਮਾਈ
 ਸਿਰ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਚਖੁੱਟਾ ਸਾਡਾ ਚਾਂਦਰ ਗਿਲਤੀ ਲਾਈ
 ਚੰਗਾ ਖਾਵਣ ਹੌਲੀ ਬੋਲਨ ਨਾਉਂ ਵਿਰਕਤਸਦਾਵਨ
 ਹੀਗਾ ਕਜਲੀਬਨਮੇ ਜਾਕਰ ਅਪਨਾ ਸਮਜ ਬਿਤਾਵਨ
 ਅੱਖਣਜਗਤਸੁਪਨਸਮਮਿੱਬਜਾਜੀਵਬ੍ਰਹਮਇਕਰੂਪਾ
 ਅਨਰਬਚਨ ਏਹ ਮਾਯਾ ਹਈ ਏਕਲਪਤਭ੍ਰਮ ਕੋ ਕੁੱਪਾ
 ਆਦਿ ਗੰਬ ਵੇਦ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵੇਦ ਸੁ ਸੁਤਹ ਪ੍ਰਮਾਨੰ
 ਭਾਗਤਜਾਗਉਹਕਰਨ ਲੱਖਣਾ ਖਟ ਆਨਾਦਿ ਬਖਾਨੰ
 ਤਿਨ ਹੀ ਮੇਂ ਸੇ ਹੋਇ ਗਏ ਇੱਕ ਚੱਕੂ ਕਟੀਏ ਸੰਤਾ
 ਤ੍ਰੀਡ ਮੁੰਡ ਸਿਰਕਰ ਇੱਕ ਪਲ ਮਹਿੰਕਹਿਤਬੰਧਹਮਹੰਤਾ
 ਗੁਰ ਕੀ ਰਹਿਤ ਤਿਆਗ ਕਰੀ ਸਭ ਪਰੇ ਭੇਖਕੀਫਾਹੀ
 ਅਪਨੇ ਮਗ ਕੋ ਤਜਕਰ ਪੜਾਰੇ ਭਏ ਔਰ ਮਗਰਾਹੀ
 ਚੌਪਈ

ਐਰ ਸੁਨੋ ਬਾਤੋਂ ਦੁਖਦੋਤੀ । ਜੋ ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਸਿੰਧ ਬਹੋਤੀ
 ਪਹਿਲੈ ਸਿੱਖ ਸਿੱਖ ਕੇ ਭਾਈ । ਸਿੱਖੋਂ ਹੀ ਮਹਿੰਕਰਤ ਸਗਾਈ
 ਸਿੱਖੀ ਕਾ ਤਜ ਭਾਈਚਾਰਾ । ਕਰਤੇ ਜੈ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਨਾਰਾ
 ਪਿਛਲੀ ਜਾਤਨ ਮੇਂ ਜਾ ਧਮੇ । ਤਿਨ ਹੀ ਕੇ ਬੰਧਨ ਮਹਿੰਫਸੇ
 ਅਹੋ ਬਾਤ ਯਹਿ ਕਜਾ ਦੁਖਦੋਤੀ । ਜਾਂ ਤੇ ਕੌਮ ਅਧੋਗਤਜਾਤੀ
 ਆਪ ਸਿੰਘ ਹੈ ਸਭ ਵਿਧ ਪੂਰਾ । ਰਹਿਤਮ੍ਰਯਾਦਾਮਹਿੰਵਛਮੂਰਾ ॥
 ਤਿਨ ਸਿੰਘਨ ਕੋ ਤਜਕਰਭਾਈ । ਝੜਕੀ ਮੌਨੇ ਕੈ ਪਰਨਾਈ ॥

ਕੁੱਦੁ ਸਮ ਜਾ ਕੇ ਸਿਰ ਮਾਹੀਂ । ਡੰਡੀਸਮ ਬੋਟੀ ਛਲਕਾਹੀਂ ॥
 ਕੈਚੀ ਸੌਂ ਰਗਵਾਈ ਦਾੜ੍ਹੀ । ਮੂੜ ਮੋਚਨੇ ਸਾਥ ਉਖਾਵੀ ॥
 ਮਾਬੇਤਿਲਕ ਮਾਲ ਕਰਮਾਹੀਂ । ਗਲ ਜੰਦੂਯੋਤੀ ਕਰਜਾਹੀਂ ॥
 ਘਸੀਟਾਮੱਲ ਨਾਮ ਜਿਸ ਕੇਰਾ । ਆ ਬੈਠਾ ਘਰਹੋਇਸਰੋਰਾ ॥
 ਰਾਮ ਰਾਮ ਪੈਰੀ ਪੈ ਰਾਈ । ਛਤੇ ਬੁਲਾਵਨ ਰੀਤ ਗੁਵਾਈ ॥
 ਕਹਿਤ ਸਿੰਘ ਕੋ ਹੁੱਕਾਚਹੀਏ । ਬੇਗ ਲਿਆਵੇ ਕਾਹੂੰਕਹੀਏ ॥
 ਤਿਸ ਕਾਰਣ ਸਿੰਘ ਢੂੰਡਨੇ ਹੁੱਕਾ । ਆਗੇ ਧਰੇ ਤੰਬਾਕੂ ਸੁੱਕਾ ॥
 ਚੌਕੇ ਮਹਿੰ ਸੇ ਆਗ ਲਿਆਵੇ । ਦੇ ਪਾਣੀ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਵਾਵੇ ॥
 ਭਰ ਕਰ ਸੂਟਾ ਮਾਰਤਜਥੀ । ਉਠਤ ਧੂਮ ਬੰਬੇਕਾ ਤਥਹੀ ॥
 ਸਾਰਾ ਘਰ ਭਰ ਹੈ ਜਿਸਮੰਗਾ । ਮਾਨਹੁ ਧੂਪਯੁਖਾਯੋ ਚੰਗਾ ॥
 ਪੈਖ ਸਿੰਘ ਮਨਮਹਿੰਮੁਰਝਾਵੇ । ਪਰਵਮਾਦਪਰਪੇਸ਼ ਨਜਾਵੇ ॥
 ਕਹਿਤ ਮਨਮਹਿੰ ਜੋ ਯਾਕੋਕਰਹੂੰ । ਬੇਟੀਕੇਦੁਖ ਤੇ ਮਨ ਡਰਹੂੰ ॥
 ਜੇ ਕੋਊ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਂਕਾ ਪਜਾਰਾ । ਪੂੜੇ ਤਾਂਕੇ ਹੋਇ ਲਚਾਰਾ ॥
 ਯਹ ਕਸਾ ਮੰਦਕਾਮ ਤੈਂ ਕੀਨਾ । ਬੇਟੀਦਾਨ ਕੁਪੰਖੀ ਦੀਨਾ ॥
 ਤਥ ਤਾਂਕੇ ਫੁਹ ਯੈ ਸਮਝਾਵੇ । ਸਿੱਖਲਰਕਾਰੋ ਹਾਬਨ ਆਵੇ ॥
 ਐਸੇ ਕੇਨਜਾ ਸਿੰਘਨ ਕੇਰੀ । ਚਿਨਘਰਚਿਲਮਾਂਭਰੇਘਨੇਰੀ ॥
 ਧਨ ਤਿਨ ਕੋ ਜੋ ਹੋਤ ਸੰਤਾਨਾ । ਮੂੜਤਮੂੜਸੁਬਿਨਾਬਹਾਨਾ ॥
 ਸੌਂਕਰ ਵਰਣਭਯੋ ਅਬਅਈ । ਕਰਮਧਰਮਮਭਰਗਯੋਛਿਪਾਈ ॥
 ਜੇ ਤਮਕੇ ਇਸ ਮਹਿੰਕੁਝ ਸੰਕਾ । ਪੂੜੋਮੁਝਮੇਨਾਹਿੰ ਕਲੀਕਾ ॥
 ਮੈਂ ਕਿਤਨੋਂ ਕੇ ਨਾਮਬਤਾਉਂ । ਪੁਨਆਖਨ ਸੋਂ ਤੈਹਿਦਿਖਾਊ ॥

ਅੋਰ ਰੋਗ ਇਕ ਵਧਤਾ ਜਾਵੇ । ਕਹੋਕੈਣ ਜੋ ਯਾਹਿਛਪਾਵੇ ॥
 ਬਾਪ ਸਿੱਖ ਹੈ ਵਡੋ ਗਰੀਬੀ । ਬਾਣੀ ਕੰਠ ਗੁਰੂ ਕਾ ਪੰਥੀ ॥
 ਲੰਮੇ ਕੇਸ ਚੌਗਿਰਦੀਦਾਜ੍ਹੀ । ਸਿੱਧੀਪੋਗ ਸੀਸ ਪਰ ਚਾਜੀ ॥
 ਕੱਛ ਕਜ਼ਾ ਕਿਰਪਾਨਰਖਾਵੈ । ਪੰਚ ਕਕਾਰ ਅਭੁਖਨ ਖਾਵੈ ॥
 ਤਿਸਕੇ ਪੂਤ ਉੱਤ ਘਰ ਮਾਹੀਂ । ਸਿੱਖਧਰਮਕੀ ਸਾਰਨ ਜਾਹੀਂ ॥
 ਧਰਕੁਲਾ ਸਿਰ ਪਰ ਜਹ ਲੰਬਾ । ਗਿੱਟਿਆਂਤੋਜੀ ਪਾਯੋ ਤੰਬਾ ॥
 ਸਿਰ ਦਾਜ੍ਹੀ ਚੱਟਮਕਰਵਾਈ । ਕੁਲਮਰਯਾਦਮਕਲਚੁਕਾਈ ॥
 ਦੇਖਪਿਤਾਕੇ ਹਾਸੀਕਰ ਹੈ । ਕਹਿਤਜਹਾਲਤਕਾਯਹਿਘਰਹੈ ॥
 ਬਾਪ ਹਮਾਰਾ ਹੈ ਏਹ ਜੋਈ । ਓਲਡ ਫੈਸਨ ਕਾ ਹੈ ਸੋਈ ॥
 ਸਮਜਪਰਾਨੇਕੇਵੁਹਹਈਏ । ਨਹਿੰਵਿੱਦਯਾਜਾਮਹਿੰਕੁਛਪਈਏ ॥
 ਅਥ ਤੋ ਸਮਜ ਰੋਸਨੀਕੇਰਾ । ਐਸੀਰਹਿਤ ਨ ਚਹੇ ਵਧੇਰਾ ॥
 ਐਸੇਸੁਤਜਨਮਤਅਥਆਗੇ । ਜੋਤਜਧਰਮਕੁਕਰਮੀਲਾਗੇ ॥
 ਜੇ ਵਧਤੀ ਯਹ ਗਈ ਬੀਮਾਰੀ । ਨਸ੍ਤ੍ਰ ਹੋਗ ਮਰਯਾਦਾਸਾਰੀ ॥
 ਤਾਂਤੇ ਕਰੀਓ ਕੋਇਉਪਾਈ । ਸੰਤਾਨਾਪਨੀਲੇਹੁ ਬਚਾਈ ॥
 ਦੋਹਿਰਾ

ਯਾ ਬਿਧ ਭਟਕਤ ਸਿੰਘ ਜਗ, ਸਗਲ ਕੁਪੰਥਨ ਮਾਹਿੰ ।
 ਤਾਂਤੇ ਪਕਰੋ ਪਜਾਰਿਓ, ਇਨ ਬੁਡਤ ਕੀ ਬਾਹਿੰ ॥
 ਨਾਤਰ ਇੱਕ ਮੈ ਸਾਲ ਕੇ, ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੁਇ ਨਾਸ ।
 ਜੈਸੇ ਪੈਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸੇ, ਉਛੇ ਪੁਰਾਨਾ ਘਾਸ ॥

ਮਿੱਖੀ ਦੇ ਬਚਨੇ ਦਾ ਉਪਾਇ

ਸੁਣੀ ਖਾਲਸਾ ਜੀਤੁਮਾਰੀ ਨਕਲੀ ਮਿੱਖੀਗਾਥਾ
 ਕੈਸੇ ਭਰਮਨ ਕਰਤ ਵਿਚਾਰੀ ਅੰਨ ਮੱਤੋਂ ਕੇਸਾਥਾ
 ਜੇਕਰ ਖਬਰ ਨ ਲੇਵੇ ਯਾਕੀ ਰਹੀ ਸਹੀ ਗੱਲ ਜਾਵੇ
 ਜੈਸੇ ਕਾਤਕ ਮਾਸ ਭਏ ਤੇ ਮੇਘ ਅਕੋਸੋਂ ਧਾਵੇ
 ਤਾਂਤੇ ਜੇ ਤੁਮ ਬਚਨਾਂ ਚਾਹੋ ਕਰੋ ਵਹੀ ਮਰਯਾਦਾ
 ਦਸਮ ਗੁਰੂਨੇ ਜੋਇ ਬਤਾਈ ਪਕਰੋ ਤਜ ਬਕਦਾਣਾ
 ਪਿਛਲੀਜ਼ਾਤ ਪਾਤ ਛੱਡ ਸਾਰੀ ਮੌਢ-ਬੰਸ ਇੱਕ ਜੋਵੇ
 ਪੱਕਕਾਚਰੀ ਸਰਪਤ ਜੇਜਿਊਂਤਿਊਂਤੁਮਖਾਲਸ ਹੋਵੇ
 ਸਿੰਘ ਬਿਨਾਂ ਲਰਕੀ ਨਹਿੰ ਦੇਵੇ ਪੜ੍ਹੇ ਅਨੰਦ ਵਿਵਾਹੂ
 ਜਨਮ ਮਿਰਤ ਕੀਸਭੁ ਮਰਯਾਦਾ ਕਰੋ ਖਾਲਸਾ ਰਾਹੂ
 ਤੀਸਰ ਪੰਥ ਪਛਾਨੋ ਅਪਨਾ ਹਿੰਦਤੁਰਕਤੇ ਨਯਾਰਾ
 ਪਾਪਿੰਡਨ ਖੰਡਨ ਕਰ ਡਾਰੋ ਖੰਡਾ ਯੁਕਤ ਦੁਧਾਰੋ
 ਸਰਬ ਜਾਤ ਕੇ ਨਰ ਐਨਾਰੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਧਾਰੋ
 ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਵੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂਕੋ ਪੜਾਰੋ
 ਮਸਲਮਾਨ ਈਮਾਈ ਜੈਸੇ ਅਪਨੇ ਮਤਮਹਿੰਲਿਆਵੇ
 ਤੈਸੇ ਹੀ ਸਭ ਮਾਨਸ ਕੋ ਗਹਿੰਸਿੰਘ ਧਰਮ ਸਿਖਲਾਵੇ
 ਅੱਪਸ ਮਹਿੰਮਿਲਕ ਕੋ ਪਰੀਤੀ ਪਿਛਲੇ ਸਿੰਘਨ ਜੈਸੀ
 ਇਕ ਬਾਪ ਕੇ ਬੇਟੇ ਹੋਕਰ ਮੇਰ ਤੇਰ ਫਿਥ ਕੈਮੀ
 ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰ ਰ੍ਗ੍ਰੰਥ ਤੁਮਾਰਾ ਪਿਤਾ ਦਸਮ ਗੁਰ ਅਹੀ
 ਗਯਾਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਤੇਰਾਂ ਆਦਿਕ ਕਰੋ ਨ ਕੋ ਪਤਸ਼ਾਹੀ

ਵੈਹਿਰਾ

ਨਕਲੀ ਸਿੱਖੀ ਤਜਾਗਕੇ, ਅਸਲੀ ਦੇਹੁ ਬਨਾਇ ।
ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਕੇ, ਬਲ ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਇ ॥

ਕਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ

ਸੁਵੈਯਾ

ਆਇ ਗੁਰੂ ਗੁਰ ਨਾਨਕਜੁ, ਜਿਸ ਹੇਤ ਅਟੇਬਹੁਦੇਸਨ ਮਾਹੀਂ
ਸੱਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੇਸ ਉਧਾਰਕ, ਦੇਤ ਰਹੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਦਾਹੀਂ
ਮੋ ਯਹ ਪੰਖ ਤਜੇਤੁਮ ਪੰਥ, ਭਯੋ ਮਗ ਆੰਰਨ ਕੋ ਅਥ ਰਾਹੀਂ
ਹੋਇ ਦਿਆਲ ਕਰੋ ਕਰਣਾਇਸ, ਬੂਡਤ ਕੀ ਪਕਰੋਛਲ ਬਾਹੀਂ

ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਚਿਜਨੋਂ ਨੇ, ਕਰਾਨਰੋਦਰ ਗ੍ਰੰਥ
ਮਨ ਭਾਵਤ ਰਚ ਬਾਣੀਆਂ ਭਰਮਾਯੋ ਯਹ ਪੰਥ
ਜੈਸੇ ਸਹਿਕਰ ਖੇਦ ਤਨ ਧਰਮ ਪਾਲਨਾ ਕੀਨ
ਵਿੱਤ ਮ੍ਰਿਗਿੰਦ ਬਚਾਈਏ ਕਰਣਾ ਕਰ ਯਹ ਦੀਨ
ਕਲਗੀਧਰ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਕੀਜੈ ਨੇਕ ਧਿਆਨ
ਨਕਲੀ ਸਿੱਖੋਂ ਨੇ ਕਰੀ, ਸਿੱਖੀ ਤੋਹ ਵਰਾਨ
ਅਨਜ ਮਤੋਂ ਨੇ ਪੁਰਖ ਗਹਿ ਸਿੰਘ ਬਨਾਏ ਭੇਡ
ਕਰ ਮੁੰਡਨ ਚੌਲੇ ਕਰੇ, ਭਏ ਢੇਡ ਕੇ ਢੇਡ
ਤੁਂਤੇ ਇਨਕੇ ਹਾਲ ਪਰ ਕਰਣਾ ਕਰ ਮਹਾਰਾਜ
ਵਿੱਤ ਸਿੰਘ ਬਿਨਤੀ ਕਰੇ ਬਾਹਿੰ ਗਹੇ ਕੀ ਲਾਜ

ਵੈਹਿਰਾ

(੧੯੬)

ਪੰਥ ਗਰੰਥ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ, ਉਪਦੇਸ਼ਨ ਜੋਇ ਕਮਾਵਹਿੰਗੇ
ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਲੱਕ ਵਿਖੇ, ਬਿਨ ਮਾਂਗਹਿ ਤੇ ਜਨ ਪਾਵਹਿੰਗੇ
ਜੋ ਗੁਰ ਮਾਰਗ ਤਜਾਗ ਪਸੂ, ਅਪਨੀ ਮਨ ਮੱਤ ਕਮਾਵਹਿੰਗੇ
ਦਿੱਤ ਹਰੀ ਹਰ ਕੈ ਜੁਗ ਲੱਕ, ਸਦਾ ਦੁਖ ਮੇਂ ਕੁਰਲਾਵਹਿੰਗੇ

—੫੦—

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਨਕਲੀ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਬੋਧ
ਕ੍ਰਿਤ ਭਾਈ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀ
ਲਾਹੌਰ

ପ୍ରକାଶକ

କେତେବେଳେ କିମ୍ବା କେତେବେଳେ ?

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପାଦିକାରୀ ମହାନ୍ତିର

卷之三

प्राचीन लिपियाँ

卷之三

19. *Leucosia* sp. (Diptera: Syrphidae)

卷之三

• 588 •

1960-1961

1. *Leucosia* *leucostoma* (Fabricius) *lutea* (Fabricius)

10. The following table gives the number of cases of smallpox reported in each State during the year 1802.

10. The following table gives the number of cases of smallpox reported in each State during the year 1802.

10. *Leucosia* *leucostoma* *leucostoma* *leucostoma*

19. *Leucosia* *leucostoma* *leucostoma* *leucostoma* *leucostoma*

1960-1961

卷之三

卷之三

1960-1961

ਵਿੱਗਯਾਪਨ

ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ਦੇ ਹਤੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵਦੱਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਲਾਹੌਰ, ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰੈਸ ਜੁਲਾਈ ੧੯੮੮ਪੁ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੌਮ ਦੀ ਉੱਨੱਤੀ ਲਈ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ **ਖਾਲਸਾ ਅਖਬਾਰ** ਛਪਿਆ ਕਰੇਇਹ ਅਖਬਾਰਦੂਰ ਦੂਰਜਗਹ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੋਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਭਲਾਖੀ ਲੋਗ ਇਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਖਾਲਸਾ ਭਾਈਆਂ ਦਾ ਉੱਦਮ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਵਧਾਉਣ । ਇਸ ਦਾ ਚੰਦਾ ਸਾਲ ਦਾ ਡਾਕ ਮਸੂਲ ਸਮੇਤ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ੩॥੫॥ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਦਯਾਰਬੀਆਂ ਲਈ ਮਸੂਲ ਸਮੇਤ ੨॥੬॥ ਹੈ ਅਤੇ ਟਾਪੂਆਂ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਂ ਪਾਸੋਂ ਡਾਕ ਮਸੂਲ ਸਮੇਤ ੪॥੭॥ ਹੈ ॥

ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਸਾਹਿਬ ਮੇਲੈਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਭ ਪੁਸਤਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਭੀ ਮੈਨੋਜਰ ਦੇ ਪਾਸ ਚਿੱਠੀਆਂ ਭੇਜਕੇ ਮੰਗਾਲਵੇ ਕੋਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦਾ ਕੰਮ ਛਪਵਾਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਏਸ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਭੇਜੋ ॥

ਮੈਨੋਜਰ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ॥

